

T.C.
FATİH SULTAN MEHMED VAKIF ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI

**TSMK'DEKİ GY 152, GY 290, GY 309
ENVANTER NO.LU MURAKKAALARIN
HAT SANATI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Tuğba ÜVEYSUNA

Tez Danışmanı
Prof. Dr. M. Hüsrev SUBAŞI

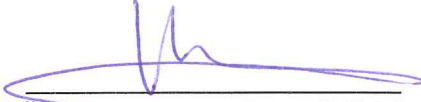
İSTANBUL 2017

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “TSMK’DEKİ GY 152, GY 290, GY 309 ENVANTER NO.LU MURAKKAALARIN HAT SANATI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ” başlıklı çalışmanın; tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere bağlı olarak, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yararlandığım eserlerin tümünün kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu, kullandığım veri ve belgelerde hiçbir bir tahrifat yapılmadığını, bu tezin tamamı ya da herhangi bir kısmının bu üniversite ya da başka bir üniversitede daha önce yapılmış başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Tuğba ÜVEYSUNA
16/06/2017

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü'ne
Tuğba ÜVEYSUNA'ya ait "TSMK'DEKİ GY 152, GY 290, GY 309 ENVANTER NO.LU
MURAKKAALARIN HAT SANATI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ" adlı çalışma, jürimiz
tarafından Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Üye Prof. Dr. M. Hüsrev SUBAŞI
(Danışman)

Üye Prof. Dr. Muhittin Serin

Üye Prof. Dr. Abdulhamit Tüfekçioğlu

Tez No : 10157308
Tez Savunma Tarihi : 16/06/2017

ONAY

Prof. Dr. Aydın Uğurlu
Enstitü Müdürü
16./06/2017.

İÇİNDEKİLER

Özet.....	I
Abstract.....	I
ÖNSÖZ.....	II
Kısaltmalar	III
Transkripsiyon.....	IV
GİRİŞ	1
A) ÇALIŞMANIN AMACI	6
B) ÇALIŞMANIN METODU	6
C) LİTERATÜR	7

BİRİNCİ BÖLÜM

HAT SANATI VE TOPKAPI SARAYI

A) HAT SANATINA GENEL BAKIŞ	11
1. Osmanlı Öncesi Hat Sanatı.....	11
2. Osmanlılar Döneminde Hat Sanatı.....	15
B) TOPKAPI SARAYI'NIN HAT SANATI AÇISINDAN ÖNEMİ	20
1. Sarây-ı Cedîd-i Âmire, Topkapı Sarayı.....	20
2. Saray Kitabeleri	20
a) I. Kapı Bâb-ı Hümayun.....	21
b) Darphâne-i Amire.....	23
c) II. Kapı Bâbüsselâm.....	23
d) Arz Odası	26
e) IV. Murad Taştahtı.....	27
f) Hazine Odası	27
g) Has Oda	28
3. Saray Kütüphânesinde Bulunan Yazma Eserler.....	29

İKİNCİ BÖLÜM

TSMK'DEKİ GY 152 ve 290 NO.LU MURAKKAALAR İLE

GY 309 NO.LU CİLBENT İÇERİĞİNİN TANITILMASI

A) GY 152 NO.LU MURAKKAA	38
B) GY 290 NO.LU MURAKKAA	61
C) GY 309 NO.LU MURAKKAA	105
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	296
BİBLİYOGRAFYA.....	299
DİZİN	310
EKLER.....	314
A) Resimler Listesi	315
B) Murakkaalardaki Eserlerin Konularına Göre Dağılımı	319
1. Mushaf Sayfaları	319
2. Hadis-i Şerifler	319
3. Hilye-i Şerifler.....	320
4. Dualar ve Salâten Tüncînâ	320
5. Kelâm-ı Kibarlar	320
6. Kasideler ve Şiirler.....	321
7. Müfredat Meşkleri	321
8. Karalamalar	321
9. İcâzet kıt'ası	321
C) Murakkaalarda İmzası Bulunan Hattatların Kronolojik Sıralanışı	322
D) GY 309 No.lu Murakkaadaki Kasîdelerin Şairlerine Göre Kronolojik Sıralanışı	324
RAPOR	325
A) Muhakkak / Sülüs / Nesih Hilye-i Şerif	327
B) Celî Sülüs Kompozisyon: “Yâ Muḳallibe'l-ḳulûb...”	329
C) Celî Nesta'lik Satır: “Yâ Muḳallibe'l-ḳulûb...”	331
D) Celî Ma'kîlî Satır: “Yâ Muḳallibe'l-ḳulûb...”	333
E) Nesta'lik Beyt	335

TSMK'DEKİ GY 152, GY 290, GY 309 ENVANTER NO.LU MURAKKAALARIN HAT SANATI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Bu tezde, 84 kalemde (envanter no.su altında) 118 adet eser incelenmiştir. Bu eserlerin yazı cinsi, süsleme tarzı, konu içerikleri vb. hakkında bilgi verilmiştir. Kit'aların bir kısmı tezhipli bir kısmı ebruludur. Kit'alarda genelde yazı çeşidi olarak, sülüs ve nesih hatları kullanılmış ve konu olarak, hadis-i şeriflerin tercih edildiği görülmüştür. İlk iki murakkaada bulunan kit'alar ciltli, üçüncü murakkaadaki kit'alar ise tek olarak biraraya getirilmiş iki kapak arasında toplanmıştır. Murakkaalardaki kit'aların fotoğrafları birebir orjinal boyutta alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Albüm, murakkaa, kit'a, hat sanatı, İslam yazısı, sülüs, nesih, nesta'lik, Topkapı Sarayı Müzesi, Türk hat sanatı, yazma eserler.

EVALUATION OF THE ALBUMS GY 152, GY 290, GY 309 KEPT IN THE LIBRARY OF TOPKAPI PALACE MUSEUM IN TERMS OF CALLIGRAPHY ART

Abstract

In this study is examined calligraphy art of Ottoman located at the Topkapı Palace Museum Library (GY 152, GY 290, GY 309). In this albums there are totaly below 84 names, 118 pieces kit'a. In every piece has been viewed writing style, ornamentation type and subject content. Generaly in pieces is seen sülüs, nesih, gilding, ebru and as subject is about sayings of Prophet (sav). Photographs of kit'as are in original size.

Key words: Album, murakkaa, kit'a, Islamic calligraphy, calligraphy of Ottoman, thuluth, naskhi, nasta'liq, Topkapı Palace Museum, Turkish handwriting art, manuscripts.

ÖNSÖZ

Pek çok konuda yerli ve yabancı araştırmacıların ilgisini çeken Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, hat sanatı açısından da müstesnâ bir kültür mekânıdır. Bu kütüphanede padişahların koleksiyonlarına girmiş pek nâdide yazma eserler, murakkaalar ve levhalar bulunmaktadır. Burada korunan nâdide hat murakkaalarından üçü tez konusu olarak seçilmiş, bunlardan bir katalog oluşturulmuş ve bu katalogda yer alan eserler, hat sanatı yönünden tek tek incelenmek suretiyle tanıtılmaya çalışılmıştır. Amaç herkes tarafından kolay ulaşılamayan bir hazineyi farklı özellikleriyle ortaya çıkarmak, ulaşılır ve bilinir kılmak ve bu eserler etrafında oluşan bilgileri sanat dünyasının istifadesine sunmaktır.

“TSMK’deki GY 152, GY 290, GY 309 Envanter No.lu Murakkaaların Hat Sanatı Açısından Değerlendirilmesi” isimli tez çalışması iki ana bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm, “Hat Sanatı ve Topkapı Sarayı” ana başlığı altında “A) Hat Sanatına Genel Bakış, B) Topkapı Sarayı’nın Hat Sanatı Açısından Önemi” şeklinde iki alt başlığa ayrılmış, ikinci bölümde ise murakkaalar, “TSMK’deki GY 152, 290, 309 No.lu Murakkaaların Tanıtılması” ana başlığı altında “A) GY 152 No.lu Murakkaa, B) GY 290 No.lu Murakkaa, C) GY 309 No.lu Murakkaa” şeklinde incelenmiştir. Tez, Sonuç, Bibliyografya, Dizin ve Ekler bölümü ile sona ermiştir.

Çalışmaya konu olan eserler hakkındaki mevcut bilgileri değerlendirirken, her biri için ayrı bir kimlik kartı oluşturulmuş ve bu şekilde eserlerin, yeri, envanter numarası, hattatı, târihi, formu, ebadı, dili, yazı çeşidi, satır sayısı, kâğıdı, mürekkebi, bezeme çeşidi, konusu ve metin özü hakkında çeşitli bilgilere yer verilmiştir.

Tez çalışmamızın en başından itibaren, kısıtlı vakitlerine rağmen, kıymetli görüş ve fikirleriyle beni destekleyen tez danışmanım Prof. Dr. M. Hüsrev Subaşı hocama, engin bilgisi ve yönlendirmeleriyle her zaman yanımda hissettiğimiz Prof. Dr. Muhittin Serin hocama, kıymetli görüş ve düşüncelerini bizlerle paylaşan Prof. Dr. Abdulhamit Tüfekçioğlu hocaya, yüksek lisans yapmaya yönelmemde ve hat eğitimimde çok kıymetli emekleri bulunan Hattat Ali Toy ve Hattat Davud Bektaş hocalarıma, metin çözümlerindeki destekleri sebebiyle Doç. Dr. Aynur Uraler ve Yusuf Subaşı hocalara ve bu zorlu süreçte beni yalnız bırakmayan kıymetli aileme ve arkadaşlarıma en derin minnet ve şükranlarımı sunar, tezin, hat sanatı ve tarihi alanındaki araştırmalara katkı sağlamasını, benzeri çalışmalara öncülük etmesini dilerim.

Tuğba Üveysuna

İstanbul 2017

Kısaltmalar

age.	:	Adı geçen eser
b.	:	Bin (ibn)
bkz.	:	Bakınız
bs.	:	Baskı
c.	:	Cilt
cc.	:	Celle Celalühu
çev.	:	Çeviren
d.	:	Doğumu
DİA	:	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
GY.	:	Güzel Yazılar (Bölümü)
h.	:	Hicrî yıl
haz.	:	Hazırlayan
hs.n.	:	Hadis numarası
Hz.	:	Hazreti
İA	:	İslam Ansiklopedisi
İSAM	:	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi
Ktp.	:	Kütüphâne
m.	:	Miladi yıl
neş.	:	Neşriyatı, neşreden
nr.	:	Numara, numarası
nşr. hzr.	:	Neşre hazırlayan
R.	:	Resim
ra.	:	Radiyallahu anhu
s.	:	Sayfa
salt.	:	Saltanatı
sav.	:	Sallahu aleyhi ve sellem
sy.	:	Sayı
trc.	:	Tercüme eden
TS	:	Topkapı Sarayı
tsh.	:	Tertip ve tashih eden
TSM	:	Topkapı Sarayı Müzesi
TSMK	:	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphânesi
ty	:	Târih yok
v.	:	Vefatı
vr.	:	Varak
yay.	:	Yayınları, yayınevi

Transkripsiyon¹

Elif	ا	e â a ā
Hemze-ya	ئ	ı î i î
Hemze-vav	ؤ	u ū ü û
Hemze	ء	'
Be	ب	b
Te	ت	t
Se	ث	s
Cim	ج	c
Ha	ح	ḥ
Hı	خ	ḫ
Dal	د	d
Zel	ذ	z (d)
Ra	ر	r
Ze	ز	z
Je	ژ	j
Sin	س	s
Şın	ش	ş
Sad	ص	ṣ
Dad	ض	ẓ (ḍ)
Tı	ط	ṭ
Zı	ظ	ẓ
Ayn	ع	ʿ
Gayn	غ	ġ
Fe	ف	f
Kaf	ق	q
Kef	ك	k
Nunu Farisi	ث	ñ
Nunu Türki	گ	ğ
Lam	ل	l
Mim	م	m
Nun	ن	n
Vav	و	v
He	ه	h
Lamelif	لا	lā
Ye	ي	y

¹ Mahmut Bedrettin Yazır, *Eski Yazıları Okuma Anahtarı*, s. 156-159.

GİRİŞ

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

“O, kalemle yazmayı, insana bilmediğini öğretendir.” Alak 96/4-5

Yazı, anlam ve ifadelerin, çeşitli biçim ve sembollere eşleştirerek (eşitlenerek) bir sistem içerisinde somut materyaller kullanımıyla, görsel hale gelebilmesidir. Yazı, en önemli özelliği olan hatırlatıcı vasfı sayesinde, Hâfızaya yardımcı olmuş ve geçmişten geleceğe aktarılmak istenen her ne var ise yazı sayesinde mümkün olabilmektedir.

Başlangıçtan günümüze kadar ki süreçte, insanlar arasındaki iletişimde en etkili rolü oynayan yazı, kültürler arasındaki gelişmişlik düzeyinin de bir göstergesi sayılmıştır.

Yazının yazılış amaçlarından biri, belki de en önemlisi peygamber vasıtasıyla Âdemoğluna ulaştırılan ilahi kelamın, hatırdan kalmasına vesile olmasıdır.

“O kitap sana ve kavmine bir hatırlatmadır; yakında sorgulanacaksınız.” Zuhur 43/44 diğer benzer âyetler, Enbiya 21/48-49-50.

Fakat yazının bu özelliği bile zaman içerisinde unutulmasına engel olamamıştır. Allah’ın (cc) emir ve yasaklarına uymayı terk ederek asi bir kavme dönüşen, peygamberden ve inananlardan ayrılarak farklı bir yol ve yurt edinen, isyana meyilli Kabil ve Kenan oğulları², Allah’ın (cc) kelamını ve kitabı unuttukları gibi yazıyı da unutular. En baştan beri gelişmişliğin simgesi olan yazıyı unutan asi topluluklar, peygamber ve inananlardan farklı olarak ilkel bir toplum haline geldiler. Oysaki peygamberler ve inananlar Allah’ın (cc) kitabına, emir ve yasaklarına riâyet ederek yazılanı muhafaza etmişler ve her daim medeni bir toplum olarak yaşamışlardır. Taberi Târihi’nde, Âdem (as)’a on, Şit (as)’a elli, İdris (as)’a otuz (altmış) ve İbrahim (as)’a on sayfalık kitabın indirilmiş olduğu yazılıdır.³ Geçmiş peygamberlere gönderilen sayfaların bahsi, Kur’an-ı Kerim’de ise şu şekilde geçmektedir. “Şüphesiz bu hükümler ilk sayfalarda, İbrahim ve Musa'nın sayfalarında da vardır.” A'lâ 87/18-19, Âl-i İmrân 3/65-184, Fâtır 35/25.

² Âdem (as)’ın oğlu Kabil ile Nuh (as)’ın oğlu, Ham’ın oğlu Kenan, babalarının dinini değiştirerek inançları, sözleri, fiil ve davranışları günah ve isyan olmuş kimselerdir.

³ Taberi, **Milletler ve Hükümdarlar Târihi**, c. 1, s. 201, 225.

Âdem (as) medeni idi, bütün ilimlere ait bilgi ona verilmişti.
 ... وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا...

Çok okuyup yazdığı için ismi ders kelimesinden gelen İdris (as) geçmiş bütün ilimleri ve hesap ilmini de bilirdi.⁴ Hz. Ebû Zerr (ra)'ın rivâyet ettiği bir hadiste ise, "Resullerin ilki Âdem (as) ve onların sonuncusu Muhammed (sav)'dir. İsrail oğullarının Peygamberlerinin ilki Musa (as) ve onların sonuncusu İsa (as)'dır. Kalemle yazanların ilki ise İdris (as)'dır." buyrulmaktadır.⁵ Yani söylendiği gibi insanoğlu, yaratılıştan itibaren hiçbir zaman ilkel olmamıştı, Hakkın -nebîleri vasıtasıyla- gösterdiği yolda yürüyen, kalemle yazı yazan, ilim sahibiydi.

Bilindiği üzere vahiy, mecaz olarak Allah (cc) sözüdür, yani Allah (cc) katındaki mânâların seslere dönüştürülerek peygamberlerine bildirmesi hadisesidir. Vahy çeşitli şekillerde gelir, Allah (cc), Musa (as)'a yüz yüze hitab ettiği gibi, yazılı metinler, levhalar şeklinde de indirmiştir.

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ فَخَذَهَا بِقُوَّةٍ وَأَمَرَ قَوْمَكِ يَا خُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُرِيكُمْ دَارَ الْآفَاقِينَ "Levhalarda Musa için her konuya dair öğütü ve her şey hakkında gerekli açıklamaları yazdık. (Ve dedik ki:) "Bunlara sınıksız sarı; kavmine de o en güzel öğüt ve açıklamalara sarılmalarını emret.." Araf 7/145-154, Bakara 2/87, Enam 6/91, Ahkaf 46/4. Bu şekilde bakıldığında yazı, yüce yaratıcı tarafından insanoğlunun tasarrufuna sunulmuş mucize bir hediyedir ve şu an için ulaşılan en eski yazı olarak Sümer çivi yazısı bunun bir göstergesidir.

Yaklaşık dört buçuk milyar yıllık⁶ bir geçmişe sahip olduğu tahmin edilen ve üzerinden sayısız milletlerin gelip geçtiği Dünyamızda insan nesli, büyük Nuh Tufanı'ndan sonra, Ebu'l-Beşer olarak anılan insanoğlunun ikinci atası Nuh (as)'ın oğullarından çoğalarak devam etmiştir.⁷ Sayıları artarak dünya üzerine yayılan insanoğlu farklı bölgelerde farklı kavimlere ayrılmışlar, değişik coğrafyalarda farklılaşan kavimler yaşayış biçimlerine göre edindikleri kültür içinde birbirleriyle anlaşabilmeyi kolaylaştıracak çeşitli dil sistemleri geliştirmişlerdir. Fakat bir dilin yaşaması o dili konuşan halkın sürekliliğine bağlıydı, diller milletlerle beraber yaşar milletlerle beraber ölürdü. Bunun aksine yazı, bir milletin dilini ve o dile ait kültürü koruduğu gibi, haklarında fikir sahibi olunmasını da sağlayan en önemli vasıtalarından biri olmuştur. Ne var ki yazı sistemlerine dair edinilen en eski belge, MÖ 3200 yıllarına ait Sümerlerin çivi yazılı tabletleridir. Bugün bile yaklaşık 7000'e yakın yaşayan dünya dillinden pek çoğunun yazı sistemi bulunmamaktadır yani bu dillerin bir yazısı yoktur. Bunun yanında bazı yazı sistemleri sadece birkaç dili ifade etmede kullanılırken, bazı diller ise birden çok yazı sistemi kullanmıştır. Örneğin Türk dili, farklı yazı

⁴ A. Köksal, **Peygamberler Târihi**, s. 104.

⁵ Taberi, **Milletler ve Hükümdarlar Târihi**, c. 1, s. 225. İmam Buhari, "Kitabu'l-Enbiya" **Hadîs-i Buhari**, Ramuz El-Ehadis, s. 159.

⁶ Clair Cameron Patterson, age of the Earth, https://en.wikipedia.org/wiki/Clair_Cameron_Patterson, https://en.wikipedia.org/wiki/Age_of_the_Earth, <http://pubs.usgs.gov/gip/geotime/age.html> (11.03.2016) Age of The Earth, US Geological Survey.

⁷ A. Köksal, **age**, s. 136.

sistemlerine sahip birden fazla alfabede yazılmıştır.⁸ Bunu mümkün kılan **alfabe sisteminin**, sesleri temsil etme esasına dayanmasıdır. Alfabe sistemine gelinceye kadarki evrede bilinen yazı sistemlerini⁹ kısaca inceleyelim;

_ Madde-yazı (**objetgrafik yazı**): İpe düğüm atılması şeklinde olan düğüm yazısı ve üzerine çentik açmak suretiyle kullanılan çubuklar, ilk yazım şekilleri olarak gösterilmiştir.

_ Resim-yazı (**piktografik yazı**): Anlatım için nesnelere resmedilmiştir. Mağara duvarlarında ve kayalarda rastlanan bu yazı sisteminin 10.000 yıl kadar geriye gittiği tahmin edilmektedir. Zamanla insanlar arasındaki iletişimin artmasıyla doğan ihtiyaca bağlı olarak, taş, kemik, vb. malzemeler ve eşyalar üzerinde daha gelişmiş ikinci aşama piktografik yazılara rastlanmıştır. **Sümer çivi yazısı** da bu şekilde başlamıştır. Bu yazım şeklinde nesnelere stilize şekillerle temsil edilir.

_ Fikir-yazı (**ideografik yazı**): Resim yazısının daha basit çizgilerle, kavram veya fikri ifade etme şeklidir. Nesnelere temsil eden sembollere anlam yükleyerek, bunların çizim veya resme aktarılmasına dayanır. Toplumların gelişmesi ve kavramların artması ideografilerin gelişmesine neden olmuş, Hiyerogliflerin de girdiği bu evrede, gelişen olayları anlatmaya yönelik ideogramlar yazılmaya başlanmıştır. **Mısır, Hitit ve Maya-Aztek** uygarlıklarının yazı sistemi olan ve binlerce farklı karakterden oluşan **hiyeroglifler** bu şekilde gelişmiştir. Bu yazım şeklinde soyut fikirler grafiksel sembollerle temsil edilir.¹⁰

_ Hece-yazı (**logografik yazı**): Sadeleşerek tamamıyla çizgiye dönüşen resim artık tek başına, bir sözcüğün tamamını veya bir kısmını ifade eden simgesel şekiller haline gelmiştir. Yani bir şeklin bir heceye eşdeğer olduğu yazı karakterini temsil eder. **Çivi yazısı** ve **hiyerogliflerin** ikinci aşaması ile bugünkü **Çin, Japon yazıları** gibi. Bu yazım şeklinde kelimenin tamamını veya bir bölümünü simgesel işaretlerle temsil edilir.

⁸ Türkçe'nin kullandığı yazı sistemleri; 1. Göktürk (Orhun) Alfabesi, 2. Soğd Alfabesi, 3. Uygur Alfabesi, 4. Mani Alfabesi, 5. Brahmi Alfabesi, 6. Nestûrî - Süryânî Alfabesi, 7. Çin Alfabesi, 8. Peçenek Alfabesi, 9. Tibet Yazısı, 10. Paspepa Yazısı, 11. Arap Alfabesi, 12. Ermeni Alfabesi, 13. İbrânî Alfabesi, 14. Grek Alfabesi, 15. Latin ve 16. Kiril (Slav) Alfabesi'dir.

Göktürk (Orhun) Alfabesi, Türkler'in bilinen ilk alfabesidir. Sağdan sola doğru yazılır, harfler bitiştirilmez, kelime sonunda üst üste iki nokta bulunur. Bu alfabeyle yazılmış yazıtlardan önemlileri; Orhon yazıtları (Kültigin Yazıtı -732 yılında yazılmış-, Bilge Kağan -735 yılında yazılmış-, Tonyukuk), Moğolistan'da Uygur dönemi yazıtları, Yenisey yazıtları, Moğolistan'da Hoytu-Tamir yazıtları, Kırgızistan'da Talas yazıtları ve Doğu Türkistan yazıtlarıdır. (N. Yüce, "Türk - Yazı", **DiA**, c. 41, s. 493, M. Ergin, **Orhun Abideleri**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2002, s. 16-22.)

⁹ John P. Hughes, "Diller ve Yazı", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, c. 5, sy. 2, s.339-351, N. Yıldız, **Eskiçağda Yazı Malzemeleri ve Kitabın Oluşumu**, s. 2-10, R. Ertem, "Elifba-Alfabenin Tarihçesi", **DiA**, c. 11, s. 39-44, İ. Durmuş, "Harf", **DiA**, c. 16, s.158-163., <http://www.omniglot.com/writing/types.htm>, https://en.wikipedia.org/wiki/Writing_system, <https://en.wikipedia.org/wiki/Logogram>

¹⁰ Alfabenin kullanıldığı günümüzde ise halen, farklı dillere mensup insanlar arasındaki iletişimde kısa sürede kolay çözüm getirmesi veya yazılı metnin çok uzun kalacağı durumlarda dünyaca genel kabul görmüş, ideogramlar ve piktogramlar kullanılmaktadır.

_ Ses-yazı (**fonografik yazı**): Tek bir şeklin tek bir sesi temsil ettiği yazı sistemidir. Nesnelere veya kavramları temsil eden stilize olmuş şekillere isim verilmesi (harf) temeline dayanır. Bu şekilde isimlendirilen her bir şekil kendine ait sesi temsil eder. Bu nedenle logografik yazının aksine fonografik yazıda şekiller tek başına bir anlam ifade etmezler, ancak yan yana gelen şekillerin (harflerin) oluşturduğu fonetik bir sistem sayesinde anlam ifade ederler. Alfabetik yazı diğer sistemlere göre en etkili yazı sistemidir, çünkü dildeki her bir sesin kendine ait tek bir işaretinin oluşu öğrenimi kolaylaştırmaktadır.

Tûrisînâ'nın güneyinde kalan Serâbîtülhâdim harabelerinde yapılan araştırmalar neticesinde, Batı Sâmi'lerden Kenânî'lerin icat edildiği alfabetik yazıya dair en eski bulgular mö. 1700'lere kadar uzanır. Kenânî yazının iki farklı yönde; güneyde **Maîn - Sebe, Himyerî, Habeş** yazısı, kuzeyde ise **Kuzey Sâmi** yazısı olarak, farklılaştığı görülür. Buradan **Fenike alfabesi** doğmuş, deniz ticareti yoluyla Yunanlılara geçen Fenike yazısından **Ârâmî** ve ilk **Yunan alfabeleri** ve buradan güney **Arap yazısı** (mö.800)¹¹ ve **Latin alfabeleri**, çok sonra ise Yunancadan türeyen **Kiril (Cyrillic) alfabesi** ortaya çıkmıştır.¹²

John P. Hughes'in ifadesine göre, bütün dünyada tek bir alfabe vardır ve bunun nedeni alfabetik yazının sadece tek bir defa keşfedilmiş olmasıdır.¹³ Zamanla toplumlar kendi kültürleri içinde alfabeyi şekillendirmişlerdir. Bakış açılarına göre aynı nesnenin, karşıdan, yandan, üstten, yatay, dikey vb. gibi, farklı görünüşlerini alarak resimlerini çizmişler ve bu çizimleri stilize edilerek farklı alfabe türlerini ortaya çıkarmışlardır. Bugün harflerin çoğunun ismini Fenike alfabesinden, şeklini ise piktografik ve ideografik yazının karışımı olan Mısır hiyerogliflerinden aldığı kabul edilir.

Târih boyunca alfabelerde kullanılan harf biçimleri için, ister yazının kaynağı olarak ilahi metinler ilham alınsın, ister Allah (cc.)'ın "en güzel şekilde, ölçülü olarak yarattım"¹⁴ buyurduğu kâinattan ilham alınarak resmetme veya benzetme yoluyla harf biçimleri çıkarılmış olsun, her iki durumda da yüce yaratıcının ölçüleri kullanılmış olur ki bu da yazının tevkîfî olduğunun açık bir göstergesidir. Evrende yaratılmış ve yaratılan her şeyde bir denge, uyum ve bütünlük söz konusu iken bunun yazıya da yansması olası bir durumdur. "Allah (cc) güzeldir, güzeli sever"¹⁵. İnsanoğlu da fitratı icabı güzelliği arar ve güzeli sever. Ve bunu hayatının her alanına aksettirmeye çalıştığı gibi, yazıda da güzeli yakalamak için uğraşır, çalışır, çabalar.

Sadece bugün değil tarih boyunca yazı, güzel yazılmaya çalışılmıştır. Örneğin Edward Chiera'nın ölümünden sonra derlenen kitabında belirttiğine göre, Asurlu bir kâtibin yazıya hâkimiyeti için geçen süre bir dili okuyup yazmayı tam manasıyla kavramaya

¹¹ C. Woods, **Visible Language**, s. 13.

¹² G. Jean, **Yazı İnsanlığın Belleği**, s. 71, İ. Durmuş, "Harf", **age**. s.158.

¹³ J. P. Hughes, "Diller ve Yazı", **age**. s. 345.

¹⁴ Mürselât 77/23, Hicr 15/16, Tin 95/4, Secde 32/7, Teğâbun 64/3, Mümin 40/64, Zâriyât 51/48.

¹⁵ Müslim, İbn Mes'ud (ra)'dan rivayet etmiştir.

yetecek kadar ki bir süreye eşti. Okullar mabetlere bağlıydı ve yazı sanatının öğrenilmesinde kullanılan sistem bugünkü ile aynıydı. Öğrenim amaçlı kil tabletler üzerinde iki bölüm bulunurdu, solda hocanın yazısı olur, sağ boş bırakılırdı. Talebe, verilen temrin üzerinde uzunca bir müddet çalışmanın ardından, tabletin sol kısmını sağ kısma kopya ederdi. Hoca, birkaç kez kullanılan tabletlerin sağ kısmını kırarak ayırır ve sol kısmı tekrar kopya edilmek üzere öğrencilere örnek olarak bırakırdı.¹⁶ Buradan da anlaşılacağı üzere her dönemde amaç, sadece yazının yazılması değil, sistemli, düzenli ve de güzel yazılması olmuştur.

Yazının güzel yazılması derken ne kastedilmek istenmiştir, bundan neyi anlamalıyız. İmam Gazâlî hazretleri güzelin tarifini şu şekilde verir, “Her şeyin güzelliği, kendisinde bulunması mümkün ve kemâline lâıyk olan şeylerin kendisinde bulunması demektir. Kendisinde bulunması mümkün olan bütün kemalâtı kendisinde topladığı vakit, güzelliğin zirvesine ulaşmış demektir. Şayet bir kısmı bulunursa, bulunduğu nisbette güzeldir.” der.¹⁷ Bu ifadeyi yazıya uyarladığımızda ise, başta yazı tekniği olmak üzere, harfin hem kendi içinde hem de diğer harflerle olan uyumu, dengesi, harfin doğrultusu, düzgünlüğü, cümle içinde ki yeri, cümle düzeni, cümlenin düzenleniş biçimi, satır nizamına oturuşu veya istifli bir kompozisyonda dengeli dağılımı, nokta ve tezyini elemanların doğru, düzgün ve isabetli bir konumda bulunmasıyla, -ancak o vakit- yazı, hak ettiği yani olması gereken her özelliği kendisinde toplamış olarak, güzel denebilecek bir seviyeye gelir. İşte tarih boyunca, bu kemâle ermiş, olgun ve güzel yazıya erişebilmek için çabalanır, arzu edilen, istenen, aranan böyle bir yazıdır.

Yapılan her güzel işde bir sanat olduğu gibi, ya da her güzel iş bir sanata dönüştüğü gibi yazıda da, güzellik, uyum, ahenk, denge ve estetik yakalandığı zaman yazı, sanata dönüşür. Yazının bu sanatlı, güzel yazılış biçimine “Hüsn-i Hat”, “Hüsnü'l-Hat” (حسن الخط), “Güzel Yazı” denmektedir. Güzel yazı için çeşitli dillerde farklı kelimeler kullanılsada özünde mânâ aynıdır. Kaligrafi yunanca: κάλλος - kallos "güzellik" + γραφή - graphê "yazı" kelimelerinden türemiştir. Japon kaligrafisini ifade eden 書道 shodō ise **hat yolu, yazım yolu** (書 "yazı, yazım", 道 "yol, hâl, öğretti") demektir.

Buraya kadar, yazının çıkışından ve tarihi süre içerisinde nasıl şekil aldığından, fitrattan gelen güzel yazma isteği ve gayretinden, güzelden ne kastedildiğinden, güzel yazının bir sanat oluşundan bahsetmeye çalıştık. Tarih boyunca yazının öğretilmesi, işlenmesi ve sanatlı olarak kullanılması ya devlet eliyle ya da en güçlü kurumlar vasıtasıyla olmuştur. (Geçmiş zamanlarda bunu, güçlü bir yapı olan dini kurumların üstlendiği, kazılarda çıkan metinlerden anlaşılmaktadır.) Aynı zamanda -yazının tanımını yaparken değindiğimiz gibi- yazı, devlet gücünü de temsil eder. Bir medeniyetin gelişip yükselebilmesi ve güçlenebilmesi ilme, sanata ve yazıya verdiği değer nispetinde gerçekleşir. Büyük medeniyetler olarak târih kitaplarında adı geçen devletler, varlıklarını

¹⁶ E. Chiera, **Kilden Kitaplar** (They Wrote on Clay), s. 94.

¹⁷ İmam Gazali, **İhyau ulumi'd-din**, c. 4, s. 539-545.

kanıtlamak ve güçlerini simgeleştirmek için mabetlerde, saraylarda, dikilitaşlarda, yazıtlarda, sütünlarda vd. hep yazı kullanmışlardır.

İslam medeniyetinde yazı, gücün, kuvvetin, hâkimiyetin asıl sahibini îmâ ve işâret etmek üzere kullanılmış, bu amaçla inşâ edilen yapılar üzerine âyet-i celileler, hadîs-i şerifler en güzel şekilde yazılarak işlenmiştir. Emeviler, Abbasiler, Selçuklular ve Osmanlılar hep bu yolda eserler vermişlerdir.¹⁸ Topkapı Sarayı da bunlardan bir tanesidir. Daha plan şemasından başlayarak, nasıl bir amaçla inşâ edildiği anlaşılan Topkapı Sarayı'nda, inancını yaşadığı çevreye yansıtmayı çok iyi başarabilmiş, varoluş sebebinin bilincinde, misyonunu farkında, vizyonunu belirlemiş, alt yapısı sağlam bir medeniyetin izleri görülür. Mimarisi, iç tezyinatı, kütüphanesi, hazinesi, arşivi ve bizlere bırakılan bu mirasın daha nice nadîde parçaları ile bir medeniyet meşheri olan Topkapı Sarayı, araştırmacısını beklemektedir.

A) ÇALIŞMANIN AMACI

Topkapı Sarayı Kütüphanesi bünyesindeki güzel yazılar içinde önemli bir yeri olan murakkaaları araştırma konusu olarak seçmemizdeki amaç; geçmişten gelen ve farklı dönemlere âit nâdide eserlerin anlaşılması ve değerlendirilerek gelecek nesillere aktarılması hususunda yapılan çalışmalara destek olmak ve hat dünyasına önemli yararlar sağlayacağı ümidi ve düşüncesiyle bu eserleri bilinir kılmak amaçlanmıştır.

B) ÇALIŞMANIN METODU

Topkapı Sarayındaki üç murakkaa üzerine, uzun süreli yapılan bu tez çalışmasında; kıt'aların özellikleri ayrı ayrı incelenerek, gerekli notlar alınmış, elde edilen bilgiler kaydedilmiştir. Her bir murakkaanın ve kıt'anın ölçüleri alınmış, yazı sahası ebatları ise ayrıca tek tek ölçülmüştür. Murakkaların varak sayısı ve içerlerinde bulunan eserlerin sayfa sayısı not edilmiştir. Murakkaalardaki kıt'alar üzerinde daha derin inceleme ve değerlendirme yapmaya imkân sağlaması nedeniyle bu albümlerdeki eserlerin fotoğrafları temin edilmiş ve orjinal ebadlarıyla teze alınmıştır.

Kıt'alar için bir kimlik kartı oluşturularak katalog numarası verilmiş, envanter numaraları en yeniden en eskiye doğru olacak şekilde ayrıca tesbit ve kayıd edilmiştir. Eserlerin yazıldığı tarih dikkate alınarak imzası bulunan hattatlar hakkında bilgi edinilmiştir. Kıt'aların formu, dili, yazı çeşidi her bir kıt'adaki satır sayısı ve bu satırların yazılış özelliği, kâğıt cinsi, mürekkebi, bezeme çeşidi ve benzeri bilgiler ayrı ayrı işlenmiştir. Metinler tek tek okunmuş, orjinal haliyle yazıya dökülmüş, transkribe edilerek günümüz dilinde sağlıklı okunması kolaylaştırılmıştır. Metinlerin alındığı kaynaklar araştırılmış, mushaf sayfası olanların sûre ve âyet numaraları verilmiş, hadîs metinlerinin kaynakları

¹⁸ İbnü'n-Nedîm'in kaydettiğine göre, Emeviler dönemi, Velid b. Abdülmelik devrinde (705-715), Medine'de Mescid-i Nebevî'nin kible duvarına -ilk celi yazı yazan- Hattat Hâlid b. Ebû Hayyâc, Şems süresinden başlayarak Kuran-ı Kerim'i sonuna kadar celî-küffî hatla yazmıştır (S. K. Yetkin, **İslam Ülkelerinde Sanat**, İst. 1974, s. 127) (A. Alparslan, "Kitâbe", **DİA**, c. 26, s. 76-81).

birer birer bulunarak hadîs kaynağı ve numarası dipnotta gösterilmiştir. Metinlerin içerdiği manaya sadece özet olarak temas edilmiştir.

Topkapı Sarayı her çeşit sanat alanında olduğu gibi, pek çok yönüyle de hat sanatı açısından çok özeldir. Bu nedenle birinci bölümde, kitâbeleriyle, kütüphânesiyle, koleksiyonlarıyla hat sanatı açısından Topkapı Sarayının önemine kısaca değinilmiştir.

İkinci bölümde ise, bu üç murakkaada bulunan toplam 84 kalem* de 118 adet eser incelenmiş ve tanıtılmaya çalışılmıştır.

C) LİTERATÜR

Müzelerde, kütüphanelerde, özel koleksiyonlarda ve özellikle Topkapı Sarayı Müzesi, İstanbul Üniversitesi, Türk ve İslâm Eserleri Müzesi ve Süleymaniye Kütüphanelerinde çok değerli güzel yazı örnekleri bulunmaktadır. Bunlardan günümüze kadar ulaşabilmiş hat sanatının nadide örnekleri üzerine yapılmış çalışmalardan birkaçı alfabetik olarak şu şekilde sıralanabilir:

- A. Süheyl ÜNVER, **Hattat Şeyh Hamdullah Ve Fatih İçin İstinsah Ettiği İki Mühim Tıbbi Eser**, 1898, İstanbul 1986, (İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü, 1953.)
- Ali Haydar BAYAT, **Hüsn-i Hat Bibliyografyası**, IRCICA yay., İstanbul 2002.
- Hülya TEZCAN, **Topkapı Sarayı Müzesi Koleksiyonundan Tılsımlı Gömlekler**, Timaş Yayınları, İstanbul 2011.
- M. Hüsrev SUBAŞI, "Hattat Osmanlı Padişahları", **Osmanlı**, c. XI, Ankara 1999, s. 52-60.
- M. Hüsrev SUBAŞI, **Hat Sanatını Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Taşıyan Adam, Diyarbakırlı Hattat Hamid Aytaç**, Diyarbakır Valiliği Kült. Sanat yay., İstanbul 2013.
- Melek CELAL, **Şeyh Hamdullah**, Kenan Matbaası, İstanbul 1948.
- Muhiddin SERİN, **Hattat Şeyh Hamdullah: Hayatı, Talebeleri, Eserleri**, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, İstanbul 1992.
- Muhittin SERİN, **Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar**, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 2010.
- Selâhaddin MÜNECCİD (d.1920-v.2010), **Yakut El-Müsta'sımı**, Dârü'l-Kitâbi'l-Cedid, Beyrut 1985.
- Süleyman BERK, **Hattat Mustafâ Râkım'da Celi Sülüs ve Tuğra Estetiği**, yayınlanmış doktora tezi, Erzurum 1999.
- Tayyar ALTIKULAÇ, yayına haz., **Hz. Osman'a İzafe Edilen Mushaf-I Şerif: Topkapı Sarayı Müzesi Nüshası = El-Mushafü's-Şerif El-Mensubu İla Osman B. Affan: Nüshatu Muthafi Topkapı Sarayı**, arapçaya tercüme eden Salih Sadawi, İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi ; Research Centre for Islamic History Art & Culture (IRCICA), İstanbul 2007/1428.

* "Kalem" kelimesi, "envanter numarası altında" anlamında kullanılmıştır. (Meselâ, Katalog no : 59'daki eser, **1 kaleme** yani bir envanter no.su altında **2 adettir** yani iki farklı kit'adır).

Tüm bu eserlerin yanında yapılan araştırmalardan bazıları ise şunlardır:

- Ayla GÜLEÇ, **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndeki Seçilmiş Klasik Şemse Cilt Kapakları**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Habib İşmen, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ü. Sosyal Bil. Enst. Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı Cilt Programı, İstanbul 2007.
- Ayşegül EKİCİ, **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndeki E. H. 1470 Numaralı Şiir Mecmuası**, YL. Tezi, Danş., Prof. Dr. Emine Yeniterzi, Selçuk Ü. Sosyal Bil. Enst. Türk Dili ve Ed. Anabilim Dalı, Konya 2011.
- Betül AKAR, **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndeki R. 1965 numaralı Şiir Mecmuası (90b-176b)'nın Transkripsiyonlu Metni**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Dr. Semra Tunç, Selçuk Ü. Sosyal Bil. Enst. Türk Dili Ve Ed. Anabilim Dalı, Eski Türk Ed. Bilim Dalı, Konya 2011.
- Bihter H. B. Altunbaş GÜMBÜR, **İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi'nde Yer Alan Tezhipli Kur'an-ı Kerim Yazmaları'nın Kataloglanması, Cilt I-II-III-IV**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Dr. Gül Güney, Dokuz Eylül Ü. Güzel Sanatlar Enst. Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, İzmir 2014.
- Çiğdem Ö. ERTUNÇ, **Sadberk Hanım Müzesi, Sevgi Gönül Koleksiyonu'nda Bulunan Hilye-i Saadet Levhalarının Form Açısından İncelenmesi**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Dr. Filiz Nurhan ÖLMEZ, Süleyman Demirel Ün. Güzel Sanatlar Enst. Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, Isparta 2008. _Eserde 12 Hilye-i Saadet Levhası çeşitli açılardan ele alınmıştır.
- Ebrû KARAHAN, **Türkpetrol Vakfı Koleksiyonu'ndaki Yazma Eserler Ve Yazı Âletleri**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Gülnur Duran, Prof. (h.c.) Uğur Derman, Marmara Ü. Güzel Sanatlar Enst. Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, İstanbul 2009. _Türkpetrol Vakfı Koleksiyonu'ndaki eserlerin ayrıntılı tanıtımı ve listelenmesi bakımından özellikle çok önemli bir eserdir.
- F. Betül TELLİ, **Hasan Rıza Divanı**, YL. Tezi, Danş., Prof. Dr. Zehra Toska, Boğaziçi Ü. Sosyal Bil. Enst. Türk Ed. Böl. Türk Dili ve Ed. Anabilim Dalı, Eski Türk Ed. Bilim Dalı, 2010. _İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T 2884 no.lu nüshanın incelenmesi bakımından önemlidir.
- Funda (KOÇER) YEŞİLYURT, **Topkapı Sarayı Dördüncü Avlu'daki Yapılarda Kullanılan Çiniler**, Doktora Tezi, Danş., Prof. Dr. Hamza Gündoğdu, Atatürk Ü. Sosyal Bil. Enst. Sanat Târîhi Anabilim Dalı, 2014. _Sünnet Odası, Revan Köşkü, Bağdat Köşkü, Hırka-i Saadet dairesi gibi Dördüncü Avluda bulunan çeşitli çini panoların özenli incelenmesi bakımından önemlidir.
- Gülhizar KARA, **Gelibolulu Mustafâ Âlî'nin "Nâdiru'l-Mehârib" Adlı Eserinin Edisyon Kitiği Ve Muhtevasının Değerlendirilmesi**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Dr. Süleyman Genç, Dokuz Eylül Ü. Sosyal Bil. Enst. İslam Târîhi ve Sanatları Anabilim Dalı İslam Târîhi Programı, 2009. _Nâdiru'l-mehârib'in orjinal

- metinlerinden örnekler olması ve Topkapı Sarayı Müzesi Revan Kitaplığı, 1290 nolu eserin tanıtımı açısından önemlidir.
- Melek DiKMEN, **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi H. 1221 nolu Siyer-i Nebî'de metin minyatür ilişkisi**, Doktora Tezi, Danş., Prof. Dr. Ali Yılmaz, Atatürk Ü. Sosyal Bilimler Enst. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Ankara 2009.
- Murat KOCAASLAN, **Topkapı Sarayı Haremi: IV. Mehmed Dönemi (1648-1687)**, Doktora Tezi, Hacettepe Ü. Sosyal Bilimler Enst. Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Ankara 2010.
- Nasuhi ÇELEBİ, **İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi'nde Bulunan Fatih Sultan Mehmet İçin Hazırlanmış Kitapların Tezhip Sanatı Açısından Değerlendirilmesi Ve Diğer Özellikleri**, Doktora Tezi, Danş., Prof. Dr. Naci Okçu, Atatürk Ü. Sosyal Bil. Enst. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Erzurum 2003.
- Necati SANCAKTUTAN, **Bir Safevi Devri Mushafının Tezyini Yönden Değerlendirilmesi**, YL. Tezi, Danş., Prof. Dr. Çiçek Derman, Marmara Ü. Güzel Sanatlar Enst. Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, İstanbul 2010. _TİEM 506 nolu, yazma Safevî devri mushafı, döneminin özelliklerini yansıtan işçiliği açısından oldukça önemlidir.
- Necla KAPLAN, **Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye 980 Numaralı Kısas-ı Enbiyâ Nüshası Ve Tasvirleri**, YL. Tezi, Danş., Prof. Dr. Kasım İnce, Pamukkale Ü. Sosyal Bil. Enst. Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Sanat Tarihi Bilim Dalı, 2013.
- Nihal ARACI, **Karahîsarî Mushafının Tezhip Tasarımı Açısından İncelenmesi (Bakara Sûresi'nin sonuna kadar)**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Dr. Mustafa Nasuhi Çelebi, FSMVÜ Güzel Sanatlar Enst. Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, İstanbul 2014.
- Nurcan TOPRAK, **Hattat Kazasker Mustafa İzzet Efendi ve Eserleri**, YL. Tezi, Danş., Prof. Dr. M. Hüsrev Subaşı, Marmara Ü. Sosyal Bil. Enst. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, İslam Tarihi Bilim Dalı, İstanbul 2004.
- Ömer Faruk DERE, **Hat Sanatında Hafız Osman Efendi Ve Ekolü**, YL. Tezi, Danş., Prof. Dr. M. Hüsrev Subaşı, Marmara Ü. Sosyal Bil. Enst. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, İstanbul 2001.
- Özlem ÖZTÜRK, **Yeni Dünyanın Keşfi: Târîh-î Hind-î Garbî Hadîs-î Nev (İst.TSMK r.1488) ve Resimleri**, YL. Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Çanakkale 2012.
- Pınar KOÇYİĞİT, **Resimli bir Osmanlı Gazânâmesi: Gelibolulu Mustafa Âli (1541-1600) ve Nusretnâme'si (İst.TSMK h. 1365)**, YL. Tezi, Çanakkale 18 Mart Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, 2012.
- Sabriye Hilal ARPACIOĞLU, **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hazine 1321 Numaralı "Zübdet - ül Tevarih" Nüshası ve Tasvirleri**, YL. Tezi, Marmara Ü. Güzel Sanatlar Enst. Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, İstanbul 2015.

- Serap AKSU, **Bayezid Devlet Kütüphanesinde Bulunan Tezhipli El Yazması Kur'ân-ı Kerîmler**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Dr. Oktay Hatipoğlu, Atatürk Ü. Sosyal Bil. Enst. Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, Erzurum 2012. _Bu eserde Bayezid Devlet Kütüphanesi Nadir Eserler Bölümünde bulunan, 17 yazma Kur'ân-ı Kerîm tezhip, cilt ve yazı bakımından incelenmiştir.
- Serap Bostancı TULUK, **Topkapı Sarayı Kütüphanesi Y.Y.999 no'lu Karahisârî Mushafının Tezyînî Yönden İncelenmesi**, YL. Tezi, FSMVÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, İstanbul 2015.
- Sevda ERCE, **Süleymaniye Kütüphanesinde Bulunan Murakkalar: Süleymaniye Ve Hamidiye Bölümü**, YL. Tezi, Danş., Prof. Dr. Muhittin Serin, Marmara Ü. Sosyal Bil. Enst. İlht. Anabilim Dalı, İslam Tarihi ve Sant. Bilim Dalı, 2012.
- Sevda ÖZEMİR, **XVI. Yüzyıla Ait Üç Yazma Eserin Tezhip Özellikleri (Süleymaniye Kütüphanesi İsmihan Sultan 337/1 - Pertevniyal 2- Sultan Ahmed 24)**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Dr. Mesude Hülya Doğru, Sakarya Ü. Sosyal Bil. Enst., 2010. _Süleymaniye Kütüphanesinden bulunan bu üç eser, tezhip özellikleri bakımından tanıtılmıştır.
- Sibel AK, **TSMK'da Bulunan III. Murad Tuğrasının Desen ve Renk Yönünden İncelenmesi**, YL. Tezi, Danş., Yrd. Doç. Dr. Mustafa Nasuhi Çelebi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Güzel Sanatlar Enst. Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, Tezhip Sanat Dalı, İstanbul 2013.
- Sümeyye KOCA, **Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No: 1972'de Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr (vr. 160b-240a)** (İnceleme-metin), YL. Tezi, Marmara Ü. Türkiyat Araştırmaları Enst. Türk Dili ve Ed. Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, İstanbul 2014.
- Şebnem TAMCAN, **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde Bulunan H.1339 no.lu Sigetvar Seferi tarihinin tasvirleri**, YL. Tezi, Ege Ü. Sosyal Bilimler Enst. Sanat Tarihi Anabilim Dalı, İzmir 2005.
- Şehnaz Biçer ÖZCAN, **Timur Devri Herat Tezhip Ekolü (Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi)**, Sanatta Yeterlik, Danş., Prof. F. Çiçek Derman, Marmara Ü. Güzel Sanatlar Enst. Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı Tezhip-Süsleme Sanat Dalı, İstanbul 2007.
- Yusuf BİLEN, **Hattat Mehmed Şevki Efendi Ve Sülüs-Nesih Hat Ekolü**, Doktora Tezi, Danş., Doç. Dr. Abdulkadir Yılmaz, Atatürk Ü. Sosyal Bil. Enst. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, 2010.
- Zuhal POLAT, **Süleymaniye Kütüphanesi'nde Bulunan Birkaç El Yazması Kur'an-ı Kerim'in Kitap Sanatları Bakımından İncelenmesi**, YL. Tezi, Atatürk Ü. Sosyal Bil. Enst. Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, 2015.

BİRİNCİ BÖLÜM

HAT SANATI VE TOPKAPI SARAYI

A) HAT SANATINA GENEL BAKIŞ

1. Osmanlı Öncesi Hat Sanatı

İslamdan önce Hicaz bölgesinde kullanılan yazı daha çok ticarî alanda, edebiyatta (muallakat-ı seb'a gibi), neseb ilminde vb. bazı kayıtların tutulmasında daha çok hafızaya yardımcı olarak kullanılmıştır. Şifaî kültüre dayalı bu dönemde, yazı İslamın doğuşuyla beraber önem kazanmaya başlamıştır.

Nâzil olan âyetlerin vahiy kâtiplerine yazdırılarak korunmaya alınması, Kur'ân-ı Kerîm'de ve hadislerde yazının teşvik edilmesi, Hz. Peygamber (sav)'in yabancı hükümdarlara göndereceği İslam'a davet mektuplarının yazımı, savaşlar neticesi ele geçen ganimetlerin, zekât mallarının tesbiti, vasiyetin¹⁹, borç sözleşmelerinin yazıyla kayda geçirilmesi emri²⁰ gibi daha pek çok neden yazının kullanımını gerekli kılmış, önemini arttırarak gelişimini sağlamıştır.

Kur'ân âyetlerinin yani vahyin korunması, hem ezber yoluyla hafızalarda saklanması hem de yazılarak kayda geçirilmesi şeklinde olacağı için mushaf hattının yazımına azamî derecede önem verilmiş, yazının mükemmelleşmesi ve güzelleşmesi için büyük bir titizlikle çalışılmıştır. Dolayısıyla, İslam yazısı daha en başta, vahiy kâtipleri tarafından gelişerek, bir sanat değeri kazanmaya başlamıştır. İlk vahiy kâtipleri **Übey b. Kâb** (ra) ve **Zeyd b. Sâbit** (ra)'dir. **Hâlid b. Saîd** (ra) Besmele'yi ilk yazan kişi, Hz. **Muaviye** Âyetü'l-Kürsî nâzil olduğunda Hz. Peygamber (sav) tarafından çağırılıp yazdırılan ilk kişidir.

¹⁹ İbn Ömer (ra)'den rivâyetle, Rasûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Vasiyet edebilecek kadar malı bulunan bir kimsenin vasiyeti yanında yazılı bulunmaksızın iki gece bile geçirmesi caiz olmaz.” Hadis-i şerif, **Sünen-i Tirmizi**, hadis numarası: 974.

²⁰ “Ey iman edenler! Belli bir süre için birbirinize borçlandığınız zaman bunu yazın. Aranızda bir kâtip âdilane bir şekilde yazsın, Allah'ın kendisine öğrettiği şekilde yazmaktan kaçınmasın, (her şeyi olduğu gibi dosdoğru) yazsın. Üzerinde hak olan (borçlu) da yazdırsın ve Rabbi olan Allah'tan korkup sakınsın da borçtan hiçbir şeyi eksik etmesin. Eğer borçlu, akli ermeyen veya zayıf bir kimse ise, ya da yazdıramıyorsa, velisi adaletle yazdırsın. ...” Bakara 2/282.

Muaviye ayrıca, Efendimiz (sav)'le Araplar arasındaki yazışmalarda da kâtiplik yapmıştır.²¹ Resulullah (sav) yazıya önem verdiği gibi onun açık, net, okunaklı ve güzel yazılmasına da dikkat çekmiştir. Muâviye'den nakledilen bir hadis-i şerifde Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur, “Ey Muâviye, hokkaya likâ koy. Kalemî eğri kes. Bismelenin bâ'sını dik yaz. Sîn harfinin dişlerini, mîm'in gözünü aç. İsm-i celâli güzel yazmaya gayret et. Rahmân ve Rahîm'i de güzel yaz”.²²

Hiz. Ebû Bekir (ra) zamanında, Hiz. Peygamber (sav) huzurunda Kur'ân-ı Kerim'i baştan sona yazmış ve ezberlemiş olan Zeyd b. Sabit'in başkanlığında bir komisyon kurularak mushaf sayfaları biraraya getirilmiş ve iki kapak arasında toplanmış ve Hiz. Hafsa'ya (ra) emanet edilmiştir. Hiz. Osman (ra) devrinde ise bu nüsha Hiz. Hafsa (ra)'dan rica edilerek yine Zeyd b. Sabit başkanlığında bir heyet tarafından yedi nüsha halinde çoğaltılmıştır.²³ Bu nüshalara **Resm-i Osmanî** veya **Istîlâh-ı Selefî** denmektedir.

Fetihler sonucu Arap diline yeterince hâkim olmayan farklı ırklara mensup yeni müslümanların artması, hatta yerli Arap halkının dahi dil hataları yapmaları sebebiyle, Basra Valisi Ziyâd b. Ebîhi tarafından Kur'ân-ı Kerîmin hatasız okunması ve okumada güçlük çekilmemesine yönelik çalışmalar için **Ebu'l-Esved ed-Düelî**²⁴ (v. 69/688) görevlendirilmiştir.

Ebu'l-Esved ed-Düelî, Hiz. Ali (ra)'den aldığı tavsiye ve öğütler üzerine mushaf yazısı için hareke sisteminin ilk kaidelerini oluşturmuş, fetha için harfin üstüne bir nokta, damme için önüne bir nokta, kesre için altına bir nokta koymuş ve tenvin için de çift nokta kullanılmıştır.²⁵ **Nasr b. Âsım** (v. 90/709) ve **Yahyâ b. Ya'mer** (v. 129/746) de Ebu'l-Esved ed-Düelî'den öğrendikleri bilgiler üzerine, benzer harfler arasında fark oluşturabilmek için noktaları kullanmışlardır. Bazı kaynaklarda, Halife Ömer b. el-Hattab (ra) dönemine ait, Arapça ve Yunanca yazılı bir belgede, noktalı arapça harflerin olduğundan ve Halife Muaviye dönemine ait Taif yakınlarında bir su bendi üzerinde bulunan bir kitabede de

²¹ A. Köksal, “Peygamberimizin Yazı İşleri ve Yazıcıları”, **Diyanet İşleri Başkanlığı Dergisi**, Mayıs-Haziran 1971, c. 10, sy. 108-109, s. 183-188.

²² bkz. GY 152, 5b.

²³ Bugün, Hiz. Osman (ra)'a nisbet edilen bu nüshalar, 1. Taşkent nüshası, Taşkent Eski Eserler Müzesi'ndedir, 2. Topkapı nüshası, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndedir, 3. Türk ve İslâm Eserleri Müzesi nüshası, 4. Meşhed-i Hüseyinî nüshası, Kahire'de el-Meşhedü'l-Hüseyinî'dedir, 5. Bibliothèque Nationale nüshası, 6. British Library nüshası, 7. Derleme Nüsha ise St. Petersburg, Katta-Langar, Buhara ve Taşkent'teki muhtelif kütüphanelerde bulunan varakların fotoğraflarının bir araya getirilmesiyle Kur'ân-ı Kerîm'in yaklaşık yarısına yakını oluşturulmuş nüshalardır. Aslında -kesin bir bilgi bulunmamakla birlikte- bunların Hiz. Osman mushaflarının herhangi birinden, istinsah edilmiş olarak zamanımıza ulaştığı düşünülmektedir. (Tayyar Altıkulaç, **Günümüze Ulaşan Mesâhif-i Kadîme İlk Mushaflar Üzerine Bir İnceleme**, IRCICA yay., İstanbul 2015.)

²⁴ Tâbiîndendir, Hiz. Ömer zamanında Basra'ya göç etmiş, Hiz. Ali' zamanında Basra Valisi Abdullah b. Abbas tarafından Basra kadılığına ve ayrıca Hâricîler üzerine gönderilen ordunun kumandanlığına getirilmiştir. Kur'an'ı Hiz. Ali'den öğrenmiş, Hiz. Ömer, Hiz. Osman, Abdullah b. Abbas, Abdullah b. Mes'ûd, Muâz b. Cebel, Ebû Zer el-Gifârî, Zübeyr b. Avvâm, Übey b. Kâ'b, Ebû Mûsâ el-Eş'arî ve İmrân b. Husayn gibi kişilerden kıraate dair rivayetlerde bulunmuş, ayrıca onlardan hadis nakletmiştir. Nahiv bilgisini Hiz. Ali'den almış, Arap grameri ve edebiyatı üzerinde geniş bilgi sahibi, kelimelerin taşıdıkları anlamları bilen ve fasih konuşan bir âlim, edip ve şairdi.

²⁵ Resimlerde bkz. R. 20.

yine bazı harflerin noktalı oluşundan bahsedilmiştir.²⁶ Muhammed Hamidullah Kur'ân-ı Kerim'in noktalanmasına daha Efendimiz (sav) zamanından başlanıldığından bahseder²⁷.

Resulullah (sav) döneminden itibaren sanat kuvvetiyle yazılmış yazı, iki ayrı koldan ilerlemiştir; **cezmi yazı** ve **meşk yazı**.

Hututü'l-Mesahif yani mushaf hattı da denen **cezmi yazısı** dönemlere göre hicri, mekki, medeni, basrî, kûfî olarak da anılmıştır. Sadece Kur'ân-ı Kerîm hattı yazımına ayrılmış, daha çok kuralları olan, formal, düz ve köşeli, geometrik bir yapıya sahip yazı şeklindedir. Hz. Peygamber (sav)'in bu yazı formunu mushaf hattı için seçmesinin nedeni, âyetlerin doğru tesbit edilebilmesi ve yanlış okumaya meydan vermemesi içindir.

Meşk yazısı, basit, yuvarlak (leyyin yani müdevver) formulu ve yazana göre farklılık gösteren yazı şeklindedir. Günlük yazılarda, mektuplarda, yazışmalarda, ticarete kullanılmıştır. Tarihte, sanat boyutu kazanarak öne çıkacak olan hat sanatı, bu ikinci kolda ilerlemiş, işlenerek, gelişmiş ve daima kemâle ulaşma hedefi içerisinde olmuştur.

Emevîler dönemi; İslam devleti büyümüş, kurumlar çoğalmış, yunan, hint, iran felsefesinden, antik bilimlerden yoğun şekilde tercüme ve âlimlerin yazdıkları kitaplardan istinsah (kopya edilerek çoğaltılması) faaliyetleri başlamıştır. Şam kültür merkezinde bütün bu yazım faaliyetlerinin sonucu olarak o günün hatlarına **verrak** ismi verilmiştir. Böylece **verrakî** denilen ve sadece kitaplarda gelişim gösteren bir yazı ortaya çıkmıştır. Daha sonra buna **neshî** denmiş, bu da **nesih** ve **reyhanî** olarak ikiye ayrılmıştır. Hz. Peygamber Efendimiz (sav)'in yuvarlak hatlı mektupları verrakî yazının başlangıcı olarak sayılabilir.

İlk devir hüsn-i hattının gelişmesinde, bazı ölçüler kazanmasında etkili olan ve önemli yenilikler yapan kâtipler;

Hâlid b. Ebü'l-Heyyâc, İbnü'n-Nedîm, Hz. Ali (ra)'ın yakın dostu Hâlid b. Ebü'l-Heyyâc'ın, I./VII. yy.da, ilk defa hüsn-i hatla yazdığı mushafı gördüğünü kaydetmiştir. Aynı zamanda Hâlid b. Ebü'l-Heyyâc, I. Velid döneminde yenileme yapılırken, ilk defa celî kûfî hatla Mescid-i Nebvî'nin kible duvarına Şems sûresinin tamamını veya Şems sûresinden başlayarak Kur'ân-ı Kerimî sonuna kadar celî kûfî olarak altın mozaiklerle yazmıştır.²⁸ **Mâlik b. Dînâr** (v. 131/748) ve **Kutbe el-Muharrir** (v. 154/771) de yazıda büyük ıslahat yapmışlardır.

Abbâsîler dönemi; İslam Devletinin iktisadi, coğrafi ve bilimsel olarak zenginleşmesiyle, kurumlar çoğalmış, yazıda da çeşitli istilâhlar ortaya çıkmıştır.

Yazının sanat boyutu kazanacağı 2. kol olan **meşk yazısı** (leyyin, müdevver yazı) bu dönemde iki safhaya ayrılır; a) âsli hatlar, el-hattu'l-mevzûn, b) nisbetli hatlar, el-hattu'l-mensûb.

²⁶ Abdusabûr Şahin, "Hz. Muhammed Devrinde Arap Yazısında Hareke ve Nokta", çev. Tayyar Altıkulaç, **Diyanet İşleri Başkanlığı Dergisi**, Kasım-Aralık 1970, c. 9, sy. 102-103, s. 403-406.

Muhammed Hamidullah, "Allah'ın Elçisi (sav) ve Sahabe Devrinde Yazı Sanatı", **İslâmî Araştırmalar**, Mayıs 1988, c. 2, sy. 7, s. 95-102.

²⁷ M. Hamidullah, **Kur'ân-ı Kerim Tarihi**, s. 51-58.

²⁸ Y. Zennûn, M. Serin, "Kûfî", **DİA**, c. 26, s. 342-345.

Mevzûn hatlar, her resmi daire için kalem kalınlığına, kâğıt ebadına, konusuna ve yazıldığı kuruma göre değişen bu yazılı yazıldıkları alanlara göre isimler aldıklarında çeşitleri 35-40'a kadar çıkmıştır. IX. yy.'ın önemli hattatları arasında sayılan, **Dahhâk b. Aclân el-Kâtib**, **İshak b. Hammâd el-Kâtib**, **İbrâhim es-Siczî** ve **Ahvel el-Muharrir**, mevzun hatlarda (müstedîr yazıda) önemli yenilikler yapmışlardır.

El-hattu'l-mensûb da denen **nisbetli hatlar** ise, 35-40 kalem (çeşit) olan mevzun hatların ayıklanmasıyla ortaya çıkmıştır.

Sanat ve ilim daima en güçlü devlete göçer. Hat sanatı da zaman içerisinde Mekke, Medine, Kûfe, Şam, Bağdat, Kahire, Herat ve son olarak İstanbul'a göçmüştür denilebilir.

Hat sanatında "**Bağdat ekolü**" olarak adlandırılan, **IX. ve X. yy.**'ların önemli hattatları;

Ebû Ali İbn Mukle (v. 328/940) ve kardeşi **Ebû Abdullah Hasan** (v. 338/949) mevzun hatları (müstedîr yazıyı) ayıklayarak sınıflandırmışlar (tasfiye ve tasnif etmişler), harflerin ölçü ve geometrisini daire esasına tabi tutarak belli kurallara oturtmuşlar, harf ölçülerini kalem kalınlığına göre vererek büyük bir istilâh gerçekleştirmişlerdir. Mensub hatların ortaya çıkışı aklâm-ı sittenin de hazırlık evresini oluşturmuştur. İbn Mukle tevkî' ve rikâ'da, kardeşi Ebû Abdullah ise neshî yazıda uzmanlaşmışlardır. İki mushaf yazdığı bilinen İbn Mukle'den günümüze herhangi bir örnek ulaşmamıştır.

İbnü'l-Bevvâb (v. 413/1022) zamanına kadar, İbn Mukle'nin ortaya koyduğu usul ve kurallara uyulmuştur. İbnü'l-Bevvâb ise İbn Mukle'nin geliştirdiği kuralları daha estetik hale getirerek, harf nisbetlerini ve üslûbunu güzelleştirdi. Muhakkak ve reyhânî hatlarının kesin klasik ölçülerini ortaya koymuş ayrıca, kelimelerin satır üzerinde dizilimine çalışarak harfler ve kelimeler arasında bir düzen, uyum ve âhenk yakalamıştır. Yazı çeşitlerini tekrar ayıklayarak kalem (yazı çeşidi) sayısını (sicillât, dîbâc, zenbûr, müfettah, harem, muallak, mürsel gibi birçok hat cinsini) sekize indirmiş, böylece aklâm-ı sittenin gelişimine büyük bir yenilik getirmiştir. İbnü'l-Bevvâb üslûbu yaklaşık üç asır devam etmiştir.

XIII. yy'ın önemli hattatlarından olan Safiyyüddin Abdülmü'min el-Urmevî (v. 693/1294), Yâkût el-Müsta'sımî'nin ve İbnü's-Sühreverdî, Nizâmeddin b. Hakîm, Kemâleddin b. Burhân es-Sûfî, Abdullah-ı Sayrafî gibi sanatkârların da hocasıdır.

Yâkût el-Müsta'sımî (v. 698/1298) son Abbâsî halifesi Müsta'sım-Billâh'ın saray hattatıdır. İbn Mukle ve İbnü'l-Bevvâb yazılarını, çok uzun müddet dikkatli bir şekilde incelemiş, tetkik etmiş, titizlikle üzerinde çalışmış sonunda orjinalerinden ayırt edilemeyecek başarılı taklitlerini yazmaya muvaffak olabilmıştır. Yâkût'un bu başarısı aklâm-ı sittede açacağı çığırın ilk evresi olmuştur. Ve -aklâm-ı sitte- altı çeşit yazı (tevkî', rikâ', muhakkak, reyhânî, sülûs, nesih) Yâkût'un çalışmaları sonucu bütün kurallarıyla, klasik usul, kaide ve oranlarıyla ortaya çıkmıştır. **İlk murakkaa tertibi bu devirde yapılmıştır.** Ayrıca mushaf kitabetin de esaslı bir gelişim sağlanmış, yeni bir çığır açmıştır. Mushaf sayfalarında aklâm-ı sitte yazılarını karışık kullanılmış, bir satır muhakkak, beş satır

nesih, bir satır sülüs, beş satır nesih, bir satır muhakkak şeklinde yazılmıştır. Muhakkak ve sülüs satırlara oranla nesih satırlar daha kısa tutulmuştur. Muhakkak, reyhânî, sülüs ve nesih hatlarından sadece birini kullanarak da mushaf yazmıştır. Yâkût el-Müsta'sımî hat tarihinde en köklü ıslahatı yapmış, fakat asıl hizmetini muhakkak ve reyhânî hatların tekâmülünde göstermiştir.

XIV. yy. 'in önemli hattatları arasında, Esâtîze-i Seb'a olarak da anılan, Yâkût el-Müsta'sımî ve talebelerini sayabiliriz. **Abdullah Ergun** (v. 744/1343), muhakkak yazıda uzmanlaşmış, yirmi dokuz mushafın ve Bağdat'ta iki medresenin kitâbesini yazmış, **Şeyh Ahmed-i Sühreverdî**, celî ve nesih yazıda uzmanlaşmış, otuz üç mushaf yazmış, **Mübârek es-Süyûfî**, reyhânî yazıda uzmanlaşmış, **Mübârek Şah b. Kutub**, nesih yazıda uzmanlaşmış, kırk dört mushaf yazmış, **Nasrullah et-Tabîb (Nâsirüddin Mütetabbib)**, muhakkak yazıda uzmanlaşmış, yirmi beş mushaf yazmış ve **Abdullah-ı Sayrafî** (v. 745/1344-45) sülüs yazıda uzmanlaşmış, otuz altı mushaf yazmış, Hayreddin Mar'aşî ve Şeyh Hamdullah talebeleri arasındadır, bu sebeple Osmanlı hattatlarına dolaylı olarak da olsa tesir etmiştir. Horasan hattatlarının silsilesi ise Abdullah-ı Sayrafî'den devam etmiştir.

XV. yy.'da, Timur'un oğlu Şâhruh (v. 850/1447) tarafından Herat ve Merv gibi şehirler yeniden inşa edilmiş, bölge istikrara kavuşmuş, iktisadî, sosyal ve kültürel hayat seviyesi oldukça yükselmiştir. Özellikle Hüseyin Baykara döneminde Herat, kültür ve sanatın önemli bir merkezi haline gelmiştir. "**Herat ekolü**" olarak anılan bu dönemde, mimaride olsun, hat, tezhip, minyatür, cilt gibi sanatın pek çok alanında, dönemin en parlak eserleri verilmiştir. Gıyâseddin Baysungur (v. 837/1434) gibi devlet adamları devrin önemli hattatları arasında olup İran sahasında henüz tesirini sürdüren Yâkût el-Müsta'sımî ekolünün en mâhir ve en usta temsilcisidir. Aklâm-ı sitteyi Şemseddin Muhammed b. Hüsâm el-Herevî (Baysungurî)'den öğrenmiştir.

Abbâsî Devletinin yıkılmasından (656/1258) sonra Bağdat eski özelliğini kaybetmiş, sanatçılar açısından rahat bir çalışma ortamının kalmadığı bu yerden, ilim kültür ve sanat erbabı üstadlar, Yâkût mektebini öğretmek üzere İslam coğrafyasına dağılmış, Horasan, Mâverâünnehir, Kahire ve Endülüs gibi farklı yerlere gitmişlerdir.

XIV. ve XV. yy.'larda "**Kahire ekolü**" olarak anılan ve Bağdat'tan sonra ikinci önemli merkez haline gelen Kahire'de, hat sanatı daha Tolunoğulları zamanından başlayarak (254-292/868-905) yüksek seviyelere ulaşmıştır.

XV. yüzyılda, İslâm yazıları Yâkût el-Müsta'sımî'nin ardından son olgunluk dönemine girmiştir.

2. Osmanlılar Döneminde Hat Sanatı

İstanbul'un fethinden sonra ilim, kültür ve sanatta ilerleyen Osmanlı Devleti hat sanatı alanında da liderliği devralmış, "**Osmanlı ekolü**" olarak incelediğimiz bu dönemde özellikle sülüs ve nesih hattında büyük gelişme göstererek yazıyı ileri seviyeye taşımıştır.

“Nerede bir ehl-i hüner var, İstanbul’a celb oluna”, düsturuyla yola çıkan ve portresini yaptıracak kadar ileri görüşlü ve açık fikirli olan Fâtih Sultan Mehmed ilme ve sanata büyük ilgi göstermiş, tüm İslam coğrafyasındaki sanatkârlara, İstanbul’a gelmeleri için teşvik edici cazip imkânlar sunmuştur. Akkoyunlularla yapılan Otlukbeli Meydan Savaşı’nda mağlûp olan Uzun Hasan’ın saray sanatkârlarını da İstanbul’a getirmiştir.

XV. yy.’ın önemli hattatlarından **Edirneli Yahyâ Sûfî** ve oğlu **Ali b. Yahyâ Sûfî**, Osmanlı celî sülüs ekolünün temelini atmış, XVIII. yy.’a kadar celî ve müsennâ yazılarda örnek alınmış, Fâtih devri hattatlarındandır. Yahyâ Sûfî’nin yazdığı Fâtih Camii şadırvanlı avlu pencere alınlıklarındaki kûfî ve celî sülüs hatlar (Fâtihâ sûresi ile Âyetü’l-kürsî) ve oğlu Ali b. Yahyâ Sûfî’nin yazdığı Fâtih Camii kitâbesi ile Topkapı Sarayı Bâb-ı Hümâyûn müsennâ ve satır istifli celî sülüs kitâbeleri XV. yy. celi hattının hayranlıkla seyredilen müstesna örnekleri olarak günümüze ulaşmıştır.

Şeyh Hamdullah “Kâtibü’s-sultânî” (v. 926/1520), hocası Kâtib Hayreddin olarak da tanınan Hayreddin Mar’aşî’dir (v. 876/1472). Sultan II. Bayezid’in himayesi altında Osmanlı hat ekolünün kuruluşuna öncülük etmiştir. Şeyh Hamdullah’ın sanat hayatında iki dönem vardır; evâil dönem, başlangıç yazılarını Yâkût üslûbunda yazdığı Amasya dönemi ve evâhir dönem, olgunluk yazılarını kendi üslûbunda yazdığı İstanbul dönemidir. Sultan II. Bayezit’in davetiyle Amasya’dan İstanbul’a gelmiş ve saray baş kâtipliğine getirmiştir. Topkapı Sarayında, Yâkût el-Müsta’sımî’nin yazılarını inceleyerek kendi üslûbunu ortaya koymuştur. “Şeyh üslûbu” olarak anılan bu yeni devrin başlamasıyla, Osmanlı-Türk hat sanatında Yâkût devri kapanmıştır.

Yâkût üslûbuna yenilik getirerek sülüs ve nesih yazılarda harflerin klasik nisbetlerini oluşturmuş, harflerin satır nizamını, kelimelerin birbiriyle olan uyumu dengelemiş ve böylece yazının bir bütün olarak gözükmelerini sağlamıştır. Yâkût el-Müsta’sımî’de ilk kez şekillenen murakkalar, Şeyh Hamdullah ile yeni bir üslûp kazanmıştır. Şeyh Hamdullah’ın celî sülüs hatla yazdığı eserlerden günümüze ulaşan İstanbul Dâvud Paşa, Fîruz Ağa ve Bayezit Camii inşa kitâbeleri olmuştur. Mustafa Dede, Şükrullah Halîfe talebeleri arasında sayılabilir.

Esâtîze-i Rûm olarak da anılan Şeyh Hamdullah ve çağdaşları arasında, Abdullah Amâsî, Celâl Amâsî (v. 893/1488), Muhyiddin Amâsî, Mustafa Dede, Ahmed Karahisârî ve Bursalı Şerbetçizâde İbrâhim Efendî’yi sayabiliriz.

XVI. yy.’ın “Şemsü’l-hat”ı veya “Yâkût-ı Rûm”u olarak da bilinen **Ahmed Şemseddin Karahisârî** (v. 963/1556) Yâkût el-Müsta’sımî ekolünün önde gelen temsilcilerinden olup aklâm-ı sitteyi, Fâtih Sultan Mehmed zamanında bir grup sanatkârla beraber İstanbul’a gelerek yerleştiği tahmin edilen İranlı hattat Esedullah-ı Kirmânî’den (v. 893/1488) öğrenmiştir. Yâkût üslûbuna yeni bir yorum katarak ihyasına çalışmışsada bu ancak bir hattat nesli devam edebilmiş daha ileri gidememiştir. Karahisârî, Yahyâ Sûfî ve Ali b. Yahyâ

Sûfî'nin yazılarını örnek alarak geliştirdiği celî ve müsennâ yazılarda, "Şeyh üslûbu"na göre daha başarılı olmuş, en güzel nisbet ve âhengi yakalamıştır. Celî ve müsennâ yazılardaki başarısının etkisi Mustafa Râkım'a kadar devam etmiştir. Yeni tarz celî sülûs, muhakkak, müsennâ ve müselsel kompozisyonlar deneyerek kendi adıyla anılan bir üslûb ortaya koymuş ve hattatlara örnek olmuştur. Yâkût tarzı mushaf kitabetine ise, farklı tarzda sayfa tasarımı ve istifiyle yeni bir yorum getirmiştir. Karahisârî'ye mahsus bir başka özellik ise, altın mürekkeple yazdığı harflerin etrafını siyah mürekkeple, siyah mürekkeple yazdığı harfleri etrafını da altın mürekkeple tahrirlemiştir.

Bu devrin önemli hattatları arasında, **Demircikulu Yûsuf Efendi**, Karahisârî üslûbunun en ünlü temsilcisidir. Tophane, Kılıç Ali Paşa Camii, iç ve dış kapı ve pencere üstlerindeki celî sülûslerin hattatıdır. **Abdullah Kırîmî "Kâtib-i Tatar"** (v. 999/1591), hocası Şeyh Hamdullah'ın torunlarından Derviş Mehmed'dir. "Şeyh üslûbu"nda yazmıştır. **Hasan Çelebi** (v. 1002/1594'ten sonra), bir müddet hocası Karahisârî'nin üslûbunda yazmış sonra Şeyh Hamdullah ekolüne dönerek bu üslûbunda eserler vermiştir. **Derviş Mehmed (Karahisârî Dervîşi)**, Büyükçekmece Köprü kitâbesi yazıları celî sülûs hattının gelişimini göstermesi bakımından önemlidir.

XVII. yy.'ın önemli hattatlarından **Büyük Derviş Ali** (v. 1084/1673), Şeyh Hamdullah üslûbu unutulmak üzere iken yeniden canlandırmış, "şeyh-i sâni" ve "vâziu'l-aslı's-sâni" isimlerini almıştır.

Hâfız Osman (v. 1110/1698), Sultan II. Mustafa ile Sultan III. Ahmed'e hat hocalığı yapmıştır. Evâil döneminde, Derviş Ali ve Suyolcuâde Mustafa üslûbunda yazılar vermiş, fakat sonra Şeyh üslûbunu öğrenmek üzere, Nefeszâde Seyyid İsmâil Efendi (v. 1090/1679)'ye talebe olmuştur. Diğer taraftan Şeyh eserlerini incelemeye başlamış, sarayda bulunan bir Şeyh mushafını aynen yazabilmek için çalışmıştır. Şeyh üslûbunun güzelliklerini seçip, alarak bir elemeye tâbi tutmuş, yorumlamış ve kendine has bir hat şivesi ortaya koymuştur. 1679-1689 yılları arasındaki en beğenilen devresi olan evâhir döneminde aklâm-ı sittenin ikinci büyük tekâmülünü gerçekleştirmiştir. 1100/1689'dan itibaren ise nesih hattının harflerini iyice küçülmüştür. Hâfız Osman üslûbu, önceleri tenkide uğramış fakat kısa zamanda kabul görerek, Şeyh üslûbunu unutturmuştur. Hâfız Osman hilye-i saâdet formunu ilk düzenleyen hattat olmuştur.

XVIII. yy. hattatlarından İsmâil Zühdü (Yeni) ve özellikle kardeşi Mustafa Râkım, hat sanatında Râkım öncesi ve Râkım sonrası denilen yeni bir çağ başlatmıştır.

"Kâtib-i sarây-ı sultânî" olarak da bilinen **İsmâil Zühdü** (v. 1221/1806), Sultan III. Mustafa (1757-1774) döneminde Enderûn-ı Hümayun hat muallimliğinde bulunmuştur. Eğrikapılı Râsim Efendi'nin önde gelen talebelerinden Morali Ahmed Hıfzî'den sülûs, nesih ve rikâ' yazılarını meşketmiştir. Sülûs-nesih yazılarında Hâfız Osman üslûbunu benimsemiştir. Tashih yapmaya ihtiyaç olmayacak şekilde düzgün harflerle yazmıştır. Ayrıca İsmâil Zühdü, Karahisârî gibi kendine has farklı bir özellik, sülûs yazılarda bazı

nokta ve işaretleri siyah mürekkeple değil de zermürekkeple koymuş ve etrafını tahrirlemiştir.

Mustafa Râkım (v. 1241/1826) Sultan II. Mahmud'un hat hocasıdır. Ağabeyi ve hocası İsmâil Zühdü'den öğrendiği Hâfız Osman üslûbu sülûs hattını celî sülûse uygulayarak 1220/1806'den sonra celî sülûsde yeni büyük bir inkılâp gerçekleştirmiştir. Padişah tuğralarını da ıslah ederek güzelliğinin zirvesine ulaştırmıştır. Celî sülûste olduğu gibi ulaştığı harf ve istif mükemmelliğiyle sülûs ve nesih yazılarını da, hat üslûplarının zirvesine çıkmıştır. Ayrıca Mustafa Râkım imzâ atma tarzında yani "ketebe"de de reform yapmıştır. O zamana kadar ki imzâlar, ta'lik yazılarda hurde ta'lik ile, sülûs ve nesih yazılarda icâze yani rikâ' yazısı ile, celî sülûs ve tuğralarda ise satır halinde tevkî' hatla konulmuştur. 1225/1810 yılından sonra ise Râkım, sülûs ve tevkî' hat karışımı stilize edilmiş tarzda sembolleştirilmiş bir imza şekli geliştirmiştir. Önde gelen talebeleri Mehmed Hâşim (v. 1845) ve Recâi Efendilerdir.

Mahmud Celâleddin, Sultan Abdülmecid'in hat hocasıdır. Şeyh Hamdullah'ın ve Hâfız Osman'ın eserlerine bakarak kendini yetiştirmiş, yazıda ilerleyerek hoca seviyesine yükselmiştir. Fakat yazıdaki sert, durgun ve donuk görünüşlü şivesi Mustafa Râkım üslûbu karşısında tutunamamış, bir süre sonra terkedilmiştir. Önde gelen talebesi Mehmed Tâhir'dir.

XIX. yy.'ın önemli hattatlarından **Kazasker Mustafa İzzet** (1801-1876)'in hocası, Çömez Mustafa Vâsif (v. 1269/1853)'dir. Şeyh Hamdullah üslûbuna canlılık ve yenilik kazandırmış, Hâfız Osman üslûbunu en güzel nisbet ve âheng üzere devam ettirmiştir. Kazasker Mustafa İzzet Efendi, Sultan Abdülmecid'in 1861'de vefatına kadar Celâleddin tarzında yazmış, padişah teşvikinin kalkması üzerine Râkım üslûbunu araştırıp incelemiştir. Kazasker Mustafa İzzet Efendi'nin Ayasofya Camii içerisinde yazdığı, Allah (cc), Muhammed (sav) ve çehâr yâr-ı güzîn levhaları, 7,5 m. çapı ve 35 cm. kalem kalınlığıyla hat sanatının en büyük levhalarından sayılmışlardır. Önde gelen talebeleri, Mehmed Şefik Bey (v. 1880), Abdullah Zühdü Efendi (v. 1879, Mescid-i Nebevî'nin yazılarını yazmıştır), Kayışzâde Hâfız Osman (v. 1894), Muhsinzâde Abdullah Hamdi Bey (v. 1899), Çırçırılı Ali Efendi (v. 1906), Hasan Rızâ Efendi (v. 1920).

Mehmed Şevki Efendi (v. 1887), hocası Hulûsi Efendi yeğeninin yeteneğini fark edince onu Kazasker Mustafa İzzet Efendi'ye devam etmesini istemiş ancak Şevki Efendi hocasına olan saygısından dolayı bunu kabul etmemiştir. "Yazıyı bana rüya âleminde tâlim ettiler" diyen Şevki Efendi, Hâfız Osman'ın, Yedikuleli Abdullah'ın ve Mustafa Râkım'ın yazılarını inceleyerek sülûs, nesih ve rikâ' hatlarını geliştirmiş, güzelleştirmiş ve "Şevki mektebi" olarak bilinen en mükemmel seviyeye çıkarmıştır. Filibeli (Bakkal) Hacı Ârif, Hâfız Fehmi, Pazarcıklı Mehmed Hulûsi, Ziyâeddin Efendiler ve Ferid Bey önde gelen talebeleri arasındadır.

Sâmi Efendi (v. 1912), celî sülûs ve tuğrada Mustafa Râkım, celî nesta'likde Yesârîzâde Mustafa İzzet üslubunda yazmış ve bu hat nevîlerini işleyerek onlara yeni nisbet

ve duruşlar kazandırmış, celî yazıyı en güzel şekline eriştirmiştir. Başlarda Mustafa Râkım üslûbunda celî sülûs yazan Sâmi Efendi İsmâil Zühdü'nün yazdığı bir murakkaayı inceleyerek, Zühdü'nün sülûs harflerini celîye tatbik etmiş ve bu üslûba ileri seviyede yeni bir şive kazandırmıştır.

Sâmi Efendi'nin çağdaşı olan ve ondan sonra yetişen ünlü hattatlar,

Hacı Mehmed Nazif Bey (v. 1913), Ferid Bey (v. 1920'den sonra), Hasan Rızâ Efendi (v. 1920), Ömer Vasfi Efendi (v. 1928), Rifâî Aziz Efendi (v. 1934), Hulûsi Efendi (Yazgan) (v. 1940), Hacı Ahmed Kâmil Efendi (Akdik) (v. 1941), Müfessir Elmalılı Hamdi Efendi (Yazır) (v. 1942), Neyzen Emin Efendi (Yazıcı) (v. 1945), Tuğrakeş İsmail Hakkı Bey (Altunbezer) (v. 1946), Mehmed Necmeddin Efendi (Okuy) (v. 1976), Mustafa Halim Özyazıcı (v. 1964) ve Hamit Aytaç (v. 1982).

Osmanlının her döneminde teşvik edilip desteklenmiş olan hat sanatı ve hattatlarının yanında, bu sanata ilgi duyan ve bunu kâbiliyetiyle birleştirerek yüksek sanat değerinde hat eserleri vermiş hattat padişahlar da vardır;

Sultan II. Bayezid'in (salt. 1481-1512) hat hocası, Şeyh Hamdullah Efendi'dir (v. 926/1520).

Sultan II. Mustafa (salt. 1695-1703) ile **Sultan III. Ahmed**'in (salt. 1703-1730) hat hocalığını Hâfız Osman (v. 1110/1698), yapmıştır. Üsküdar ve Sultan Ahmed'deki çeşmelerinin celî sülûs kitâbeleri, Topkapı Sarayı Müzesi Hırka-i Saâdet Dairesi'nin kapısı üstündeki celî sülûs kitâbesi Sultan III. Ahmed hattıdır.

Sultan II. Mahmud'un (salt. 1808-1839) hat hocası Mustafa Râkım Efendi'dir (v. 1241/1826). Bahçekapı Hidayet Camii içi celî sülûs yazılarını yazmıştır.

Sultan Abdülmecid'in (salt. 1839-1861) hat hocası Mahmud Celâleddin Efendi'dir (v. 1829). Dolmabahçe, Ortaköy Büyük Mecidiye ve Küçük Mecidiye, Hırka-i Şerif, Kılıç Ali Paşa camileri içi kısım yazılarını yazmıştır.

Sultan Abdülaziz'in (salt. 1861-1876), Topkapı Sarayı Müzesi, Kahire Menyel Sarayı Müzesi ve Aksaray Vâlîde Camii'nde bulunan yazıları celî sülûste iyi bir hattat olduğu göstermiştir.

Sultan V. Mehmed Reşad (salt. 1909-1918) fiilen hat sanatı ile meşgul olmuştur.

Sultan VI. Mehmed Vahdeddin'nin (salt. 1918-1922) de iyi bir hattat olduğu söylenmiştir.²⁹

²⁹ M. Hüsrev Subaşı, "Hattat Osmanlı Padişahları", **Osmanlı**, c. XI, Ankaran1999, s. 52-60.

B) TOPKAPI SARAYI'NIN HAT SANATI AÇISINDAN ÖNEMİ

1. Sarây-ı Cedîd-i Âmire, Topkapı Sarayı

Fâtih Sultan Mehmed İstanbul'un fethinden hemen sonra Bayezid'da Sarây-ı Atîk'i yaptırmış, daha sonra şehrin en doğu ucunda Zeytinlik olarak bilinen Sarayburnu'nda Sarây-ı Cedîd (Yeni Saray)'in yapımını başlatmıştır (1465). Sûr-ı Sultânî (Kal'a-i Sultânî) adı verilen surların kitâbesinde yani Bâb-ı Hümâyun üzerindeki kitabede belirtildiğine göre Ramazan 883, Aralık 1478'de yapımı tamamlanmıştır.

Zaman içerisinde ihtiyaca bağlı olarak saraya yeni ilâveler yapılmış, işlevini yitiren veya kullanım amacına göre yetersiz kalan yapılar ya kaldırılmış ya da ihtiyaca uygun yeni eklemelerle genişletilmiştir. Saray halkı, XIX. yy.'ın ortalarında, Sultan Abdülmecid'in yaptırdığı Dolmabahçe Sarayı'na taşınınca, saray da son şekliyle kalmıştır. Bununla beraber, saltanat sona erinceye kadar cülûs törenleri ve cenaze merasimleri yine burada gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda Sultan Abdülmecid devrinde Topkapı Sarayını gezdirmek ve hazinedeki eşyaları göstermek gelenek olmuş, Sultan Abdülaziz döneminde ise, sergilenen bu eserlere camekânlı vitrinler yaptırılmıştır. 1919'da İstanbul'un işgaliyle ziyarete kapatılmış, 1924'de müze haline getirilmiş, 1927'de bazı bölümleri, 1934'te ise tamamı halkın ziyaretine açılmıştır.

2. Saray Kitabeleri

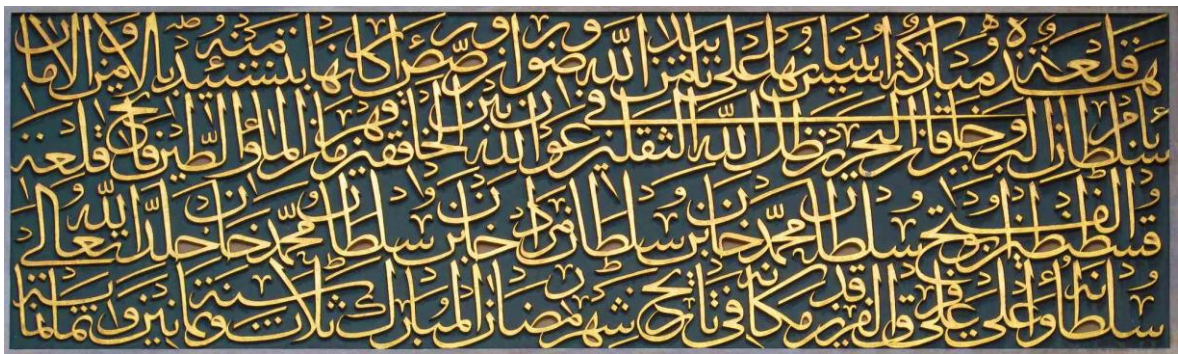
Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde bulunan ve tezin konusunu oluşturan murakkaaları incelemeye geçmeden önce her biri kendi döneminin sanat zevkini ve özelliğini yansıtan saray kitabelerinden ve özel koleksiyonlarla günümüze kadar gelebilmiş eşsiz güzellikteki yazmalardan sadece bir ikisini, hat sanatı açısından örnek olarak buraya almak istedik.

a) I. Kapı Bâb-ı Hümâyün

Bâb-ı Hümâyün (باب همايون)- Devlet Kapısı Fâtih Sultan Mehmed'in yaptırdığı Sûr-ı Sultânî'ye dayanan sarayın en büyük ana giriş kapısıdır. Herkese açık olan kapı, sabah namazından sonra dualarla açılıp, yatsı ezanıyla kapanırdı. Yeniçerilerin kontrolünde olan Bâb-ı Hümâyün üç yüz görevli tarafından korunurdu.

Bâb-ı Hümâyün üzerinde bulunan farklı dönemlere ait kitabe ve tuğralardan kapının birkaç defa tamir ve onarım gördüğü anlaşılmaktadır.

Bâb-ı Hümâyün'un dış cephesinde ki kemerde yarı dairevî formda yazılan âyet istifinin hemen altındaki dikdörtgen kısımda, sarayın Fâtih Sultan Mehmed tarafından inşa ettirildiğini ve tarihini bildiren inşa kitâbesi yer alır:

R. 1. TS, Bâb-ı Hümâyün'un dış cephesinde bulunan, celi sülüs inşa kitâbesi.

"هذه قلعة مباركة أسس بنيانها تاييد من الله و رضوان و رصص اركانها بتشييد منه بالامن و الامان بامر سلطان البرين و خاقان البحرين ظل الله في الثقلين عون الله بين الخافقين قهرمان الماء و الطين فاتح قلعة قسطنطينية ابو الفتح سلطان محمد خان بن سلطان مراد خان بن سلطان محمد خان خلد الله تعالى سلطانه و اعلى على فرق الفرقدين مكانه في تاريخ شهر رمضان المبارك سنة ثلاث و ثمانين و ثمانمائة."

"Bu mübarek kale, Allah'ın yardım ve izni üzerine, emniyeti kuvvetlendirmek muradıyla iki karanın sultanı ve iki denizin hakanı, insanlar ve cinler üzerinde Allah'ın gölgesi, doğu ve batıda Allah'ın yardımında kavuşan, su ve karanın kahramanı, Kostantiniyye kalesi fatihi Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân bin Sultân Murâd Hân bin Sultân Mehmed Hân'ın emriyle yapıldı. Allah saltanatını ebedi eylesin. Onu kutup yıldızından yüce kılsın. 883 senesi mübarek Ramazan ayında yapıldı."

Kapı girişinin sağındaki ve solundaki nişlerin üzerinde bulunan ve karşılıklı iki madalyon gibi duran celi sülüs müsenna yazılardan sağdakinde, Saff sûresi 61/13. âyetin bir bölümü "نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۖ وَيَسِّرُ الْمُؤْمِنِينَ يَا مُحَمَّد" ile "yâ Muhammed" lafzı yazılıdır.

Soldaki madalyonda ise yine celi sülüs müsenna şekilde Ali b. Yahyâ es-Sûfî'nin adı ve künyesi, "كتبه اضعف العبيد على بن مزيد صوفى", "ketebehu ez'âfu'l-âbid Âli bin Mezid Şûfî" yazılıdır.

R. 2. (sağ) TS, Bâb-ı Hümâyun dış cephe sağ tarafında, celi sülüs müsenna olarak Saff 61/13. âyetin bir bölümü ile “yâ Muhammed” lafzı yazılıdır.

R. 3. (sol) TS, Bâb-ı Hümâyun dış cephe sol tarafında, celi sülüs müsenna şekilde Ali b. Yahyâ es-Sûfî'nin adı ve künyesi, “كتبه اضعف العبيد على بن مزيد صوفى”, “ketebehu ez’âfu’l-âbid Âli bin Mezid Şûfî” yazılıdır.

Abdülfettah Efendi, Bâb-ı Hümâyun iç cephesinde ki büyük kemerin içerisine yarı dairevî formadaki kısma, Ali b. Yahyâ es-Sûfî'nin ön cephede yazdığı Hicr sûresi 15/45-48. âyetlerini aynen celi-sülüs müsennâ olarak tekrar yazmıştır.

Kitabenin altındaki kilit taşı üzerine ise, “Abdü’azîz Hân bin Maḥmûd el-muḫaffer dâ’imâ, ketebehu Abdü’l-fettâḥ” yazılı Sultan Abdülazîz (1861-1876) tuğrasını çekmiştir.

R. 4., R. 5. TS, Bâb-ı Hümâyun iç cephe. Abdülfettâḥ Efendi tarafından, ön cephedeki Ali b. Yahyâ es-Sûfî'yi takliden yine celi-sülüs müsennâ olarak yazılan Hicr sûresi 15/45-48. âyetleri.

R. 6. TS, Bâb-ı Hümâyû iç cephe. Abdülfettâḥ Efendi kitabenin altındaki kilit taşı üzerine, “Abdü’azîz Hân bin Maḥmûd el-muḫaffer dâ’imâ, ketebehu Abdü’l-fettâḥ” yazılı, Sultan Abdülazîz (1861-1876) tuğrasını çekmiştir.

b) Darphâne-i Amire

Darphâne-i Amire Kitabesi, Fâtiḥ Sultan Mehmed tarafından Bayezid civarında kurulan İstanbul Darphânesi, Sultan III. Ahmed döneminde (1703-1730), Topkapı Sarayı bahçesine taşınmış (1723), Sultan II. Mahmud devrinde (1808-1839) yeni ilavelerle genişletilmiştir. 1967 yılında ise Yıldız-Beşiktaş'a taşınmıştır.

R. 7. TS, I. Avlu, Darphâne-i Amire, celi nesta'lik hatlı, hattatı Mustafa İzzet Yesârîzâde Efendi'dir (v. h. 1265/m. 1849).

c) II. Kapı Bâbüsselâm

Bâbüsselâm (باب السلام), Selam Kapısı, tören alaylarının, devlet merasimlerinin başlatıldığı, devlet adamlarının karşılandığı yerd. Sabah erken saatte başlanan selâmlaşma küçükten büyüğe doğru karşılıklı yapıldı. Bâbüsselâm önünde yapılan bu törenden sonra devlet adamları içeriye alınır ve divana geçilirdi. Yabancı elçilerin maiyeti ancak Bâbüsselâm'a kadar gelebilir, elçinin görüşmesi bitinceye kadar burada bekletilirdi. Bu kapıdan ancak izinle girilebilir ve padişahdan başkası atla giremezdi.

Sarayın ana giriş kapısı olan Bâbüsselâm ortaçağ kale kapısı olarak Fâtiḥ Sultan Mehmed zamanında inşa edilmiş ve kapının üzerine "Dâru'l-İlim" (İlim Evi, İlim Okulu) yazdırılmıştır.³⁰

R. 8. TS, Bâbüsselâm üzerindeki Kanûnî dönemine ait olduğu tahmin edilen celi sülüs kelime-i tevhid.

³⁰ Talha Uğurluel, TSM gezi notları (30.10.2016).

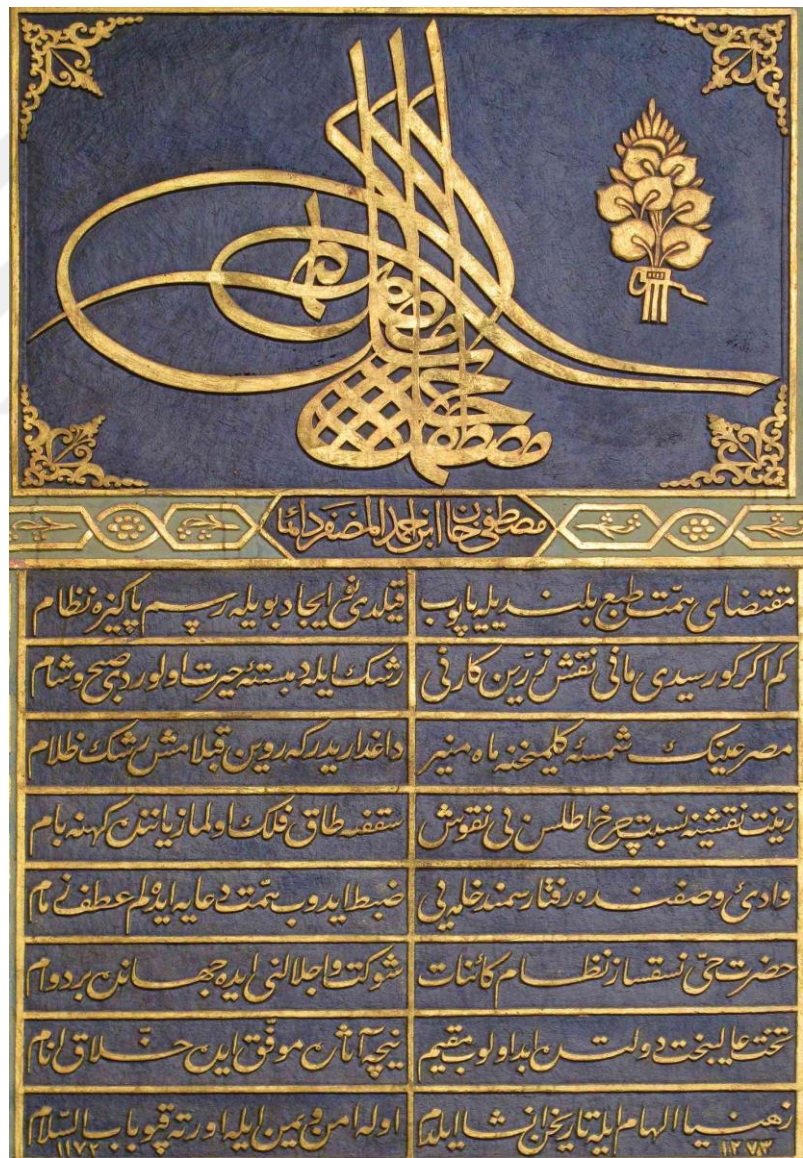
Bâbüselâm, XVI. ve XVII. yüzyıllarda çeşitli tamiratlar görmüştür. Kanûnî Sultan Süleyman (1520-1566) döneminde yapılan onarımda³¹ kapının her iki tarafındaki kuleler inşâ edilmiştir. Kapının alay meydanına bakan cephesindeki demir kapı kanatlarından soldakinde bulunan, tunç kakma olarak işlenmiş, “*amel-i İsa b. Mehmed, 931*” kitabesi, kapı kanatlarının İsa b. Mehmed tarafından 1524 yılında yapıldığı göstermektedir. Kapının üzerindeki kelime-i tevhidin de Kanûnî döneminde yazdırıldığı tahmin edilmektedir³².

Sultan III. Mustafa (1757-1774) döneminde, depremde hasar gören kapı orjinal hali bozulmadan tamir ettirilir ve kapının iç kısmı donatılır. Kapı girişinin sağ ve solundaki kitabeler Sultan III. Mustafa'nın orjinal tamir kitabeleridir. Sol taraftaki tamir Celi nesta'lik hattıyla yazılan kitabesinin son mısrasına göre, buraya Orta Kapı, Bâbüselâm denildiği anlaşılmaktadır;

“Zihniyâ ilhâm ile târihin
inşâ eyledim / Ola emn ü
yümn ile Orta Kapu Bâbü's-
selâm”

(dış avlu tarafı, sol) tuğra:
“Muşafâ Hân bin Aḥmed
el-muzaffer dâ'imâ”

(dış avlu tarafı, sol)
tuğranın hemen altında
kalan celi sülüs satır:
“Muşafâ Hân bin Aḥmed
el-muzaffer dâ'imâ”

R. 9. Topkapı Sarayı, Bâbüselâm,
girişin sol tarafında bulunan
Sultan III. Mustafa'nın orjinal celi
nesta'lik tamir kitabesi, h. 1172.

³¹ Evliya Çelebi, c. 1, s. 324, (“Ebu’l-Fethin bina itdiği Yeni Saray bi-emr-i Hayy-i Kadir ihrâk-ı bî’n-nâr olub Süleyman Hân müceddeden ta’mir ve termim itdi”).

³² Semavi Eyice, “Bâbüselâm”, *DİA*, c.4, s. 410-411.

Bâbüsselâm'ın, II. avlu -alay meydanı- tarafındaki kitabeleri; Kapının iki yanında, ikişer metre çapında, madalyon biçiminde, dörtlü istif şeklinde yazılmış “*Allahu rabbî*” ve “*Muhammed nebî*” yazıları vardır. Bu yazılar zaman içinde tamirler sebebiyle siva altında kalmış, Sultan III. Mustafa'nın kitâbeleri (h. 1172) konulurken yaklaşık dörtte birlik bölümleri tahrib olmuştur. Semavi Eyice'ye göre bunların XVII. yüzyıla ait oldukları tahmin edilmektedir.³³

R. 10. TS, Bâbüsselâm Alay Meydanı cephesi, madalyon şeklindeki celi sülüs dörtlü istifde “*Allahu Rabbî*” yazıdır.

R. 11. TS, Bâbüsselâm Alay Meydanı cephesi, “*Muhammed nebî*” yazılı madalyon şeklindeki celi sülüs dörtlü istif.

³³ Semavi Eyice, “Bâbüsselâm”, *DİA*, c.4, s. 410-411.

d) Arz Odası

III. Avlu, Enderun Avlusu (اندرون) 'nda bulunan Arz Odası, Fâtih Sultan Mehmed devrinde yapılmış, fakat zaman içerisinde değişmiştir. Arz Odası'nın bir kapısı Babüssaâde'ye, bir kapısı da Enderun Meydanı'na, dolayısıyla Enderun Kütüphanesine açılır. Geniş saçaklı ahşap çatı sistemli, mermer sütunlu, revaklı, zeminden yüksek, dikdörtgen bir yapıdır. Burada izin verilen devlet adamları padişahla görüşür, eğitim ve yargı ile ilgili konular ve alınan kararlar padişaha bildirilirdi. Divan günlerinde yapılan arzlar dışında, padişah istediği zaman devlet adamlarını burada kabul ederdi. Resmi merasimlerde taht Bâbüssaâde'nin alay meydanı tarafına çıkarılır ve hükümdar buradan merasimlere katılırdı.³⁴

R. 12. Topkapı Sarayı, Enderun Avlusu, Arz Odası dış duvarı üzerindeki celi sülüs kitabesi.
"حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ" "Allah bize yeter O ne güzel vekildir".

R. 13. TS, Enderun Avlusu, Arz Odasının bahçe tarafındaki kapısı üzerinde bulunan celi nesta'lik tamir kitabesi.

Haşre dek ma'mûr olup bu dergeh-i şevket-nümâ / Kible-i hâcât ola şâhân-ı dehre dâ'imâ
Tâkına cevherle târihin yazar sır kâtibi / 'Arz oçasın kıldı nev-bünyâd Sultân Muştafâ, 1222

Tuğrasında, "Muştafâ Hân bin 'Abdülhamîd el-muzaffer dâ'imâ" yazılıdır. (Sultan IV. Mustafa'nın tuğrasıdır.)

³⁴ Semavi Eyice, "Arz Odası", *DiA*, c. 3, s. 445-446.

e) IV. Murad Taştahı

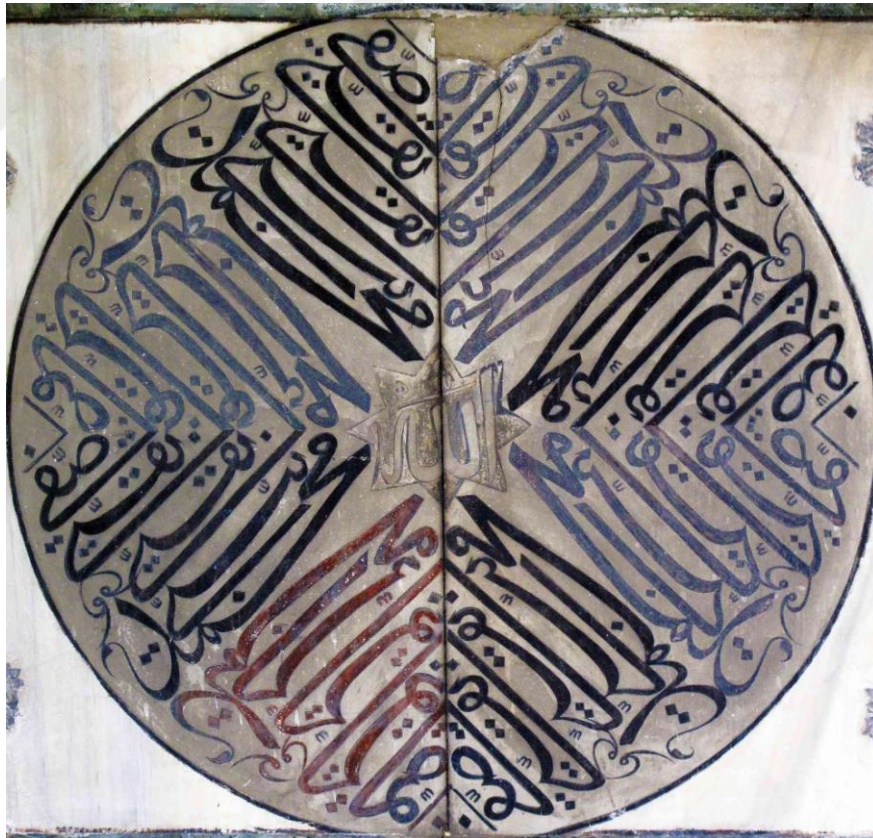
IV. avluda bulunan Taştah (h. 1046/m. 1637), IV. Murâd'ın (salt. 1623-1640) Enderunlu gençlerin spor faaliyetini izlemesi için yapılmıştır. Tahtın arkasındaki kaside, atıcılıkta usta olan Sultan IV. Murâd'ın "1046 Ramazan ayının ortalarında, dolu dizgin giden atının üzerinden lobutunu 115 zira (yaklaşık 120 metre) atması" üzerine yazılmıştır.³⁵

f) Hazine Odası

Hazîne-i Hâssa, iç hazine, Fâtih Köşkü, Hazine Köşkü gibi isimleri de vardır. Fâtih Sultan Mehmed bu odayı saray hazinesi olarak inşâ ettirmiştir. Bîrun Hazinesi'nin, dış hazinenin fazla parası Enderun Hazinesi'ne yani buraya aktarılırdı.³⁶

R. 14. TS, IV. Avlu, Sultan IV. Murad'ın Taştahın celi nesta'lik kitabesi.

R. 15. TS, Enderun Avlusu, Fatih Köşkü (Hazine odası) üzerindeki hat eseri, "Saf, temiz, kendini koruyan takva sahibi Peygamber Muhammed (sav)" / "Saf, temiz, kendini koruyan takva sahibi Peygamber Muhammed (sav)".

³⁵ Necdet SAKAOĞLU, *Tarihi, Mekânları, Kitabeleri ve Anıları ile Saray-ı Hümayun*, İstanbul 2002, s. 248.

³⁶ Cengiz Orhonlu, "Hazine", *DİA*, c. 17, s. 130-132.

g) Has Oda

Mukaddes Emanetler Dairesi, Hırka-ı Saadet Dairesi olarak da bilinir. Yavuz Sultan Selim'in Mısır'ı fethinden (1517) sonra hilafet, Abbasiler'den Osmanlı'ya geçti ve dolayısıyla Abbasilerin son halifesi III. Mütevekkil'in hazinesinde bulunan Hz. Muhammed (sav)'in hırkası (Hırka-i Saadet) da Topkapı Sarayı'na getirildi. Daha sonra zamanla, farklı yerlerdeki kutsal emanetlerde Topkapı Sarayı'na gönderilmeye başlandı.

Has Oda o zamana kadar padişahın özel odası iken, o vakitten sonra kutsal emanetlerinde içinde muhafaza edildiği Kutsal Emanetler Dairesi adını almıştır. Burada bulunan kutsal emanetler arasında;

Hz. Peygamber (sav)'in hırkası (hırka-i saâdet), iki adet kılıcı, sakal-ı şerifleri, Uhud Savaşı sırasında kırılan mübarek dişleri (dendân-ı saâdet), ayak izleri, naleyn-i şerifler, sancak-ı şerifi (livâ-i saâdet), su kâsesi, ilk halifelerin kılıçları, padişahların çeşitli dönemlerde Mekke ve Medine'ye vakfettikleri eşyalar sayılabilir. Ayrıca Hz. Musa (as)'ın asası, Hz. Yusuf (as)'ın sarığı, Hz. Davud (as)'ın kılıcı gibi çok değerli emanetler de bulunmaktadır.³⁷

Peygamber (sav) Efendimiz zamanında vahiy kâtipleri tarafından, deri üzerine, yazılmış Kur'an âyetlerinin ilk nüshaları;

Kadr sûresi (nr. 21/674)

Tekâsür sûresi (nr. 21/293)

Hümeze sûresi (nr. 21/395)

Tebbet sûresi (nr. 21/294) bulunmaktadır.

Hz. Osman'a nisbet edilen mushaf-ı şerifin (Hırka-i Saâdet, nr. 32) yazı karakteri ve tezyinatı bakımından Hz. Osman (ra) devrinden biraz daha sonraya ait olduğunu düşünülmektedir.³⁸

Nâme-i saâdetler, Peygamber Efendimiz (sav)'in mektupları; Mukavkıs'a (nr. 21/174), Ahsâ Valisi Münzir b. Sâvâ'ya (nr. 21/397) (bkz. R. 18) peygamberlik iddiasında bulunan Müseylimetülkezzâb'a (nr. 21/169) ve Gassânî Emîri Hâris b. Ebû Şemir'e (nr. 21/674) yazılmış mektupları bulunmaktadır.

Bu âyet-i celilelerin ve mektupların yazı karakteri ve yazılı buldukları derilerin özelliği aynı olduğundan bir dönem Kadr, Tekâsür, Hümeze sûrelerinin de nâme-i saâdet olduğu düşünülmüştür.

³⁷ Nebi Bozkurt, Doğan Yavaş, "Mukaddes Emanetler Dairesi", **DİA**, c. 31, s. 111-114.

N. Bozkurt, "Mukaddes Emanetler", **DİA**, c. 31, s. 108-111

³⁸ Muhittin Serin hocanın ders notlarından (2015).

R. 16., R. 17. TS, Enderun Avlus, Hirka-ı Saadet Dairesi'nin giriş kapısı ve III. Ahmed Han tarafından yazılarak (h. 1138) tuğra şeklinde imzalanmış, celi sülüs Kelime-i Tevhid.

3. Saray Kütüphânesinde Bulunan Yazma Eserler

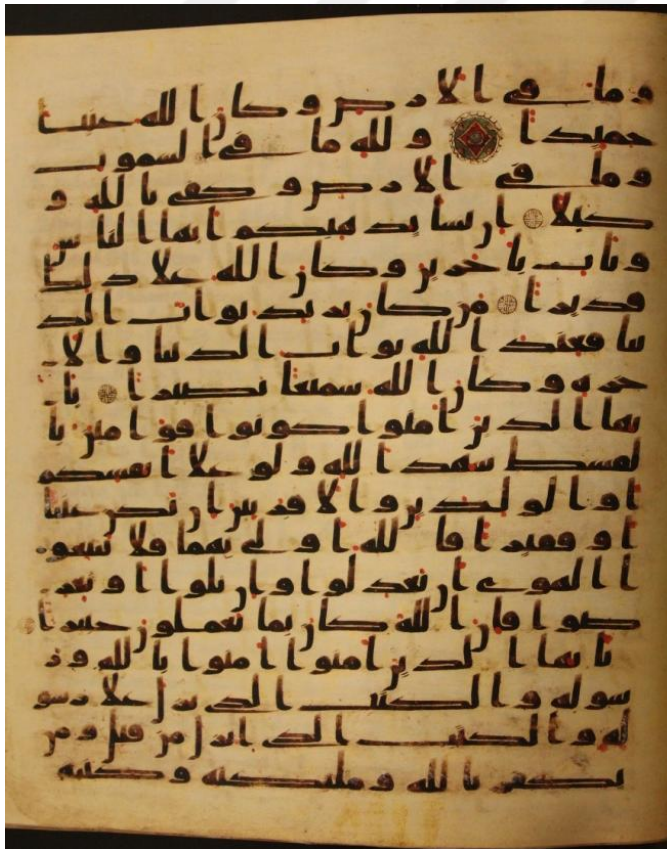

R. 18. TSMK, Mukaddes Emanetler, Hz. Peygamber (sav)'in bugün Bahreyn olarak bilinen bölgede İran adına görev yapan el-Ahsâ Valisi el-Münzir'e gönderdiği mektup.

"Bismillahirrahmanirrahim, Allah (cc)'ın Resulü Muhammed (sav)'den Münzir bin Sâvi'ye. Sana selam olsun. Allah (cc)'a hamd ederim. Sana kendisinden başka ilah olmayan Allah (cc)'ı sana ediyorum ve Allah (cc)'dan başka ilah olmadığına, Muhammed (sav)'in O'nun kulu ve Resulü olduğuna şehadet ediyorum. Sonra bilesin ki, Aziz ve Celil olan Allah (cc)'ı sana hatırlatırım. Her kim öğüt alırsa kendi nefsi için öğüt almış olur. Kim elçilerime itaat ederse, emirlerine tabi olursa bana itaat etmiş olur, onların iyiliklerini ararsa bunu bana yapmış olurlar. Benim elçilerim seni methettiler. Bundan dolayı seni kavmine başışlıyorum. İslam'ı seçenleri rahat bırak. Ben suçluları affettim, sen de onları kabul et. Uygun davrandıkça asla vazifenden azletmeyiz. Kim Yahudi ve Mecusi dini üzerinde kalırsa onun cizye vermesi gerekir."

Saray kütüphanesi koleksiyonunda bulunan en erken tarihli eserler, VIII-IX. yy.'larına ait, kûfi hatla parşömen üzerine yazılmış mushaf-ı şerifler ³⁹ olarak bilinmektedir.

Mushaf-ı şerifler, en'âm-ı şerifler, tarihten coğrafyaya, matematikten felsefeye kadar, minyatürlü, tezhipli çok çeşitli bilim kitapları ve çok sayıda levhalar, kıt'alar, murakkaalar da bu koleksiyonun bir parçasıdır.

R. 19. TSMK, Hırka-i Saâdet, nr. 194, Nisâ 4/131-136, Hz. Osman (ra)' nisbet edilen mushaf-ı şerifden bir sayfa, kûfi hatla yazılmıştır.

R. 20. TSMK, Hırka-i Saâdet, 194 no.lu kûfi hatla yazılmış mushaf-ı şerifden bir sayfa, en-Nisâ 4/132-136. âyetin ortasına kadar.

³⁹ Muhittin SERİN, Yazma Eserlerin Tanıtımı Dersi, İst. 29 Mayıs Ün., 26.11.2014, 10.12.2014.

⁴⁰ Muhittin SERİN, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, İstanbul 2010, s.60.

İKİNCİ BÖLÜM

TSMK'DEKİ GY 152 ve 290 NO.LU MURAKKAALAR İLE GY 309 NO.LU CİLBENT İÇERİĞİNİN TANITILMASI

Murakkaa (مُرَقَّعة)

Çoğulu murakkaât (مُرَقَّعات) olan murakkaa (مُرَقَّعة), Arapça'da "yamalı", Farsça'da "defter" (مُرَقَّع) anlamına gelir. Türkçe'de ise murakkaa olarak, albüm anlamında kullanılmıştır. Kit'a (قطعة)lar ise bu murakkaalarda bulunan yazı formlarının adıdır.

Dârüttıbâa⁴¹ (دار الطباعة) kurulmazdan ve matbaa gelişmezden evvel hat sanatının en güzel örnekleri yazma kitaplarda ve murakkaalarda yani yazı albümlerinde seyredilirdi. Albümler, çeşitli yazı örneklerini bir arada seyretmek ve muhafaza etmek amacıyla toplanan kıt'aların klasik usûlde ciltlenmesi şeklinde hazırlanırdı. Albümler daha çok güzel yazılar için hazırlanmış olsalar da, minyatür, tezhip ve katı' gibi eserlere de hazırlanmış olanları vardır.

Murakkaalar şekil itibariyle ve muhtevasına göre çeşitli tarzlarda düzenlenmiş olabilirler.

Şekil olarak; Kitap formunda hazırlanan albümlere "**düz murakkaa**" , "**kitap murakkaa**" veya sadece murakkaa denir. Üzerinde incelemede bulunduğumuz albümler de bu gruptandır. Zikzak şekilde katlanıp açılarak hazırlanan albümlere ise, "**körüklü murakkaa**" denir. Bu tür albümlerde kıt'aların tamamını aynı anda görmek mümkündür.

Muhteva olarak; Bir murakkaada ki kıt'alar, devamlılık arzeden sıralı şekilde yazılmışsa -müfredat ve mürekkebât meşkleri, kasideler, hadîs-i şerifler, hilye metni gibi- bu albüme "**müteselsil murakkaa**" denir ve hattatın imzâsı en son kıt'ada yer alır. Bazı

---

⁴¹ Sultan III. Ahmed devrinde, İbrâhim Müteferrika'nın İstanbul'un Yavuz Sultan Selim semtindeki evinde kurduğu ve hem Osmanlının hem de İslâm âleminin ilk matbaasıdır (1139 / 1727)(T. Kut, "Dârüttıbâa", **DİA**, c. 9, s. 10-11).

güzel yazı murakkaaları da vardır ki, bunlarda bulunan kıt'alar birbirinden bağımsız yazılmış ve sonradan biraraya getirilmiş olabilirler, “**toplama murakkaa**” olarak adlandırılan bu tür albümlerde hattatın imzâsı her bir kıt'anın sonunda bulunur. Bu murakkaalarda birden fazla hattatın imzâsına rastlamak mümkün olduğu gibi, imzâsız kıt'alara da rastlamak mümkündür. Örneğin bizim incelediğimiz bu üç toplama murakkaada birden fazla hattatın imzâsı bulunmaktadır. Sıralı metinlerde, hattatın imzâsı son kıt'ada, tek metin olarak hazırlanmış kıt'alarda ise imzâ metnin sonunda yer almaktadır. Ayrıca sıralı sayfalar şeklinde yazılmış kıt'alar tamamlanmadığı yahut tamamlanamadığı veya kıt'aların devamı başka yerde olduğu ya da özel bir meşk murakkaası için yazılmış fakat zaman içerisinde dağılmış sayfalardan elde kalan kıt'alardan olduğu için hattat imzâsı bulunmayabilir.

İncelediğimiz üç murakkaanın içinde devamlılık arzeden, sıralı şekilde yazılmış *imzâsız kıt'aları* şu şekilde sıralayabiliriz;

- Mushaf sayfaları, GY 290, 6b, 7a
 GY 309, 33b - 93 - 947/5
 GY 309, 33b - 94 - 947/6
 GY 309, 35a - 100 - 947/1 - 51732
- Hadis-i şerifler, GY 152, 4b
 GY 152, 5a
 GY 290, 1b
 GY 290, 2a
 GY 290, 2b
 GY 290, 3a
 GY 290, 3b
 GY 290, 4a
 GY 290, 4b
 GY 290, 5a
 GY 309, 35a - 99 - 947/7 - 51732
- Kasideler, GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731
 GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731
- Müfredat meşikleri, GY 290, 7b
 GY 290, 9b
 GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732
 GY 309, 28b - 81 - 947 - 51732
 GY 309, 29b - 83 - 947/(14) - 51732
 GY 309, 34a - 96 - 947/15
 GY 309, 34a - 97 - 947/15

Kıt'a (قطعة)

Kıt'alar isimlerini, üzerlerine yazılmış olan, yazı cinsinden alırlar. Altı yazı (aklâm-ı sitte) çeşidinden, yaygın olan kullanıma göre, şu şekilde yazılar seçilir; Büyük olarak yazılacak bölümler için sülüs, muhakkak, tevkî' yazı çeşitlerinden biri, daha ince yazıyla yazılacak bölümler için nesih, reyhânî ve rikâ' yazı çeşitlerinden biri seçilir. Kıt'alarda genellikle iki çeşit yazı tipi kullanılırken, tek çeşit veya ikiden fazla yazı çeşidiyle de yazılmış kıt'alar mevcuttur.

Sülüs kıt'a, sadece sülüs yazıyla yazılmış olan kıt'alardır ki buna örnek olarak, üç murakkaadan şu kıt'aları gösterebiliriz;

GY 152, 6a
 GY 290, 8b
 GY 309, 1a - 947/21(7) - NO.79 - 51732
 GY 309, 17a - 49 - 7233/54
 GY 309, 17b - 50 - 6167
 GY 309, 22b - 62 - 946/17(18) - 51731
 GY 309, 29b - 83 - 947/(14) - 51732
 GY 309, 40b - 111 - 947/12

Nesih kıt'a, sadece nesih yazıyla yazılmış olan kıt'alardır, murakkaalardan şu kıt'aları buna örnek olarak verebiliriz;

GY 290, 6b, 7a
 GY 290, 10a
 GY 309, 30b - 85 - 947/(4) - 51732
 GY 309, 31a - 86 - 947/24
 GY 309, 33b - 93 - 947/5
 GY 309, 33b - 94 - 947/6
 GY 309, 34a - 96 - 947/15
 GY 309, 34b - 98 - 30/29
 GY 309, 35a - 99 - 947/7 - 51732
 GY 309, 35a - 100 - 947/1 - 51732
 GY 309, 35b - 101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732
 GY 309, 39b - 109 - 947/3

Sülüs-nesih kıt'a, sülüs yazının nesihle birlikte yazıldığı kıt'alardır. Genellikle uzun tutulmuş bir satır sülüs ve bu satıra nisbetle daha kısa tutulmuş üç-beş satır nesih şeklinde yazılır ki incelediğimiz üç murakkaada kıt'alar daha çok sülüs-nesih kıt'a formunda yazılmışlardır.

Bir satır sülüs ve bu satıra nisbetle daha kısa tutulmuş iki satır nesih ve tekrar bir satır sülüs şeklindeki form ise, daha çok meşk kıt'alarında görülmektedir, bunlara örnek olarak şu kıt'aları gösterebiliriz;

GY 309, 10a - 29 - 946/21(22) – 51731
 GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731
 GY 309, 25b - 73 - 946/15
 GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731
 GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732
 GY 309, 28b - 81 - 947 - 51732
 GY 309, 33b - 95 - 947/15
 GY 309, 34a - 97 - 947/15

Meşk kıt'alarına benzer şekilde fakat kâğıdın dik kullanımı sonucu oluşan form ise, iki satır sülüs ve yine arada kısa tutulmuş nesih satırlar şeklindedir, bunlara örnek olarak şu kıt'alar gösterilebilir;

GY 309, 9a - 26 - 951/28 - 51736
 GY 309, 23b - 65 - 1089 - NO.30/25 - 51429
 GY 309, 31b - 87 - 947/(23) - (309/96)

Sülüs-nesih kıt'alarda nesih satırlar mâil olarak da yazılabilir;

GY 152, 3b
 GY 152, 5a
 GY 290, 2a
 GY 290, 2b
 GY 290, 4b
 GY 290, 5a
 GY 290, 6a
 GY 309, 20b - 57 - 946/8 - 51731
 GY 309, 23a - 63 - 946/18(19) - 51731
 GY 309, 24a - 67 - 30/16 kıt'alarında olduğu gibi.

Nesta'lik yazıyla yazılmış olanlara da nesta'lik kıt'a denir. Düz satır şeklinde yazılanları olduğu gibi, meyilli olarak yazılanları da mevcuttur bunlara da mâil nesta'lik kıta denir, GY 309, 41a - 112 - 7233/32'deki icazet kıt'ası gibi.

Ayrıca muhakkak-reyhânî, tevkî'-rikâ' hatlarının kullanıldığı kıt'alar da olabilir, bunlar da yazılarına göre isimlendirilirler.

Kıt'aların konusunu, sülüs ve nesih hattının Arapça kelimelere uyumluluğu sebebiyle genelde mushafdan seçilmiş bölümler veya hadis-i şeriflerden seçilmiş metinler, nesta'lik yazının da Farsça kelimelere uyumluluğu sebebiyle daha çok şiirler, beyitler ve nazım şeklinde yazılmış güzel sözler oluşturur.

Kıt'anın ebadı, metinlerin uzunluğuna veya kalem genişliğine bağlı olarak belirlenir. İncelediğimiz albümler içerisinde bulunan kıt'aların ölçüleri genel itibariyle (yatay x dikey olarak belirlenmiştir),

14 x 6

15 x (8) 9

16 x 10

17 x (8)10

18 x (8)(10)(12)16

19 x (10)13

20 x (12)13

21 x (12)14

22 x 15 ebatları civarında değişmektedir.

Mushaf sayfalarının ölçüleri ise bunlardan farklı olarak;

5 x 6

6 x (10)12

7 x 13

10 x (12)16 ölçülerine yakındır.

A) TSMK, GY 152 NO.LU MURAKKAA

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, GY 152 envanter no.lu murakkaa kitap formunda hazırlanmış bir toplama murakkaadır. Murakkaanın ebadı, 24,5 x 17,2 x 1 cm'dir. Cildi, kenarsulu, koyu vişneçürüğü rengi deri kablıdır. Cild yan kâğıtları, ebruludur. Murakkaanın varak sayısı 6, kıt'a sayısı 10'dur. Kıt'alar is mürekkebiyle, âharlı, krem rengi kâğıt üzerine yazılmıştır. Murakkaada bulunan kıt'aların yazı çeşidi sülüs, nesih, dili arapçadır.

Kıt'alarda bulunan bezemelerin genel özellikleri: Yazıların etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Kıt'alar koltukludur fakat koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.

Murakkaada imzâsı bulunan hattatlar:

- Hüseyin Haffazâde vr. 1b,
- Mehmed vr. 2a,
- Hüseyin Hâmid vr. 2b, 4a, 5b,
- Mehmed Kerestecizâde vr. 3a,
- Hâfız Mehmed vr. 3b,
- Mehmed Filibevî vr. 6a.

B) TSMK, GY 290 NO.LU MURAKKAA

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, GY 290 envanter no.lu murakkaa kitap formunda hazırlanmış bir toplama murakkaadır. Murakkaanın ebadı, 23 x 17 x 1,5 cm'dir. Cildinin kenarları kahverengi deri, ortası mukavvadır, alt ve üst kab üzerindeki bu kısma, ebru zemin üzerine rumî motifli şemse işlenmiştir. Kenarsuyu altın zencereklidir. Cild yan kâğıtları, mavi renktedir. Murakka'nın varak sayısı 10, kıt'a sayısı 18'dir. Kıt'alar is mürekkebiyle, âharlı, krem rengi kâğıt üzerine yazılmıştır. Murakkaada bulunan kıt'aların yazı çeşidi sülüs, nesih, dili arapçadır.

Kıt'alarda bulunan bezemelerin genel özellikleri: Yazıların etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiş, durak işaretleri tezhipli ve iğne perdahlıdır. 14 kıt'a koltukludur. Dış bordürlerde zerefşan uygulanmış, son 6 sayfanın dış bordürü ise ebruludur.

Murakkaada imzâsı bulunan hattatlar:

- İbrâhîm Burûsevî vr. 5b, 6a
- Seyyid İzzet Mustafâ vr. 8a
- Hâfız Osman vr. 8b
- Mehmed b. Ömer Arabzâde vr. 9a, 10a

C) GY 309 NO.LU MURAKKAA

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, GY 309 envanter no.lu murakkaa cilt bent şeklinde hazırlanmış toplama murakkaadır. Eserlerden, tek parça halinde yazılmış olanlar münferid olarak, sıralı şekilde yazılmış olanlar ise zarflı olarak, murakkaadaki varaklar üzerine ilıstırilmiştir. Murakkaanın ebadı, 40,5 x 31 x 8 cm'dir. Murakkaa cildinin sırtı kahverengi deridir. Alt ve üst kab kırık beyaz mukavvadır. Murakkaa 50 varaktır, bunun 41 yaprağı doludur. Mevcud eser sayısı, 115 kalem 148 adettir. Bunun 57 kalem 90 adet eseri incelenmiştir. Kıt'alar is mürekkebiyle, âharlı, krem rengi kâğıt üzerine yazılmıştır. Murakkaa da bulunan kıt'aların yazı çeşidi sülüs, nesih, nesta'lik, dili arapçadır.

Kıt'alarda bulunan bezemelerin genel özellikleri: Yazıların etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli ve iğne perdahlıdır. Kıt'aların çoğu koltukludur. Dış bordürlerde zerefşan ve ebrulu uygulamalar görülmektedir.

Murakkaada -imzâli ve imzâsız- eserleri bulunan hattatlar:

Seyyid Abdullah 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 4a, 4b, 5a, 5b, 6a, 6b, 7b, 8a, 8b, 9a, 9b, 10a, 10b, 11b, 13a, 13b, 14a, 14b, 15a, 15b, 16a, 16b, 41a.

İsmâîl Zühdî 10a, 17a, 17b, 18a, 19b, 20a, 20b, 21a, 22a, 22b, 23a, 23b, 24a, 24b, 25a, 25b, 26a, 26b, 29a.

Mehmed Şevkî 1a, 28a, 28b, 29b, 30b, 31a, 31b, 32a, 32b, 33a, 33b, 34a, 34b, 35a, 35b, 39b, 40a, 40b.

Mustafâ Vâsıf 37a, 37b, 38a, 38b, 39a.

Ketebesiz 1a, 5a, 6a, 6b, 7a, 8b, 9a, 9b, 11a, 12a, 12b, 15a, 20a, 22a, 29b, 30a, 34a.

GY 309 no.lu murakkaa dört hattatın eserlerinden toplanarak oluşturulmuştur. Bu murakkaa içerisinde eseri bulunan hattatlardan, hat sanatında dönüm noktası sayılabilecek öneme sahip Mehmed Şevkî ve İsmâîl Zühdî Efendilerin eserlerinin tamamı, Seyyid Abdullah'a (41a), Mustafâ Vâsıf'a (38a) ve Ketebesiz (9a) eserlere örnek olarak da sadece birer eser çalışmamıza alınmıştır.

Tezin katalog kısmında yer alan, eserin "yeri ve envanter no." başlığı altındaki bilgiler şu sırayla yazılmıştır;

Müze kütüphanesinin kısaltılmış adı (TSMK), kısaltılmış bölüm adı (GY), varak numarası (örnek: 25b) ve envanter numarası. GY 309 no.lu murakkaada, aynı eser üzerinde farklı zamanlarda verilmiş birden fazla envanter numarası olabilmektedir, bu numaralar, arasına tire (-) işareti konarak, en yenisinden en eskiye doğru olacak şekilde yazılmıştır.

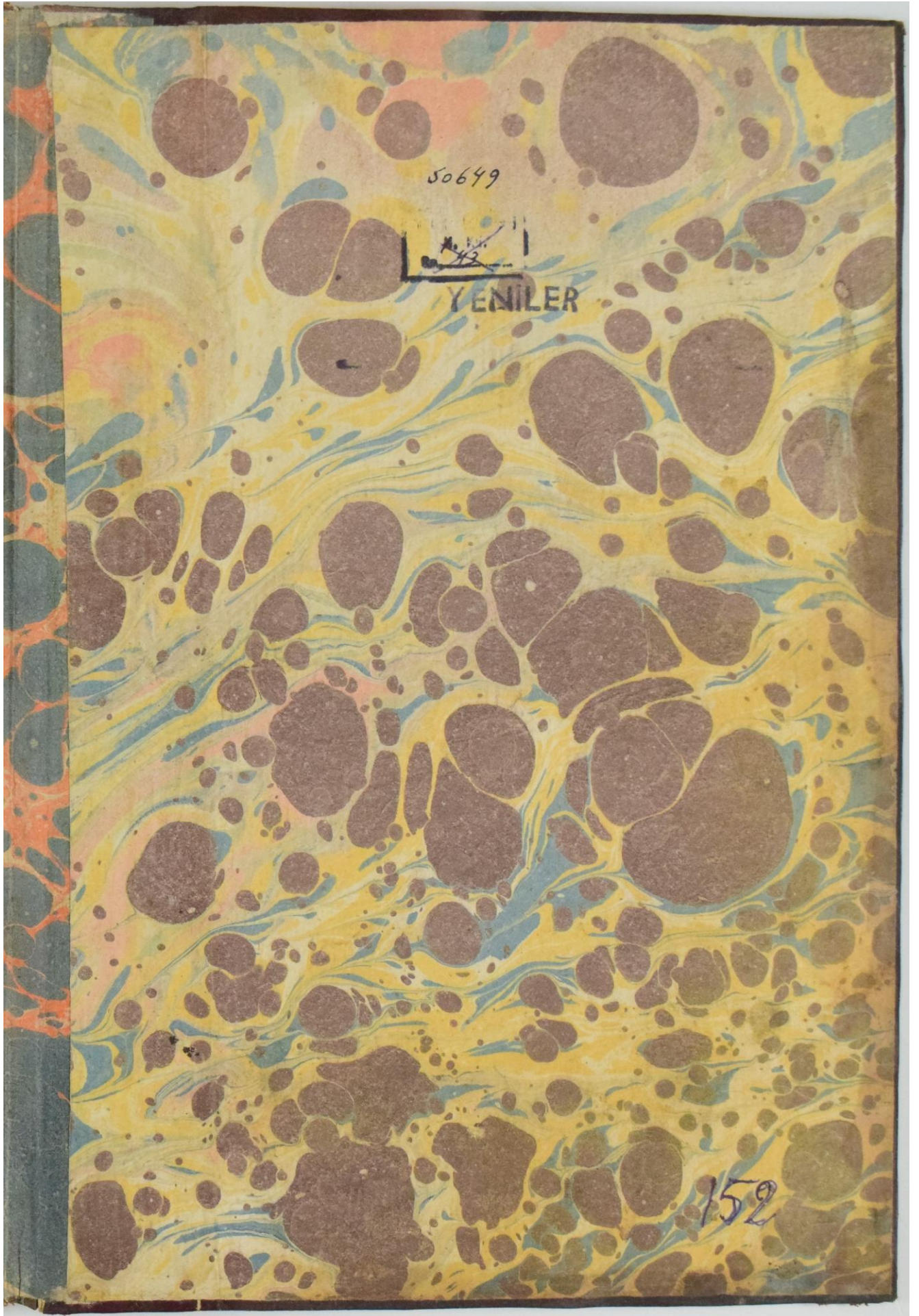
A) GY 152 NO.LU MURAKKAA

(Katalog No: 1-10)

R. 21. TSMK, GY 152, murakkaa üst cilt kabi.

R. 22. TSMK, GY 152, murakkaa üst cilt kab içi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ لَا يَدْرِكُ رَمَانَ وَلَا يَدْرِكُ زَمَانًا
 قَالَتْ سَيِّدِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 لَا يَتَّبِعُ فِيهِ الْعُلَمَاءُ وَلَا يَسْتَجِيبُ فِيهِ مِنَ الْحَلِيمِ
 الدُّنْيَا الْعَرَبِ سَوْدَةَ الْقَفِيرِ حَسْبُ الْمَعْرُوفِ بِحَقِّ قَافِ زَادَهُ عَفْرًا لِلَّهِ دُونَهُ

KATALOG NO	:	01
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 152, 1b
Hattatı	:	Hüseyin Haffafzâde ⁴²
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	14,7 x 6,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 3 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerif
Metin	:	

- 1 (sülüs) بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
- 2 (nesih) قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ "اللّٰهُمَّ لَا يُدْرِكُنِي زَمَانٌ وَلَا يُدْرِكُوا زَمَانًا
- 3 (") لَا يُتَّبَعُ فِيهِ الْعَلِيمُ ، وَلَا يُسْتَحْيَى فِيهِ مِنَ الْحَلِيمِ ۞ قُلُوبُهُمْ قُلُوبُ الْأَعَاجِمِ ۞ وَالسِّنُّهُمْ
- 4 (") السِّنَّةُ الْعَرَبِ" ⁴³ سَوَدَهُ الْفَقِيرُ حُسَيْنٌ الْمَعْرُوفُ بِخَفَافٍ زَادَهُ غَفَرَ اللّٰهُ ذُنُوبَهُ

Okunuşu :

- 1- *Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*
- 2- *Ķâle'n-nebîyyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Âllâhümme lâ yüdriknî zamânun ve lâ yüdrikû zamânân*
- 3- *lâ yüttebeu' fîhi'l-âlimu ve lâ yüstehyî fîhi mine'l-ħalîmi, Ķulûbuhüm Ķulûbü'l-e'âcimi ve elsinetühüm*
- 4- *elsinete'l-ârabî". Sevedehu'l-faķîr Ĥuseyin el-ma'rûf bi Ĥaffâf-zâde ĝaferâllâhü zünûbehû.*

Metin özü : "Âhir zamanda âlimlerin âhvali" hakkındadır.

⁴² Haffafzâde Hüseyin b. Ahmed (v. 1154/1741); Edirnelidir, sülüs, nesih ve rika yazılarını Edirne hattatlarından Çelebi İmâm Hâfız Hacı Mustafa Efendi'den öğrenmiştir. 1120/1708 yılında (25 yaşında) icâzet almıştır. Gülşeniyye tarikîne mensub idi, (Tuhfe, s. 158), (Devha-tül-Küttab s.46).

⁴³ Sehl ibn Sa'd (ra)'dan rivâyetle, Ahmed bin Hanbel, **Müsned**, hadis numarası: 22283.

من فرائد سورة البقرة بوجع بناج في الجمل

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم • من غاث مالهوفا
 كتب الله له نارا وسبعين حسنة واحدة منها يصير
 الله بها اخرته وديناره والباقي في الدنيا صراف رسول الله
 كنبه الفقيه المعروف محمد بن ابي عمير بن ابي عبد الله

KATALOG NO	:	02
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 152, 2a
Hattatı	:	Muhammed Daî (Bekir Efendi'nin talebesi)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	18,1 x 8,3 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işareti tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1- (sülüs) " مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ ، تَوَجَّ بِتَاجِ فِي الْجَنَّةِ " 44-45
- 2- (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ أَعَاثَ مَلْهُوْفًا
- 3- (") كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَلَاثًا وَسَبْعِينَ حَسَنَةً ، وَاجِدَةً مِنْهَا يُصَلِّحُ
- 4- (") اللَّهُ بِهَا آخِرَتُهُ وَدُنْيَاهُ ، وَالْبَاقِي فِي الدَّرَجَاتِ " 46 صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ
- 5- (") كَتَبَهُ الْفَقِيرُ الْمَعْرُوفُ مُحَمَّدُ الدَّاعِي مِنْ تِلَامِيذِ بَكْرَاقْنَدِي

Okunuşu :

- 1- "Men karæ sûrete'l-bakarati, tüvvice bitâcin fî'l-cenneti".
- 2- Kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Men eġâşe melhûfen
- 3- ketebâ'llâhu lehü şelâşen ve seb'îne ĥaseneten vâĥideten minhâ yuşliĥû
- 4- 'llâhu biĥâ âĥıratuhu ve dünyâhu ve'l-bâķî fî'd-derecâti" şadaķa Resûlu'llâhi.
- 5- Ketebehu'l-faķîru'l-ma'rûfu Muĥammedu'd-dâî min tilâmîzi Bekir Efendî.

Metin özü : "Her kim Bakara sûresini okursa başına Cennet tacı giydirilir." (Dârimî 2/447, 10572). Bakara sûresini okumanın fazileti hakkındadır.

⁴⁴ Ahmed b. Ubeyd (ra)'dan rivâyetle, Ahmed b. Hüseyin el-BEYHAKÎ, **Şuabu'l-İmân Beyhakî**, hadis numarası: 2178, " مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ ، تَوَجَّ بِتَاجِ الْجَنَّةِ " .

⁴⁵ Muhammed b. Talha (ra) ve Zübeyd (ra)'dan rivâyetle, Abdullah b. Abdurrahmân el-DÂRİMÎ, **Sünen-i Dârimî**, hadis numarası: 3283, " مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْبَقَرَةِ ، تَوَجَّ بِهَا تَاجًا فِي الْجَنَّةِ " .

⁴⁶ Enes b. Mâlik (ra)'dan rivâyetle, Süleymân b. Ahmed b. Eyyûb et-Taberânî, **Mekârimü'l-Ahlâķ**, s. 96.

العبرة في الفتاوى في فقه حنابلة

قال جنيدا البغدادي قدس الله تعالى سيره
 العبرة بالخيرة لا بالخيرة وقال الامام الفخر عليه الرحمة
 العلم بلا عمل جنون والعلم بغير علم لا يكثر
 قال الحسن البصري عليك برحمة الملك الباري طلب الخيرة والجنة
 بلا عمل نعيم الذنوب كسبه المذنب السيد حسين جامد

١١٩٤

KATALOG NO : **03**

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 152, 2b
 Hattatı : Seyyid Hüseyin Hâmid⁴⁷
 Târihi : h. 1197
 Formu : Sülüs-nesih kıt'a
 Yazı sahası ebadı : 16,1 x 9,1 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs, nesih
 Satır sayısı : Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İis mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.
 Konu : Kelâm-ı kibar
 Metin :

- 1 (sülüs) " أَلْعِبْرَةُ لِلْحَرْفَةِ لَا لِلْحَرْفَةِ " صَدَقَ
 -2 (nesih) قَالَ جُنَيْدُ الْبَغْدَادِيِّ قَدَّسَ اللَّهُ تَعَالَى سِرَّهُ
 -3 (") " أَلْعِبْرَةُ لِلْحَرْفَةِ لَا لِلْحَرْفَةِ " وَقَالَ الْإِمَامُ الْغَزَالِيُّ عَلَيْهِ الرَّحْمَةُ
 -4 (") " أَلْعِلْمُ بِأَعْمَلٍ جُنُونٌ وَالْعَمَلُ بِغَيْرِ عِلْمٍ لَا يَكُونُ " ⁴⁸
 -5 (") قَالَ الْحَسَنُ الْبَصْرِيُّ عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْمَلِكِ الْبَارِي ۞ " طَلَبُ الْخَيْرِ وَالْجَنَّةِ
 -6 (") بِأَعْمَلٍ ذَنْبٌ مِّنَ الذُّنُوبِ " . كَتَبَهُ الْمُذَنْبُ السَّيِّدُ حُسَيْنٌ حَامِدٌ ، سَنَةِ ١١٩٧

Okunuşu :

- 1- "El-îbaretü li'l-hırfeti lâ li'l-hırkati", şadaqa.
- 2- Kâle Cüneydu'l Bağ'dâdiyyu, qaddesâ'llâhu te'âlâ sırrahu,
- 3- "El-îbaretü li'l-hırfeti lâ li'l-hırkati". Ve kâle'l-İmâmu'l-Gazzâlî âleyhi'r-rahmeti,
- 4- "El-ilmü bilâ âmelin cünûnün ve'l-âmelü biğayri ilmin lâ yekûnü".
- 5- Kâle'l Hasanu'l Başriyyu âleyhi rahmetü'l-meliki'l-bârî, "Talebu'l-ğayri ve'l-cenneti
- 6- Bilâ âmelin zenbun mine'z-zunûbi". Ketebehu'l-muznibu's Seyyidu Hüseynu Hâmidu, sene 1197

Metin özü : "San'atın mârifete tâbîi olduğu", "Âmelsiz ilmin faydasızlığı, âmelsiz mükâfatın imkânsız oluşu" hakkındadır. (Cüneyd-i Bağdâdî, İmâm Gazzâlî, Hasan-ı Basrî hâzretlerinin sözleri).

⁴⁷ Hüseyin Hâmid (v. 1202/1787'den sonra olmalı); Kebecizâde Mehmed Vasfi Efendi tarafından 1815'de hazırlanan Hattat Silsilenâmesinde, Ebubekir Râşid Efendi'nin talebesi olduğu kayıtlıdır. Sülüs ve nesih yazıda mahirdir. Vefatı h. 1202'den sonra olmalıdır, çünkü Tuhfe-i Hattâtîn'de ismi geçmemektedir, (Ş. Rado, age., s. 180).

⁴⁸ İmam-ı Gazali, Eyyühe'l-veled, Bedir yay., İst. 1990, s. 46-47.

لا تشفقوا السيد فانور المسلم

كتبة محمد كاظم الخراساني

أرحم أمي يا أمي أبو بكر وأشد هم في مر الله عمر وأصد هم
حياء عثمان وأفضهم زيد بن ثابت وأقروهم
أبي وأعلمهم بالجلال والحرم معاذ بن جبل ولعلكم آتية
أمين وأمين هدي الأمة أبو عبيدة بن الجراح ورواه
بعضهم عن عائشة من رآه وفية وأقتناهم على صلوة

KATALOG NO : 04

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 152, 3a
 Hattatı : Muhammed Kerestecîzâde⁴⁹
 Târihi : Târihsiz
 Formu : Sülüs-nesih kıt'a
 Yazı sahası ebadı : 17,1 x 10,1 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs, nesih
 Satır sayısı : Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İis mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.
 Konu : Hadîs-i şerifler
 Metin :

-1 (sülüs) "لَا تَنْتَفُوا الشَّيْبَ ، فَإِنَّهُ نُورُ الْمُسْلِمِ"⁵⁰

-- (nesih) كَتَبَهُ مُحَمَّدٌ كَرَّاسْتَجَى زَادَهُ

-2 (") "أَرْحَمُ أُمَّتِي بِأُمَّتِي أَبُو بَكْرٍ ، وَأَشَدُّهُمْ فِي أَمْرِ اللَّهِ عُمَرُ ، وَأَصْدَقَهُمْ

-3 (") حَيَاءُ عُنْمَانٍ ۖ وَأَفْرَضُهُمْ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ ، وَأَقْرَبُهُمْ ۖ

-4 (") أَبِي وَأَعْلَمَهُمْ بِالْحَلَالِ وَالْحَرَامِ مَعَادُ بْنُ جَبَلٍ ، وَلِكُلِّ أُمَّةٍ

-5 (") أَمِينٌ وَأَمِينٌ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ"⁵¹ وَرَوَاهُ

-6 (") بَعْضُهُمْ عَنْ قَتَادَةَ مَرْسَلًا وَفِيهِ وَأَفْضَاهُمْ عَلِيٌّ" . صَدَقَ

Okunuşu :

1- "Lā tentefûş Şeybe feinnehu nûru'l-müslimi".

- ketebehu Muhammed Kerestecî-zâde.

2- "Erhamu ümmetî biümmetî Ebû Bekrin ve eşedduhüm fî emri'llahi Ümerû, eşdağahüm

3- hayâen Üsmânu ve efradahüm Zeydu'bni Şâbitin ve ekrâuhüm

4- Übeyyun ve e'lemehum bi'l-ğalâli ve'l-ğarâmi Mu'âz-ubnu Cebelin ve li külli ümmetin

5- emînun ve emînu hâzihi'l-ümmeti Ebû Übeydeh-bni'l Cerrâhi". Veravâhü

6- "Ba'zuhüm ân Qatâ'deh(te) mürselen ve fîhi ve eğdâhüm Âliyyun", şadağa.

Metin özü : Sahabenin ileri gelenlerinden birkaçının vasıfları anlatılmıştır.

⁴⁹ Mehmed Kerestecizâde; İstanbulludur. Aksarâyî Katibzâde Mustafa Efendi'den (v. 1173) hattı öğrenmiş, icazet almıştır. Hocasının mezâr taşını yazmıştır. "Şürekâsinin aslahı olmakla üstâdının seng-i mezârî bunların hattıdır. Pâk-nüvîs lâkin dîr-nüvîsdir." (Hocasının mezar taşından çağdaşlarının en iyisi olduğu anlaşılmaktadır), (Tuhfe, s. 446).

⁵⁰ Câbir (ra.) ve Ebî Câfer (ra)'dan rivâyetle, Ma'mer b. Râşid el-Azdî, **el-Câmi'u'l Ma'mer b. Raşid**, hs.n. 794.

⁵¹ Enes b. Mâlik (ra)'dan rivâyetle, Hüseyin b. Mes'ud al-Bağavi, **Ma'âlim al-Tenzil, al-Musammâ, Tefsîr al-Bağavî** (معالم التنزيل تفسير البغوي), hadis numarası: 1126.

<p>فَالْعَلِيلُ وَالْمُضَلُّ وَالْمُفْتَقِرُ وَالْمُضَلُّ وَالْمُفْتَقِرُ بِالْحَنَّةِ وَقَاضِيَا فِي النَّارِ صَدَقَ</p>	
---	--

KATALOG NO	:	05
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 152, 3b
Hattatı	:	Muhammed Hâfız-ı Kur'ân
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	15,9 x 9,1 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, nesih, rikâ'
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 1 satır nesih ve 7 mâil satır nesih, 2 mâil satır rikâ' imzâ
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْفُضَاءُ ثَلَاثَةٌ "قَاضٍ

-2 (nesih) فِي الْجَنَّةِ وَقَاضِيَانِ فِي النَّارِ " صَدَقَ

-3 (") قَالَ الزَّمَخْشَرِيُّ ،

-4 (") " فُضَاءُهُ زَمَانِيًا صَارُوا لُصُوصًا

-5 (") عُمُومًا فِي الْفَضَايَا لِأَخْصُوصًا

-6 (") يَرَوْنَ الْعُغْمَ أَمْوَالِ الْيَتَامَى

-7 (") كَانَتْهُمْوَا تَلُّوْا فِيهَا لُصُوصًا

-8 (") نَخَافُ مِنْهُمْوَا لُوصًا فَحُونًا

-9 (") لِلصُّوْءِ مِنْ خَوَاتِمِنَا فُصُوصًا "

-10 (rika') سَوَّدَهُ الْفَقِيرُ إِلَى مَوْلَاهُ الْقَدِيرِ مُحَمَّدَ حَافِظِ الْقُرْآنِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ

Okunuşu :

1- *Ḳāle āleyhi's-selam el-ḳudātü şelāšetü, "Ḳādīn*

2- *fī'l-cenneti ve ḳādīyâni fī'n-nâri" şadaḳa.*

3- *Ḳāle'z Zemaḫşeriyyu,*

4- *"Ḳuda'tü zema'nina' şârû'l-luşuşa'*

5- *ûmûmen fī'l-ḳadâyâ lâ ḫuşûşa'*

6- *yerevne'l-ġunam emvâle'l-yete'mê*

7- *keennehumû telev fihâ nuşûşa'*

8- *nehâfu minhumû levşa' fehûnâ*

9- *leleşuv min ḫavâtiminâ fuşûşa'".*

10- *Sevvedehü'l-faḳîr ilâ mevlâhü'l-ḳadîri Muḫammed Hâfîz'l-ḳur'âne ġafera'llâhü lehû.*

Metin özü: Doğru ve yanlış hüküm veren "kādî"nin, karşılaşacağı mükâfat ve ceza, hakkındadır.

كُنْزُ كَيْسَانَ وَكَوْنِ كَوْنِكُمْ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ • إِذَا صَبَحَ أَحَدُكُمْ
 يَوْمًا صَائِمًا فَلَا يَرُفُّ وَلَا يَجْهَلُ فَإِنَا مَرُؤَسَاءُكُمْ أَوْ قَاتِلُهُ فَلْيَمْتَلِ
 فِي صَائِمٍ فِي صَائِمٍ • وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ • إِذَا
 أَقْبَلَ حَلَاكُ خَادِمِهِ يَطْعَامِهِ فَإِنْ تَرَجَّلْتَهُ مَعَهُ فَلْيَسَأْ وَلَهُ لِقَاءُ
 أَوْلِيائِهِ وَأَكَلُهُ أَوْ كَلْبَيْنِ فَإِنَّهُ وَبِي حِرَّةٌ وَعِلَاجُهُ •

في سنة
 ١٠٤٠

KATALOG NO : **06**

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 152, 4a
 Hattatı : Hüseyin Hâmid⁵²
 Târihi : h. 1204
 Formu : Sülüs-nesih kıt'a
 Yazı Sahası ebadı : 16 x 8,6 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs, nesih
 Satır sayısı : Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İis mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.
 Konu : Hadîs-i şerifler
 Metin :

" كُنْ كَيِّسًا وَكَرِيمًا وَكَنُومًا " (sülüs) -1

(nesih) -2 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ "إِذَا أَصْبَحَ أَحَدُكُمْ

-3 (") (يَوْمًا صَائِمًا فَلَا يَرْفُثُ وَلَا يَجْهَلُ فَإِنْ أَمْرٌ شَاتَمَهُ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيُقِلْ

-4 (") (إِنِّي صَائِمٌ إِنِّي صَائِمٌ " 53 ۞ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " إِذَا

-5 (") (أَتَى أَحَدَكُمْ خَادِمُهُ بِطَعَامِهِ فَإِنْ لَمْ يُجْلِسْهُ مَعَهُ فَلْيُنَاولْهُ لُقْمَةً

-6 (") (أَوْ لُقْمَتَيْنِ أَوْ (قَالَ) أَكْلَةً أَوْ أَكْلَتَيْنِ فَإِنَّهُ وَلِيٌّ حَرَّهُ وَعِلَاجُهُ " 54

-7 (") (حَرَّرَهُ السَّيِّدُ حُسَيْنٌ حَامِدٌ سَنَةَ ١٢٠٤

Okunuşu :

1- "Kün keyyisan ve kerîmen ve ketûmên".

2- Kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "İzâ eşbaħa eħadüküm

3- yevmen şâimen, felâ yerfuş ve lâ yechel, feini-mruûn şâtemehü ev kâtelehu, felyeķul

4- innî şâimün innî şâimün". Ve kâle'n-Nebiyyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "İzâ

5- etâ eħadeķüm ħâdimühü bi ta'âmihî, fein lem yeclishu meâhu, felyünâvilhu luķmeten

6- ev luķmeteyni, ev ekleten, ev ekleteyni, feinnehu ve liye ħarrehu ve îlâcehü".

7- Ĥarrerehu es-Seyyid Ĥüseyin Hâmid, sene 1204.

Metin özü : "Zeki, cömet ve sır tutucu olmak", "Oruçlunun yapması gereken davranışlar", "Sofra sahibinin hizmetçisine ikrâmı" hakkındadır.

⁵² Hüseyin Hâmid (v. 1202/1787'den sonra olmalı); bkz. dipnot 47.

⁵³ Ebu Hüreyre (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 1948. (kudsi hadîs)

⁵⁴ Aynı râvî, İmam et-Tahâvî, **Şerhu Ma'âni'l-Âsâr**, hadis numarası: 4848.

احفظ الله بحبته ايامك

عن جرير

قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

بسم الله الرحمن الرحيم

مفتاح كل كتاب
الحق الكلام الى الله ان يقول العبد سبحان الله وبحمده صدق

KATALOG NO	:	07
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 152, 4b
Hattatı	:	Ketebesiz
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı Sahası ebadı	:	18,1 x 8,3 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

55 " اِحْفَظِ اللّٰهَ تَجِدُهُ اَمَامَكَ " (sülüs) -1

(nesih) -2 عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

3- (") بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

4- (") مِفْتَاحُ كُلِّ كِتَابٍ " 56 وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

5- (") أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللّٰهِ أَنْ يُقَالَ الْعَبْدُ ، سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهِ " 57

Okunuşu :

1- "İh̄fazı'llâhe tecidhu emâmeke".

2- Ân Ebî Ca'ferin kâle, "Kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme

3- "Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm(i)

4- miŋtâḥu küllü kitâbin". Ve kâle'n Nebiyyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme,

5- "Eḥabbü'l-keḷâmi ilâ'llâhi en yeḳûle'l-âbdü subḥâne'llâhi ve biḥamdihî", şadaḳa.

Metin özü : "Allah'ın (cc) buyruklarını yapmanın önemi", "Besmelenin fazileti", "Tesbihin (subḥâne'llâhi) fazileti" hakkındadır.

⁵⁵ Abdullah b. Abbas (ra)'dan rivâyetle, Ahmed b. Hanbel, **Müsned**, hadis numarası: 2699.

⁵⁶ Ebi Ca'fer Muhammed b. Ali (ra)'dan rivâyetle, Hatîb el-Bağdâdî, **el-Câmi'li-Aḥlâkı'r-Râvî ve Âdâbi's-Sâmi'**, hadis numarası: 553.

⁵⁷ Ebu Zerr (ra)'dan, Hanbel, **Müsned**, hadis numarası: 20906.

<p>رفع بالزواجر عن الظلال</p>	<p>Handwritten text in Ottoman Turkish script, likely a commentary or continuation of the title.</p>
-------------------------------	--

KATALOG NO	:	08
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 152, 5a
Hattatı	:	Ketebesiz
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	17 x 8,8 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 7 mâil satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- "مَنْ قَنَعَ بِالرِّزْقِ اسْتَعْنَىٰ عَنِ الْخَلْقِ" (sülüs) -1
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (nesih) -2
 (") قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 -4 (") وَسَلَامُهُ ۞ "مَنْ فَرَّخَ عَنْ مُؤْمِنٍ ۞"
 -5 (") كُرْبَةً جَعَلَ اللَّهُ بِهِ شِعْتَيْنِ ۞
 -6 (") مِنْ نُورٍ يَسْتَضِيُّ بِهِمَا عَامٍ لَا يُحْصِيهِ
 -7 (") إِلَّا رَبُّ الْعِزَّةِ ۞ وَقَالَ أَطْلُبُوا الْفَضْلَ
 -8 (") عِنْدَ الرَّحَمَاءِ مِنْ أُمَّتِي ۞"

- Okunuşu :
- 1- "Men kanaâ bi'l-rızkı isteġnâ âni'l-ħalkı".
  - 2- Ân Ebû Hüreyrete,
  - 3- kâle'n-Nebiyu şalavâtu'llâhi âleyhi
  - 4- ve selâmuhu, "Men ferraħa ân mü'minin.
  - 5- kürbeten ceâle'llâhü bihi şu'leteyni
  - 6- min nûr yestediû bihimâ 'âmi lâ yühşîhi
  - 7- illâ rabbu'l-İzzeti, ve kâle uṭlubû'l-fezle
  - 8- İnde'r-ruħamâu min ümmetî".

Metin özü : "Kanaatkâr olmanın övgüsü", "Müslümanların sıkıntısını gidermek" hakkındadır.

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 يَا مَعْشَرَ الْإِنْسَانِ اتَّقُوا اللَّهَ فِي الْقَوْمِ وَأَنْصِبُوا الْبَاءَ وَقِرِّئُوا السِّبْرَ
 وَلَا تَعْوِزُوا بِنِسْبَةِ اللَّهِ وَمَا زُرْتُمْ وَجُودِ الرَّحِيمِ • صَدَقَ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَقْدِ كُلِّ ذَرَّةٍ
 مِمَّا آخَاطَ بِهِ عِلْمُ اللَّهِ فِي كُلِّ لَحْظَةٍ مِائَةَ أَلْفِ أَلْفٍ كَثْرَةَ مَضْرُوبَةٍ
 فِي شَهْرِ مِائَةِ أَلْفِ أَلْفٍ مَرَّةً • كَتَبَهُ السَّيِّدُ حُسَيْنٌ حَامِدٌ

KATALOG NO	:	09
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 152, 5b
Hattatı	:	Hüseyin Hâmid ⁵⁸
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	11,3 x 10,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, nesih
Satır sayısı	:	Kısa tutulmuş 1 satır sülüs, uzun tutulmuş 6 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımlarına süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) " الْمُلُوكُ الْمُلْهُمُونَ "

-2 (nesih) عَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

-3 (") " يَا مُعَاوِيَةُ ، أَلْقِ الدَّوَاةَ ، وَحَرِّفِ الْقَلَمَ ، وَأَنْصِبِ الْبَاءَ ، وَفَرِّقِ السَّيْنَ ،

-4 (") وَلَا تُعَوِّزِ الْمِيمَ ، وَحَسِّنِ اللَّهَ وَمَدِّ الرَّحْمَنَ وَجَوِّدِ الرَّجِيمَ " ⁵⁹ صَدَقَ

-5 (") اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِمِقْدَارِ كُلِّ ذَرَّةٍ

-6 (") مِمَّا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُ اللَّهِ فِي كُلِّ لَحْظَةٍ مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ كَرَّةٍ مَضْرُوبَةً

-7 (") فِي مِثْلِهَا مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ مَرَّةٍ ۝ كَتَبَهُ السَّيِّدُ حُسَيْنُ حَامِدُ

Okunuşu :

1- "El-mülûkü'l-mülhemûn".

2- Ân Muâviyete radıyâ'llâhü ânhü kâle, kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme

3- "Yâ Muâviyetü, elkı'd-devâte ve ħarriġi'l-ħaleme ve-nşibi'l-bâi ve ferriķı's-sîne,

4- ve lâ tüâvvizi'l-mîme ve ħassini'llâhe ve müddi'r-raĥmâne ve cevvidi'r-raĥîme", şadaħa,

5- âllâhümme şalli âlâ seyyidinâ Muĥammedin ve âlâ âli seyyidinâ Muĥammedin bimikdâri külli zerretin

6- mimmâ eĥâta bihi îlmu'llâhi fı külli leĥzatin miete elfi elfi kerretin madrûbeten

7- fı mişlihâ miete elfi elfi merratin". Ketebehü's-Seyyid Hüseyin Hâmid.

Metin özü : Efendimiz (sav)'in yazı teknikleri hakkındaki tavsiyeleri.

⁵⁸ Hüseyin Hâmid (v. 1202/1787'den sonra olmalı); bkz. dipnot 47.

⁵⁹ Hz. Muâviye'den rivâyetle, Abdülkerim b. Muhammed (Temîmî) Sem'ânî, **Edeb el-İmlâ vel-İstimlâ**, hadis numarası: 165.

فلا تزلزلنا

سنة ١٢٤٢

فلبند

R. 32. Muhammed Flibevî, sülüskit'a (TSMK, GY 152, 6a)

KATALOG NO	:	10
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 152, 6a
Hattatı	:	Muhammed Filibevî ⁶⁰
Târihi	:	h. 1243
Formu	:	Sülüs satır
Yazı sahası ebadı	:	17 x 7,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Celi sülüs, nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 mail satır nesih imzâ
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir.
Konu	:	Hadîs-i şerif
Metin	:	
Okunuşu	:	<p>1- "قُلِّ الْخَيْرَ وَالْأَفَا (sülüs) -1</p> <p>2- سَكُّتٌ " كَتَبَهُ مُحَمَّد (rika') -2</p> <p>3- (") فَلِبِهِ وَى سَنَه ١٢٤٣ -3</p>
Metin özü	:	"Hayrı konuşmak veya susmak" hakkındadır.

⁶⁰ Filibevî Mehmed Efendi, Filibeli'dir. Genç yaşında İstanbul'a gelmiş, eğitimi esnasında hüsn-i hatta merak duyup Saray-ı Hümayûn hocalarından Hocapaşalı İbrahim Âfîf Efendi'nin talebesi ve damadı olan "Âfîf dâmâd" künyeli Seyyid Osman Efendi'den sülüs ve nesih öğrenerek icâzet almıştır. Eyüp civârında bir mektebin hüsn-i hat öğretmenliğini yapmış ayrıca kitap istinsâh etmiştir. Recâ'î Efendi'nin ilk yazı hocasıdır. İstanbul Üniversitesi Kütüphânesi'nde h 1223/m 1808 tarihli bir Kur'an-ı Kerim'i mevcuttur. <https://hattatlarsofasi.com/kuran-i-kerim-hattatlari/filibevi-mehmed-efendi/> (14.12.2016)

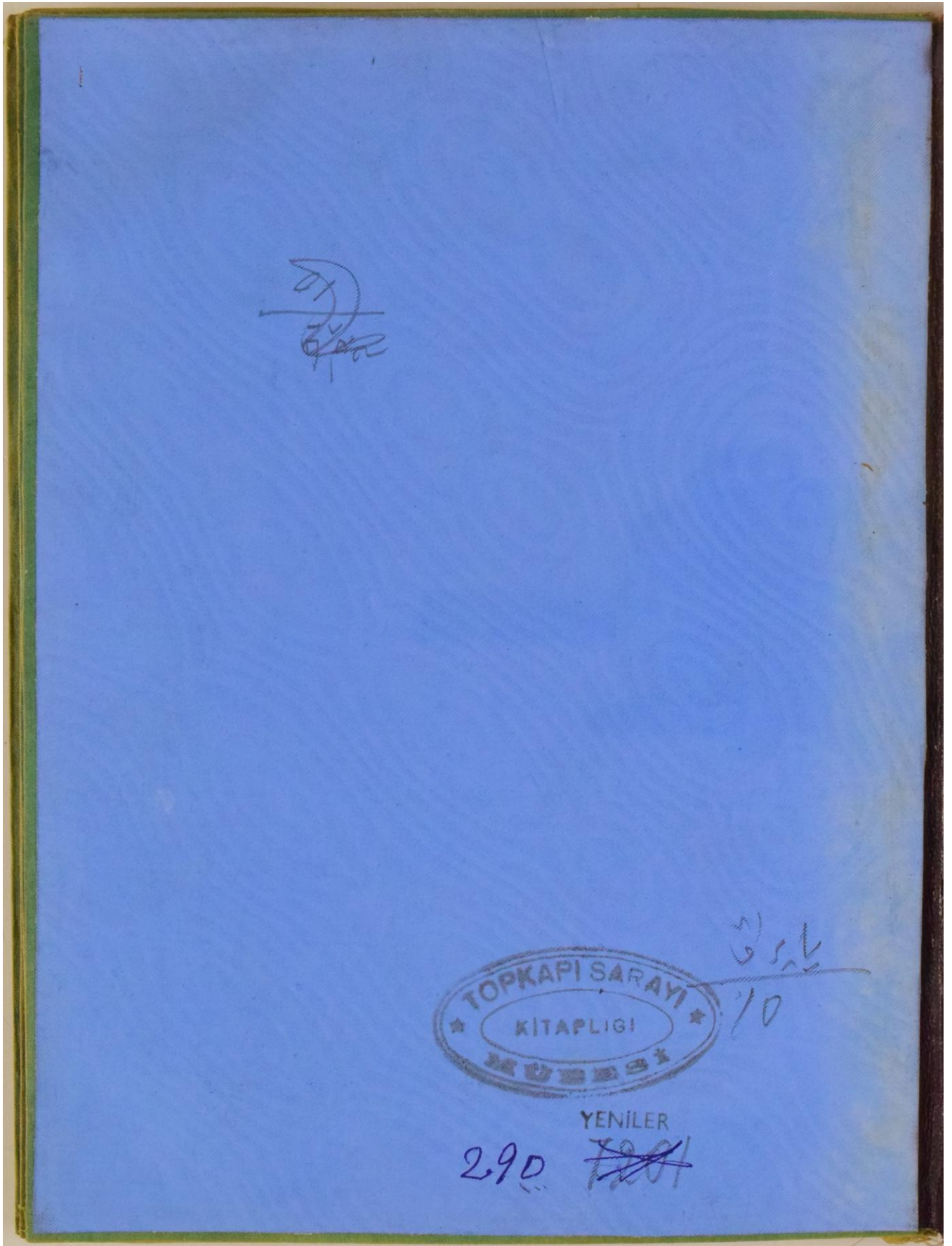

B) GY 290 NO.LU MURAKKAA

(Katalog No: 11-27)

R. 33. TSMK, GY 290, murakkaa üst cilt kabi.

R. 34. TSMK, GY 290, murakkaa üst cilt kab içi.

KATALOG NO	:	11
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 1b
Hattatı	:	Ketebesiz
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	16,3 x 10 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdelidir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise kırmızı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
- 2 (nesih) قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ "مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَ
- 3 (") الْيَوْمِ الْآخِرِ , فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا أَوْ لِيَسْكُتْ" ⁶¹ وَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى
- 4 (") اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ "مَنْ يَضْمَنُ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ، وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنَ
- 5 (") لَهُ الْجَنَّةَ" ⁶² وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " إِنَّ الْعَبْدَ
- 6 (") لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللّٰهِ لَا يُقْفَى لَهَا بَالًا، يَرْفَعُ اللّٰهُ بِهَا ⁶³

Okunuşu :

1- *Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*

2- *Ķāle Resû'lullâh şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Men kâne yû'minu billahi ve*

3- *'l-yevmi'l-âhîri, felyekul hayran ev liyesküt". Ve Ķāle Resû'lullâhi şallâ*

4- *'llâhu âleyhi ve selleme, "Men yezmanî mâ beyne lehyeyhi ve mâ beyne ricleyhi ezmen*

5- *lehu'l-cennete". Ve Ķāle'n-Nebiyu şalavâtu'l llaahi âleyhi ve sellāmuhu, "İnne'l âbde*

6- *leyetekellemu bi'l-kelimetî min ridvâni'llâhi lâ yülķî lehâ bâlen, yerfeû'llâhu bihâ,*

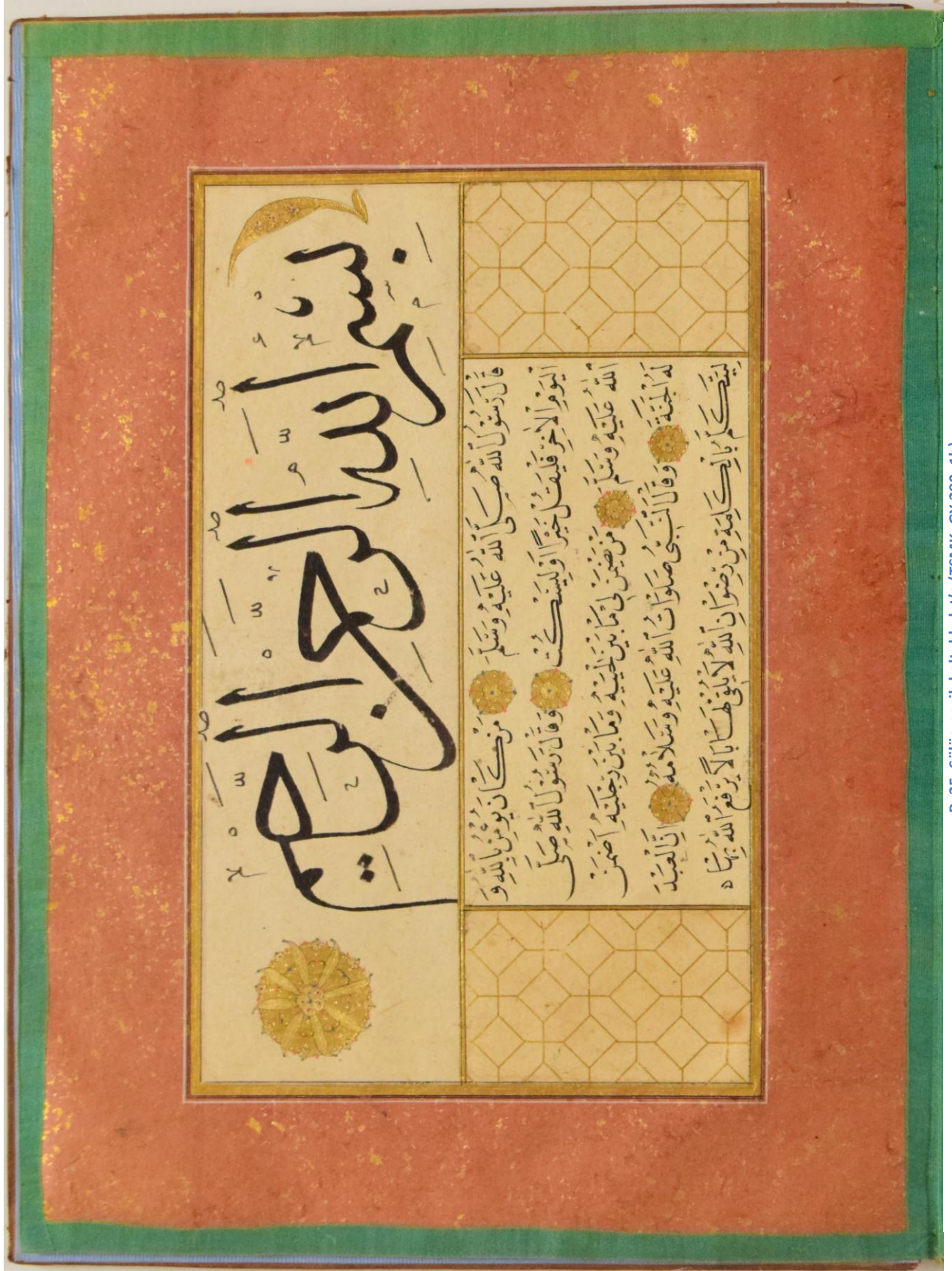
⁶¹ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, İbn-i Mace el-Kazvini, **Sünen-i İbn Mace**, hadis numarası: 3969.

⁶² Sehl bin Sa'd (ra)'dan rivâyetle, İmam Buhârî (Muhammed ibn İsmail el Buhârî), **Sahîhu'l-Buhârî (el-Câmiu's-Sahîh)**, hadis numarası: 6020.

⁶³ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sahîhu'l-Buhârî**, hs.n. 6024, **Müsned Ahmed b. Hanbel**, hs.n. 8210.

Metin özü

: “Hayrı konuşmak veya susmak”, “Dilin ve shevi arzuların âfetlerinden muhafaza”, “Allah’ın (cc) razı olduğu şeyi konuşmak” hakkındadır.

R. 36. Süleyman-âil nesih koltuku kıt'a (TSMK, GY 290, 2a)

KATALOG NO	:	12
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 2a
Hattatı	:	Ketebesiz
Târîhi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	16,5 x 10,1 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 9 mâil, 1 düz satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme bir tane yaprak motifi işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise kırmızı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) عَنِ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

-2 (nesih) دَرَجَاتٍ،

-3 (") وَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ

-4 (") بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ لَا يُلْقَى

-5 (") لَهَا بَالًا، يَهْوَى بِهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ" ⁶⁴ وَيُرَوَّى

-6 (") "بِهَا فِي النَّارِ أَبْعَدَ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَ

-7 (") الْمَغْرِبِ" ⁶⁵ وَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ِ

-8 (") صَلَّوْا تُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَامُهُ ِ

-9 (") " سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ،

-10 (") وَقِتَالُهُ

-11 (") كُفْرٌ" ⁶⁶ ِ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ِ " أَيُّمَا رَجُلٍ قَالَ

⁶⁴ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sahîhu'l-Buhârî**, hs.n. 6024, **Müsned Ahmed b. Hanbel**, hs.n. 8210.

⁶⁵ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, Beyhaki, **Şuabu'l-İman**, hadis numarası: 4592.

⁶⁶ Abdullah b. Mes'ud (ra)'dan rivâyetle, **Sahîhu'l-Buhârî**, hs.n. 47, **Sahîh-i Muslim**, hs.n. 100, **Muhtasaru'l-ahkâm el Müstahrec alâ Câmi' Tirmizî**, hs.n. 1432, **Sünen ibn Mace**, hadis numarası: 68.

Okunuşu :

1- *Âni'n-Nebiyyi âleyhi's-selâmu*

2- *derrecâtin,*

3- *ve inne'l-âbde leyetekellemu*

4- *bi'l kelimeti min saḥati'llâh lâ yülkî*

5- *lehâ bâlen yehvî bihâ fî nâri cehenneme". Ve yürvâ,*

6- *"Bihâ fî'n-nâri eb'ade mâ beyne'l-meşriki ve*

7- *'l-mağribi". Ve kâle Resûlu'llâhi*

8- *şalavâtu'llâhi âleyhi ve selâmuhu:*

9- *"Sibâbu'l-müslimi fusûkun,*

10- *ve kîtâluhû*

11- *küfrün". Ve kâle'n-Nebiyyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Eyyemâ racülün kâle*

Metin özü : "Allah'ın (cc) razı olduğu şeyi konuşmak",
"Müslümana sövmenin neticesi" hakkındadır.
(Hadisin başı 1b'de, devamı 2b'dedir.)

R. 37. Süüis-mâil nesih koltuklu kt'a (TSMK, GY 290, 2b)

KATALOG NO	:	13
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 2b
Hattatı	:	Ketebesiz
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	16,5 x 9,6 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 9 mâil, 1 düz satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme bir tane yaprak motifi işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise kırmızı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) نَأَقِلًّا عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنَا عِنْدَ
- 2 (nesih) قَالَ
- 3 (") لِأَخِيهِ كَافِرٌ فَقَدْ
- 4 (") بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا " 67 وَقَالَ " لَا يَزِمِي
- 5 (") رَجُلًا بِالْفُسُوقِ وَلَا يَزِمِيهِ بِالْكَفْرِ،
- 6 (") إِلَّا ارْتَدَّتْ عَلَيْهِ إِنْ لَمْ يَكُنْ
- 7 (") صَاحِبُهُ كَذَلِكَ " 68 وَقَالَ النَّبِيُّ
- 8 (") صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ِ
- 9 (") " مَنْ دَعَا رَجُلًا بِالْكَفْرِ،
- 10 (") أَوْ قَالَ
- 11 (") عَدُوَّ اللهِ، وَلَيْسَ كَذَلِكَ، إِلَّا حَارَ عَلَيْهِ " 69 وَقَالَ رَسُولُ اللهِ

⁶⁷ Ebu Ömer (ra)'dan rivâyetle, Ebû Mus'ab ez-Zührî'den rivâyetle, Malik b. Enes, **Muvatta**, hs.n. 1154.

⁶⁸ Ebu Zer (ra)'da rivâyetle, **Sahîhu'l-Buhârî**, hadis numarası: 5612.

⁶⁹ Ebu Zer (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 96.

Okunuşu :

1- *Nâkîlen ân Rabbihi âzze ve celle enê inde*

2- *“Kâle*

3- *liehîhi kêfirun fekad*

4- *bâe bihâ ehadühümâ”*. Ve *kâle*, *“Lâ yermî*

5- *racülen bilfusûkı ve lâ yermîhi bilküfri*

6- *illâ-rteddet âleyhi in lem yekün*

7- *şâhibuhu kezalike”*. Ve *kâle’n-Nebiyü*

8- *şalavâtu’llâhi âleyhi ve selâmuhu,*

9- *“Men da’â reculen bilküfri*

10- *ev kâle*

11- *âdüvve’llâhi ve leyse kezalike, illâ hâre âleyhi”*. Ve *kâle Resûlu’llâhi*

Metin özü : “Ben kulumun zannı üzereyim” (kudsî hadis),
“Müslümana küfretmenin âkıbeti” hakkındadır.
(Hadisin başı 2a’dadır.)

الملك قلوبهم لا حول ولا قوة الا بالله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُسْتَبِينَ مَا قَالُوا فَعَلْنَا بِمَا دَنَا مَا لَمْ نَعِدْ
 الْمَظْلُومِ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 لَا يَبْغِي لِبَدِي قِيْلَ لَا يَكُونُ لِقَائَنَا وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ ابْتِغَاءَ لِكُلِّ شَيْءٍ لَا يَكُونُ شَهَادَةً وَلَا شَفَاعَةً
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَالَ الرَّجُلُ

KATALOG NO	:	14
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 3a
Hattatı	:	Ketebesiz
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
yazı sahası ebadı	:	16,4 x 9,8 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdahlıdır. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise kırmızı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) الْمُنْكَسِرَةَ قُلُوبُهُمْ لِأَجْلِ وَعَنْهُ
- 2 (nesih) صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " الْمُسْتَبَّانِ مَا قَالَا فَعَلَى الْبَادِي مَا لَمْ يَعْتَدِ
- 3 (") الْمَظْلُومُ "70 ۞ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞
- 4 (") " لَا يَنْبَغِي لِصَدِيقٍ أَنْ يَكُونَ لَعَانًا "71 ۞ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
- 5 (") عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " إِنَّ اللَّعَانِينَ لَا يَكُونُونَ شُهَدَاءَ وَلَا شُفَعَاءَ
- 6 (") يَوْمَ الْقِيَامَةِ "72 ۞ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ إِذَا قَالَ الرَّجُلُ

Okunuşu :

1- "El-münkesireti kulûbuhum lieclî ve ânhu

2- Şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "El-müstebbâni mâ kâlâ feâlâ'l-bâdî mâ lem ye'tedi

3- 'l-mezlûmu". Ve kâle'n-Nebiyyu şalavâtu'llâhi âleyhi ve selâmuhu,

4- "Lâ yenbeğî lişadîkîn en yekûne le'ânên". Ve kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu

5- âleyhi ve selleme, "İnne'l-le'ânîne lâ yekûnûne şuhedâe ve lâ şufe'âe

6- yevme'l-kiyâmeti". Ve kâle'n-Nebiyyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, izâ kâle'r-reculu

Metin özü : "Ben kalbi kırıkların (mahzunların) yanındayım" (2b'deki kudsî hadisın devamıdır), "Lânet edenlerin ahirette karşılaşacağı netice" hakkındadır.

⁷⁰ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 4694.

⁷¹ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **age.**, hs.n. 4707.

⁷² Ebu'd Derda (ra)'dan rivâyetle, **age.**, hs.n. 4709.

وَعِنْدَهُ صِلَاتٌ إِلَى اللَّهِ عَلَيْهِ

فَإِنَّ الصَّدِّقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ ● وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ ● وَمَا يَزَالُ
 الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيُحْسِرُ الصَّدِّقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقًا ●
 وَإِيَّاكُمْ وَالْكُذِبَ فَإِنَّ الْكُذِبَ يَهْدِي إِلَى الْجُورِ وَإِنَّ الْجُورَ
 يَهْدِي إِلَى النَّارِ ● وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيُحْسِرُ
 الْكُذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كُذْبًا ● وَإِنَّ رِوَايَاتِ

R. 39. Sütlüs-nesih kolituku kit'a (TSMK, GY 290, 3b)

KATALOG NO	:	15
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 3b
Hattatı	:	Ketebesiz
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
yazı sahası ebadı	:	16,4 x 9,3 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise kırmızı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) وَعَنْهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ

-2 (nesih) " فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ . وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ . وَمَا يَزَالُ

-3 (") الرَّجُلُ يَصْدُقُ (لِيَصْدُقُ) وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا .

-4 (") (وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ ، فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ ، وَإِنَّ الْفُجُورَ

-5 (") يَهْدِي إِلَى النَّارِ . وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ (لِيَكْذِبُ) وَيَتَحَرَّى

-6 (") الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا "73 وَفِي رَوَايَةٍ إِنَّ

Okunuşu :

1- *Ve ânhu şalavâtu'llâhi âleyhi*

2- *"Feinne's-şıdka yehdî ilâ'l-birri ve inne'l-birre yehdî ilâ'l-cenneti ve mâ yezâlû*

3- *'r-raculu yeşduku ve yeteharrê's-şıdka hattâ yüktebe inde'llâhi şiddîkân,*

4- *ve iyyâküm ve'l-kızbe, feinne'l-kızbe yehdî ilâ'l-fucûri ve inne'l-fucûre*

5- *yehdî ilâ'n-nâri ve mâ yezâl er-raculu yekzibu ve yeteharrâ*

6- *'l kızbe hattâ yüktebe inde'llâhi kizzaben". Ve fi rivâyetin inne*

Metin özü : "Doğruluğun kişiye kazandıracakları" hakkındadır.

⁷³ Abdullah b. Mes'ud (ra)'dan rivâyetle, ابن عبد البر القرطبي , الاستذكار , hadis numarası: 1257.

وسلوا صلواتك من حبارك

اِنَّ الصِّدْقِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ
 الْجَوْرِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ وَالْبَيْزِيَّةَ
 لَيْسَ كَذَلِكَ الَّذِي يَصِيحُ بَيْنَ النَّاسِ وَيَقُولُ خَيْرًا وَيُنِي خَيْرًا
 وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَقْرَبُ
 رَأْسَةِ الْمَذَابِحِينَ فَاجْوَلِيهِ وَجَوْهَهُمُ النَّارُ وَقَالَ النَّبِيُّ

R. 40. Sütlüs-nesih koltuklu kit'a (TSMK, GY 290, 4a)

KATALOG NO	:	16
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 4a
Hattatı	:	Ketebesiz
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
yazı sahası ebadı	:	16,2 x 10,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise kırmızı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) وَسَلَامُهُ إِنَّ مِنْ خَيْرِكُمْ

-2 (nesih) " إِنَّ الصِّدْقَ بَرٌّ ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ . وَإِنَّ الْكُذْبَ فُجُورٌ ، وَإِنَّ

-3 (") الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ "74 ۞ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞

-4 (") " لَيْسَ الْكُذَّابُ الَّذِي يُصْلِحُ بَيْنَ النَّاسِ وَيَقُولُ خَيْرًا وَيُنْمِي خَيْرًا "75 ۞

-5 (") وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " إِذَا

-6 (") رَأَيْتُمُ الْمَدَّاحِينَ فَاحْتُوا فِي وُجُوهِهِمُ التُّرَابَ "76 ۞ وَقَالَ النَّبِيُّ

Okunuşu :

1- *Ve selāmuhu inne min hayâriküm*

2- *"İnne'ş-şidka birrun ve inne'l-birre yehdî ilâ'l-cenneti ve inne'l-keziibe fucûrun ve inne*

3- *'l-fucûre yehdî ilâ'n-nâri". Ve kâle'n-Nebiyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme,*

4- *"Leyse'l-kezzâbu'llezî yüşlihu beyne'n-nâsi ve yekûlu hayran ve yünmî hayran".*

5- *Ve kâle Resûlu'llâhi şalavâtu'llâhi âleyhi ve selāmuhu, "İzâ*

6- *raeytümü'l-meddâhîne fâhşû fi vucûhihimu't-turâbe". Ve kâle'n-Nebiyi*

Metin özü : "İyiliğin kişiyi cennete götürüleceği" hakkındadır.

⁷⁴ Abdullah b. Mes'ud (ra)'dan rivâyetle, **Sahîhu'l-Buhârî**, hadis numarası: 5656.

⁷⁵ Ümmü Gülsüm binti Ukbe (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hs.n. 4723.

⁷⁶ Mikdad b. Amr (ra)'dan rivâyetle, **age.**, hs.n. 5327.

R. 41. Sülüs-mâil nesih koltuklu kit'a (TSMK, GY 290, 4b)

KATALOG NO	:	17
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 4b
Hattatı	:	Ketebesiz
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	16,5 x 9,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 9 mâil, 1 düz satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise kırmızı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا صَدَقَ

-2 (nesih) صَلَّوَاتُ

-3 (") (") اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

-4 (") (") لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ" ⁷⁷

-5 (") (") إِرْحَمْ تُرْحَمْ إِشْفَعْ تُشْفَعْ " وَقَالَ

-6 (") (") رَسُولُ اللَّهِ صَلَّوَاتُ

-7 (") (") اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " الرَّاجِمُونَ

-8 (") (") يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ ۞ اِرْحَمُوا مَنْ فِي

-9 (") (") الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ

-10 (") (") فِي السَّمَاءِ" ⁷⁸

-11 (") (") عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ أَنْتَى رَجُلٌ عَلَى رَجُلٍ عِنْدَ النَّبِيِّ

⁷⁷ Carir b. Abdullah (ra)'dan rivâyetle, **Sahîhu'l-Buhârî**, hadis numarası: 6852.

⁷⁸ Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, **es-Sünenü'l-kebir'ul Beyhakî**, hs.n. 16462.

Okunuşu :

- 1- *Eḥseneküm ehlākān şadaқа*
- 2- *şalavâtu*
- 3- *'İllâh âleyh ve selâmuhu*
- 4- *"Lâ yerḥamu'llâhu men lâ yerḥamu'n-nâse",*
- 5- *İrḥam turḥam işfe' tuşfe' ". Ve kâle*
- 6- *Resûlu'llâhi şalavâtu*
- 7- *'İllâhi âleyhi ve selâmuhu, "Errâḥimûne*
- 8- *yerḥamuhumu'r-raḥmânu-rḥamû men fî*
- 9- *'l-erzî yerḥamküm men*
- 10- *fî's-semâi"*
- 11- *An Ebî Bekre kâle eşnâ raculun âlâ raculin inde'n-nebiyyi*

Metin özü : "Merhamet etmeyenin merhamet bulamayacağı" hakkındadır.

KATALOG NO	:	18
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 5a
Hattatı	:	Ketebesiz
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	16,6 x 10,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 9 mâil, 1 düz satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdelidir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise kırmızı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) أَنَا جَلِيسٌ مِّنْ ذَكَرْنِي

-2 (nesih) "هَلَّاكَ"

-3 (") النَّاسُ فَهُوَ أَهْلَكُهُمْ" 79

-4 (") وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

-5 (") سَلَامُهُ ۖ " تَجِدُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَرَّ النَّاسِ

-6 (") ذَا الْوَجْهَيْنِ الَّذِي يَأْتِي هَوْلًا بِوَجْهِهِ

-7 (") وَهَوْلًا بِوَجْهِهِ" 80 وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

-8 (") صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۖ " لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

-9 (") قَتَّانٌ" 81 وَيُرْوَى

-10 (") " لَا يَدْخُلُ

-11 (") الْجَنَّةَ تَمَامًا" 82 وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ

⁷⁹ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 4761.

⁸⁰ age., hadis numarası: 4722.

⁸¹ Huzeyfe (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 155, **Sahîhu'l-Buhârî**, hs.n. 5623.

⁸² age., hadis numarası: 154.

Okunuşu :

1- *Enâ celîsu men zekerinî*

2- *"heleke*

3- *'n-nâsu fehüve ehlekühüm"*

4- *Ve kâle'n-nebiyyu şalavâtu'llâhi âleyhi ve*

5- *ve selâmuhu, "Tecidûne yevme'l-kîyameti şerru'n-nâsi*

6- *ze'l vecheyne'l-lezî ye'ti hâülâi bivechin*

7- *ve hâülâi bivechin". Ve kâle Resûlu'llâhi*

8- *şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Lâ yedhulu'l cennete*

9- *çattâtün". Ve yürvâ*

10- *"Lâ yedhulu*

11- *'l cennete nemmâmün". Ve kâle'n-Nebiyyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme âleyküm bi's-sıdkı*

Metin özü : "Beni zikredenin yanında mekândan münezzehtir olarak bulunurum." (kudsî hadis)

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَيْلَكَ قَطَعْتَ عُنُقَ أَخِيكَ ثَلَاثًا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَيْلَكَ قَطَعْتَ عُنُقَ أَخِيكَ ثَلَاثًا
 قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ لَقِيَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا جُنُبٌ
 فَأَخَذَ بِيَدِي فَمَسَّتْ مَعَهُ حَتَّى فَعَدَّ ۖ فَأَسْأَلْتُ فَأَتَيْتُ الرَّجُلَ فَأَعْتَسَمْتُ
 فَمَسَّتْ مَعَهُ حَتَّى فَعَدَّ ۖ فَأَسْأَلْتُ فَأَتَيْتُ الرَّجُلَ فَأَعْتَسَمْتُ
 فَجُنُبًا فَكَرِهْتُ أَنْ جَاسِيَتَكَ عَلَى عَرِيضَتِهَا زِمَ ۖ مَتَى لِي بِجَنَابِ اللَّهِ

R. 43. (Ibrāhīm Burūsevī) stīliūs-nesih koltukku kt'a (TSMK, GY 290, 5b)

KATALOG NO	:	19
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 5b
Hattatı	:	(İbrâhîm Burûsevî)
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	16,5 x 9,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdelidir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

-2 (nesih) صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ قَالَ وَيْلَكَ قَطَعْتَ عُنُقَ أَخِيكَ ثَلَاثًا

-3 (") قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ " لَقَيْتَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا جُنُبٌ

-4 (") فَأَخَذَ بِيَدِي ، فَمَشَيْتُ مَعَهُ حَتَّى قَعَدَ ۞ فَأَسَأَلْتُ ، فَأَتَيْتُ الرَّحْلَ ، فَأَعْتَسَلْتُ ،

-5 (") ثُمَّ جِئْتُ وَهُوَ قَاعِدٌ ، فَقَالَ " أَأَيْنَ كُنْتَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ ؟ " فَقُلْتُ لَهُ إِنِّي كُنْتُ

-6 (") جُنُبًا ، فَكَرِهْتُ أَنْ أُجَالِسَكَ عَلَى غَيْرِ طَهَارَةٍ ۞ فَقَالَ " سُبْحَانَ اللَّهِ ،

Okunuşu :

1- *Qāle'n nebiyyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme*

2- *şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, qāle veyleke qata'tü ûnuqa eḥîke şelâşen*

3- *Qāle Ebû Hureyrete, "Lekīyenî Resû'lullâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme ve enâ cünubun*

4- *feehaze biyedî, femeşeytü meâhu ḥatta qaâda, fenseleltü, feeteytû'r-rahle, fâġteseltü,*

5- *şümme ci'tü ve hüve kâidun, feqāle "Eyne künte yâ Ebû Hureyre?" fequltu lehu innî küntü*

6- *cünubân, fekerihtü en ecaliseke âlä ġayri tahâretin, feqāle "Subḥâne'llâhi*

Metin özü : "Resû'lullâh'ın yanında sahabenin abdestsiz bulunmak istemeyişi" hakkındadır.

KATALOG NO	:	20
Yeri ve envanter No	:	TSMK, GY 290, 6a
Hattatı	:	İbrâhîm Burûsevî (Hâfız Osman'ın talebelerinden)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	16,5 x 10,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı Çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır Sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 9 mâil, 1 düz satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme Çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdelidir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiş, yaprakların içine minik beyaz çiçekler yerleştirilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarında tek çeşit geometrik desen görülmektedir. Dış bordürde ise zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) وَبِالشُّكْرِ تَدْوُمُ النِّعَمِ كُلِّهَا

-2 (nesih) إِنَّ الْمُؤْمِنَ

-3 (") لَا يَنْجُسُ⁸³ " وَذَكَرَ

-4 (") عَمْرُ (بْنُ الْخَطَّابِ) لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

-5 (") أَنَّهُ يُصِيبُ الْجَنَابَةَ مِنَ اللَّيْلِ، فَقَالَ لَهُ

-6 (") رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ِ

-7 (") " تَوَضَّأَ، وَاعْسَلْ ذَكَرَكَ، ثُمَّ نَمَّ⁸⁴ " ِ

-8 (") اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّ الرَّحْمَةِ وَشَفِّعْ

-9 (") الْأُمَّةَ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ

-10 (") أَجْمَعِينَ ِ

-11 (") كَتَبَهُ الْفَقِيرُ إِبْرَاهِيمُ الْبُرُوسِيُّ مِنْ تَلَامِيذِ عَثْمَانَ الْحَافِظِ الْقُرْآنِ ِ

⁸³ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sünen ibn Davud**, hadis numarası: 200, 259, 260.

⁸⁴ Abdullah b. Ömer (ra)'dan rivâyetle, **Sahîhu'l-Buhârî**, hadis numarası: 284.

Okunuşu :

- 1- *Ve bi'ş şükri teduvmu'n-niâmu küllühâ*
- 2- *inne'l-mü'mine*
- 3- *lâ yencüs", "Ve zekere*
- 4- *Ûmeru li Resûli'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme*
- 5- *innehu yuşîbu'l cena'bete mine'l-leyli", fe kâle lehu*
- 6- *Resûlu'llâh şallâ'llâhu âleyhi ve selleme,*
- 7- *"Tevaqqâ' vâ'sıl zekere, şümme nem".*
- 8- *Âllâhümme şalli ve sellim âlâ nebiyyi'r-raḥmeti ve şefî'*
- 9- *'l-ümmeti Muḥammedin ve âlihi tâhirîne*
- 10- *ecmaîne.*
- 11- *Ketebehu'l-fakîru İbrahîmu Burûsevî min telâmizi Ûsmâne'l-Hafızı'l-Kur'an*

Metin özü : "Cünub olarak geceleyecek kişinin durumu" hakkındadır.

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَاللَّيْلُ نَارُ
 ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ فَبِأَيِّ
 آلَاءِ رَبِّكَ تُكْفِرُونَ
 فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَاللَّيْلُ نَارُ
 ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ فَبِأَيِّ
 آلَاءِ رَبِّكَ تُكْفِرُونَ
 فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَاللَّيْلُ نَارُ
 ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ فَبِأَيِّ
 آلَاءِ رَبِّكَ تُكْفِرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى
 مُحَمَّدٍ وَعَلَى
 آلِهِ وَخَلِّصْنَا
 مِنَ الْبُخْرِيِّ
 وَخَلِّصْنَا مِنَ
 الْبُخْرِيِّ
 وَخَلِّصْنَا مِنَ
 الْبُخْرِيِّ

KATALOG NO	:	21
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 6b, 7a
Hattatı	:	Ketebesiz
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Nesih mushaf sayfası
Yazı sahası ebadı	:	sayfa 6b; 10,4 x 12 cm, sayfa 7a; 10,8 cm x 16,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	14 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Sûre başı ve durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli ve iğne perdahlıdır. Ayrıca yazılı bölümde yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Dış bordür ebruludur.
Konu	:	er-Rahman sûresi 55/1-21 (22. âyetin baş kısmı)
Metin	:	

6b

- (nesih) -1 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 -2 (") الرَّحْمَنُ (١) عَلَّمَ الْقُرْآنَ (٢) خَلَقَ الْإِنْسَانَ (٣) عَلَّمَهُ
 -3 (") الْبَيَانَ (٤) الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ (٥) وَالنَّجْمُ
 -4 (") وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ (٦) وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ (٧)
 -5 (") أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ (٨) وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا
 -6 (") تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ (٩) وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ (١٠) فِيهَا

7a

- (nesih) -1 فَآكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ (١١) وَالْحَبُّ
 -2 (") ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ (١٢) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 -3 (") تُكذِّبَانِ (١٣) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ
 -4 (") كَالْفَخَّارِ (١٤) وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ (١٥) فَبِأَيِّ
 -5 (") آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ (١٦) رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ
 -6 (") الْمَغْرِبَيْنِ (١٧) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ (١٨) مَرَجَ
 -7 (") الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ (١٩) بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ (٢٠)
 -8 (") فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ (٢١) يَخْرُجُ مِنْهُمَا

Okunuşu :

6b

1- *Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm*

2- *Er-Raḥmân(u) (1), 'Alleme'l-Ḳur'ân(e) (2), Ḥaleka'l-insân(e) (3), Âllemehu*

3- *'l-beyân(e) (4), Eş-şemsü ve'l-ḳameru biḥusbân(in) (5), Ven-necmu*

4- *ve's-şeceru yescudân(i) (6), Ve's-semâe rafeâhâ ve vedaâ'l-mîzân(e) (7),*

5- *Ellâ tetğav fî'l-mîzân(i) (8), Ve eḳîmû'l-vezne bi'l-ḳıstı ve lâ*

6- *tuḥsîrû'l-mîzân(e) (9), Ve'l-arḍa vedaâhâ li'l-enâm(i) (10), Fîhâ*

7a

1- *fâkihetün ve'n-naḥlû zâtü'l-ekmâm(i) (11), Ve'l-ḥabbu*

2- *zû'l-âşfi ve'r-rayḥân(ü) (12), Febieyyi âlâi rabbikümâ*

3- *tükezzibân(i) (13), Ḥaleka'l-insâne min şalışâlin*

4- *kelfeḥḥâr(i) (14), Ve ḥalaka'l-cânne min mâricin min nâr(in) (15), Febieyyi*

5- *âlâi rabbikümâ tükezzibân(i) (16), Rabbu'l-meşriḳayni ve rabbu*

6- *'l-mağribeyn(i) (17), Febieyyi âlâi rabbikümâ tükezzibân(i) (18), Merc*

7- *'l-baḥreyni yelteḳıyân(i) (19), Beynehümâ berzaḥun lâ yebğıyân(i) (20),*

8- *Febieyyi âlâi rabbikümâ tükezzibân(i) (21), Yaḥrucu minhümâ*

Metin özü

: Sûre, Allah (cc)'ın Raḥmân ismiyle, Kur'an'ı öğrettiğini, insanı yarattığını ve ona konuşmayı öğrettiğini bildiren âyetlerle başlar, insan ve cin topluluklarına seslenir. Uzaydan, ölçü ve tartıdan, ins ve cinlerin yaradılışından, kıyametten, cennet ve cehennemliklerden, bu dünyadaki ve âhiretteki nimetlerden bahseder. "O halde Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlayabilirsiniz?" âyetinin tekrarı ile daha derin düşünmeye ve kulluk bilincine sevkeder.

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تَعْصِبْ رُبَّمَا الْجِبْرِ وَبِرِّ الْعَوَارِ

أَبْجِدْ دُرْدَسِ صُضْ طُظْ عُفُوقُ كُكُ أَلْمُ مَرْدُ زُورُ مِهُ

هَهُهُ لَأَيُّ يُكِيكِي . تَمَّتْ الحُرُوفُ المَفْرَدَاتُ

أَبْضَجْ جِجْ دُرْدَسِ كُكُ صُطْ طُظْ عُفُوقُ

KATALOG NO	:	22
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 7b
Hattatı	:	Ketebesiz
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih meşk kıt'ası
Yazı sahası ebadı	:	18,6 x 11,9 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işareti tezhipli, motifli ve iğne perdahlıdır. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır. Dış bordür ebruludur.
Konu	:	Müfredat meşkı
Metin	:	

- 1- (sülüs) رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّم بِالْخَيْرِ وَبِهِ الْعَوْنُ⁸⁵
- 2- (nesih) ا ب ج د ر ز س ص ض ط ظ ع ف ق ك ل م ن و ه
- 3- (") ههه لای ِ تَمَّتِ الْحُرُوفُ الْمَفْرَدَاتُ⁸⁶
- 4- (sülüs) ا ب ت ج ح د ر ز س ش ص ط ع ف⁸⁷

Okunuşu :

1- *"Rabbi yessir ve lā'tuassir, Rabbi temmim bi'l-ḥayri ve bihi'l-āvnu"*⁸⁸

2- *Elif, be, cim, dal, ra, ze, sin, sad, dad, tı, zı, âyn, fe, kaf, kef, lam, mim, nun, vav, he,*

3- *He, lamelif, ye. Temmeti'l-hurûfu'l-müfredâtü.*

4- *Elif, be, te, cim, ha, dal, ra, ze, sin, şın, şad, tı, âyn, fe.*

Metin özü : Rabbiyessir metni ve sülüs-nesih harf müfredatından münferid harfler (hurûf-ı mukattaa).

⁸⁵ Sülüs ve nesih yazı öğrenimine has olarak harflerden evvel yazılması âdet olunmuş dua.

⁸⁶ Harflerin tamamlandığını bildiren ibaredir.

⁸⁷ Hurûf-ı mukattaa (bitişmemiş harfler).

⁸⁸ "Ey Rabbim, kolaylaştır, güçleştirme; Rabbim hayırla tamamına erdir."

ازدکرت موهوبه فی ضرب نون سعه

قال زنون لاه صلاوات الله عليه وسلامه مثال الذي يذكرك ربه هو
والذي لا يذكرك ربه مثل الحي والبيت اللهم صل وسلم على محمد وآله
وصحبه اجمعين اظلمت بين الظاهر والباطن بنده ال عبد سيد عزت مصطفوى سنة ١٢٨١

KATALOG NO : 23

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 290, 8a
 Hattatı : Seyyid İzzet Mustafâ⁸⁹
 Târihi : h. 1281
 Formu : Sülüs-nesih kıt'a
 Yazı sahası ebadı : 17,3 x 7,2 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs ve nesih
 Satır sayısı : Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 3 satır nesih
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İs mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, renklendirilmiş, motifli ve iğne perdahlıdır. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmıştır. Dış bordür ebruludur.
 Konu : Hadîs-i şerifler
 Metin :

-1 (sülüs) إِنْ ذَكَرْتُمُوهُ فِي ضَيْقٍ وَسَعَةٍ

-2 (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ "مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ

-3 (") وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ ، مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ" ⁹⁰ ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ

-4 (") وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ ۞ بِنْدَهٗ اَلِ عَبَا سَيِّدِ عَزَّتْ مُصْطَفٰى، سنه ١٢٨١

Okunuşu :

1- *İn zekertümühu fî dıykın vessaâhu*

2- *Ķāle Resūlu'llāhi şalavātu'llāhi āleyhi ve selāmuhu, "Meselu'l-lezi yezkürü Rabbehu*

3- *ve'l-lezi lā yezkürü Rabbehu meşelu'l-ḥayye ve'l-meyyiti". Āllāhümme şalli ve sellim ālā Muḥammedin ve ālihi*

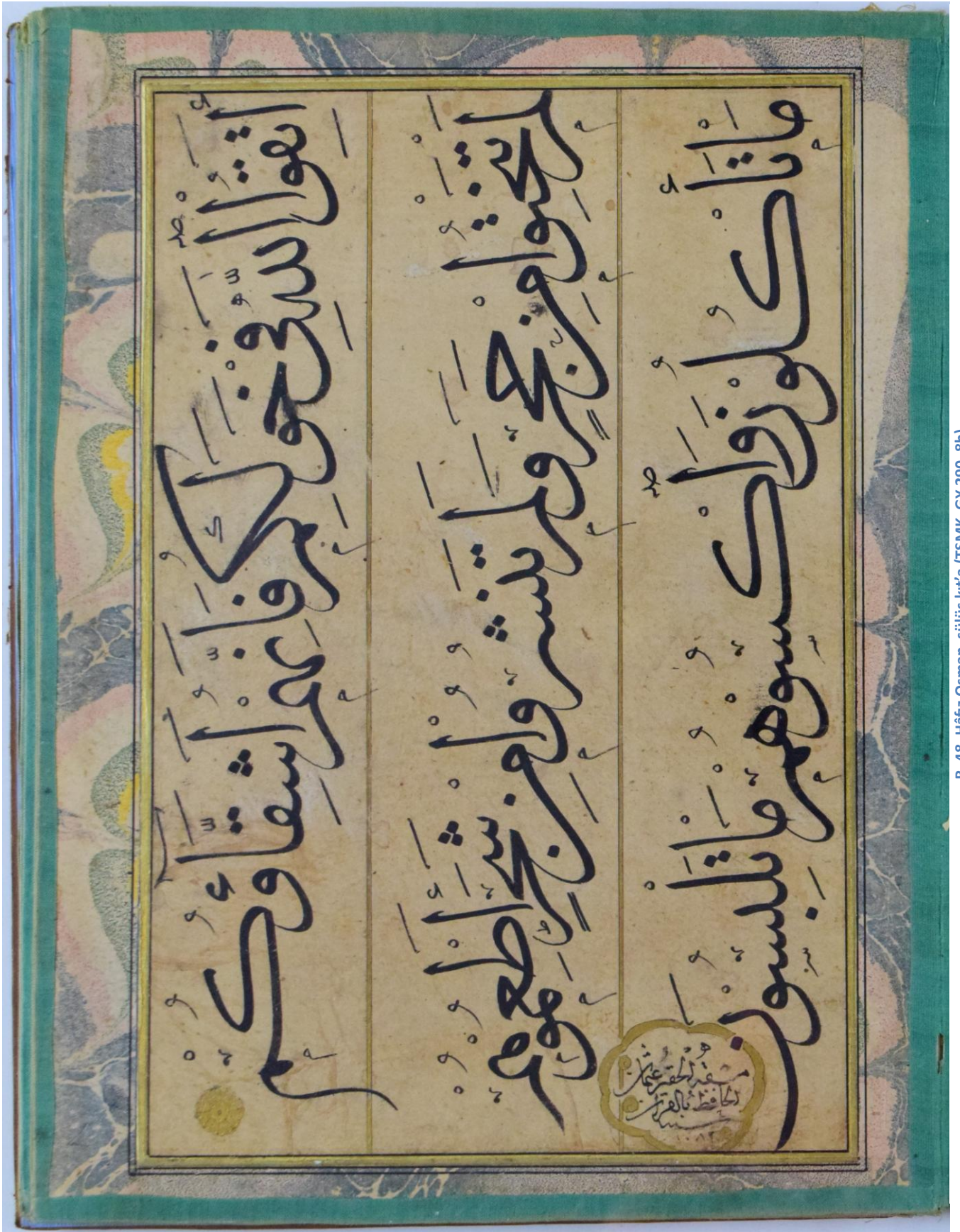
4- *ve şahbihî ecmaïne't-tayyibîne't-tâhirîne, bende-i Âl-i Abâ Seyyid İzzet Mustafâ, sene 1281.*

Metin özü : "Allah'ı (cc) zikredenin durumu" hakkındadır.

⁸⁹ Kazasker Mustafa İzzet (d. 1216/1801, v. 1293/1876); Tosyalıdır. İlim tahsili için İstanbul'a geldi, Fatih Başkurşunlu medresesinde eğitime başladı. Hidâyet Camiinde okuduğu bir na't-ı şerifi Sultan II. Mahmud'un çok beğenmesi üzerine Enderûn'a alınması emredildi. Bunun için öncelikle Silâhdar Ahmedpaşazâde Ali Paşa'nın yanında sıkı bir eğitimin aldı. Bu sırada hüsni hat ve mûsiki derslerinde de ilerledi. Üç yılın sonunda Galata Sarayı'nın son sınıfına nakledildi. 1820'de de Enderûn-ı Hümâyun'a kabul edildi. Hamidiye Evkafı Kaymakamı Çömez Mustafa Vâsıf (v. 1269/1853) Efendi'den (bkz. dipnot no. 231) sülüs ve nesih, Yesarizâde Mustafa İzzet Efendiden de tâlik öğrenimini tamamlayarak icazet aldı. 1846'da Selânik, Mekke, İstanbul Kadılığı, 1849'da da Anadolu ve Rumeli Kazaskerliği verilmiş, şehzadelerin hat hocası olmuş, 1853'te padişahın imamlığından ayrılmıştır. 1860'ta kendisine reîsülulemâlık ve nakîbüleşraflık rütbeleri verilmiştir. Kabri, Tophane'deki Kâdirihâne Tekkesi haziresindedir. On (veya on beş) aded Mushaf-ı şerif, sayısız Amme cüzü, delâ'il, en'âm-ı şerif, sülüs-nesihle Kasîde, hilye-i şerif, kıt'a ve murakkaa yazmıştır. Ayrıca hilye-i şerif formunun büyük boy yazımının öncüsü olmuştur. Dünyanın bu en büyük levhaları olan, Ayasofya'nın lafza-i celâl, ism-i nebî, dört büyük halife, Hasan ve Hüseyin isimlerinin bulunduğu 7.5 m. çapındaki levhalarını yazmıştır.

⁹⁰ Ebu Musa (ra)'dan rivâyetle, Muhammed b. İsmail el-Buhârî (İmam Buhârî), **Sahîhu'l-Buhârî**, hs.n. 5955.

R. 48. Hâfız Osman, süllüs kıt'a (TSMK, GY 290, 8b)

KATALOG NO : **24**

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 290, 8b
 Hattatı : Hâfız Osman⁹¹
 Târihi : h. 1082
 Formu : Sülüs kıt'a
 Yazı sahası ebadı : 19,8 x 12,9 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs
 Satır sayısı : 3 satır sülüs
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İis mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işareti tezhipli ve iğne perdahlıdır. Dış bordür ebruludur.
 Konu : Hadîs-i şerifler
 Metin :

-1 (sülüs) " إِتَّقُوا اللَّهَ فِي حَوْلِكُمْ فَإِنَّهُمْ أَشَقَّوْكُمْ ۝"
 -2 (") لَمْ تَنْجِتُوا مِنْ حَجَرٍ وَلَمْ تَنْشُرُوا مِنْ شَجَرٍ " ، " أَطْعِمُوهُمْ
 -3 (") مَا تَأْكُلُونَ ، وَاكْسُوهُمْ مَا تَلْبِسُونَ"⁹²
 - (rika') مشقه الحقيير عثمان الحافظ بالقران ، سنة ١٠٨٢

Okunuşu :

1- *İtteku'llâhi fî havaliküm feinnehüm eşikkâûküm*

2- *lem tenhîtü min hâcerin ve lem tenşurû min şecerin, "et'imûhum*

3- *mâ te'külüne ve'ksûhum mâ telbisûne".*

- *meşekahu'l-hakîr Osmân'l-Hâfız bi'l-Kur'an, sene 1082*

Metin özü : "Kişinin maiyyetindekileri, yediklerinden yedirmesi, giydiklerinden giydirmesi" hakkındadır.

⁹¹ Hâfız Osman (d. 1052/1642, v. 1110/1698); İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Osman b. Ali'dir. Küçük yaşta Hâfız olmuştur. Vezir Köprülüzâde Mustafa Paşa yanında yetişmiştir. Devrin ünlü hattatı Derviş (Büyük) Ali'den sülüs ve nesih öğrenimine başlamış, fakat hocasının rızası ile Suyolcuzâde Mustafa Eyyûbî Efendi'ye devam ederek, 1070/1659 icazet almıştır. Ayrıca Nefeszâde İsmail Efendiye'de devam etmiştir. Şeyh Hamdullah şivesinde çok güzel yazılar yazmış. Sultan II. Mustafa, III. Ahmed ve III. Mustafa'ya hat hocalığı yapmıştır. Sünbüliyye tarikîne mensub idi. Kabri, Koca Mustafa Paşa semtinde, Sünbüliyye Tekkesi haziresindedir. Mezar taşını hattat Ağakapulu İsmail Efendi yazmıştır. Yirmi beş aded Mushaf-ı şerif yazmıştır. Ayrıca bir mukakkaa-ı hurûf Ayasofya'da, kırmızı mürekkeple harf boyutları ölçülendirilmiş bir murakkaa Nûr-ı Osmânî Kütüphanesindedir. TSMK'de de 30'a yakın murakkaa bulunmaktadır. Ve bugün kullandığımız meşhur hilye formunda ki ilk Hilye-i Şerif'i yazmıştır. (Devha-tül-küttab, s.36-37)(Tuhfe, s. 275)

⁹² Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, Beyhakî, **es-Sünenü'l-kebîr'ul Beyhakî**, hadis numarası: 14660.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَفَتَاهَا شَاءَ اللَّهُ أَيُّ عَلَى نَفْسِهِ بِنَفْسِهِ إِذْ لَيْسَ بِحُجَّتِهِ مِنْ تَلَا

قَالَ بَشِيرُ بْنُ الْحَرْثِ ❖ إِجْعَلِ لِأَخْرَجَ رَأْسَ مَا لَكَ فَمَا أَنَا لَكَ مِنَ الدُّنْيَا
فَهُوَ رَجَحُ ❖ قَالَ عَيْشَى صَبَّوْا ثَلَاثَ لُحُومٍ عَلَيْهِ وَسَلَامٌ ❖ مَنْزِلَ الَّذِي
يَسْبِي عَلَى مَوْجِ الْبَحْرِ ذَاكَ فَكَيْفَ الدُّنْيَا فَلَا تَتَّخِذْ هَاهَا مَوَارَا كَكُنْ
مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَارِقٍ لَوْلَا بِي كُنْتُ مِنْ هَضْبِ الشُّكْرِ
إِلَّا أَنَّهُ لَا يَرَاهُ إِلَّا بَيْنَ فِخْصَةٍ مَقْصُورٍ عَلَيْهِ ❖ مَقْدُ الْفَيْقَةِ عَزَّ وَجَلَّ

R. 49. Mehmed b. Ömer, sütlüs-nesih koltuklu krt'a (TSMİK, GY 290, 9a)

KATALOG NO : **25**

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 290, 9a
 Hattatı : Mehmed b. Ömer⁹³
 Târihi : 1113
 Formu : Sülüs - nesih kıt'a
 Yazı sahası ebadı : 19,6 x 10,6 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs ve nesih
 Satır sayısı : Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 6 satır nesih
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İs mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları ise çiçek ve yaprak motifleriyle bezenmiştir. Dış bordür ebruludur.
 Konu : Hadîs-i şerifler
 Metin :

- 1- (tevki') " بَدَأْتُ بِبِسْمِ اللَّهِ وَالْحَمْدِ أَوْلَىٰ عَلَ نِعَمٍ ، لَمْ تَحْصَنَّ فِيمَا تَنْتَبِئِينَ لَا
 2- (nesih) فَمِنْهَا تَنْتَاءُ اللَّهِ أَنْتَىٰ عَلَىٰ نَفْسِهِ بِنَفْسِهِ إِذْ لَيْسَ يُحْصِيهِ مَنْ تَلَا "
 3- (") قَالَ بَشِيرُ بْنُ الْحَرْثِ . " إِجْعَلِ الْأَخْرَةَ رَأْسَ مَالِكَ فَمَا آتَاكَ مِنَ الدُّنْيَا
 4- (") فَهُوَ رَبُّحٌ " . قَالَ عَيْسَىٰ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَامُهُ ۝ " مَنْ ذَا الَّذِي
 5- (") يَبْنِي عَلَىٰ مَوْجِ الْبَحْرِ دَارًا تَلْكُمُ الدُّنْيَا فَلَا تَتَّخِذُوهَا قَرَارًا " . كَتَبَ
 6- (") مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ إِلَىٰ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَاهِرٍ لَوْ لَمْ يَكُنْ مِنْ فَضْلِ الشُّكْرِ
 7- (") إِلَّا أَنَّهُ لَا يُرَاهُ إِلَّا بَيْنَ نِعْمَةٍ مَقْصُورَةٍ عَلَيْهِ . مَشَقَّهُ الْفَقِيرُ مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو ١١١٣

Okunuşu :

- 1- "Beda'tü bi Bismi'llahi ve'l-Hamdi evvelen âla niâmin, lem tehuş fî mieteyni lâ
 2- feminhâ şenâü'llahi esnâ âlâ nefsihi binefsihi iza leyse yuħşihî men telâ"
 3- Kâle beşîru'bnü'l-harşi, "İcâli'l-âhîrate ra'se mâlike femâ etâke mine'd-dünyâ
 4- fehüve rabħun". Kâle İsâ şalavâtu'llâhi âleyhi ve selâmuħu, "Men ze'l-lezî
 5- yebnî âlâ mevci'l-bahri dârân tilkümu'd-dünyâ felâ tettehîzühâ qarârân". Ketebe
 6- Muħammed bin Abdulmeliki ilâ Abdillâhi bin Tâhiri lev lem yekün min fadlı'ş-şükri
 7- illa enneh lâ yüraħu illa beyne ni'metin maħşûratin âleyhi. Meşakahu'l-fakîr Muħammed bin Ömer

Metin özü : "Besmele ve hamdelerin fazîleti", "Âhireti kazanmanın önemi" hakkındadır.

⁹³ Mehmed b. Ömer (Arabzâde) (v. 1127/1715); İstanbulludur. Karakız diye meşhur Hocazâde Mehmed Efendiden sülüs ve nesih öğrenmiş, icazet almıştır. Hâfız Halil Efendi ile hat yazım kuralları üzerine mütalaa ederlerdi. Yetmiş yaşına kadar yaşamış, bin (veya pek çok) Mushaf-ı şerif yazmıştır. Kabri, Eyüp'de Ebu Eyyûb el-Ensârî Hz.nin civarındadır. (Tuhfe, s. 396)

ابن شيخ جرجان سرتت صطع و

وَبِنْتِ عَفِيْرٍ وَعَلَيْهِ التَّكْلَافُ مِنَ الْخَلْقِ لَانِ
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فوقك اكل مرزوق وهلا يه

R. 50. Sütiş-nesih koltuklu krt'a (TSMİK, GY 290, 9b)

KATALOG NO	:	26
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 9b
Hattatı	:	Ketebesiz
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih meşk kıt'ası
Yazı sahası ebadı	:	19,2 x 10 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır. Dış bordür ebruludur.
Konu	:	Besmele-i Şerif ve sülüs müfredat meşkı; hurûf-ı mukattaa.
Metin	:	

1- (sülüs) ا ب ت ج ح د ر ز س ش ص ض ط ع ف

2- (nesih) بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

3- (") وَبِهِ نَسْتَعِیْنُ وَعَلَيْهِ التُّكْلَانُ مِنَ الْخِذْلَانِ ۝

4- (sülüs) ف ق ك ل م ن و ه لا ی

Okunuşu :

1- elif, be, te, se, cim, ha, dal, ra, ze, sin, şın, şad, dad, tı, âyn, fe

2- Bismi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm

3- ve bihi nestai'nu ve aleyhi't-teklanu mine'l-hazlân

4- fe, kaf, kef, lam, mim, nun, vav, he, lamelif, ye.

Metin özü : Besmele-i şerif, "Allah'ın (cc) adıyla yardım talep etmek gerektiği" ve münferid harfler.

عن قيس بن عاصم عن النبي صلى الله عليه وسلم قال قدمت على رسول الله
 صلى الله عليه وسلم وقد نسيتم فقال لي يا قيس اغتسل بماء وسيد
 ففعلت عند الله فقلت يا رسول الله عظمت عظمة نتفع بها فقال يا قيس
 انما هي عظمة من عظام الجنة وان مع الدنيا اخرة وان لكل
 سعي ثوابا وان لكل سعي رقبيا وان لكل حسنة ثوابا
 وان لكل سيئة عقابا وان لكل باء كتابا يا قيس لا بد من قرين
 يدفن معك وروحك وندبك وانك ميت فان كان كريما اكرمك
 وان كان ذميا اشركك ولا تحضر جنازة ولا تعشرا معه
 ولا تسلم عليه ولا تسلمه ولا تصلي عليه ولا تحايا
 تسلموا عليه وردوا في النار فاشتموا شتما شديدا وهو فاك
 قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم جمعة فقال ايها الناس
 توبوا قبل ان تموتوا وبادروا بالاعمال النضالجة قبل ان تشغلوا
 وصلوا الذي بينكم وبين ربكم بكم بكثرة ذكركم تسعد
 وانك والصدقة ترضوا وامروا بالمعروف ونهوا عن المنكر
 نضروا ايها الناس ان كيسكم اكثركم للهوت
 ذكرا واخزمكم واحسنكم استعدادا الا وان
 من علامات العقول النجافي عن دار الفرون صيد ورسول الله
 وصدق جيب الله كتبه الفقير محمد المعروف بعرب زاده

R. 51. Mehmed Arabzâde, nesih kit'a (TSMK, GY 290, 10a)

KATALOG NO : 27

Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 290, 10a
Hattatı	:	Muhammed Arabzâde ⁹⁴
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Nesih kıt'a
Yazı sahası ebadı	:	10 x 17 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	18 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli ve iğne perdelidir. Dış bordür ebruludur.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1- (nesih) -1 عَنْ قَيْسِ بْنِ عَاصِمِ الْمَنْقَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ۖ قَالَ قَدِمْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ
- 2- (") صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي وَفْدِ بَنِي تَمِيمٍ، فَقَالَ لِي يَا قَيْسُ "اغْتَسِلْ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ"
- 3- (") فَفَعَلْتُ، ثُمَّ عُدْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ ، يَا رَسُولَ اللَّهِ عِظْنَا عِظَةً نَنْتَفِعُ بِهَا، فَقَالَ ، " يَا قَيْسُ
- 4- (") إِنَّ مَعَ الْعِزِّ ذُلًّا، وَإِنَّ مَعَ الْحَيَاةِ مَوْتًا ۖ وَإِنَّ مَعَ الدُّنْيَا آخِرَةً، وَإِنَّ لِكُلِّ
- 5- (") شَيْءٍ حَسِيْبًا ۖ وَعَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيْبًا ۖ وَإِنَّ لِكُلِّ حَسَنَةٍ ثَوَابًا،
- 6- (") (وَإِنَّ) لِكُلِّ سَيِّئَةٍ عِقَابًا ۖ وَ إِنَّ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابًا ۖ (وَإِنَّهُ لَا بُدَّ لَكَ) يَا قَيْسُ لَا بُدَّ مِنْ قَرِيْنٍ
- 7- (") يُدْفِنُ مَعَكَ وَهُوَ حَيٌّ، وَتُدْفَنُ مَعَهُ وَأَنْتَ مَيِّتٌ، فَإِنْ كَانَ كَرِيْمًا أَكْرَمَكَ،
- 8- (") (وَإِنْ كَانَ لَيْيْمًا أَسْلَمَكَ، ثُمَّ لَا يُحْشَرُ إِلَّا مَعَكَ، وَلَا تُبْعَثُ إِلَّا مَعَهُ ۖ
- 9- (") وَلَا تُسْئَلُ إِلَّا عَنْهُ ۖ فَلَا تَجْعَلُهُ إِلَّا صَالِحًا فَإِنَّهُ إِنْ كَانَ صَالِحًا ۖ
- 10- (") لَمْ تَأْسُسْ إِلَّا بِهِ ۖ وَإِنْ كَانَ فَاحِشًا لَمْ تَسْتَوْحِشْ إِلَّا مِنْهُ، وَهُوَ فِعْلُكَ"⁹⁵
- 11- (") قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۖ "يَوْمَ جُمُعَةٍ فَقَالَ (يَا) أَيُّهَا النَّاسُ،
- 12- (") تَوْبُوا (إِلَى اللَّهِ) قَبْلَ أَنْ تَمُوتُوا، وَبَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ الصَّالِحَةِ قَبْلَ أَنْ تُشْغَلُوا،
- 13- (") وَصَلُّوا الَّذِي بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ رَبِّكُمْ بِكَثْرَةِ ذِكْرِكُمْ"⁹⁶ (إِيَّاهُ) تُسْعِدُوا لَهُ،
- 14- (") وَآكثِرُوا الصَّدَقَةَ تُرْزَقُوا، وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ تُحْصِنُوا، وَتَهَوُّوا عَنِ الْمُنْكَرِ
- 15- (") تُنصِرُوا ۖ أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ أَكْيَسَكُمُ أَكْثَرَكُمْ لِلْمَوْتِ ،

⁹⁴ Mehmed b. Ömer (Arabzâde) (v. 1127/1715); bkz. dipnot 93.

⁹⁵ Muhammed b. Ali b. Videân el-Mevsili, **Erbaûne El-Videâniyye El-Mevzuâ**, (محمد بن علي بن ودعان الموصلی)، (الأربعون الودعانية الموضوعية)

⁹⁶ Cabir b. Abdullah (ra)'dan rivâyetle, İbn Mace (el-Hâfız Ebu Abdullah Muhammed bin Yezid), **Sünen-i İbn Mace**, hadis numarası: 1071.

- 16- (“) ذِكْرًا وَأَحْرَمَكُمْ وَأَحْسَنُكُمْ لَهُ إِسْتِعْدَادًا ۖ أَلَا وَإِنَّ
 17- (“) مِنْ عَلامَاتِ الْعَقْلِ التَّجَا فِي عَن دَارِ الْغُرُورِ”⁹⁷ ۖ صَدَقَ رَسُولَ اللَّهِ
 18- (“) وَصَدَقَ حَبِيبُ اللَّهِ ۖ كَتَبَهُ الْفَقِيرُ مُحَمَّدُ الْمَعْرُوفُ بِعَرَبٍ زَادَهُ ۖ

Okunuşu :

- 1- An Kays b. ‘Âsım el-menğari radiyallah anhu. Kāle kadimtü âlâ Resûli’l-lahi
 2- şallâ’llâhu âleyhi ve selleme fî vefz Benî Temimin, fe kâle lî yâ Kaysu “İğtesil bimâin vesidrin”
 3- Fefeâltü, şümme üdtü ileyh feķultü, yâ Resûle’llâhi iznâ izaten nentefiû bihâ fe kâle, “Yâ Kaysu
 4- İnne meâ’l-îzzi zellâ, ve inne meâ’l-hayâti mevtân. Ve inne meâ’d-dünyâ âhireten ve inne liküllî
 5- şeyin ĥasibân ve âlâ külli şeyin raķibân ve inne liküllî ĥasenetin şevâbân
 6- ve liküllî seyyietin ikâbân ve inne liküllî ecelin kitâbân, yâ Kaysu lâ büdde min ĥarînin
 7- yüdfenu meâke ve hüve hayyun ve tedfenu meâhu ve ente meyyitün, fein kâne kerimân ekrameke,
 8- ve in kâne leimân eslemeke, şümme lâ yuĥşeru ilâ meâke ve lâ tüb’âşü ilâ meâhu
 9- ve lâ tûs’elu ilâ ânhu, felâ tec’âlhu ilâ şâliĥan feinnehu in kâne şâliĥân,
 10- lem te’nes ilâ bihi ve in kâne fâĥişân lem testevĥiş ilâ minhu ve hüve fî’luke”.
 11- Kâle Resûlu’llâhi şallâ’llâhu âleyhi ve selleme, “Yevme Cumuâtin feķâle eyyühâ’n-nâsu
 12- tûbû kable en temûtü ve bâdirü bi’l-e’mâli’s-saliĥati kable en tuşğalû
 13- ve şalu’llezi beyneküm ve beyne rabbiküm bikesreti zikriküm tûsîdü lehu
 14- ve ekşirü’ş-şadaķate turzeķü ve emerûfi tuĥşinü ve nehev âni’l-munkeri
 15- tünşarû, eyyühâ’n-nâsu inne ekyeseküm eksereküm lilmevti
 16- zikrân ve eĥzemeküm ve aĥsenüküm lehu isti’dâdân, elâ ve inne
 17- min âlâmâti’l-âķli’t-tecâ fî ân dâri’l-ğururi”, şadaķa Resûlu’llâhi
 18- ve şadaķa ĥabîbu’llahi. Ketebehu’l-fakîru Muĥammede’l-ma’rûfu bi Ârab-zâde.

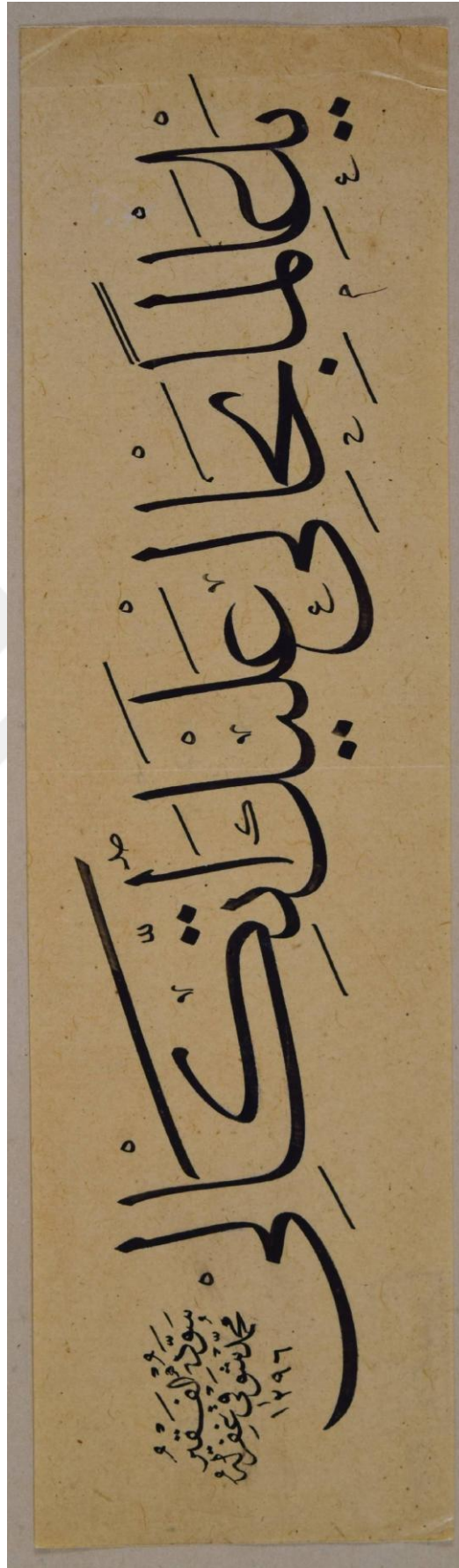
Metin özü : “Peygamber Efendimiz’den (sav) Kays b. Asım’a nasihat ve öğütler” hakkındadır.

⁹⁷ Ebu’d Derdâ (ra)’dan rivâyetle, Muhammed b. Ali b. Videân el-Mevsîli, **Erbaûne El-Videâniyye El-Mevzuâ**, (الأربعون الودعانية الموضوعية), hadis numarası: 3. (mevzu hadîs) محمد بن علي بن ودعان الموصلي

C) GY 309 NO.LU MURAKKAA

(Katalog No: 28-84)

R. 52. Mehmed Şevkî Efendi, süiüs satır istifi [TSMK, GY 309, 1a - 947/21(7) - NO.79 - 51732]

KATALOG NO	:	28
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 1a - 947/21(7) - NO.79 - 51732
Hattatı	:	Mehmed Şevkî ⁹⁸
Târihi	:	h. 1296
Formu	:	Sülüs satır istifi
Eserin yazı sahası ebadı	:	23 x 6,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, rika'
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs metin, kısa tutulmuş 2 satır rika' imzâ.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Dua
Metin	:	

" يَا عَالِمًا بِحَالِي عَلَيْكَ إِتْكَالِي " (sülüs) -1

سَوْدَهُ الْفَقِيرُ (imzâ satırı) -2

مُحَمَّدٌ شَوْقِي غَفْرَلُهُ (imzâ satırı) -3

١٢٩٦ (târîh satırı) -4

Okunuşu :

1- "Yâ 'âlimen bihâlî âleyke ittikâlî"

2- *Sevvedehu'l-fakîru,*

3- *Mehmed Şevkî ğufira lehu.*

4- 1296

Metin özü : "Ey halimi bilen sana güveniyorum".

⁹⁸ Mehmed Şevkî Efendi (d. 1245/1829, v. 1304/1887); Kastamonu'nun Seyyidîler (Seydiler) köyünde doğmuştur. Dayısı Mehmed Hulûsi Efendi'den sülüs-nesih ve rikâ' yazılarını öğrendi. 1841'de icâzet aldı. Yeteneğini fark eden dayısı onun hatta ilerleyebilmesi için Kazasker Mustafa İzzet Efendi'ye devam etmesi gerektiğini söyledi fakat Şevki Efendi bunu kabul etmeyip dayısı Hulûsi Efendi'nin yanında kalarak onun duasını aldı. Çalışmalarını, nesih yazıda Şeyh Hamdullah'dan başlayarak, Hâfız Osman, İsmâîl Zühdî (Yeni), celi sülüsde ise Mustafa Râkım gibi büyük hattatların eserlerine bakarak sürdürdü ve bu şekilde ilerleyerek "Şevki mektebi" üslûbunun kurucusu olmuştur. Kabri, dayısı ve hocası Hulusi Efendinin yanında, Merkez Efendi kabristanındadır. (Hat ve Hattâtân, s. 178) (Ş. Rado, s. 225) (Son Hattatlar, s. 397-399) (Osmanlı Hat Sanatı Tarihi, s. 83-86)

R. 53. (Seyyid Abdullâh) sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 9a - 951/28 - 51736]

KATALOG NO	:	29
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 9a - 26 - 951/28 - 51736
Hattatı	:	Ketebesiz (imzâ silinmiş) (Seyyid Abdullâh)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	14 x 19 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 11 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarının zencerekleri çekilmiş, çiçek ve yaprak motifleriyle bezenmiştir.
Konu	:	Kelâm-ı kibar ve hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) اللهُ وَلِيُّ التَّوْفِيقِ وَهُوَ نِعَمَ الرَّفِيقِ
- 2 (nesih) قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " إِذَا أَتَيْتُمْ
- 3 (") (الْغَائِطَ فَلَا تَسْتَقْبِلُوا الْقِبْلَةَ وَلَا تَسْتَدْبِرُوهَا بِبَوْلٍ وَلَا
- 4 (") (بَغَائِطٍ وَلَكِنْ شَرَّفُوا أَوْ غَرَّبُوا " 99 وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ
- 5 (") (عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " إِذَا أَحَبَّ اللهُ الْعَبْدَ نَادَى جِبْرَائِلُ إِنَّ اللهَ يُحِبُّ
- 6 (") (فَلَانًا فَأَحْبَبَهُ فَيُحِبُّهُ جِبْرَائِيلُ فَيُنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ إِنَّ اللهَ
- 7 (") (يُحِبُّ فَلَانًا فَأَحْبَبُوهُ فَيُحِبُّهُ أَهْلُ السَّمَاءِ ثُمَّ يُوَضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي
- 8 (") (الْأَرْضِ " 100 ۞ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " إِذَا سَمِعْتُمْ
- 9 (") (الْإِقَامَةَ فَامْشُوا إِلَى الصَّلَاةِ وَعَلَيْكُمْ السَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ
- 10 (") (وَلَا تُسْرِعُوا فَمَا أَدْرَكْتُمْ فَصَلُّوا فَمَا قَاتَكُم فَاتَّبِعُوا " 101 وَقَالَ
- 11 (") (النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " إِذَا سَمِعْتُمْ الْمُؤَذِّنَ فَقُولُوا مِثْلَ
- 12 (") (مَا يَقُولُ ثُمَّ صَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ (بِهَا) عَشْرًا " 102
- 13 (sülüs) اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

⁹⁹ Hâlid b. Zeyd (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 393.

¹⁰⁰ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Buhârî**, hadis numarası: 2988.

¹⁰¹ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **age.**, hadis numarası: 603.

¹⁰² Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 582.

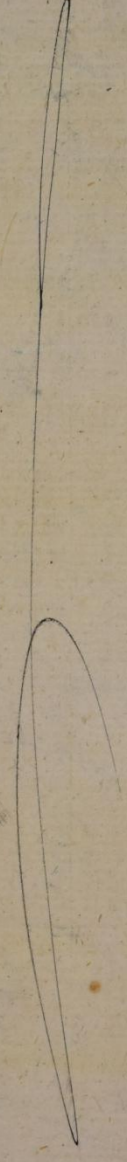
Okunuşu :

- 1- *Allâhu veliyyu't-tevfîku ve hüve ni'me'r-refîku*
- 2- *Ķāle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "İzâ âteytümü*
- 3- *'l-ğāiṭa felâ testakbilû'l-kıblete ve lâ testedbirûhâ bibevelin ve lâ*
- 4- *biğāiṭin ve lâkin şerriķû ev ğarrebû". Ve ķāle'n-Nebiyyu şallâ'llâhu*
- 5- *âleyhi ve selleme, "İzâ âḥabbe'llâhu'l-âbde nâdâ Cebrailu inne'llâhe yüḥıbbu*
- 6- *fülânen feâḥbibhu feyuḥıbbuh Cebrâilu feyünâdâ fî ehli's-semâi inne'llâhe*
- 7- *yüḥıbbu fülânen feâḥıbbûhu feyuḥıbbuhu ehlu's-semâi şümme yûzaû lehu'l-ķabûlu fî*
- 8- *'l-ârz". Ve ķāle'n-Nebiyyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "İzâ semi'tümü*
- 9- *'l-iķâmete femşû ilâ's-şalâti ve âleykümü's-sekînetü ve'l-vaķāru*
- 10- *ve lâ tûsriû femâ âdraktüm feşallû femâ fâteküm feâtimmû". Ve ķāle'*
- 11- *n-Nebiyyu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "İzâ semi'tümü'l-müezzine feķülû mişle*
- 12- *mâ yekûlu şümme şallû âleyye feinnehu men şallâ âleyye şalâten şallâ'llâhu âleyhi âşren".*
- 13- *Âllâhümme şalli ve sellim âlâ Muḥammedin ve âlih.*

Metin özü : İlk satırda bulunan kelâm-ı kibarda; Allah (cc)'ın başarının sahibi olduğunu ve O'nun ne güzel bir dost olduğundan bahsedilir. Nesih bölümde ise dört farklı hadîs bulunmaktadır bunlar, "tuvalet âdâbı", "Allah (cc)'ın bir kulunu sevmesi ve onu meleklerine ve diğer insanlara sevdirmesi", "Camiye giderken yürüme âdâbı (cami içinde namaza yetişmek için koşmamak)", "Ezan okunduğunda müezzinin dediklerini tekrarlamak ve salâvat getirmek" hakkındadır.

نہایت

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ابن سنیع در دست خط ع

نہایت

طِيعَ مَعَهُ مَقَاتِكَ مَا كَرِهَ مِنْ مَوَدِّهِ

فيلدخ

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ الَّذِي يُلْقِي فِي قُلُوبِ الْبَشَرِ مَا يَشَاءُ لِيُفْتِنَهُمْ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْبَصِيرِ

وَبِعَاقِبَتِهِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ

مَا كَرِهَ مِنْ مَوَدِّهِ

فيلدخ

340

KATALOG NO	:	30
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 10a - 29 - 946/21(22) - 51731 - (1)(2)(3)(4)(5)
Hattatı	:	Zühdi
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih meşk kıt'aları
Eserin ebadı	:	22 x 12 cm 21,5 x 13 cm 21,5 x 13 cm 22,5 x 14 cm 22,5 x 14 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	İlk kıt'a 2 satır sülüs, devam eden diğer 3 kıt'a ise uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih tertibindedir.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Müfredat meşk
Metin	:	

1. kıt'a

- 1- (sülüs) رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّم بِالْخَيْرِ وَبِهِ¹⁰³
2- (") ا ب ت ج ح د ر ز ر س ش ض ط ع ف¹⁰⁴

2. kıt'a

- 1- (sülüs) عا عب عج عد عر عز عس عش
2- (nesih) طا طب طج طد طر طز طس طض طط طع طف
3- (") طق طق طك طل طم طم طن طن طو طه طلا طی
4- (sülüs) عض عط عغ عف عك عل

¹⁰³ Sülüs ve nesih yazı öğrenimine has olarak harflerden evvel yazılması âdet olunmuş dua.

¹⁰⁴ Hurûf-ı mukattaa (bitişmemiş harfler).

3. kit'a

- 1 (sülüs) طط طغ طف طق طك ظل
 -2 (nesih) سى سى سى. صا صب صج صد صز صس صص صض صط صع صف
 -3 (") صق صق صك صل صم صم صن صن صو صه صلا صى صى
 -4 (sülüs) طم طم طن طو طه طلا طى طى

4. kit'a

- 1 (sülüs) مط مغ مف مق مك مل مم مم من مو مه
 -2 (nesih) أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ اللَّعِينِ الْمَرْدُودِ الرَّجِيمِ
 -3 (") بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ وَبِهِ أَيْتَادُ
 -4 (sülüs) ملا مى مي ها هب هج هد هر هز هر هس

5. kit'a

- 1 (sülüs) طهه طلا طي طي عا عب عج عد عر عز عس عش
 -2 (nesih) صص صض صط صع صف صق صك صل صم صم صن
 -3 (") صن صو صه صلا صى صى صي طا طب طح طد طر طز طس طص
 -4 (sülüs) عض عط عف عق عك عل عم عم عن

Okunuşu :

1. kit'a

- 1- Rabbi yessir ve lā'tuassir, Rabbi temim bi'l-hayr¹⁰⁵
 2- Elif, be, te, cim, ha, dal, ra, ze, ra, sin, şın, dat, tı, 'ayın, fe

4. kit'a

- 2- E'ûzu billâhi's-semî'i'l-'alîmi min'ş-şeytâni'l-la'îni'l-merdûdi'r-racîm
 3- Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîmi. Ve bihi ebtedie.

Metin özü : Elifbâ'da yani alfabede bulunan bazı harflerin ikili birleşimlerinden oluşan meşk satırlarıdır.

¹⁰⁵ "Ey Rabbim, kolaylaştır, güçleştirme; Rabbim hayırla tamamına erdir."

عزیز کے لئے از ایلدہ لری کے فوق ہا ایلامیدہ

میاچو بہ محبوب ایلدہ پوسہ کے ایلامیدہ

خاکلاستیتینا لیس کے لیلی عری ایلدہ

خاک کپای شہ ناریہ کے ایلامیدہ

پیشہ لری

KATALOG NO : **31**

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 309, 17a - 49 - 7233/54
 Hattatı : İsmâîl Zühdî
 Târihi : Târihsiz
 Formu : Sülüs kıt'a
 Eserin ebadı : 33 x 26,5 cm
 Eserin yazı sahası ebadı : 20,2 x 13,8 cm
 Dili : Osmanlıca
 Yazı çeşidi : Sülüs
 Satır sayısı : 4 satır Sülüs
 Kâğıdı : Âharlı, koyu krem rengi
 Mürekkebi : İs mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı aralarına ve etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Yazı etrafındaki iki cetvel arasına açık mor renkte bordür geçilmiştir. Dış bordürü ise hafif renklerde (bordo, yeşilimsi mavi, beyaz) ebruludur.
 Konu : Şiir
 Metin :

-1 (sülüs) عَزْمٌ كَلْرَارٌ اِيْدَه لِمَ كِه نُوْبَهَارٌ اَيَّامِيْدِرْ
 -2 (") مَيِّ اِيْجُوْبٌ مَحْبُوْبٌ اِيْلَه پُوْسَه كَنَّاْرٌ اَيَّامِيْدِرْ
 -3 (") نَحْلٌ كُلُّ دَسْتِيْنَه اَلْمَشْنُ كَلَّرِيْنِي عَرْضِ اِيْدِرْ
 -4 (") حَاكِپَايِ شَهْرِيَاْرَه بَرْكُزَاْرٌ اَيَّامِيْدِرْ ۞ كَنَّبَهُ اَلْفَقِيْرُ اِسْمَعِيْلُ الرُّهْدِي

Okunuşu :

1- Âzm-i gülzâr îdelim kî nevbahâr eyyâmîdir

2- Mey içûb maħbûb ile bûse kenâr eyyâmîdir

3- Naħli gül destîne âlmış güllerîni ârz îder

4- Ĥakipâyi şehr-i yâre bergüzâr eyyâmîdir. Ketebehu'l-fakîr İsmâîl Zühdî.

Metin özü : Bir baharîye gazelinden beyitler alınmıştır.

R. 60. İsmâîl Zühdfî, sülius satir istifî [TSMK, GY 309, 17b - 50 - 6167]

KATALOG NO	:	32
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 17b - 50 - 6167
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs satır istifi
Eserin ebadı	:	32 x 19,5 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	20,2 x 4,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, rika'
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 1 satır rika' imzâ.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına düz yeşil renk kâğıtdan ara bordür geçilmiş bunun üst ve alt kısmına mavili iki sıra ebrulu şerit geçilmiştir. Dış bordür ise kırmızı, pembe ebruludur.
Konu	:	Müfredat meşkı
Metin	:	
		جصبط جعجفجقك جلم جنر جهلا جي جي -1 (sülüs) كَنَبَهُ إِسْمَعِيلُ الرَّهْدِي (imzâ satırı) -
Okunuşu	:	(imzâ satırı) Ketebehu İsmâîl Zühdî
Metin özü	:	Elifbâ'da yani alfabede bulunan cim harfinin ikili, üçlü, dörtlü ve hatta beşli birleşiminden oluşan meşk satırındır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَالَ أَنْزَلْتُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنِّي لَأَنْزِلُ
 أَنْزِلُ الْوَصْفَةَ بِيَدِي فِي عَمْرٍأَ وَسَأُخَوِّضُكَ فِي
 حَسَنَاتِكَ وَإِذَا دَخَلْتَ مَدِينًا فَطَرَبِ عَيْنَيْكَ
 قُلْ رُسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ • اسْتَغْفِرْ لَهُمْ
 وَاسْأَلْ لَهُمْ عَذَابَ عَاقِبَتِهِمْ إِنَّهُمْ عَصَوْا
 رُسُولَ اللَّهِ فَجَاءَ بِقُلُوبِهِمْ حَبَلًا مَمْدُودًا
 لِيُصَلِّيَ عَلَيْهِمْ وَإِلَى أَعْيُنِهِمْ فَخَبَّرَهُمْ رُسُلُهُمْ

R. 61. İsmâîl Zühdî, sütlüs-nesih koltuklu kit'a [TSMK, GY 309, 18a - 51 - 6956/11]

KATALOG NO	:	33
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 18a - 51 - 6956/11
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târîhi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	22,3 x 17,1 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	16,1 x 10,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 3 satır nesih, uzun tutulmuş 2 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Sülüs yazılı bölümün nokta ve tezyin işaretleri tezhiplenmiş ve etrafına tahrir geçilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmıştır. Dış bordür olarak kendinden yaprak desenli düz mavi renk kâğıt geçilmiştir.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝
- 2 (nesih) قَالَ اَنْسُ خَدِمْتُ النَّبِیَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۝ " نَمَانِي حَجَجٍ فَقَالَ يَا اَنْسُ
- 3 (") اَسْبِغِ الوُضُوْءَ يَزِدْ فِي عُمْرِكَ وَسَلِّمْ مَنْ لَقِيْتَهُ مِنْ اُمَّتِي يَكْتُرُ
- 4 (") حَسَنَاتِكَ وَاِذَا دَخَلْتَ مَنْزَلَكَ فَسَلِّمْ عَلٰى اَهْلِ بَيْتِكَ يَكْتُرُ خَيْرُ بَيْتِكَ " 106
- 5 (") قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۝ " اِسْتَشِيْرُوا دَوِي الْعُقُوْلِ تَرَشُدُوا وَلَا تَعْصُوْهُمْ
- 6 (") فَتَنَّدَمُوْا " 107 ۝ كَتَبَهُ الْفَقِيْرُ اِسْمَاعِيْلُ الرَّهْدِيُّ الْمَعْرُوْفُ بِحَافِظِ الْقُرْآنِ عَفَرَ اللّٰهُ ذُنُوْبَهُ

Okunuşu :

1- Bismi'l-lâhi'r-rahmâni'r-rahîm

2- Kâle Enes(u) hadîmtü'n-Nebiyye şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Şemânî hicacin fekâle yâ Enes(u)

3- âsbiğî'l-vuzûe yezid fi ûmrike ve sellim men lekîtehu min ümmetî yeksür

¹⁰⁶ Enes b. Mâlik (ra)'dan rivâyetle, Muhammed b. Ca'fer b. Sehl el-Harâ'tî, **Mekarimu'l-Ahlak (مكارم الأخلاق)** (للخراطي), hs.n. 813.

¹⁰⁷ Ebu Hureyre (ra)'dan rivâyetle, Ebu Abdullah Muhammed b. Selâme el-Kudâi, **Müsnedu's-Şihab (مسند الشهاب القضاعي)**, hs.n. 677.

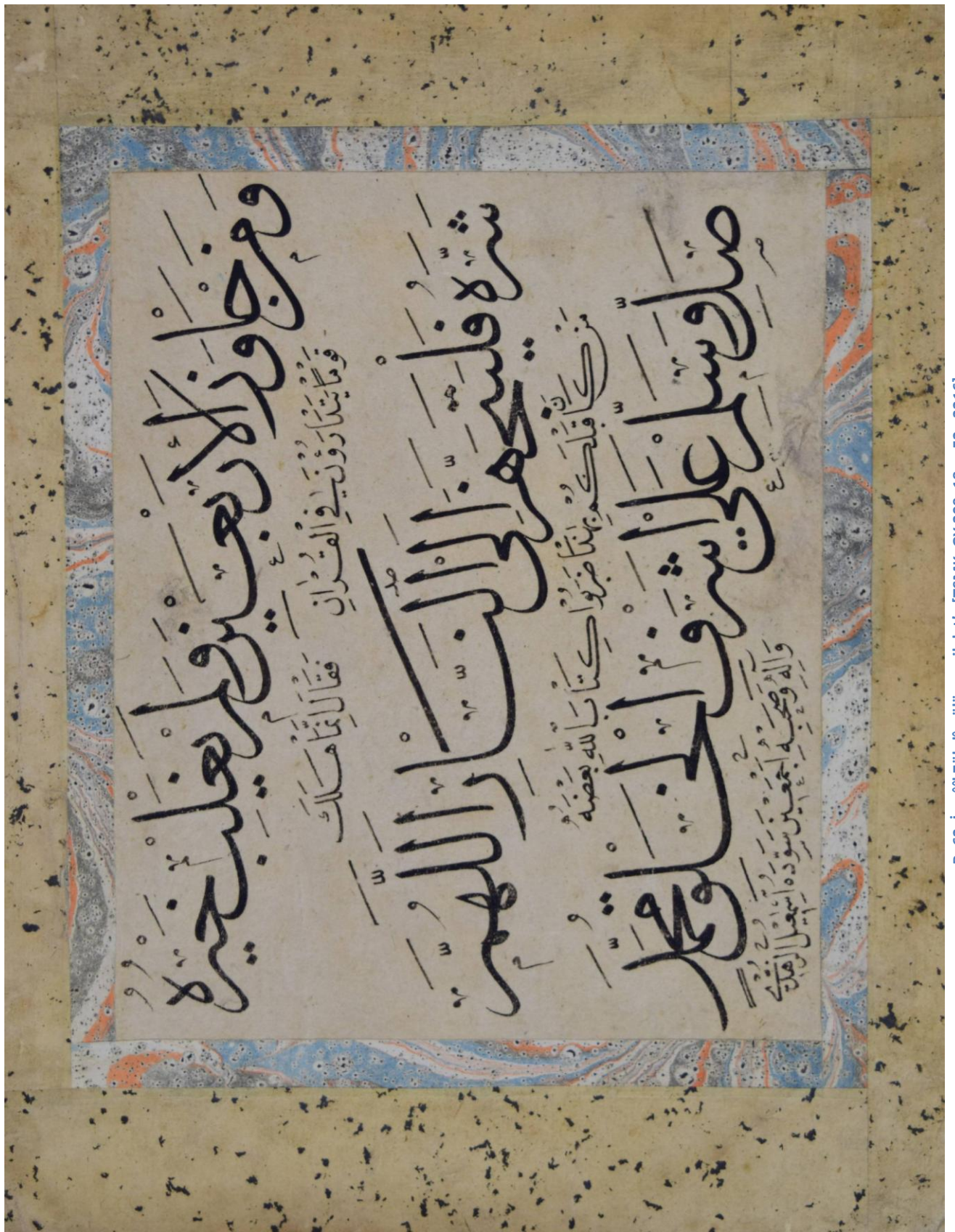
4- *ḥasenâtüke ve izâ daḥalte menzileke fesellim âlâ ehli beytike yekşür ḥayru beytike*".

5- *Ḳāle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "İsteşîrû zevî'l-ûḳûli terşudû ve lâ te'sûhüm*

6- *fetendemû*". *Ketebehu'l-fakîru İsmâîl Zühdî el-ma'rûf(u) biḥâfızı'l- Ḳur'an(i) ğaferâllâhü zünûbeh(û).*

Metin özü : Peygamber Efendimiz (sav)'in, sekiz sene hizmetinde bulunmuş olan Enes b. Malik (ra)'e tavsiyeleri; "Abdesti güzel almak, karşılaştığına ve eve girdiğinde ev halkına selam vermek (bkz. GY 309, 25a - 71 - 946/14), istişare etmek" hakkındadır.

وَمَجَازٍ لِّلْأَرْجَبِينَ لِمَعْلَبِ حَمِيرٍ
فَقَالَ إِنَّمَا هَكَذَا

فَوَمَا يَتَأَرَّوْنَ فِي الْمَشْرِقِ

شِدَّةٍ فَلَيْسَ مَهْرًا لِّلَّذِي كَرِهَ
صَلَّى

مَنْ كَانَ قَلْبُهُ مَهْرًا ضَرَبُوا كِتَابَ اللَّهِ بَعْضُهُ

صَدَقَ سَيِّدًا عَلَى الشَّرِّفِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
وَاللهُ وَصَحْبُهُ أَجْمَعِينَ سَوْدَةَ أَسْمَعِيلَ الرَّقْدِيَّةِ

R. 62. ismâ'îl Zühdfî, sülüs-nesih kit'a [TSMK, GY 309, 18a - 52 - 32.16]

KATALOG NO	:	34
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 18a - 52 - 3216
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	22,7 x 18,3 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	16 x 13 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 3 satır sülüs, kısa tutulmuş 3 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına cetvel çekilmemiştir. Durak işaretleri yoktur. Yazı etrafına (yavruağzı, mavi, beyaz, gri vb. renklerden oluşan) ebrulu ara bordür geçilmiştir. Dış bordür de ise krem renk zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

1- (sülüs) "وَمَنْ جَاوَزَ الْأَرْبَعِينَ وَلَمْ يَغْلِبْ خَيْرُهُ"¹⁰⁸

2- (nesih) "قَوْمًا يَتَدَارُونَ، فَقَالَ: "إِنَّمَا هَلَكَ"¹⁰⁹

3- (sülüs) "سَرَّهُ فَلْيَتَجَهَّزْ إِلَى النَّارِ"¹¹⁰ اللَّهُمَّ

4- (nesih) "مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِهَذَا ضَرَبُوا كِتَابَ اللَّهِ بَعْضَهُ"¹¹¹

5- (sülüs) "صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى أَشْرَفِ الْخَلْقِ مُحَمَّدٍ

6- (nesih) "وَالِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ سَوَّدَهُ إِسْمَاعِيلُ الرَّهْدِيُّ

Okunuşu :

1- "Ve men câveze erbaîne ve lem yeğ'lib hayruhu, (devamı 3. satırda)

2- "Kavmen yetedâreüne fı'l-Kur'ân(i) fe-kâle innemâ heleke, (devamı 4. satırda)

¹⁰⁸ İbn Abbas (ra)'dan rivâyetle, Ebu'l Kâsım b. Başkûl, الصلاة لابن بشكوال, ed-Daru'l-Misriyye yay., Mısır 1966, c. 2, s. 379, " مَنْ أَتَى عَلَيْهِ أَرْبَعُونَ سَنَةً فَلَمْ يَغْلِبْ خَيْرُهُ عَلَى سَرِّهِ فَلْيَتَجَهَّزْ إِلَى النَّارِ " .

¹⁰⁹ Abdullah b. Amr (ra)'dan rivâyetle, Ahmed b. Hanbel, **Müsned**, hs.n. 6565, مَنْ " قَوْمًا يَتَدَارُونَ، فَقَالَ: "إِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِهَذَا، ضَرَبُوا كِتَابَ اللَّهِ بَعْضَهُ بِبَعْضٍ، وَإِنَّمَا نَزَلَ كِتَابُ اللَّهِ يُصَدِّقُ بَعْضُهُ بَعْضًا، فَلَا تُكْذِبُوا بَعْضَهُ بِبَعْضٍ، فَمَا عَلِمْتُمْ مِنْهُ فَقُولُوا، وَمَا جَهِلْتُمْ فَكَلُّوهُ إِلَى عَالِمِهِ" .

¹¹⁰ **Başkûl**, c. 2, s. 379, aynı hadisin devamı.

¹¹¹ **Müsned**, hs.n. 6565, aynı hadisin devamı.

3- *şerrehü fel' yetecehheze ilâ'n-nâr(i)*", Allahümme, (devamı 5. satırda)

4- *men kâne şableküm bi-hâzâ đarabû kitâbe'llâhi ba'zahu*".

5- *şalli ve sellim âlâ eşrafi'l-halkı Muhammedin,*

6- *ve âlihi ve şahbihi ecmaîn(e). Sevvedehu İsmâîl Zühdf.*

Metin özü : Sülüs bölümler; "40 yaşını aştığı halde hayrı şerrinden fazla olmayanın ateşe hazırlanması", Nesih bölümler; "Allah (cc)'in kitâbının bir kısmını, bir kısmına tercih etmeleri sebebiyle helak edilen önceki kavimler" hakkındadır.

KATALOG NO	:	35
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 19b - 54 - 6049
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Hilye-i şerîf
Eserin ebadı	:	21 x 30,8 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	8,8 x 21,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 3 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 maîl satır sülüs, kısa tutulmuş 7 maîl satır nesih, kısa tutulmuş 4 satır nesih. (Hilye-i şerîf formu)
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın, siyah çift cetvel ve zencerek çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Yazı dışında kalan alan ve koltuk kısımları çiçek ve yaprak motifleriyle bezenmiş, iğne perdah yapılmıştır. Dış bordür de ise krem renk zemin üzerine zereşan uygulanmıştır.
Konu	:	Âyet-i kerîmeler, Hilye metni (bkz. dipn. 119)
Metin	:	

-1 (sülüs) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

-2 (4 maîl sülüs) أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ¹¹²

-3 (maîl nesih) عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ۖ كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ وَرَضِيَ

-4 (") اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ كَانَ إِذَا وَصَفَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

-5 (") قَالَ " لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمُمَعِّطِ ۖ وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمُنْتَرِدِّ

-6 (") كَانَ رُبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ ۖ وَلَمْ يَكُنْ بِالْجَعْدِ الْقَطِطِ

-7 (") وَلَا بِالسَّبِطِ ۖ كَانَ جَعْدًا رَجُلًا ۖ وَلَمْ يَكُنْ بِالْمُطَهَّمِ

-8 (") وَلَا بِالْمُكَلَّمِ ۖ وَكَانَ فِي الْوَجْهِ تَدْوِيرٌ ۖ أَبْيَضٌ مُشْرَبٌ

-9 (") أَدْعَجُ الْعَيْنَيْنِ ۖ أَهْدَبُ الْأَسْفَارَ ۖ جَلِيلُ الْمَشَاشِ وَ¹¹³

¹¹² Hulefâ-i Râşidîn (Dört Halife) isimleri.

¹¹³ Alî b. Ebû Tâlib (ks)'dan rivâyetle, Tirmizî, *Câmi'u't-Tirmizî*, hs.n. 3600.

Alî b. Ebû Tâlib (ra)'dan rivâyetle, el-Begavî, *Şerhu's-sünne*, hs.n. 3613. " لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمُمَعِّطِ، وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمُنْتَرِدِّ، كَانَ رُبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ، لَمْ يَكُنْ بِالْجَعْدِ الْقَطِطِ، وَلَا بِالسَّبِطِ، كَانَ جَعْدًا رَجُلًا، وَلَمْ يَكُنْ بِالْمُطَهَّمِ، وَلَا بِالْمُكَلَّمِ، وَكَانَ فِي وَجْهِهِ تَدْوِيرٌ

- 10- (sülüs) " وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ " 114
- 11- (nesih) وَالْكَتْدِ أَجْرَدُ ذُو مَسْرَبَةٍ (سُنُّنُ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ) ۝ إِذَا مَشَى يَتَفَلَّعُ (تَفَلَّعَ) كَأَنَّمَا يَمْشِي فِي
- 12- (") صَبَبٍ ۝ وَإِذَا التَّقَتِ التَّقَتِ مَعًا ۝ بَيْنَ كِتْفَيْهِ خَاتَمٌ
- 13- (") النَّبُوءَةِ وَهُوَ خَاتَمُ النَّبِيِّينَ " 115 ۝ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ
- 14- (sülüs) " وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ " 116 صَدَقَ اللهُ الْعَظِيمِ
- 15- (imzâ) كَتَبَهُ الْفَقِيرُ إِسْمَعِيلُ الرَّهْدِيُّ غَفَرُذُنُوبَهُ آمِينَ

Okunuşu :

1- Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-raḥîm

2- (Hz.) Ebû Bekir radıyâ'llâhu ânhu, (Hz.) Ömer radıyâ'llâhu ânhu, (Hz.) Osmân radıyâ'llâhu ânhu, (Hz.) Ali radıyâ'llâhu ânhu

3- Ân Âliyy'ubn Ebî Tâlib, kerreme'llâhu vechehû veradıyâ

4- 'llâhu te'âlâ ânhu kâne zâ veşafe'n-Nebıyye şallâ'llâhu âleyhi ve selleme

5- Kâle, "Lem yekün bi't-tavîli'l-mümeğğâti, ve lâ bi'l-kaşiri'l-mütereddide

6- kâne rab'âte mine'l-kavmi, velem yekün bi'l-ca'di'l-kaṭaṭı

7- ve lâ bi's-sebṭi, kâne ce'den racilen, velem yekün bi'l-müṭahhami

8- ve lâ bi'l-mükelşemi ve kâne fı'l-vechi tedvîrun, ebyazu müşerrebnun

9- ed'acu'l-âyneyni, ehdebu'l-eşfâri, celîlü'l-meşâşi ve

10- "Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil'âlemîn(e)." 117

11- ve'l-ketidi ecradü zû mesrûbetin, izâ meşâ yetekellû keennemâ yemşî fı

12- şebebin, ve izâ'l-tefete'l-tefete ma'an, beyne kitfeyhi ḥâtemü'

13- n-nübüvveti ve hüve ḥâtemü'n-Nebıyyine". Âllâhümme şalli âlâ Muḥammedin ve âlihi ecmaîne.

14- "Ve inneke le âlâ ḥuluḳın âzîm(in)" 118, şadaḳa'llâhu'l-âzîm.

(imzâ)- Ketebehu'l-fakîru İsmâîl Zühdi ğafere zünûbehû, âmîn.

أَبْيَضُ مُسْرَبٌ، أَدْعَجُ الْعَيْنَيْنِ، أَهْدَبُ الْأَشْفَارَ، جَلِيلُ الْمُشَاسِ وَالْكَتْدِ، أَجْرَدُ، ذُو مَسْرَبَةٍ، سُنُّنُ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ، إِذَا مَشَى تَفَلَّعَ كَأَنَّمَا يَنْحَطُّ فِي صَبَبٍ، وَإِذَا التَّقَتِ التَّقَتِ مَعًا، بَيْنَ كِتْفَيْهِ خَاتَمُ النَّبُوءَةِ، وَهُوَ خَاتَمُ النَّبِيِّينَ، أَجْوَدُ النَّاسِ صَدْرًا، وَأَصْدَقُ النَّاسِ لَهْجَةً، وَالْبَيْتُهُمْ عَرِيكَةٌ، وَأَكْرَمُهُمْ عَشْرَةٌ، مَنْ رَأَهُ بِبَيْهَتِهِ هَابَهُ، وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ، يَقُولُ نَاعْتُهُ: لَمْ أَرْ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ "

114 el-Enbiya 21/107

115 Alî b. Ebû Tâlib (ks)'dan rivâyetle, Tirmizî, Câmi'u't-Tirmizî, hs.n. 3600. (hadîsin devamı)

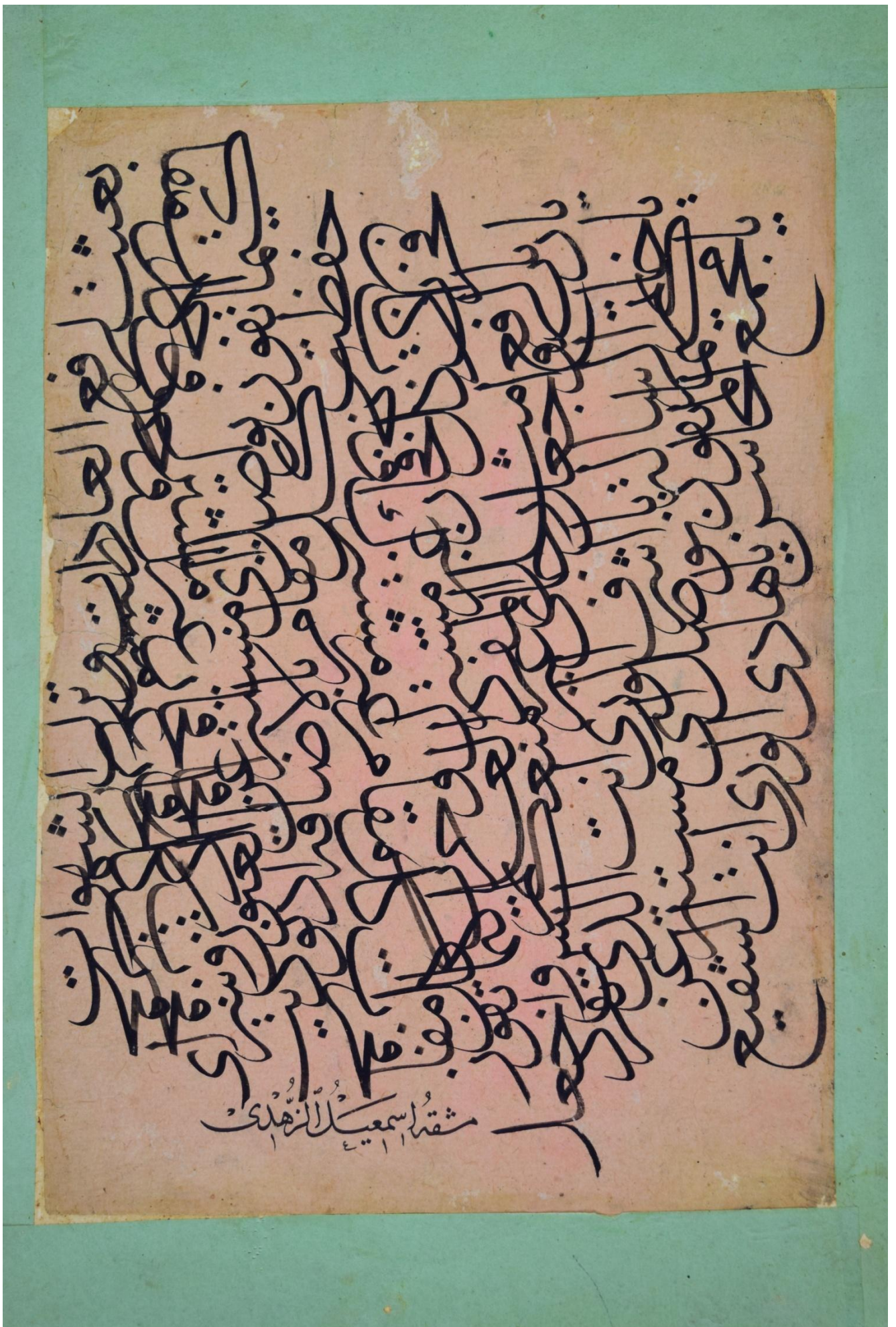
116 el-Kalem 68/4

117 "(Ey Resûlüm!) Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." (el-Enbiya 21/107)

118 "Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin." (el-Kalem 68/4)

- Metin özü :
1. Hilye-i şerîf metni ve bölümleri,
  1. kısım; Besmele, eûzü besmele veya besmelenin içinde geçtiği âyet-i kerîme (en-Neml 27/30) yazılır.
  2. kısım; Hulefâ-i Râşidîn (Dört Halifenin) isimleri. Hz. Ebû Bekir (ra), Hz. Ömer (ra), Hz. Osmân (ra), Hz. Ali (ra).
  3. kısım; dairevî, oval veya dörtgen şeklinde düzenlenmiş olabilir. Bu kısımda Peygamber Efendimiz (sav)'in fizikî özelliklerinin anlatıldığı, Hz. Alî b. Ebû Tâlib (ks)'den rivâyet olunan hilye-i şerîf metni¹¹⁹ bulunur.
  4. kısım; Peygamber Efendimiz (sav) ile ilgili âyet-i kerîmelerden biri veya birkaçı yazılır. “Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik” (el-Enbiyâ 21/107). “Sen elbette yüce bir ahlâk üzeresin” (el-Kalem 68/4). “Muhammed (sav), Allah (cc)'ın Resûlüdür. Şahit olarak Allah (cc) yeter.” (el-Fetih 48/28-29) veya bunlardan başka kelime-i tevhîdin de yazıldığı görülmektedir.
  5. kısım; Hilye-i şerîf metninin devamı (eğer asıl bölüme sığmamış ise), dua ve hattat imzâsını ile levhanın yazdığı târîhi yeralır.

¹¹⁹ Hz. Ali (ra) Resûl-i Ekrem Efendimiz (sav)'i vasfederken buyurdu ki; “Peygamber Efendimiz ne çok kısa ne de çok uzun idi, topluluk içinde orta boyu idi. Saçları ne kıvrıcık kısa ne de dümdüz uzun idi, kıvrıcık-düz arası hafifçe dalgalı idi. Dolgun etli değildi. Çehresi de çok yuvarlak değildi, değirmi yüzlü, duru beyaz tenli idi. Gözleri iri ve siyah, kirpikleri uzundu. İri kemikli ve geniş omuzluydu. Vücudu kılsız olup sadece göğsünden göbeğine doğru inen ince bir tüy şeridi vardı. İki avucu ve tabanları dolgundu. Yürürken sanki yokuş aşağı iner gibi rahat iner, meyilli ve engebeli bir yerde yürürcesine ayaklarını sürmeden sertçe kaldırır ve adımlarını uzunca atardı. Sağına ve soluna baktığında yalnızca başını çevirerek değil bütün vücudu ile o tarafa dönerdi. Sirtında iki kürek kemiği arasında peygamberlik zincirinin son halkası olduğunu gösteren nübüvvet mührü vardı. İnsanların en cömert gönüllüsü, en doğru sözlüsü, en yumuşak huylusu ve en arkadaş canlısı idi. Kendisini ilk defa görenler onun heybeti karşısında sarsılırlar, fakat O’nu tanımak maksadıyla sohbetine gelenler, kendilerini O’na karşı engellenemez bir sevginin içinde bulurlardı. Efendimizin üstünlüklerini ve güzelliklerini tanıtmaya çalışan kimse, ‘Ben gerek O’ndan önce ve gerekse O’ndan sonra O’nun eşini ve benzerini görmedim’ demekten kendini alamazdı. Allah’ın salât ve selâmı onun üzerine olsun!”, (2010, IRCICA yay., **Mehmed Şevki Efendi’nin Sülüs-Nesih Hat Meşkleri** kitabında bulunan, 1300/1883 tarihli Hilye-i Nebevi (TSMK, GY 188) metninin tercümesidir).

KATALOG NO	:	36
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 20a - 55 - 946/5 - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Sülûs karalama
Eserin ebadı	:	26,8 x 20,5 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	22,2 x 15,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülûs
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Dış bordür düz yeşil renktir.
Konu	:	Sülûs karalaması, muhtelif harf ve kelime çalışmasıdır.

KATALOG NO	:	37
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 20b - 57 - 946/8 - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdi ¹²⁰
Târihi	:	h. 1188
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	28 x 19 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	21,3 x 12,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, nesih, rikâ' (الرقاع) (hatt-ı icâze)
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih, çok kısa tutulmuş 16 maîl satır nesih, 4 maîl satır imzâ.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımlarından sağdakinde imzâ, soldakinde ise baskı şeklinde mavi karanfil motifleri bulunmaktadır. Dış bordürde ise krem renk zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- 2 (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " خَيْرُ الصَّحَابَةِ أَرْبَعَةٌ، وَخَيْرُ السَّرَايَا أَرْبَعَمَائَةٍ،
- 3 (") (وَخَيْرُ الْجِيُوشِ أَرْبَعَةٌ أَلْفٍ، وَلَنْ يُغْلَبَ إِنْتَى عَشْرَ أَلْفًا مِنْ قَلِيَةٍ " 121، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
- 4 (") (اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " أَرْحَمُ أُمَّتِي بِأُمَّتِي أَبُو بَكْرٍ وَأَشَدُّهُمْ فِي أَمْرِ اللَّهِ عُمَرُ وَأَصْدَقَهُمْ
- 5 (") (حَيَاءُ عُثْمَانَ وَأَفْرَضُهُمْ زَيْدُ ابْنِ ثَابِتٍ وَأَفْرُوهُمْ أَبِي وَأَعْلَمُهُمْ بِالْحَلَالِ وَالْحَرَامِ مُعَاذُ
- 6 (") (mâil) أُنْبِن
- 7 (") (الْجَبَلِ وَلِكُلِّ

¹²⁰ İsmâîl Zühdi (Yeni) (v. 1221/1806); Ünye'de doğdu. 1750'li yıllarda tahsili için İstanbul'a geldi. Hıfzını tamamladıktan sonra Eğrikapılı Râsim Efendi'nin önde gelen talebelerinden Morali Ahmed Hıfzî'den sülüs, nesih ve rikâ' yazılarını meşketti. Hat öğrenimini tamamlayınca Zühdi mahlasıyla icâzet aldı (icazeti 1175/1761 tarihinden önce olmalıdır). Sultan III. Mustafa'nın saltanat yıllarında (1757/1774) Enderûn-ı Hümâyun'un hat muallimliğine getirildi, "kâtib-i sarây-ı sultânî", "hâce-i Enderûn-ı Hümâyun" gibi imzâlar da kullanmıştır. Kabri, Edirnekapı'dadır. İsmâîl Zühdi yazılarını, tashihe gerek duymayacak kadar düzgün harflerle yazmıştır. Sülüs-nesih yazılarında Hâfız Osman üslûbunu benimsemiştir, genelde sülüs hattını yazarken bazı nokta ve işaretleri -siyah mürekkeple değil- zermürekkeple koymuş daha sonra etrafını tahrirlemiştir. Mushaf, en'âm-ı şerif, delâilü'l-hayrât, hilye, pek çok murakkaa ve kita yazmıştır. Kardeşi Mustafa Râkım ile İbrâhim Şevki efendiler önde gelen talebelerindedir. (Hat ve Hattâtân, s. 163)(Son Hattatlar, s. 476-480)(Ş. Rado, s. 186)

¹²¹ İbn Abbas (ra)'dan rivâyetle, **Sahîhu İbn Hibbân**, hadis numarası: 4820.

- 8- (" ") (أُمَّةٌ أَمِينٌ وَأَمِينٌ هَذِهِ إِلَّا)
- 9- (" ") (أَبُو عُبَيْدَةَ ابْنُ الْجَرَّاحِ)
- 10- (" ") (وَرَوَاهُ بَعْضُهُمْ عَنْ قَتَادَةَ ۖ)
- 11- (" ") (مُرْسَلًا وَفِيهِ وَأَقْضَاهُمْ عَلَيَّ "122 ۖ)
- 12- (" ") (قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ)
- 13- (" ") (وَسَلَّمٌ ۖ " لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي)
- 14- (" ") (فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ)
- 15- (" ") (أُحْدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ)
- 16- (" ") (وَلَا نَصِيفَهُ "123 ۖ) (عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنْفِيَّةِ)
- 17- (" ") (قَالَ قُلْتُ لِأَبِي " أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ)
- 18- (" ") (بَعْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۖ)
- 19- (" ") (قَالَ أَبُو بَكْرٍ، قُلْتُ، ثُمَّ مَنْ، قَالَ، (ثُمَّ) عُمَرُ وَخَشِيئَةُ)
- 20- (" ") (أَنْ يَقُولَ، عُثْمَانُ، قُلْتُ، ثُمَّ)
- 21- (" ") (أَنْتَ،) (قَالَ، مَا أَنَا إِلَّا رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ)124
- (imzâ satırı) - حَرَّرَهُ إِسْمَاعِيلُ الزُّهْدِيُّ الْمَعْرُوفُ بِحَافِظِ الْقُرْآنِ عَفَرَ اللَّهُ لَهُ أَمِينٌ سَنَةِ ١١٨٨

Okunuşu :

- 1- Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm
- 2- Kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Hayru's-şahâbeti erbaâtün ve hayru's-serâ yâ erbaâmetin
- 3- ve hayru'l-cüyüşü erbaâtü âlâfin ve len yeğlibe işnâ âşara elfen min kıletin". Kâle Resûlu'llâhi şallâ
- 4- 'llâhu âleyhi ve selleme, "Erhamü ümmetî biümmeti Ebû Bekrî(n) ve eşdehüm fi emri'llâhi Ümer(u) ve eşdağahüm
- 5- hayâen Üsmân(u) ve efrazühüm Zeyd(ü)'bnü Şâbit(in) ve ekraûhüm Übeyy(ün) ve e'lemühüm bi'l-ğalâli ve'l-ğarâmi Muâz(u)
- 6- übn
- 7- Cebel(i) ve li-küllü
- 8- ümmetîn eminün ve eminü hezihi illâ
- 9- Ebû Übeyde'bni Cerrâh(i),
- 10- ve ravâhu ba'zuhüm ân Katâde(te)
- 11- mürselen ve fîhi ve ekzâhüm 'Ali(yyun)".
- 12- Kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi
- 13- ve selleme, "Lâ tesubbû eşhâbî

¹²² Enes b. Mâlik (ra)'dan rivâyetle, Ebu Nu'aym el-İsfahanî, **Hilyet el-Evliya**, hadis numarası: 3589.

¹²³ Ebu Sa'id el-ğudrî (ra)'dan rivâyetle, İmam Buharî, **Sahîh-i Buhârî (el-Câmi'u's-Sahîh)**, hs.n. 3420.

¹²⁴ **age**, c. 2, s. 723, hadis numarası: 3418.

- 14- felev enne ehadeküm enfeka mişle
 15- ühudin zeheben mâ beleğa müdde ehadihim
 16- ve lâ neşîfehu”. Ân Muḥammed ibni’l-Ḥanefiyye
 17- kâle kıltü li-ebî, “Eyyu’n-nâsi ḥayrun
 18- ba’de’n-Nebiyu şallâ’llâhu âleyhi ve selleme,
 19- kâle Ebû Bekri(n) kıltü şümme men kâle Ümer(u) ve ḥaşîtü
 20- en yeķüle Üsmân(u) kıltü şümme
 21- ente”.

(imzâ satırı)- Ḥarrerehu İsmâîl Zühdî el-ma’rûf bi-ḥâfızı’l- Kıur’an(i) ğaferâllâhü, âmin, sene 1188.

Metin özü : “Arkadaşların hayırlısı, seriyyelerin hayırlısı, ordunun hayırlısı”,
 “Ashabın faziletleri”,
 “Ashaba hakaret edilmemesi gerektiği çünkü Uhud dağı kadar altın sadaka verilse bile, onların derecesine ulaşamayacağı” (bkz. GY 309, 26a - 76 - 6165),
 “Ebû Bekri (ra), Ömer (ra) ve Osmân (ra)’ın - Resullullah (sav)’den sonra- insanların hayırlılarından oldukları” (bkz. GY 309, 23a - 63 - 946/18(19) - 51731) hakkındadır.

فندك فندك همدان وهو السامع
 فندك فندك همدان وهو السامع

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 بطونكم فيكم ولا تلتلوه بظهورهم
 وسلم على بني الرحمة محمد له الطيبين الطاهرين
 العبد المذنب السميع الزهدي المعروف بحافظ الفرائد

والتعريف والتعريف
 والتعريف والتعريف

KATALOG NO	:	38
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 20b - 58 - 946/9 - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî ¹²⁵
Târîhi	:	h. 1194
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	24,8 x 17 cm
Eserin yazı sahası ebadı:	:	20,8 x 12,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, nesih, rikâ' (الرقاع) (hatt-ı icâze)
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih, çok kısa tutulmuş 4 maîl satır târîh
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamış, soldaki bölüme târîh satırı yazılmıştır. Dış bordür mavi renktedir.
Konu	:	Âyet-i kerime ve hadîs-i şerif
Metin	:	

- 1- (sülüs) " فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ " ¹²⁶
- 2- (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِذَا سَأَلْتُمْ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ " ¹²⁷
- 3- (") بِبُطُونٍ أَكْفُكُمْ وَلَا تَسْأَلُوهُ بِظُهُورِهَا " ¹²⁷ اللَّهُمَّ صَلِّ
- 4- (") وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّ الرَّحْمَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ كَتَبَهُ
- 5- (imzâ satırı) الْعَبْدُ الْمُدْنِبُ إِسْمَاعِيلُ الرَّهْدِيُّ الْمَعْرُوفُ بِحَافِظِ الْقُرْآنِ
- (târîh satırı) - عُفْرُ دُنُوبِهِ آمِينَ سَنَةَ أَرْبَعٍ وَتِسْعِينَ وَمِائَةً وَالْف ١١٩٤

Okunuşu :

1- "Feseyekfikehumu'llâhu ve hüve's-semî'ü'l-âlim"

2- *Qâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "İzâ seeltümü'llâhe fês'elûhü*

3- *bibü'tüni eküffiküm ve lâ tes'elûhü bizuhurihâ", âllâhümme şalli*

4- *ve sellim âlâ Nebiyyi'r-raḥmeti Muḥammedin ve âlihi't-tayyibîne't-tâhirîne. Ketebehu'*

5- (imzâ satırı)- *I-âbdu'l-müzhibu İsmâîl Zühdî el-ma'rûf(u) biḥâfızı Kur'an(i),*

- (târîh satırı)- *ğafere zünûbehû, âmîn, sene erba' ve tis'in ve mie ve elf, 1194.*

Metin özü : "Allah, sana yeter. O, hakkıyla işiten, hakkıyla bilendir." (el-Bakarâ 2/137). "Elleri açarak dua etmek" hakkındadır.

¹²⁵ İsmâîl Zühdü (v. 1221/1806); bkz. dipnot 120.

¹²⁶ el-Bakarâ 2/137, (bkz. GY 309, 29a - 82 - 946/13(14) - NO.78 - 51731).

¹²⁷ Ebû Dâvûd es-Sicistânî, **es-Sünen**, hadis no. 1273.

الذلي ليس في حومى الفراجا

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا حسد الا في الاثمين رجل
 اتاه الله القربان فهو يتقو منه اناء اليك واناء الشها ورجل اتاه الله
 المال فهو يتقو منه في سبيل الله قال النبي صلوات الله عليه وسلامه
 يمنا الصبا حبا القنار ورازيق ورتل كما كتبت في الدنيا
 فان من ذلك عندنا خير يقرؤها ثممة اسمعيل الزهدي شمس الله

KATALOG NO	:	39
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 21a - 59 - 946/10 - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî ¹²⁸
Târihi	:	h. 1205
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	25,8 x 17 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	17,5 x 8,6 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Sülüs yazılı bölümün nokta ve tezyin işaretleri tezhiplenmiş ve etrafına tahrir geçilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarının zencereklere çekilmiş, çiçek ve yaprak motifleriyle bezenmiştir. Dış bordüre halter işlenmiştir.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1- (sülüs) "إِنَّ الَّذِي لَيْسَ فِي جَوْفِهِ شَيْءٌ مِّنَ الْقُرْآنِ كَالْبَيْتِ الْخَرِبِ"¹²⁹
- 2- (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۖ " لَا حَسَدَ إِلَّا فِي لِثْنَيْنِ رَجُلٌ
- 3- (") (") آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَفُومُ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ¹³⁰
- 4- (") (") الْمَالِ فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
- 5- (") (") يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ إِفْرًا وَارْتَقَ وَرَتَّلَ كَمَا كُنْتَ تُرَتِّلُ فِي الدُّنْيَا
- 6- (") (") فَإِنَّ مَنَزْلَكَ عِنْدَ آخِرِ آيَةٍ تَقْرَأُهَا"¹³¹ ۖ نَمَقَهُ إِسْمَاعِيلُ الرَّهْدِيُّ سَنَةَ ١٢٠٥

¹²⁸ İsmâîl Zühdü (v. 1221/1806) bkz. dipnot 120.

¹²⁹ İbni Abbâs (ra)'dan rivayetle, **Câmi'u't-Tirmizî**, hadis no. 2856.

¹³⁰ Müslim b. Haccâc, **Sahîh-i Müslim (el-Câmi'u's-Sahîh)**, hadis no. 1356, ".....وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَهُوَ يُنْفِقُهُ ، آتَاءَ اللَّيْلِ ، وَآتَاءَ النَّهَارِ ."

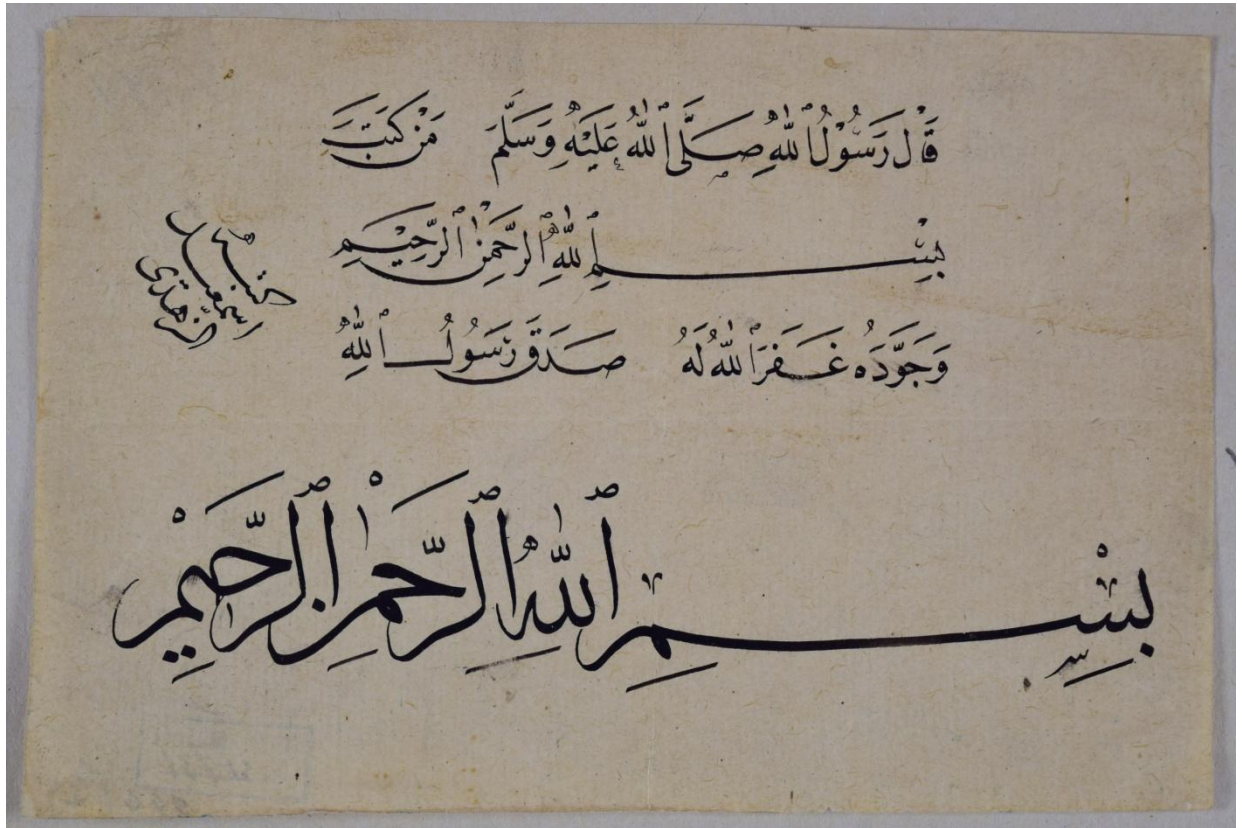
¹³¹ Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivayetle, **Sünen Ebu Dâvûd**, hadis no. 1254, **Müsned Ahmed b. Hanbel**, hadis no. 6622.

Okunuşu :

- 1- *“İnne’llezî leyse fî cevfihi şey’ün mine’l-ḳur’âni ke’l-beyti’l-ḥaribi”*
- 2- *Ḳāle Resûlu’llâhi şallâ’llâhu âleyhi ve selemla, “Lâ ḥasede illâ fî’l-isneyni racülün*
- 3- *âtâhü’llâhu’l-ḳur’âne fehüve yeḳûmu bihi enâe’l-leyli ve enâe’n-nehâri ve racülün*
âtâhü’llâhu
- 4- *‘l-mâle fehüve yünfıku minhü fî sebîli’llâhi”.* *Ḳāle’n-Nebıyyu şalavâtu’llâhi âleyhi ve*
selâmuhu,
- 5- *“Yüḳālü lişâḥıbi’l-ḳur’âni iḳra’ ve’rteḳi ve rettil kemâ künte türettilü fî’l-dünyâ*
- 6- *feinne menzileke inde âḥiri âyetin teḳraûhâ”.* *Nemeḳahü İsmâil Zühdf, sene 1205.*

Metin özü :

“Kur’an-ı kerimden bir şey bulunmayan kalbin harap bir eve benzediği”,
 “Allah (cc)’ın Kur’an -ilim- verdiği kimse ki onunla gece gündüz amel eder, Allah (cc)’ın mal verdiği kimse ki onu Allah (cc) yolunda harcar. İşte ancak bu iki kişiye gıpta edileceği” (bkz. GY 309, 38a - 105 - 949/3),
 “Dünyada iken Kur’an-ı kerimi düzgün, güzel ve tane tane okuyan kimseye ahirette, ‘oku ve yüksel’ denileceği ve dünyada iken son okuduğu âyetin menzili üzere olacağı” (bkz. GY 309, 32a - 89 - 947/(19) - 51732) hakkındadır.

R. 68. İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 22a - 61 - 946/16 - 51731]

KATALOG NO	:	40
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 22a - 61 - 946/16 - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdi
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	16,3 x 11 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Kısa tutulmuş 3 satır nesih, uzun tutulmuş 1 satır sülüs
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerif

Metin :

- 1- (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ كَتَبَ
- 2- (") بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- 3- (") وَجَوَدَهُ (تَعْظِيمًا لِلَّهِ) غَفَرَ اللَّهُ لَهُ" ¹³² ِ صَدَقَ رَسُولَ اللَّهِ
- 4- (sülüs) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- (imzâ satırı) كَتَبَهُ إِسْمَعِيلُ الزَّهْدِيُّ

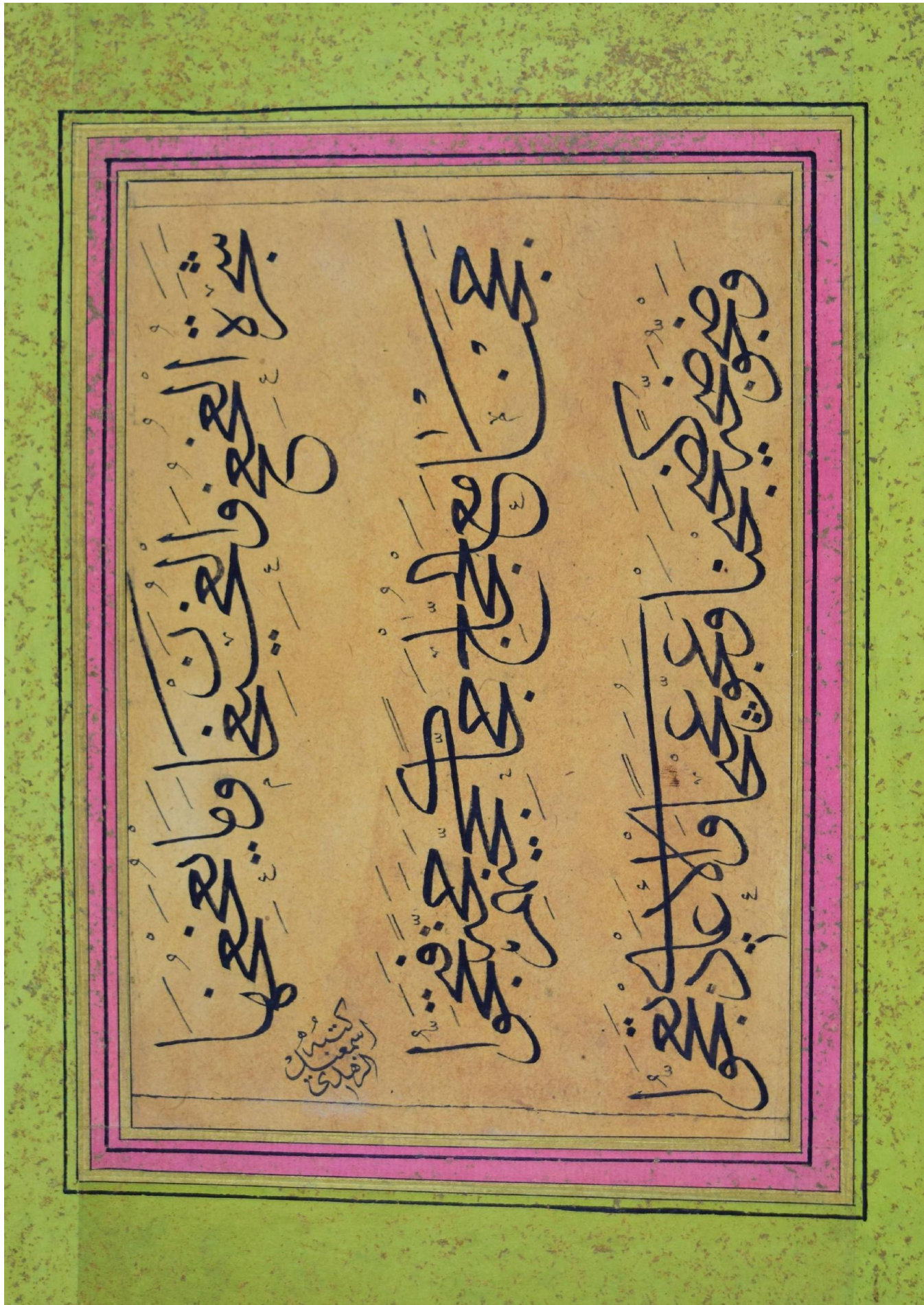
Okunuşu :

- 1- *Qāle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Men ketebe*
- 2- *Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm,*
- 3- *ve cevvedehu ğafera'llâhu lehu", şadaqa Resûlu'llâhi.*
- 4- *Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm.*
- (imzâ satırı)- *Ketebehu İsmâîl Zühdî.*

Metin özü :

"Besmeleyi güzel yazanın ve onu güzelleştirenin affolunacağı" hakkındadır. (bkz. GY 309, 23b - 65 - 1089 - NO.30/25 - 51429)

¹³² Ebû Ahmed Abdullâh b. Adî b. Abdillâh el-Cürcânî, *el-kâmil fiضعفاء الرجال*, hadis numarası: 5481.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْمَوْلَى الَّذِي
 جَاءَنَا بِالْحَقِّ وَالْحَقُّ
 يَكْفِيكَ الْيَقِينَ

وَالْحَقُّ يَكْفِيكَ الْيَقِينَ
 وَالْحَقُّ يَكْفِيكَ الْيَقِينَ
 وَالْحَقُّ يَكْفِيكَ الْيَقِينَ

وَالْحَقُّ يَكْفِيكَ الْيَقِينَ
 وَالْحَقُّ يَكْفِيكَ الْيَقِينَ
 وَالْحَقُّ يَكْفِيكَ الْيَقِينَ

کتابخانه
 اسامی زاهدی

KATALOG NO	:	41
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 22b - 62 - 946/17(18) - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târîhi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs kıt'a
Eserin ebadı	:	29,5 x 21,7 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	19 x 13,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs
Satır sayısı	:	3 satır sülüs
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Ara bordür pembe renkte, dış bordüre ise yeşil zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Meşk
Metin	:	

- 1 (sülüs) شَجْرَةُ الْعُضْعُخِ وَالْعُضَيْعَانِ وَمَا يُعْضَعُهَا
 -2 (") حَجَبْنَا مَعَ الْحُجَاجِ حَجًّا كَحَجِّهِمْ حَبَّةً فَتَحَبُّوا
 -3 (") وَضَجُّوْ ضَجَّةً كَضَجِّبِنَا وَعَجُّوْ عَجِيًّا وَالْأَعَادِي تَعَجُّوْا
 - (imzâ satırı) - كَتَبَهُ اسْمَعِيلُ الزَّهْدِي

Okunuşu :

1- Şeceratü'l ühîûha ve'l-ühîâhân ve mâ yüâhûhîhâ
 2- haccanâ meâ'l-ħuccâc ħaccan keħaccihim ħacceten feteħħacûn
 3- ve ďaccû ďacceten kedacîcenâ ve âccû âcîcen ve'le'âdî teâceccun.
 (imzâ satırı)- Ketebehu İsmâîl Zühdî.

Metin özü :

Bazı harflerin farklı yazılımlarını çalışmak amacıyla oluşturulmuş tekerleme satırlarıdır.

KATALOG NO	:	42
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 23a - 63 - 946/18(19) - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Sülûs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	28,5 x 20 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	19,2 x 10,4 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülûs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülûs, kısa tutulmuş 11 maîl satır nesih ve uzun tutulmuş 1 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına cetvel çekilmemiş, pembe kırmızı arası bir renkte kâğıt şerit geçilmiştir. Sülûs yazılı bölümün tezyin işaretleri tezhiplenmiş ve etrafına tahrir geçilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmıştır. Dış bordür âharlı sarı renk kâğıttır.
Konu	:	Dua ve hadîs-i şerifler
Metin	:	<p>"-1 (sülûs) " أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِمَّا كَانَ مِنْ رَلِّي وَمِنْ ذُنُوبِي "</p> <p>-2 (maîl nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ</p> <p>-3 (") صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</p> <p>-4 (") " لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ</p> <p>-5 (") مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدًّا أَحَدِهِمْ</p> <p>-6 (") وَلَا تَصِيفُهُ " 133 عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنَفِيَّةِ رَضِيَ</p> <p>-7 (") قَالَ قُلْتُ لِأَبِي " أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ بَعْدَ النَّبِيِّ</p> <p>-8 (") صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ</p> <p>-9 (") قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ عُمَرُ وَخَشِيْتُ أَنْ يَقُولَ</p> <p>-10 (") عُمَرَانُ قُلْتُ ثُمَّ أَنْتَ قَالَ مَا أَنَا</p> <p>-11 (") إِلَّا رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ " 134</p> <p>-12 (") وَقَالَ النَّبِيُّ</p> <p>-13 (") عَلَيْهِ سَلَامٌ " أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ بِأَيُّهِمْ أَقْتَدَيْتُمْ إِهْتَدَيْتُمْ " 135 كَتَبَهُ الْمُذَنَّبُ إِسْمَاعِيلُ الرَّهْدِيُّ</p>

¹³³ Ebû Saîd el-Hudrî (ra)'dan rivayetle, **Sahîh-i Buhârî**, hadis numarası: 3420.

¹³⁴ **age**, c. 2, s. 723, hadis numarası: 3418.

¹³⁵ Muvaffakuddîn Abdullâh b. Ahmed b. Kudâme, **جزء العاشر من المنتخب**, hadis numarası: 61.

Okunuşu :

1- *“Estağfiru’llâhe mimmâ kâne min zelelî ve min zünûbî”.*

2- *Ķāle Resûlu’llâhi*

3- *şallâ’llâhu âleyhi ve selleme,*

4- *“Lâ tesubbû eşşâbî felev enne ehadeküm enfeka*

5- *mişle ühudin zeheben mâ beleğa müdde ehadihim*

6- *ve lâ neşîfehü”.* *Ân Muhammed-ibni’l-Hanefiyye (ra)*

7- *ķāle ķultü li-ebî “Eyyü’n-nâsi ħayrun ba’de’n- Nebiyyi*

8- *şallâ’llâhu âleyhi ve selleme, ķāle Ebû Bekri(n)*

9- *ķultü şümme men ķāle Ūmer(u) ve ħaşîtü en yekûle*

10- *Ūşmân(u) ķultü şümme ente, ķāle, ma enê*

11- *illâ racülün mine’l-müslimîne”,*

12- *ve ķāle’n-Nebiyyu*

13- *âleyhi’s-selâmu, “Eşşâbî ke’n-nücûmi bi-eyyihimi iķtedeytüm ihtedeytüm”.*

Ketebehu’l-müznibu İsmâil Zühdi.

Metin özü

: “Allah (cc)’dan hatalarından ve günahlarından dolayı bağışlanma dileme” üzerine bir dua.

“Ashaba hakaret edilmemesi gerektiği çünkü Uhud dağı kadar altın sadaka verilse bile, onların derecesine ulaşamayacağı” (bkz. GY 309, 26a - 76 - 6165), “Ebû Bekri (ra), Ömer (ra) ve Osmân (ra)’ın - Resullullah (sav)’den sonra- insanların hayırlılarından oldukları” (bkz. GY 309, 20b - 57 - 946/8 - 51731), “Ashabın yıldızlar gibi olduğu ve onlardan hangisine uyulursa uyulsun doğru yola eristireceği” hakkındadır.

انذروا للاجانب واليهود

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
 جبرائيل عليه السلام وسلم علينا وردنا سلامه
 فقال النبي عليه السلام الا اعلبك بعلم قد علمي
 جبرائيل عليه السلام حتى تحت اجوزا لطيبا صلا

حرره اسمعيل الزهدى

R. 71. İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kit'a [TSMK, GY 309, 23a - 64 - 946/19(20) - 51731]

KATALOG NO	:	43
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 23a - 64 - 946/19(20) - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	22,2 x 16,7 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	14,4 x 9,3 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamış, soldakine imzâ satırı yazılmıştır. Yazı etrafındaki ara bordüre zerefşan uygulanmıştır. Dış bordür ebruludur.
Konu	:	Hadîs-i şerif
Metin	:	

- (sülüs) -1 إِنَّهُ وَلِيُّ الْإِجَابَةِ وَ التَّوْفِيقِ وَ بِهِ
- (nesih) -2 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ وَجَاءَ
- 3 (") جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَسَلَّم عَلَيْنَا وَرَدَدْنَا سَلَامَهُ ۞
- 4 (") فَقَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۞ أَلَا أَعْلَمُكُمْ بِعِلْمٍ قَدْ عَلَّمَنِي
- 5 (") جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ۞ حَتَّى تَحْتَاجُونَ إِلَيَّ طَيِّبِ أَصْلًا ۞
- (imzâ satırı)- حَرَّرَهُ إِسْمَاعِيلُ الرَّهْدِيُّ

Okunuşu :

1- İnnehü veliyyü'l-icâbeti ve't-tevfîkı ve bihi

2- Kâle Resûlu'llâhi şalavâtu'r-raḥmani âleyhi ve selâmuhu "Ve câe

3- Cebrâîl(ü) âleyhi's-selâmu ve selleme âleynâ veredednâ selâmehü

4- feḳâle'n-Nebiyye âleyhi's-selâmu, elâ üâllimüküm biilmin ḳad âllemenî

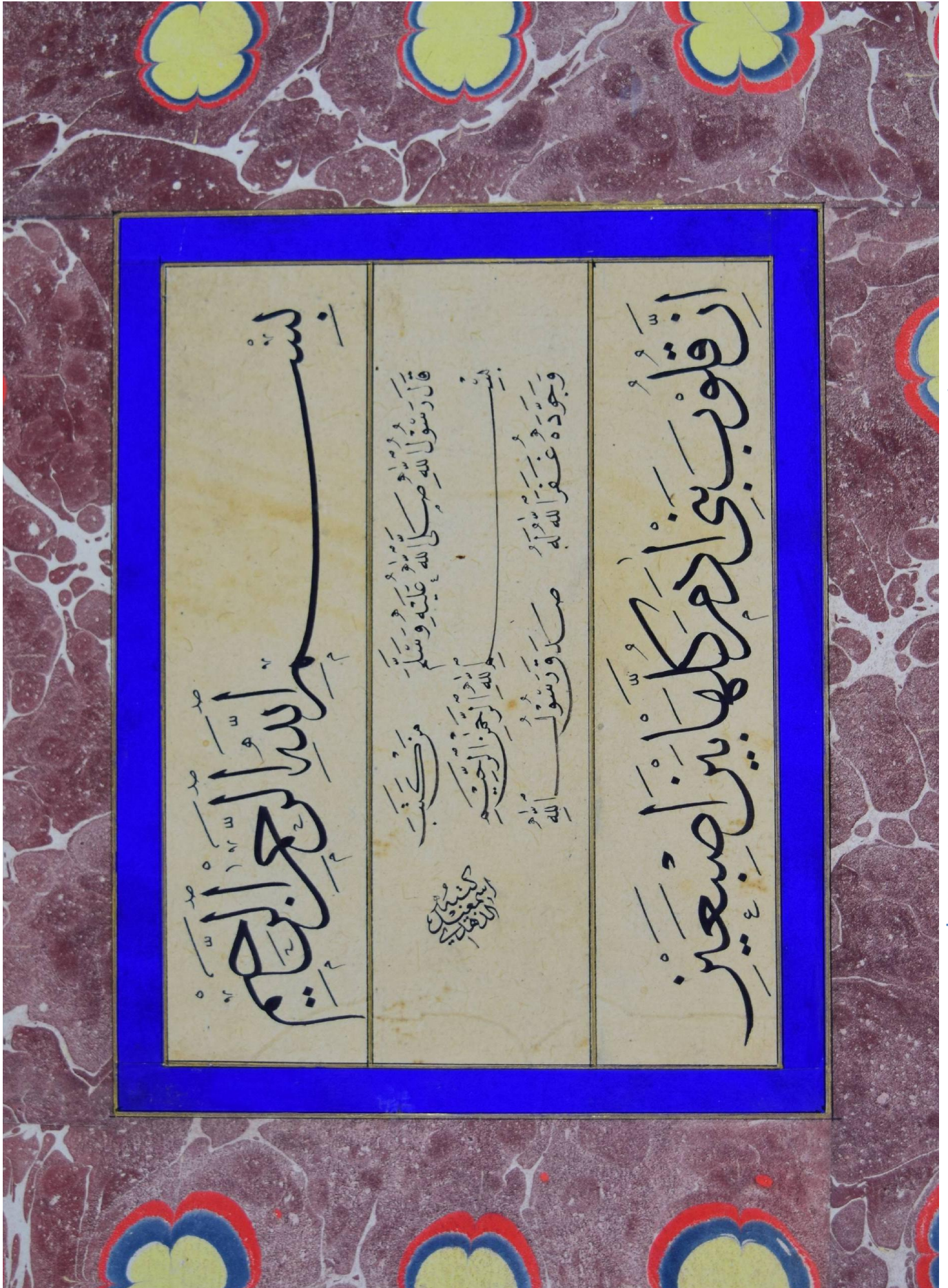
5- Cebrâîl(ü) âleyhi's-selâmu, ḥattâ taḥtâcüne ilâ ṭabîbin aşlâ".

(imzâ satırı)- Ḥarrerehu İsmâîl Zühdî.

Metin özü :

Cebraîl (as)'ın, Resulullah (sav)'e gelip ona ilim öğretmesi hakkındadır.

KATALOG NO	:	44
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 23b - 65 - 1089 - NO.30/25 - 51429
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	28,3 x 25 cm
Eserin yazı sahası ebadı:	:	15,1 x 11,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 3 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmıştır. Yazı etrafına çivit mavi renkte ara bordür geçilmiş, dış bordür ise ebruludur.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- 2 (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ كَتَبَ
- 3 (") بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- 4 (") (وَجَوَدُهُ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ" 136 صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ
- 5 (sülüs) " إِنَّ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلَّهَا بَيْنَ إصْبَعَيْنِ " 137
- (imzâ satırı) كتبه إسماعيل الذهبي

Okunuşu :

1- Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm

2- *Ḳâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Men ketebe*

3- Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm

4- *ve cevvedehu ğafera'llâhu lehu", şadaḳa Resûlu'llâhi.*

5- *"İnne ḳulûbe benî Âdeme küllehâ beyne işbeâyni"*

(imzâ satırı)- Ketebehu İsmâîl Zühdî.

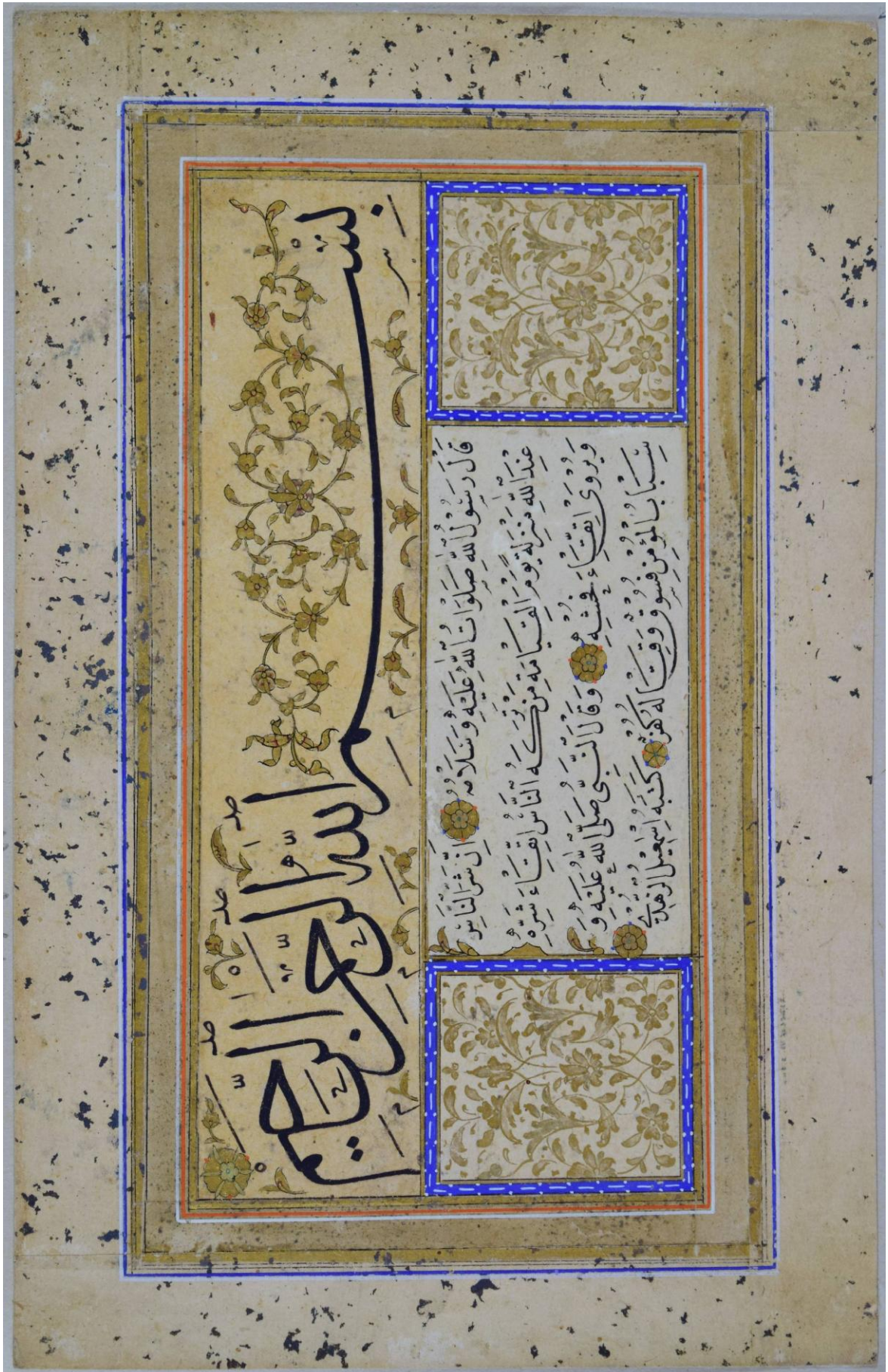
Metin özü :

"Besmeleyi güzel yazanın ve onu güzelleştirenin affolunacağı" ve "Âdemoğullarının kalbinin Allah (cc)'ın iki parmağı arsında olduğu" hakkındadır.

¹³⁶ Ebû Ahmed Abdullâh b. Adî b. Abdillâh el-Cürcânî, *el-kâmil fiضعفاء الرجال*, hadis numarası: 5481.

¹³⁷ Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hs.n. 4804, "إِنَّ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلَّهَا بَيْنَ إصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمَنِ كَقَلْبٍ وَاجِدٍ يُصْرَفُهُ حَيْثُ يَشَاءُ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ كَتَبَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ صِرَفَ قُلُوبِنَا عَلَى طَاعَتِكَ." (Sahîh-i Müslim, hs.n. 4804)

Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, Ahmed bin Hanbel, **Müsned**, hs.n. 6390, "إِنَّ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلَّهَا بَيْنَ إصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمَنِ ص كَقَلْبٍ وَاجِدٍ، يُصْرَفُ كَيْفَ يَشَاءُ، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ كَتَبَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ صِرَفَ قُلُوبِنَا إِلَى طَاعَتِكَ." (Müsned, hs.n. 6390)

KATALOG NO : **45**

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 309, 24a - 66 - 30/13
 Hattatı : İsmâîl Zühdî
 Târihi : Târihsiz
 Formu : Sülüs-nesih kıt'a
 Eserin ebadı : 23,5 x 15 cm
 Eserin yazı sahası ebadı: 17,6 x 8,6 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs ve nesih
 Satır sayısı : Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İis mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı etrafına turuncu ve çivit mavi renklerinin de içinde bulunduğu altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli ve iğne perdahlıdır. Sülüs yazılı bölüme yaprak ve çiçek motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarına zencerek çekilmiş, çiçek ve yaprak motifleri işlenmiştir. Dış bordürde krem renk zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
 Konu : Hadîs-i şerifler
 Metin :

- (sülüs) -1 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 (nesih) -2 قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " اِنَّ شَرَّ النَّاسِ
 -3 (") عِنْدَ اللّٰهِ مَنْزِلَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ تَرَكَهُ النَّاسُ اِتِّقَاءَ شَرِّهِ " ¹³⁸
 -4 (") وَيُرْوَى اِتِّقَاءَ فُحْشِهِ " وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ
 -5 (") "سَبَابُ الْمُؤْمِنِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ" ¹³⁹ كَتَبَهُ اِسْمَاعِيْلُ الرَّهْدِي

Okunuşu :

1- Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm

2- Kâle Resûlu'llâhi şalavâtu'llâhi âleyhi ve selâmuḥu, "İnne şerre'n-nâsi

3- inde'llâhi menziletten yevme'l-kıyâmeti men terekehü'n-nâsü ittikâe şerrihi"

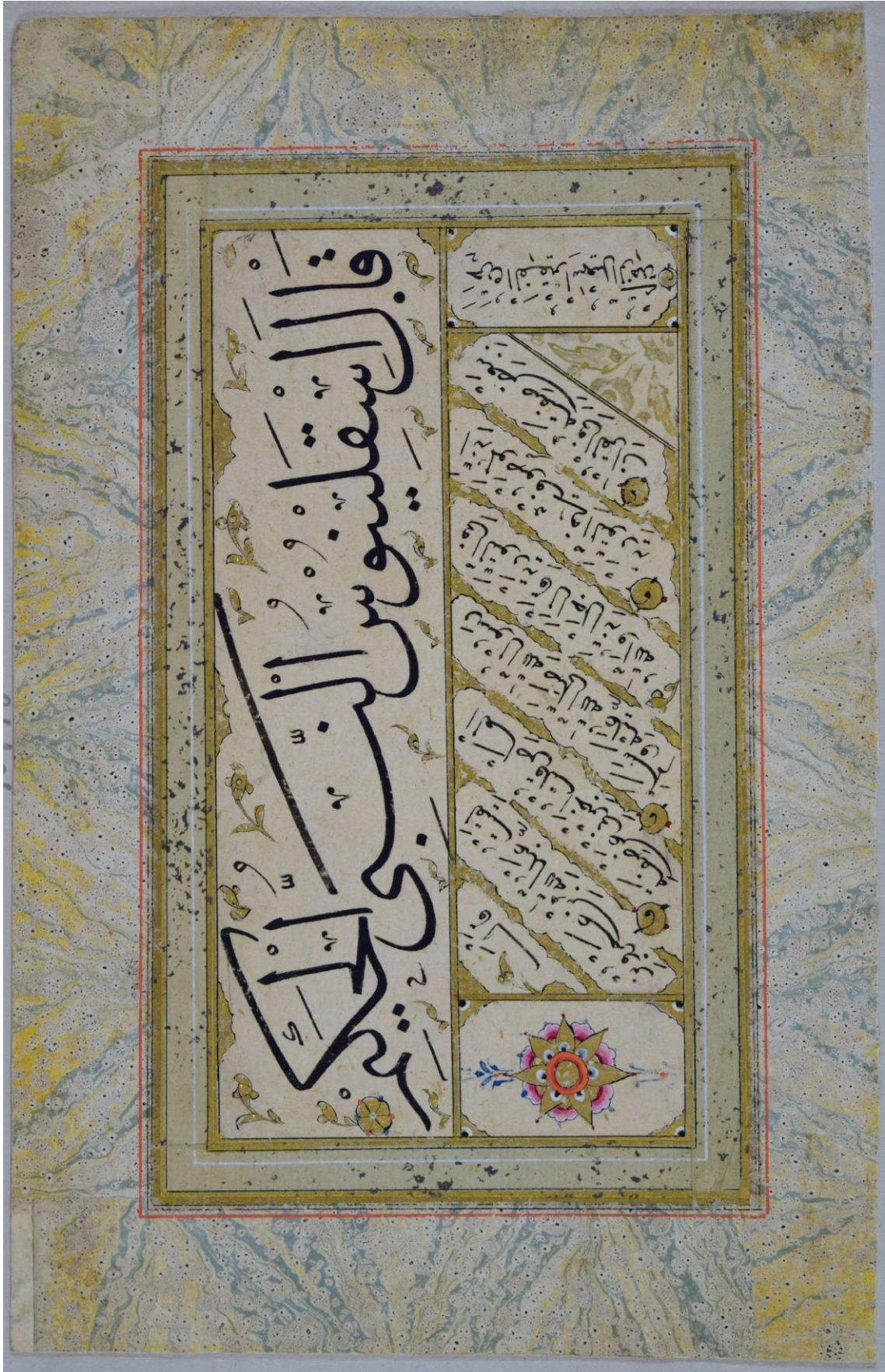
4- Ve yürvâ ittikâe fuḥşihî ve kâle'n-Nebıyyu şallâ'llâhu âleyhi ve

5- "Sibâbü'l-mü'mini füsûḫun ve kıtâlühü küfrun". Ketebeḥu İsmâîl Zühdî.

Metin özü : "İnsanların en şerlisinin, kıyamet gününde, kötülüğünden dolayı insanların kendisinden uzaklaştığı kimse",
 "Müslümana hakaret etmenin günah, müslümanı öldürmenin ise küfür olduğu"
 (bkz. GY 309, 26a - 76 - 6165), hakkındadır.

¹³⁸ Âişe (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Buhârî**, hadis numarası: 5599.

¹³⁹ Abdullah (ra)'dan rivâyetle, Ebû Dâvûd et-Tayâlisî, **Müsned**, hadis numarası: 254.

R. 74. İsmâil Zühdfî, sülüs-mâil nesih koltuklu kıt'a [TSMİK, GY 309, 24a - 67 - 30/16]

KATALOG NO	:	46
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 24a - 67 - 30/16
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târîhi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	22,8 x 14,8 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	15,5 x 8 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, 7 maîl satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarından soldakine pembe, turuncu, beyaz ve mavi renklerden oluşan nişan şeklinde bir tezhip yapılmış, soldaki bölüme ise imzâ satırı yazılmıştır. Yazı etrafındaki ara bordüre zerefşan uygulanmıştır. Dış bordür ebruludur.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

قَالَ إِسْقَلِيُونُوسُ النَّبِيُّ الْحَكِيمُ (sülüs) -1

قَالَ (maîl nesih) -2

لَقَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو بْنَ (") -3

الْعَاصِ " قُلْتُ أَخْبِرْنِي عَنْ صِفَةِ (") -4

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (") -5

فِي التَّوْرَةِ قَالَ أَجَلُ إِنَّهُ وَاللَّهِ (") -6

إِنَّهُ لَمَوْصُوفٌ فِي التَّوْرَةِ (") -7

بِبَعْضِ صِفَتِهِ فِي الْقُرْآنِ" ¹⁴⁰ (") -8

حَرَّرَهُ الْفَقِيرُ اسْمَعِيلُ الرَّهْدِيُّ (imzâ satırı) -

¹⁴⁰ Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, el-Begavî, **El-Envâr Fî Şemâ'ili'n-Nebiyi'l-Muhtâr**, hs.n. 464.

Okunuşu :

1- *Ķāle İskalînûsu en-nebiyyu'l-hakîmi*

2- *Ķāle*

3- *leĶitü Âbde'llâh-ibni Âmr ibn*

4- *'Âş(ı), "Ķultü âĥbirnî ân şıfatı*

5- *Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme*

6- *fî't-Tevrâti Ķāle ecel innehu vâ'llâhu*

7- *innehu lemevşûfun fî't-Tevrâti*

8- *bi-ba'zı şıfatıhi fî'l-Ķur'ân(i)".*

(imzâ satırı)- Ĥarrerehu fakîru İsmâil Zühdî.

Metin özü : Bilge ve hakîm (hikmetli söz söyleyen) İskalinus'un, Amr b. As (ra)'a "Resulullah (sav)'in özelliklerini sorması ve onun hakkında Tevratta bilgilerin bulunduğunu söylemesi" hakkındadır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى الْوَصْفِ وَالْمَشَارِقِ
 مِنْزَهٌ الْحُكْمُ عَنْ آثَارِ بَطْلَانِ

بَانَتْ سَمْعَكَ إِذَا فَخَفَلِي الْبُيُوتِ مَبْرُورِ

مَتَّيْمًا لِمَا نَقَدْنَا مِنْكُمْ

مِنْهُ الصَّلَاةُ عَلَى مَنْ دِي شَرَّيَعِهِ

وَالْأَل وَالصَّيْبُ شَمَّ النَّابِعِينَ لَهُمْ

وَمَا نَسَعُكَ لَأَدْعَاةِ الْبَابِ يَرِي إِذْ خَلَا

الاعراض عريض الطرف محمول

الهناء واجب لولاه ما انقطعت

اعذتهما ذخيرة لا ريتاب به

اجاد سلسله حقت باقكار

مستورد عا عند ذي عدل واحسان

هيفاء مقبلكم جزاء مله لا يشكر

KATALOG NO	:	47
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731 - (1)(2)(3)(4)
Hattatı	:	Ketebesiz (İsmâîl Zühdi)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	24 x 15 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	20 x 13 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir.
Konu	:	Sülüs olarak yazılan bölümde, "Kasîdetü'l-Bürde" ¹⁴¹ diğer ismiyle "Bânet Su'âd", Nesih olarak yazılan bölümde ise "el-Kasîdetü'n-Nûniyye" ¹⁴² bulunmaktadır.
Metin	:	

1. kıt'a

-1 (sülüs) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ

-2 (nesih) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ

-3 (") (الْحَمْدُ لِلَّهِ عَالِي الْوَسْفِ وَالشَّانِ) مُنَرَّهَ الْحُكْمِ عَنِ آثَارِ بَطْلَانٍ¹⁴³

-4 (sülüs) بَانَتْ سَعَادُ فَقَلْبِي الْيَوْمَ مَنبُولٌ¹⁴⁴

¹⁴¹ Kâ'b b. Züheyr (v. 24/645) Hz. Peygamber Efendimiz (sav)'in huzurunda İslâm'ı kabul eder ve "Kasîdetü'l-Bürde" veya "Bânet Sü'âd" adlı ünlü kasîdesini okur. Kasîdeyi çok beğenen Hz. Peygamber Efendimiz (sav), "Bürde" isimli -günümüzde Topkapı Sarayı Müzesi'nde muhafaza edilen- hırkasını onun omuzlarına koyar ve kasîde, ismini bu şekilde alır. Kasîde 59 beyitten oluşmaktadır. Fakat elimizdeki nüshada, kasîdenin 1. beytinden 4. beytinin yarısına kadar ki bölüm mevcuttur.

¹⁴² Osmanlı âlimi ve İstanbul'un ilk kadısı Hızır Bey'in (v. 863/1459) Fâtih Sultan Mehmed Han'a takdim ettiği, manzum akaid risâlesidir. Kasîde 105 beyitten oluşmaktadır. Fakat elimizdeki nüshada, kasîdenin (4. beyt hariç) 1. beytinden 6. beytinin sonuna kadar ki kısım mevcuttur.

¹⁴³ el-Kasîdetü'n-nûniyye'nin ilk beyti.

¹⁴⁴ Kasîdetü'l-bürde'nin 1. beytinin ilk mısrası.

2. kıt'a

- 5- (") مُتَيِّمٌ إِثْرَهَا لَمْ يُفَدَّ مَكْبُولٌ¹⁴⁵ ○
 6- (nesih) مِنْهُ الصَّلَاةُ عَلَى مُبْدِي شَرَايِعِهِ ○ نَبِيُّنَا الْمُصْطَفَى مِنْ نَسْلِ عَدْنَانَ¹⁴⁶
 7- (") وَالْأَلِ وَالصَّحْبُ ثُمَّ النَّابِعِينَ لَهُمْ ○ مَا جَادَتِ السُّحْبُ لِلْمَرْعَى بِتَهْتَانِ¹⁴⁷
 8- (sülüs) وَمَا سَعَادُ غَدَاةُ الْبَيْنِ إِذْ رَحَلُوا¹⁴⁸

3. kıt'a

- 9- (") إِلَّا أَعْنُ غَضِيضُ الطَّرْفِ مَكْحُولٌ¹⁴⁹ ○
 10- (nesih) إِلَهْنَا وَأَجِبْ لَوْلَاهُ مَا انْقَطَعَتْ ○ أَحَادُ سِلْسِلَةٍ خَفَّتْ بِإِمْكَانِ¹⁵⁰
 11- (") أَعَدَّهَا نُخْرَ يَوْمٍ لَا إِرْتِيَابَ بِهِ ○ مُسْتَوْدَعًا عِنْدَ ذِي عَدْلِ وَ إِحْسَانِ¹⁵¹
 12- (sülüs) هَيْفَاءُ مُقْبِلَةً عَجْزَاءُ مُدْبِرَةٌ¹⁵² لَا يُشْتَكَى

4. kıt'a

- 13- (") قَصْرٌ مِنْهَا وَلَا طُولٌ¹⁵³ ○ تَجْلُو عَوَارِضَ¹⁵⁴

Okunuşu :

1. kıt'a

- 1- Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm(i) ve bihi
 2- Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm(i) ve bihi
 3- "El-hamdü'llâhi 'âlî'l-vaşfi ve-ş-şâni, münezzehi'l-hukmi ân âşâri bütlanin"
 4- "Bânet Su'âd(u) feḫalbî'l-yevme metbûlü"

2. kıt'a

- 5- "Mütayyemün işrahâ lem yüfda mekbülün"
 6- "Minhü'salâtü âlâ mündîşeraîhi, nebiyyünâ'l-Mustafa min nesli âdnâni"
 7- "Ve'l-âli veş-şahbi şümme't-tâbiîne lehümü, mâcâdeti's-suḫubü lilmer'â bitehtâni"
 8- "Ve mâ suâdü ğadâtü'l-beyni iz raḫalû"

¹⁴⁵ Kasîdetü'l-bürde'nin 1. beytinin 2. mısrası.

¹⁴⁶ el-Kasîdetü'n-nûniyye'nin 2. beyti.

¹⁴⁷ age'in 3. beyti.

¹⁴⁸ Kasîdetü'l-bürde'nin 2. beytinin ilk mısrası.

¹⁴⁹ age'in 2. beytinin 2. mısrası.

¹⁵⁰ el-Kasîdetü'n-nûniyye'nin 6. beyti.

¹⁵¹ age'in 5. beyti.

¹⁵² Kasîdetü'l-bürde'nin 3. beytinin ilk mısrası.

¹⁵³ age'in 3. beytinin 2. mısrası.

¹⁵⁴ age'in 4. beytinin ilk mısrasının ortasına kadar yazılmıştır.

3. kit'a

9- *"İllā eġannü ġadîdu't-ṭarfi mekḥûlü"*

10- *"İlâhünâ vâcibün lev lâ hü mâ'nkaṭâât, âḥâdü silsiletin ḥuffet bi-imbânî"*

11- *"Eâddehâ zühre yevmin lâ irtiyâbe bihi, müstevdiân inde zââdlin ve iḥsânin"*

12- *"Hayfâü mükbiletin âczâü müdbibireten, lâ yüşteḳâ"*

4. kit'a

13- *"Kıṣarun minhâ ve lâ ṭûlün, teclû âvârîda"*

Metin özü : 1., 4., 5., 8., 9., 12. ve 13. satırlarda bulunan Kasîdetü'l-bürde'de Kâ'b b. Züheyr şiire, Su'âd'ın ayrılığından bahsederek başlar, medih edilene doğru gidişatını anlatarak devam eder. Kasîdenin son bölümü ise özür beyanı ile başlar, Hz. Peygamber (sav) ve muhacirlere övgü ile devam eder. 2., 3., 6., 7., 10. ve 11. satırlarda bulunan Kasîdetü'n-nûniyye'de Hızır Bey, Mâtürîdî ekolünü esas alarak kelâm meselelerini işlemiştir. (Beyitlerde; Allah (cc)'ın sıfatları, peygamberlik müessesesi, âhiret, imân ve imamet gibi konular incelenmiştir.)

KATALOG NO	:	48
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 24b - 69 - 946/4 - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdi ¹⁵⁵
Târihi	:	h. 1219
Formu	:	Sülüs karalama
Eserin ebadı	:	22,7 x 16,5 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	18,8 x 16,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs
Satır sayısı	:	Karalama
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir.
Konu	:	Karalama

---

¹⁵⁵ İsmâîl Zühdi (v. 1221/1806); bkz. dipnot 120.

KATALOG NO	:	49
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 25a - 70 - 5719/14
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	29 x 21,5 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	18,6 x 10,6 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır. Dış bordür mavi ebruludur.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

-1 (sülüs) قَالَ أَمِيرُ النَّخْلِ وَشَخْنَةُ النَّجْفِ لَأَهَارِبِ

-2 (nesih) " بِأَجْلِ الدُّنْيَا حِينَ اهْتَمَّ النَّاسُ بِعَاجِلِهَا فَأَمَاتُوا مِنْهَا مَا خَشُوا

-3 (") أَنْ يُمَيِّتَهُمْ وَتَرَكَوْا مِنْهَا مَا عَلِمُوا أَنْ سَيَتَرَكَهُمْ فَمَا عَرَضَهُمْ

-4 (") مِنْ نَائِلِهَا عَارِضٌ ۖ إِلَّا رَفَضُوهُ وَلَا خَادِعُهُمْ مِنْ رَفَعَتِهَا خَادِعٌ

-5 (") إِلَّا وَضَعُوهُ ۖ خَلَقَتِ الدُّنْيَا عِنْدَهُمْ فَمَا يُجَدِّدُونَهَا وَخَرِبَتْ

-6 (") بُيُوتُهُمْ فَمَا يَعْمُرُونَهَا وَمَاتَتْ (مَحَبَّتِهَا) فِي صُدُورِهِمْ فَمَا يُحْيُونَهَا" ¹⁵⁶

(imzâ satırı) - الفقير إسماعيل الزّهدى غفرله

Okunuşu :

1- *Ḳāle emîrû'n-naḥli ve şehnite'n-necefi lâ hâribe*

2- *"Bi-âcili'd-dünyâ hîne'htemme'n-nâsu bi-âcilihâ fe emâtû minhâ mâ haşû*

3- *in yümîtehüm ve terekû minhâ mâ âlimû en seyetrekehüm fimâ ârazahüm*

4- *min nâilehâ ârizun, illâ rafezûhu ve lâ ḥâdiâhüm min rif'âtihâ ḥâdi'ün*

5- *illâ ve zaûhü, ḥalûkatî'd-dünyâ indehüm femâ yüceddidünehâ ve ḥaribet*

6- *büyütühüm femâ ye'mürühâ ve mâtet fi şudûrihim femâ yühyühâ"*

(imzâ satırı) - *el-fakîr İsmâîl Zühdî ğufireleh.*

Metin özü : "Dünya hayatına meyl etmemek, dalmamak gerektiği" hakkındadır. (Arapça dil bilgisi açısından eksik bir metin.)

¹⁵⁶ Enes b. Mâlik (ra)'dan rivâyetle, Ebu Nu'aym b. İshâk el-İsfahânî, **Hilyet el-Evliya**, hs.n. 19, Ebû Nasr b. ved'ân el-Mevsilî, **el-Erba'ûne'l-Ved'âniyyetü'l-mevzû'a** (الأربعون الودعانية الموضوعية), hadis numarası: 19.

وقال فذكر فيك يكفك

قال انس خدمت ابي صك الله عليه وسلم ثماني
 اشرا فقال انس سمع الوصوه يز في عيرك وسلك من لقيته من
 امي نيك نرحسنا ذلك واذا دخلت منزلك فسلم على ابيك
 يكر خير بيك اللهم صل وسلم على ابي رحمة وسميع
 الامة محمد اجمعين ككتبه اشعيب الزهدى

KATALOG NO : **50**

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 309, 25a - 71 - 946/14
 Hattatı : İsmâîl Zühdî
 Târihi : Târihsiz
 Formu : Sülüs-nesih kıt'a
 Eserin ebadı : 23 x 16,5 cm
 Eserin yazı sahası ebadı: 16,2 x 9,6 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs ve nesih
 Satır sayısı : Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih.
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İis mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı etrafına altın, siyah ve turuncu çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır. Dış bordür gri renktedir.
 Konu : Hadîs-i şerifler
 Metin :

-1 (sülüs) وَقَالَ " فَكُرُكُ فَبِكُ يَكُفِيكَ "

-2 (nesih) قَالَ أَنَسُ خَدِمْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۝ " ثَمَانِي

-3 (") جَجَجَ فَقَالَ أَنَسُ أَسْبَغَ الْوُضُوءَ يَزِدُ فِي عُمْرِكَ وَسَلِّمْ (عَلَى) مَنْ لَقِيْتَهُ مِنْ

-4 (") أُمَّتِي يَكُنُّرُ حَسَنَاتِكَ وَإِذَا دَخَلْتَ مَنْزِلَكَ فَسَلِّمْ عَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ

-5 (") يَكُنُّرُ خَيْرُ بَيْتِكَ " 157 ۝ اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّ الرَّحْمَةِ وَشَفِيعِ

-6 (") الْأُمَّةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ ۝ كَتَبَهُ إِسْمَاعِيلُ الزُّهْدِيُّ

Okunuşu :

1- *Ve kâle, "Fikruke fike yefike".*

2- *Kâle Enes(un) hadimtü'n-Nebiyye şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Şemâniye*

3- *hicacin fekâle Enes(u) esbiğ'l-vudûe yezid fi ûmrike ve sellim men lekîtehu min*

4- *ümmetî yekşür hasenâtüke ve izâ dahalte menzileke fesellim âlâ ehli beytike*

5- *yekşür hayrû beytike". Âllâhümme şalli ve sellim âlâ'n-Nebiyi'r-rahmeti ve şeffî*

6- *'l-ümmeti Muḥammedin ve âlihi ecmaîne. Ketebehu İsmâîl Zühdî.*

Metin özü : "Kendi varlığın hakkında düşünmen, sana yeter."
 Peygamber Efendimiz (sav)'in, sekiz sene hizmetinde bulunmuş olan Enes b. Malik (ra)'e tavsiyeleri "Abdesti güzel almak, karşılaştığına ve eve girdiğinde ev halkına selam vermek" hakkındadır (bkz. GY 309, 18a - 51 - 6956/11).

¹⁵⁷ Enes b. Mâlik (ra)'dan rivâyetle, el-Ḥarâitî, **Mekârimü'l-ahlâk**, hs.n. 813.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ حَجْرَةُ الْعَجِيجِ وَالْعَجِيجَانِ وَالْعَجِيجِ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ • بَيْنَمَا مَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَإِنْ يَوْمَ جَابَلْتِغَا إِذْ رَأَيْتَهُ صَخْرًا حَتَّى بَدَتْ تَنَاهُ فَقَبِيلَ لَهُ تَمْ تَصْحَاكُ

يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَجُلَانِ مِنْ مَنِي حَبَشَةَ بَيْنَ يَدَيْ بِي عَزَّ وَجَلَّ فَكَلِمًا لِحَدِيثِهِمَا

يَا رَبِّ خَذْ لِي مَظَالِمِي مِنْ يَمِينِي فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى عَطَاكَ مَظَالِمَهُ • كَتَبَهُ

أَبُو بَكْرٍ
بِإِذْنِ
مَنْ

KATALOG NO	:	51
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 25b - 72 - 7233/10
Hattatı	:	İsmâîl Zühdi ¹⁵⁸
Târihi	:	h. 1197
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	21 x 13,4 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	17 x 11,4 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına altın cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Dış bordür ise yavruağzı renktedir.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) شَجْرَةُ الْعُخَيْخِ وَالْعُخَيْخَانِ وَمَا يُعْخَعُهَا
- 2 (nesih) عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ۖ بَيْنَمَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
- 3 (") " ذَاتَ يَوْمٍ جَالِسًا إِذْ رَأَيْتُهُ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ تَنَاهُ (تَنَاهَاهُ) فَقِيلَ لَهُ مِمَّ تَضْحَكُ
- 4 (") يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ " رَجُلَانِ مِنْ أُمَّتِي جِئِيَا بَيْنَ يَدَيَّ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ أَحَدُهُمَا
- 5 (") يَا رَبِّ خُذْ لِي مَظْلَمَتِي مِنْ أَخِي فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَعْطِ أَخَاكَ مَظْلَمَتَهُ " ¹⁵⁹ ۖ كَتَبَهُ
- (imzâ satırı) - إِسْمَاعِيلُ الرَّهْدِيُّ غُفِرَ ذُنُوبُهُ سَنَةَ ٩٧ -

Okunuşu :

1- Şeceratü'l-ûh'ûhî ve'l-ûh'âhân ve mâ yüâh'ûh'hâ

2-Ân Ebî Hureyre(te) radiye'llâhu ânhu, beynêmâ Resûle'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme,

3- "Zâte yevmin câlisen iz raeytehu dahike hattâ bedet tenâhü feķile lehü mimme tedhakü

4- yâ Resûle'llâhi feķale, " racülâni min ümmetî ceşiyâ beyne yedey Rabbî azze ve celle feķale ehadühümâ

5- yâ Rabbî huẓlî mezlemetî min ahi feķale'llâhu te'âlâ e'tı eķâke mezlemetehu". Ketebehu (imzâ satırı)- İsmâîl Zühdi ğufiru zünûbuhû, sene 97.

Metin özü : "Allah (cc) tealanın huzurunda oturan iki kişiden birinin diğerinden hakkının alınmasını istemesi" hakkındadır.

¹⁵⁸ Yeni İsmâîl Zühdi (v. 1221/1806); bkz. dipnot 120.

¹⁵⁹ Ebû Hureyre (ra)'dan rivâyetle, Ved'ân el-Mevsilî, el-Erba'üne'l-Ved'âniyyetü'l-mevzû'a, hs.n. 18.

KATALOG NO	:	52
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 25b - 73 - 946/15
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	23,5 x 14 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Sülüs olarak yazılan bölümde, "el-Kasîdetü'l-Münferice" ¹⁶⁰ (diğer isimleriyle, el-Ferec ba'de's-şidde, Ümmü'l-ferec, el-Fütûh, el-Münferice), Nesih olarak yazılan bölümde ise nesih müfredat meşkı bulunmaktadır.
Metin	:	<p>1- (sülüs) " لِنَكُونَنَّ مِنَ السُّبَّاقِ إِذَا مَا جِئْتَ إِلَى تِلْكَ الْفَرَجِ " ¹⁶¹</p> <p>4- (sülüs) " وَصَلَوَةُ اللَّيْلِ مَسَافَتُهَا فَادْهَبْ (فِيهَا بِالْفَهْمِ وَجِي) " ¹⁶²</p> <p>(imzâ satırı) - كَتَبَهُ إِسْمَاعِيلُ الزَّهْدِيُّ</p>

Okunuşu :

1- "Li-tekûne mine's-subâkı izâ, mâ cî'te ilâ tilke'ferice"

4- "Ve şalâtü'lleyli mesâfetühâ, fe-zheb" (imzâ satırı)- Ketebehu İsmâîl Zühdî.

Metin özü : 1. ve 4. satırlardada bulunan Kasîdetü'l-münferice'de, genel olarak İbnü'n-Nahvî, Allah (cc)'a teslimiyeten ve güvenden bahseder; Tam manasıyla inanıp, salîh ameller işleyerek sabredildiğinde sıkıntıların mutlaka geçeceği, âyet ve hadîslere dayanılarak anlatılmıştır. 2. ve 3. satırlarda ise Elifbâ'da yani alfabede bulunan bazı harflerin ikili birleşimlerinden oluşan meşk satırları bulunmaktadır.

¹⁶⁰ İbnü'n-Nahvî künyesiyle tanınan, şair ve nahiv âlimi Ebü'l-Fazl Yûsuf b. Muhammed b. Yûsuf et-Tevzerî'nin (v. 513/1119) manzum eseridir. Tunus'un Tevzer kasabasında doğmuştur. El-Münferice Kasîdesini, kendisi Tevzer dışında iken malının gaspedildiğini duyması üzerine nazmettiği rivayet edilir. Kasîdenin 40 ile 50 beyit arasında değişen nüshaları mevcuttur. Elimizdeki nüshada, kasîdenin sadece 16. beyti ve 24. beytin yarısı yazılıdır.

¹⁶¹ el-Kasîdetü'l-Münferice'nin 16. beyti.

¹⁶² age'in 24. beytinin yarısına kadar yazılmıştır.

R. 84. (Eski) İsmâîl Zühdfî, sülüs-nesih koltuklu kit'a [TSMK, GY 309, 25b - 74 - 946/7]

KATALOG NO	:	53
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 25b - 74 - 946/7
Hattatı	:	(Eski) İsmâîl Zühdi ¹⁶³
Târihi	:	h. 1140
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	19,5 x 13,5 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	14,5 x 8,3 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarının zencerekleri çekilmiş, çiçek ve yaprak motifleriyle bezenmiştir. Dış bordür ebruludur.
Konu	:	Hadis-i şerifler
Metin	:	

1- (sülüs) " السَّلَامَةُ الْمُنْطَوِيَّةُ عَلَى الْهَلَكَةِ " ¹⁶⁴

2- (nesih) " الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ ۞ فَمَنْ أَقَامَهَا فَقَدْ أَقَامَ الدِّينَ ۞ وَمَنْ

3- (") تَرَكَهَا فَقَدْ هَدَمَ الدِّينَ " ¹⁶⁵ ۞ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

4- (") وَسَلَامُهُ ۞ " تَارِكُ الصَّلَاةِ لَا يَكُونُ مِنْ أُمَّتِي وَ يُحَرِّمُ لَهُ الْجَنَّةَ وَمَأْلَهُ

5- (") حَرَامٌ وَوَلَدُهُ حَرَامٌ " ۞ كَتَبَهُ الْفَقِيرُ إِسْمَاعِيلُ الزُّهْدِيُّ سَنَةَ ١١٤٠

¹⁶³ İsmâîl Zühdi (Eski) (v. 1144/1731); İstanbul'da doğdu. Anbarîzâde İkinci Derviş Ali'den yazıyı öğrendi, Şeyh Hamdullah ve Hâfiz Osman'ın eserlerini inceleyerek yazısını geliştirmiştir. Elli yaşına gelmeden vefat etmiş, Karacaahmet Miskinler Tekkesi yakınında hocası Derviş Ali'nin kabrinin yanına defnedilmiştir, ancak kabrinin yeri bugün belli değildir. Kitap, murakkaa ve kıta gibi pek çok eserler vermiştir. Sultan III. Ahmed devrinde İstanbul surlarının tamiri esnasında Ahırkapı'nın üstündeki 1140 tarihli celî sülüs tamir kitâbesinin İsmâîl Zühdi tarafından yazıldığı imzâsından anlaşılmaktadır: "Asr-ı Sultân Ahmed-i vâilâcenâb / Hisn-ı İstanbul'u âbâd eyledi". (Devhatü'l-küttâb, s. 58) (Hat ve Hattâtân, İstanbul 1305, s. 99-100) (Tuhfe, s. 111-112)

¹⁶⁴ el-Harâitî, **Mekârimü'l-ahlâk**, hadis numarası 202, (وَصَفَ أَعْرَابِيٌّ قَوْمًا، فَقَالَ: أُولَئِكَ قَوْمٌ أَدْبَنُتُهُمُ الْحِكْمَةَ، وَأَحْكَمْتُهُمْ، وَرَحَلَ عَنْهُمْ التَّسْوِيفُ الَّذِي قَطَعَ النَّاسَ بِهِ مَسَافَةَ آجَالِهِمْ، فَقَالَتْ أَلْسِنَتُهُمْ بِالْوَعْدِ، وَتَغَرَّرَتْهُمْ السَّلَامَةُ الْمُنْطَوِيَّةُ عَلَى الْهَلَكَةِ، وَرَحَلَ عَنْهُمْ التَّسْوِيفُ الَّذِي قَطَعَ النَّاسَ بِهِ مَسَافَةَ آجَالِهِمْ، فَقَالَتْ أَلْسِنَتُهُمْ بِالْوَعْدِ، وَأَنْبَسَطَتْ أَيْدِيهِمْ بِالْإِنْجَازِ، فَأَحْسَنُوا الْمَقَالَ، وَشَفَعُوهُ بِالْفِعَالِ "، قَالَ أَبُو بَكْرٍ: وَكَانَ يُقَالُ: " أَفَهُ الْمُرُوءَةُ خُلْفُ الْوَعْدِ ")

¹⁶⁵ Cemâlüddîn Muhammed Tâhir b. Alî el-Fettenî, **Tezkiretü'l-mevzû'ât**, hadis numarası 232. (za'îf hadis) (الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ هَدَمَ الدِّينَ)

Okunuşu :

1- *“Esselāmetü'l-münṭavîyetü âlâ'heleketi”*

2- *“Eşşalât îmâde'd-dîne femen eḳāmeḳâ feḳād eḳāme'd-dîne ve men*

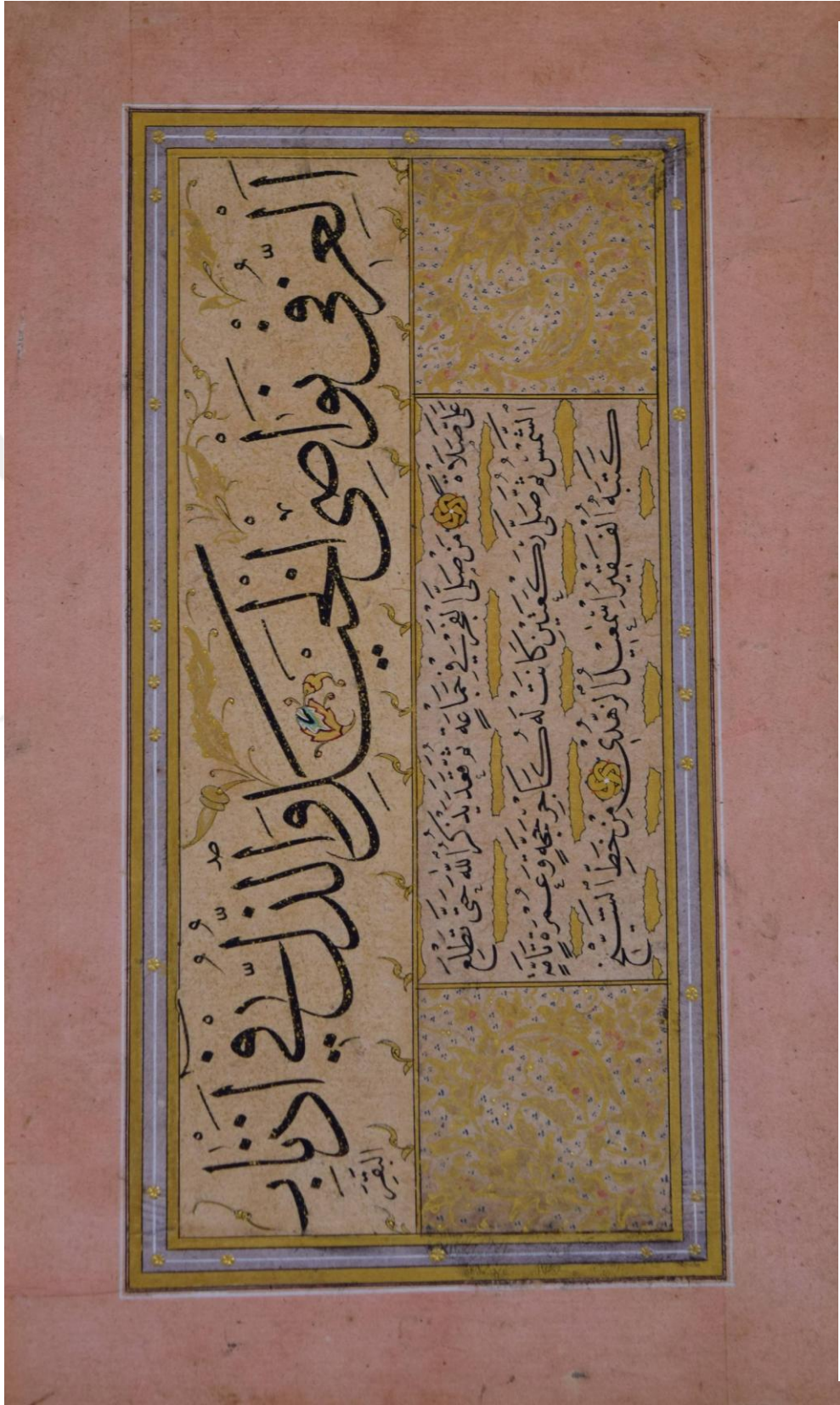
3- *tereḳehâ feḳad hedame'd-dînu”*. *Ḳāle Resûlu'llâhi şalavâtu'llâhi âleyhi*

4- *ve sellamuhu,“Târîki's-şalâti lâ yekûn min ümmetî ve yüharremü lehü'l-cennete ve mâlühü*

5- *ḳarâmün ve veledühü ḳarâmün”*. *Ketebehu'l-fakîru İsmâîl Zühdi, sene 1140.*

Metin özü : “İçinde helâkî barındıran selamet” (selamet görünen felaket)

“Namazın dinin direği olduğu, kim onu kılsa dinini ayakta tutacağı, kim de kılmazsa dinini yıkacağı, cennetin haram ve evladının da hayırsız olacağı” hakkındadır.

R. 85. İsmâîl Zühedî, süiüs-nesih kohtuklu kit'a [TSMK, GY 309, 26a - 75 - 30/17 - 51429]

KATALOG NO	:	54
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 26a - 75 - 30/17 - 51429
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	23,3 x 14,6 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	16,7 x 7,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 3 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiş ve tezhipte dolgu ilave edilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları ise çiçek ve yaprak motifleriyle bezenmiştir. Dış bordürde ise yavruağzı zemin kullanılmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	<p>1- (sülüs) " أَلْعِزُّ فِي نَوَاصِي الْخَيْلِ وَالذُّلُّ فِي أَدْنَابِ الْبَقَرِ " ¹⁶⁶</p> <p>2- (nesih) " عَلَى صَلَاةٍ ۞ " مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فِي جَمَاعَةٍ ثُمَّ قَعَدَ يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ تَامَةٍ " ¹⁶⁷</p> <p>3- (")</p> <p>4- (imzâ) كَتَبَهُ الْفَقِيرُ إِسْمَاعِيلُ الزُّهْدِيُّ ۞ مِنْ خَطِّ الشَّيْخِ</p>
Okunuşu	:	<p>1- "El-İzzü fî nevâşî'l-ğayeli ve'z-züllü fî eznâbi bakara"</p> <p>2- Âleyye şalâten, "Men şallâ'l-fecre fî cemââtin şümme kaâde yezkürü'llâhe hattâ tetlîâ</p> <p>3- 'ş-şemsü şümme şallâ rak'ateyni kânet lehu keecri hacetin ve ümretin temmetin".</p> <p>4- (imzâ) Ketebuhu'l-fakîru İsmâîl Zühdî, min hattı şeyh.</p>
Metin özü	:	<p>"Şerefin atların alnında, aşağılık ve zilletin ineğin kuyruğunda olduğu",</p> <p>"Kim sabah namazını cemaatle kılar sonra oturup, güneş doğana kadar Allah (cc)'ı zikreder ve sonra iki rekât namaz kılar, ona tam bir hac ve ümre sevabı verileceği" hakkındadır.</p>

¹⁶⁶ el-Hattâbî, *Ğarîbü'l-hadîs*, c.1, s. 457.

¹⁶⁷ Enes (ra)'dan rivâyetle, el-Begavî, *Şerhu's-sünne*, hadis no. 705.

الاصحاح الثامن والعشرون

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسْبُوا أَصْحَابِي
 فَلَوْ أَنِّي أَخَذْتُكُمْ أَنْفُوتِكُمْ لَأَجِدُكُمْ أَهْلًا بِمَا تَبِعْتُمْ مَا أَجِدُكُمْ
 وَلَا نَصِيْفَهُ وَعَنْهُ سَبَّكَابِ الْمُؤْمِنِ فَسَوْفَ وَقِيْلَ لَهُ كَفَرْتَ
 كَتَبَهُ الْفَقِيْرُ السُّمَيْكِيُّ الْزُهْدِيُّ الْمَشْهُرُ بِسَبِّكَابِ الْفِرْدِ

KATALOG NO : 55

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 309, 26a - 76 - 6165
 Hattatı : İsmâîl Zühdî
 Târihi : Târihsiz
 Formu : Sülüs-nesih kıt'a
 Eserin ebadı : 21 x 15,7 cm
 Eserin yazı sahası ebadı: 13,5 x 8,4 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs ve nesih
 Satır sayısı : Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih.
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İs mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına cetvel çekilmemiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır. Dış bordürde ise yeşil zemin kullanılmıştır.
 Konu : Hadîs-i şerifler
 Metin :

- 168 "الرِّضَاعُ يُغَيِّرُ الطَّبَاعَ" (sülüs) -1
 2- (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي
 3- (") فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدًّا أَحَدِهِمْ
 4- (") وَلَا نَصِيفَهُ" 169 وَعَنْهُ " سَبَابُ الْمُؤْمِنِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ" 170
 5- (") كَتَبَهُ الْفَقِيرُ إِسْمَاعِيلُ الرَّهْدِيُّ الْمُشْتَهَرُ بِحَافِظِ الْقُرْآنِ

Okunuşu :

1- "Er-riğâû yüğayyirü't-ııbâ'a".

2- Kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Lâ tesübbû eşîhâbî

3- felev enne ehadeküm enfeka mişle eħudin zeheben mâ belleğâ müdde eħadihim

4- ve lâ neşîfehü", ve ânñü "Sibâbü'l-mü'mini fusûkun ve kıtâlühü küfrün"

5- Ketebehu'l-fakîru İsmâîl Zühdî el-müştehiru biħâfızı'l- Ķur'an(i)

Metin özü : "Anne sütünün tabiatı değiştireceği",
 "Ashaba hakaret edilmemesi gerektiği çünkü Uhud dağı kadar altın sadaka verilse bile, onların derecesine ulaşılamayacağı"(bkz. GY 309, 20b - 57 - 946/8 - 51731),
 "Müslümana hakaret etmenin günah, müslümanı öldürmenin ise küfür olduğu" (bkz. GY 309, 24a - 66 - 30/13),
 hakkındadır.

¹⁶⁸ İbni Abbâs (ra)'dan rivâyetle, el-Kudâî, **Müsnedü's-Şihab**, hadis no. 34

¹⁶⁹ Ebû Saîd el-Ĥudrî (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Buhârî**, hadis no. 3420.

¹⁷⁰ Abdullah (ra)'dan rivâyetle, Ebû Dâvûd et-Tayâlisî, **Müsned**, hadis no. 254.

بِظَهْرِ قَلْبِكَ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْكَرِيْمُ

فَالْعَيْنَيَا أَنْ قُلْتَ كَفُفَاهُمَا
وَمَا لِقَلْبِكَ أَنْ قُلْتَ اسْتَغْفِرِي

مَابِيْنَ مِنْجِيْهِ مِنْهُ وَمُضْطَرِيْهِ
يَحْسِبُ الصَّبَّ أَنْ لَجِبَ مِنْكُمْ

الْبَدْرُ كَأَنْتَ وَهِيَ سَمِيْرَةٌ
يَلِيْقُهَا لَيْلٌ أَلَا

وَكَيْفَ تَبْتَغُونَ مَا تَدْعُونَ لَهَا وَلَئِن لَّمْ يَكُنِ لَهَا رَحْمَةٌ مِّنَ رَبِّهَا لَسَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

لَوْلَا الْهُوَى لَمْ تَرْقُ دَمْعًا عَلَى ظِلِّ

وَلَا أَرَقَّتْ لَدُنِّي بِالْبَارِ وَالْعَمَلِ

فَكَيْفَ تَبْتَغُونَ مَا تَدْعُونَ لَهَا لَوْلَا الْهُوَى لَمْ تَرْقُ دَمْعًا عَلَى ظِلِّ

مَا أَهْتَدَيْتُمْ لَهَا سَبِيلًا وَلَا لَهَا رَحْمَةٌ مِّنَ رَبِّهَا

وَلَيْسَ مِنْهَا الدَّهْرُ عَيْرٌ حَسْبُ اسْتِكْرَارِ

وَأَثَبْتَ الْوَجْدَ حَطِيءَةً وَصَنَّا

بَعَثَ سِرِّي طَيْفٌ مِنْ هَوَى فَارِغِي

مِثْلَ لَبِّهَا رَعَى خَدَيْكَ وَالْعَيْنِ

حَفَاهَا فِي صَدْرِ النَّهْمِ كَيْفَ فَانِ كَخِزْنِي فِي الْيَدِ

KATALOG NO	:	56
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731 - (1)(2)(3)(4)
Hattatı	:	Ketebesiz (Eser ile aynı zarf içinde bulunan boş kâğıtların - eserin kılıfı- üzerinde; "زهدي فوق العاده يازلمشدر" "Zühdi fevkal'âde yâzılmışdır" ibaresi, rika hattıyla yazılıdır.)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	22,5 x 14,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Dört sayfa da aynı şekilde düzenlenmiştir. Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. 1. sayfanın 4. satırındaki sülüs yazılı bölümün nokta ve tezyin işaretleri tezhiplenmiş ve etrafına tahrir geçilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmıştır.
Konu	:	Sülüs olarak yazılan bölümde, "el-Kasîdetü'l-Hamriyye" ¹⁷¹ diğer ismiyle "el-Kasîdetü'l-Mîmiyye", Nesih olarak yazılan bölümde ise "Kasîdetü'l-Bürde" ¹⁷² diğer isimleriyle "Kasîdetü'l-Bür'e" (el-Kasîdetü'l-Bür'iyye, el-Kasîdetü'l-Mîmiyye) bulunmaktadır.

¹⁷¹ Sultânü'l-âşikîn olarak tanınan mutasavvıf-şair İbnü'l-Fârız (Ebû Hafs (Ebû'l-Kâsım) Şerefüddîn Ömer b. Alî b. Mürşid es-Sa'dî el-Hamevî el-Mısrî) (v. 632/1235) aslen Hama(Şam)'lı olup, Hz. Peygamber Efendimiz (sav)'in sütannesini Halîme'nin kabilesine mensubdur. Şiirlerinde mecazlara, kinayelere, edebî sanatlarla geniş yer verir, özellikle tasavvufî ve ilâhî aşkı konu edinmiştir. Arap şiirinde sembolizmin önemli temsilcisidir. "el-Kasîdetü'l-Hamriyye" kasîdesinde ise şarabî ilâhî aşkın simgesi olarak almıştır. Kasîde 41 beyitten oluşmaktadır. Elimizdeki nüshada, kasîdenin 1. beytinden, 5. beytinin ortasına kadar ki bölüm mevcuttur.

¹⁷² Hz. Peygamber Efendimiz (sav) için yazdığı kasîdelerle meşhur olan Mısırlı sûfî ve şair Bûsîrî'nin (Ebû Abdillâh Şerefüddîn Muhammed b. Saîd b. Hammâd b. Muhsin el-Bûsîrî) (v. 695/1296) yine Hz. Peygamber için yazdığı ünlü kasîdesidir. Her ne kadar rivayete dayansa da, kasîdenin halk arasında şifaya kavuşturduğu inancı yaygındır. Kasîdetü'l-Bürde, 10 bölümden oluşur. Kasîdenin 160 ile 165 beyit arasında değişen nüshaları vardır. Elimizdeki nüshada, kasîdenin 1. beytinden, 8. beytinin sonuna kadar ki bölüm mevcuttur.

Metin :

1. kıt'a

- 1 (sülüs) بِسْمِ اللَّهِ يَتَمُنَّا بِذِكْرِهِ الْجَلِيلِ إِنَّهُ سَمِيعٌ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ
 -2 (nesih) أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيرَانٍ بِذِي سَلَمٍ ۝ مَرَجْتَ دَمْعاً جَرَى مِنْ مَقْلَةٍ بِدَمٍ¹⁷³
 -3 (") أَمْ هَبَّتِ الرِّيحُ مِنْ تَلْقَاءِ كَاطِمَةٍ ۝ وَأَوْمَضَ الْبَرْقُ فِي الظُّلْمَاءِ مِنْ إِضْمٍ¹⁷⁴
 -4 (sülüs) شَرَبْنَا عَلَى ذِكْرِ الْحَبِيبِ مُدَامَةً ۝ سَكِرْنَا¹⁷⁵

2. kıt'a

- 5 (sülüs) بِهَا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُخْلَقَ الْكَرْمُ ۝ لَهَا¹⁷⁶
 -6 (nesih) فَمَا لِعَيْنَيْكَ إِنْ قُلْتَ أَكْفَأَ هَمًّا ۝ وَمَا لِقَلْبِكَ إِنْ قُلْتَ اسْتَفَقَ يَوْمٍ¹⁷⁷
 -7 (") أَيَحْسَبُ الصَّبُّ أَنَّ الْحَبَّ مُنْكَمِمْ ۝ مَا بَيْنَ مُنْسَجِمٍ مِنْهُ وَمُضْطَرِمٍ¹⁷⁸
 -8 (sülüs) الْبَدْرُ كَأَسُّ وَهِيَ شَمْسٌ يُدِيرُهَا ۝ هَلَالٌ¹⁷⁹

3. kıt'a

- 9 (sülüs) وَكَمْ يَبْدُوا إِذَا مَرَجْتَ نَجْمٌ ۝ وَلَوْلَا سَنَاهَا¹⁸⁰
 -10 (nesih) لَوْلَا الْهَوَى لَمْ تُرَقْ دَمْعاً عَلَى طَلَلٍ ۝ وَلَا أَرَفْتَ لِذِكْرِ الْبَانِ وَالْعَلَمِ¹⁸¹
 -11 (") فَكَيْفَ تُنْكَرُ حُبًّا بَعْدَ مَا شَهَدْتَ ۝ بِهِ عَلَيْكَ غَدُولُ الدَّمْعِ وَالسَّقَمِ¹⁸²
 -12 (sülüs) مَا اهْتَدَيْتَ لِحَانِهَا ۝ وَلَوْلَا شَذَاهَا مَا تَصَوَّرَهَا¹⁸³

4. kıt'a

- 13 (sülüs) وَلَمْ يَبْقَ مِنْهَا الدَّهْرُ غَيْرَ حَشَاشَةٍ ۝ كَأَنَّ¹⁸⁴
 -14 (nesih) وَأَثْبَتَ الْوَجْدُ خَطِيءَ عَبْرَةٍ وَضَنًّا ۝ مِثْلَ الْبَهَارِ عَلَى خَدَيْكَ وَالْعَنَمِ¹⁸⁵
 -15 (") نَعْمَ سَرَى طَيْفٌ مِنْ أَهْوَى فَارَقْتَنِي ۝ وَالْحُبُّ يَعْتَرِضُ اللَّذَاتِ بِالْأَلَمِ¹⁸⁶
 -16 (sülüs) حَفَاهَا فِي صُدُورِ النَّهَى كَثْمٌ ۝ فَإِنْ ذُكِرْتَ فِي الْحَيِّ¹⁸⁷

¹⁷³ Kasîdetü'l-Bürde (Kasîdetü'l-Bür'e)nin 1. beyti.

¹⁷⁴ age, 2. beyti.

¹⁷⁵ el-Kasîdetü'l-Hamriyye'nin 1. beytinin 2. mısrasının başına kadar yazılmıştır.

¹⁷⁶ age, 1. beyt 2. mısranın devamı, 2. beytin başı.

¹⁷⁷ Kasîdetü'l-Bürde (Kasîdetü'l-Bür'e)nin 3. beyti.

¹⁷⁸ age, 4. beyti.

¹⁷⁹ el-Kasîdetü'l-Hamriyye, 2. beyt 1. mısranın devamı ve 2. mısranın başı

¹⁸⁰ age, 2. beyt 2. mısranın devamı ve 3. beytin başı.

¹⁸¹ Kasîdetü'l-Bürde (Kasîdetü'l-Bür'e)nin 5. beyti.

¹⁸² age, 6. beyti.

¹⁸³ el-Kasîdetü'l-Hamriyye, 3. beyt 1. mısranın devamı ve 2. mısranın başı

¹⁸⁴ age, 4. beytin 1. mısrası ve 2. mısranın başı.

¹⁸⁵ Kasîdetü'l-Bürde (Kasîdetü'l-Bür'e)nin 7. beyti.

¹⁸⁶ age, 8. beyti.

¹⁸⁷ el-Kasîdetü'l-Hamriyye'nin 4. beytin 2. mısrası ve 5. beytin ilk mısrasının yarısına kadar yazılmıştır.

Okunuşu :

1. kit'a

- 1- *"Bismi'llâhi yetemmünen bi-zikrihi'l-celîli innehü semûn mücibe'd-d'vât"*
- 2- *"Emin tezekkürî cîrânin bi-zî selemîn, mezecte dem'ân cerâ min muķletin bi demîn,*
- 3- *emhebbetî'r-rîhu min tilķâi kâzîmetin, ve evmeda'l-berķu fı 'z-zalmâi min idami"*
- 4- *"Şeribnâ âlâ zikri'l-ħabîbi müdâmeten, sekirnâ"*

2. kit'a

- 5- *bihâ min ķabli en yüħleķa'ķermü, lehâ"*
- 6- *"Femâ li âyneke in ķultekfûfâ hemetâ, ve mâ li-ķalbike in ķulte'stefik yehimi,*
- 7- *eyeħsebü's-şabbü enne'l-ħubbe münketimün, mâ beyne münsecimin minhü ve müdķarimin"*
- 8- *"El-bedru ke'sun ve hiye şemsun yüdüru hâ, hilâlün"*

3. kit'a

- 9- *ve kem yebdü izâ müzicet necmün, ve lev lâ senâhâ"*
- 10- *"Lev lâ'l-hevâ lem türîķ dem'ân âlâ talelin, ve lâ eriķte li-zikri'l-bâni ve'l-âlemi,*
- 11- *fekeyfe tünkiru ħubben ba'de mâ şehidet, bihi âleyke üdülü'd-demî ve's-sıķami"*
- 12- *"Mâ'htedeytü lihânihâ, ve lev lâ şezâhâ mâ teşavverahâ"*

4. kit'a

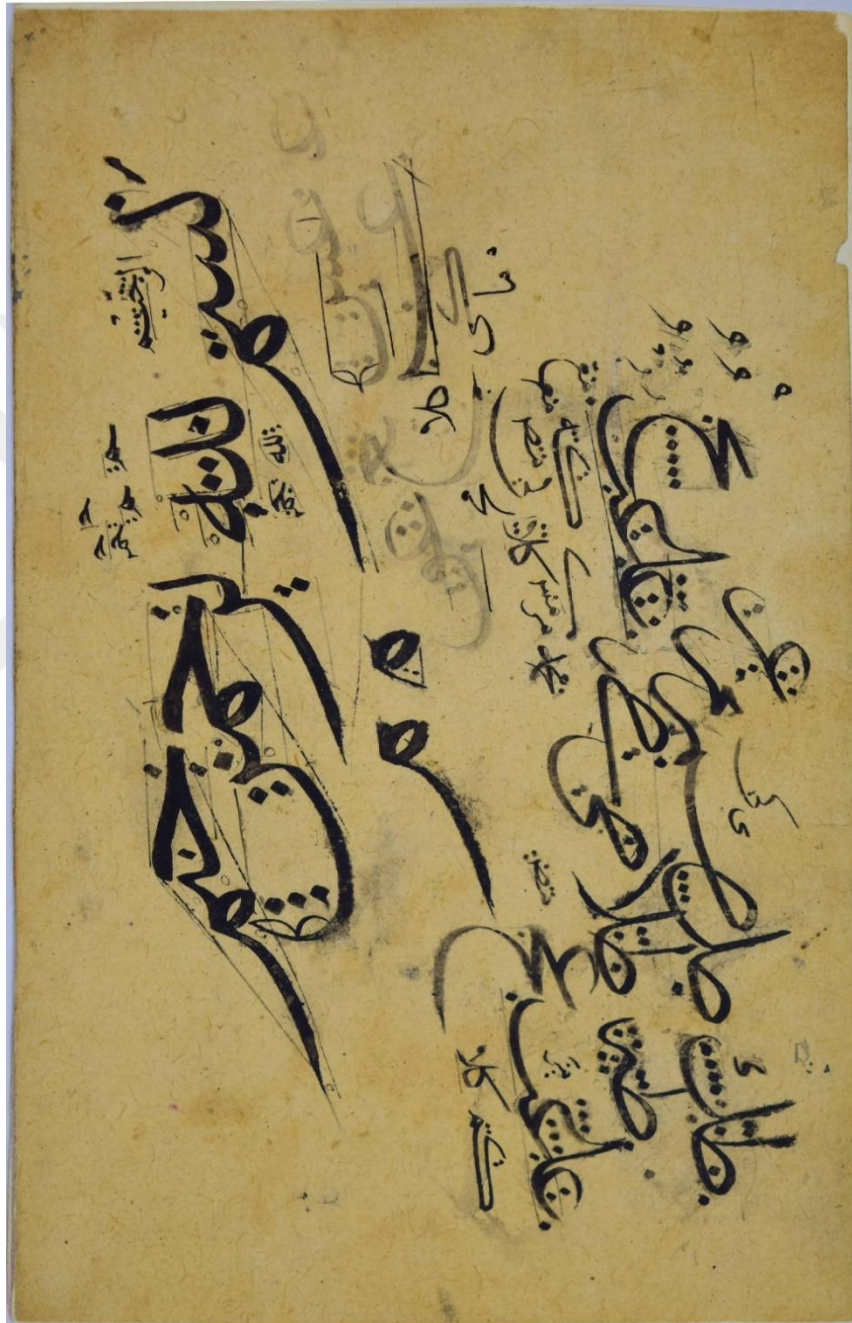
- 13- *ve lem yebķi minhâ'd-dehru ğayre ħaşâşetin, keenne"*
- 14- *"Ve eşbete'l-vecdü ħattay âbratin vedanen, mişle'l-behâri âlâ ħaddeyke ve'l-ânemi"*
- 15- *neâm serâ ŧayfü men ehvâ feerraķanî, ve'l-ħubbü ya'terizu'l-lezzâti bi'l-elemi"*
- 16- *"Ĥafâhâ fı şudûri'n-nuhâ ketmün, fein zükiret fı'l-ħayyi"*

Metin özü :

1., 4., 5., 8., 9., 12., 13. ve 16. satırlarda bulunan el-Kasîdetü'l-Hamriyye'de İbnü'l-Fârız, tasavvufî ve ilâhî aşkı yani muhabbetullâhî anlatmıştır.

2., 3., 6., 7., 10., 11., 14. ve 15. satırlarda bulunan Kasîdetü'l-Bürde'de Bûsîrî, sevgiliye özlem ile başlar, daha sonra nefisten şikâyet, Hz. Peygamber (sav)'e övgü, onun doğumu, mucizeleri, Kur'an'ın fazileti, mi'râc mucizesi, cihadın önemi, pişmanlık ve ümit, dua ve niyaz bölümüyle sona erer.

(TSM Mukaddes Emanetler Dairesindeki **Destimâl Odası** ve **Has Oda**'nın çinilerle kaplı duvarlarındaki, yazı kuşağında lâcivert zemin üzerine beyaz sülüs hatla Bûsîrî'nin Kasîdetü'l-Bürde'sinden beyitler yazılıdır.)

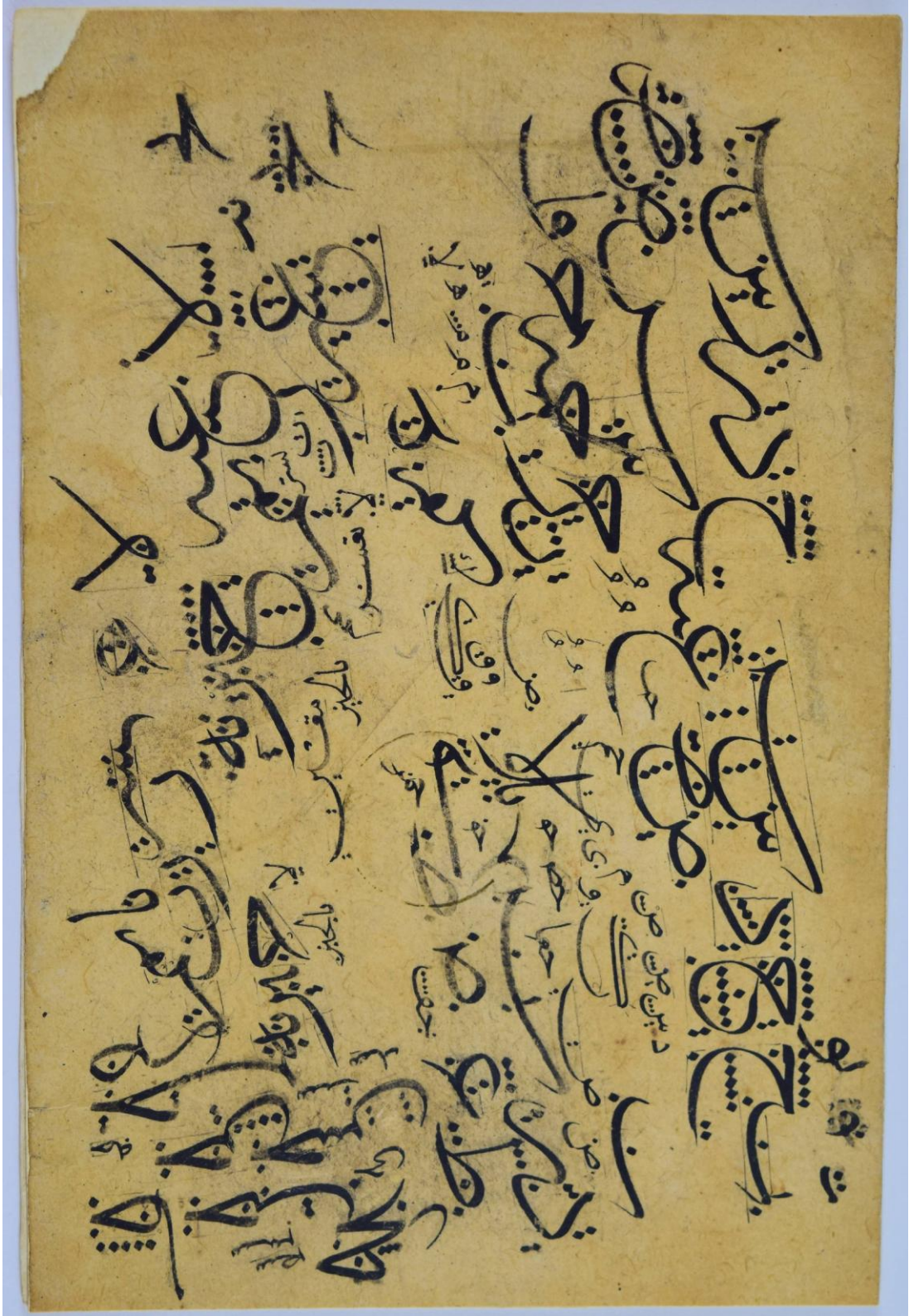
R. 91. (Zühdi) karalama [TSMIK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (1)

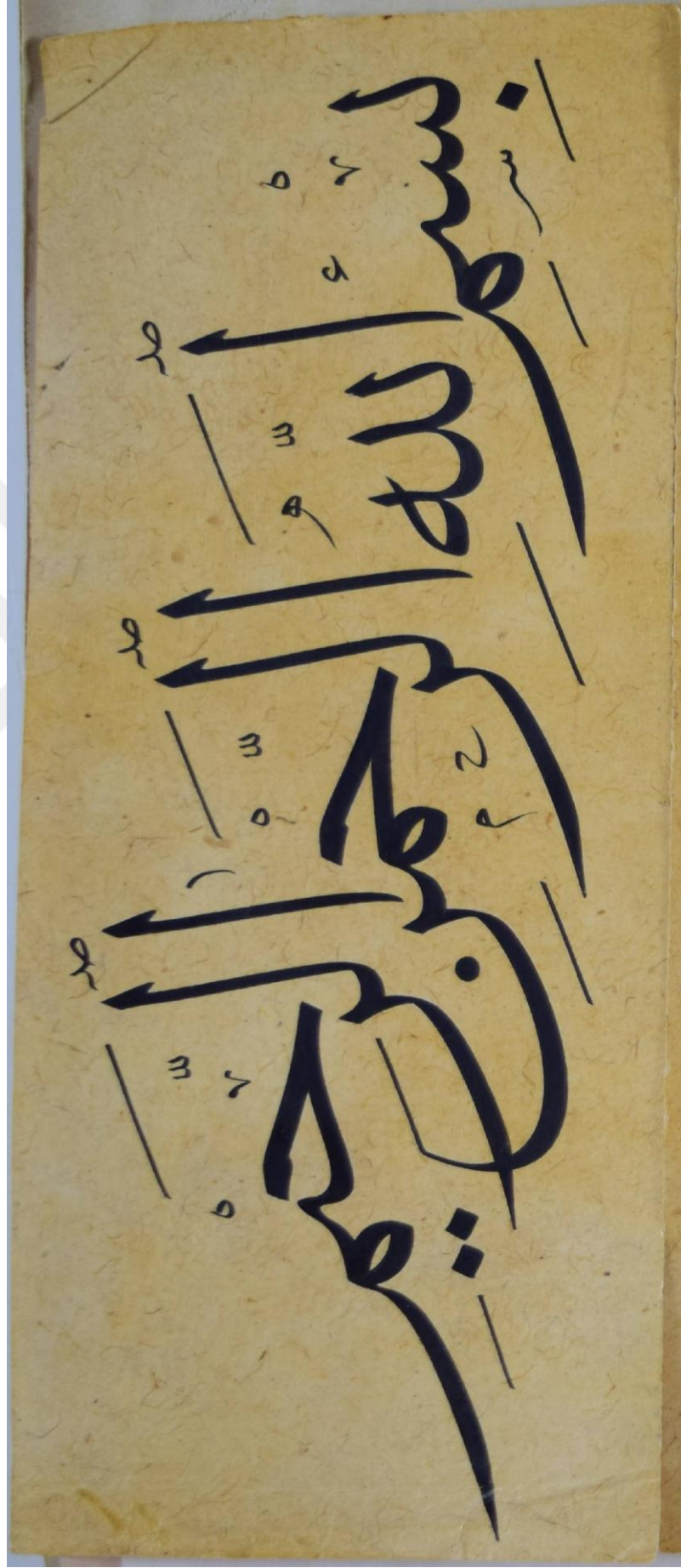
R. 95. (Zühdf) karalama [TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (5)

KATALOG NO	:	57
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731 - (1)(2)(3)(4)(5)(6)(7)(8)
Hattatı	:	1. varak ketbesiz (Zühdî) 2. varak Zühdî 3. varak Zühdî 4. varak Zühdî 5. varak ketbesiz (Zühdî) 6. varak ketbesiz (Zühdî) 7. varak ketbesiz (Zühdî) 8. varak ketbesiz (kâğıdın köşesine "hatt-ı Zühdî" ibaresi not edilmiştir)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih karalamalar
Eserin ebadı	:	1., 2., 3., 4. sayfalar 17 x 11,5 cm 5., 6., 7., 8. sayfalar 20,5 x 13,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Sadece 6. ve 8. sayfalara tezhihli durak işaretleri eklenmiştir.
Konu	:	Karalama

R. 99. Mehmed Şevkî, muhakkak besmele [TSMK, GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732] (1)

مَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

خَاتَمُ النَّبُوَّةِ وَهُوَ خَاتَمُ النَّبِيِّينَ
لِحُجَّةٍ وَإِنَّهُمْ عَرَفُوا كَيْدَهُ
هَاتِبٌ وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ
مِثْلَهُ اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
وَفِي الْمَلَكِ الْأَعْلَى فِي يَوْمِ الدِّينِ
أَجْرًا لِلنَّاسِ صِدْقًا وَأَصْدَقُهُمْ
وَأَكْرَمُهُمْ عَشِيرَةً مِنْ رَأْسِهِ بَدِيهَةً
يَقُولُ نَاعِنُهُ لَعْنَةُ الرَّقَبَةِ وَلَا بَعْدَ ذَلِكَ
كُتِبَ الْفَقِيرُ السَّيِّدُ مُحَمَّدٌ شَوْقِي ٢٩٢ هـ

الحمد لله رب العالمين
الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا
أن هدانا الله

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
من قرأ سورة الحمد
أجره مثل أجر
سائر القرآن

بِقَبُولِكَ يَا مَوْلَانِي يَا
جَاهِلِي

بِقَبُولِكَ يَا مَوْلَانِي يَا
جَاهِلِي

بِقَبُولِكَ يَا مَوْلَانِي يَا
جَاهِلِي

بِقَبُولِكَ يَا مَوْلَانِي يَا
جَاهِلِي

KATALOG NO	:	58
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732 (1)(2)(3)(4)(5)
Hattatı	:	Mehmed Şevki ¹⁸⁸
Târihi	:	h. 1292
Formu	:	Muhakkak Besmele, Sülüs-nesih kıt'alar
Eserin ebadı	:	1. sayfa; 22 x 10 cm 2. sayfa; 22 x 14,8 cm 3. sayfa; 21,5 x 14,8 cm 4. ve 5. sayfalar; 21,5 x 14,2 cm.
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	1. sayfa; muhakkak Besmele, 2. sayfa; uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih, 3. sayfa; uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 1 satır nesih, 4. ve 5. sayfalar; uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Sadece 3. sayfadaki durak işareti tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli ve iğne perdahlıdır. Kıt'aların koltuk kısımları boş bırakılmıştır.
Konu	:	Besmele-i şerîf, Hilye metni (bkz. dipn. 119) , Eûzü besmele ve hadîsin bir kısmı. Sülüs-nesih meşk kıt'aları
Metin	:	

1. kıt'a

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (muhakkak) -1

¹⁸⁸ Mehmed Şevkî Efendi (d. 1245/1829, v. 1304/1887), bkz. dipnot 98.

- 5- *hâbehü ve men hâleṭahü ma'rifeten eḥabbehü. Yeḳülü nâitühü, lem eraḳablehü ve lâ be'dehü*
- 6- *mişlehü". Âllâhümme ṣalli ve sellim âlâ Muḥammedin ve âlâ âli Muḥammedin fî'l-evvelîne ve'l-âḥırîne*
- 7- *ve fî'l-melâi'l-â'lâ ilâ yevmi'd-dîni. Ketebehu'l-fakîru es-Seyyid Muḥammed Şevkî, sene 1292.*

3. kıt'a

8- *E'ûzü bi'llâhi's-semî'l-âlmî mine's-şeyṭâni'r-racîm(i).*

9- *Ḳāle Resûlu'llâhi şalavâtu'llâhi âleyhi ve selâmuḥu, "Men ketebe"¹⁹¹*

- Metin özü :
1. kıt'a muhakkak besmele,
  2. kıt'a, "(Ey Resûlüm!) Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik" âyet-i kerimesi, "O peygamberlerin sonuncusu idi, iki omuzu arasında nübüvvet mührü bulunuyordu. O insanların en cömert gönüllüsü, en doğru sözlüsü, en yumuşak huylusu ve en arkadaş canlısı idi. O'nu ansızın görenler, heybeti karşısında sarsıntı geçirirler, onu tanımak maksadıyla sohbetine gelenler, kendilerini O'na karşı engellenemez bir sevginin içinde bulurlardı. O'nun üstünlüklerini ve güzelliklerini tanıtmaya çalışan kimse, 'ben gerek O'ndan önce ve gerekse sonra, O'nun gibi birisini görmedim' demekten kendini alamazdı" hilye metni, Salat-ü selam, imza ve tarih satırı.
  3. kıt'a, E'ûzü besmele ve hadis başlangıcı.
  4. ve 5. kıt'a, Elifbâ'da yani alfabede bulunan bazı harflerin ikili birleşimlerinden oluşan meşk satırlarıdır.

¹⁹¹ Yazımı yarım kalmış hadîs-i şerifin devamı hakkında bkz. GY 309, 22a - 61 - 946/16 - 51731 ile GY 309, 23b - 65 - 1089 - NO.30/25 - 51429.

KATALOG NO	:	59
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 28b - 81 - 947 - 51732 (1)(2)
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî Efendi)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih meşk kıt'aları
Eserin ebadı	:	32,5 x 24 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	22,5 x 14,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli ve iğne perdahlıdır. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına koyu pembe renkte ara bordür geçilmiş, dış bordür ise su yeşili renktedir.
Konu	:	Müfredat meşkı
Metin	:	

1. kıt'a

-1 (sülüs) طط طغ طف طق طك طل طم طم طم طن ه

-2 (nesih) عن عن عو عه عه علا عى عى عى فا فب فج فد فر فر فر فس فص فض

-3 (") فض فط فع فف فق فك فل فم فم فن فن فو فه فه فهه فلا

-4 (sülüs) طو طهه طلا طى طى طى عا عب عج ه

2. kıt'a

-5 (sülüs) عد عر عز عس عش عض عط عغ عف عق

-6 (nesih) فى فى فى فى كا كب كج كد كر كز كس كص كض كط كع

-7 (") كف كق كق كك كل كم كم كن كن كو كه كهه

-8 (sülüs) عك عل عم عم عن عو عه علا عى عى

Metin özü	:	Elifbâ'da yani alfabede bulunan bazı harflerin ikili birleşimlerinden oluşan meşk satırlarıdır.
-----------	---	---

R. 106. İsmâîl Zühdfî, sülüs-nesih koltuklu kit'a [TSMK, GY 309, 29a - 82 - 946/13(14) - NO.78 - 51731]

KATALOG NO	:	60
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 29a - 82 - 946/13(14) - NO.78 - 51731
Hattatı	:	İsmâîl Zühdî (kıt'ada iki tane imzâ vardır. Nesih hatla yazılı bölümün sonradan ilave edildiği düşünülmektedir.)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	26,5 x 12,6 cm
Eserin yazı sahası ebadı:	:	22,3 x 4,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 1 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Yazılı bölüme kırmızı, mavi, lila renklerde yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımlarının zencerekleri çekilmiş, çiçek ve yaprak motifleriyle bezenmiştir. Sülüs yazı etrafına yeşil renkte ara bordür geçilmiştir. Dış bordürde ise yavruağzı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerif
Metin	:	
		1- (sülüs) " بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ " كَتَبَهُ إِسْمَاعِيلُ الزُّهْدِيُّ
		2- (nesih) " فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ " ¹⁹² كَتَبَهُ زُهْدِيُّ
Okunuşu	:	
		1- "Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm." Ketebehu İsmâîl Zühdî.
		2- "Feseyekfikehumu'llâh ve hüve's-semû'l-âlim." Ketebehu Zühdî.
Metin özü	:	"Raḥmân ve Raḥîm olan Allah (cc)'ın ismiyle, Allah (cc) onlara karşı, sana yetecektir (seni koruyacaktır). O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir." (el-Baḳarâ 2/137) (bkz. GY 309, 20b - 58 - 946/9 - 51731)

¹⁹² el-Baḳarâ sûresi 2/137, Ebû Hâtim b. Hibbân b. Ahmed EL-Büstî, **Sahîhu İbn Hibbân**, c. 15, s. 361, Osmân b. Affân (ra)'dan rivâyetle, Hâkim en-Nisâbûrî, **el-Müstedrek 'ale's- Sahîhayn**, hs.n. 4494, " يَا عُمَانُ تُفْتَلُ وَأَنْتَ تَقْرَأُ سُورَةَ الْبَقَرَةِ فَتَقَعُ مِنْ دَمِكَ عَلَى فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَتُبَعْتُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمِيرًا عَلَى كُلِّ مَخْدُولٍ يَغِيظُكَ أَهْلُ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَتَشْفَعُ فِي عَدَدِ رَبِيعَةَ وَمُضَرَ "

KATALOG NO	:	61
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 29b - 83 - 947/(14) - 51732
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs meşk kıt'ası
Eserin ebadı	:	30 x 23,2 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	18,9 x 12,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs
Satır sayısı	:	2 satır sülüs.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Ara bordür sarı renktedir. Durak işareti tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli ve iğne perdahlıdır. Dış bordür ise (pembe, mavi, sarı, yeşil, beyaz vb. renklerden oluşan) ebruludur.
Konu	:	Tâlimli sülüs müfredat meşkı; hurûf-ı mukattaa.
Metin	:	<p>1- (sülüs) ا ب ج ح د ر ز ر س ش ص ط ع ف</p> <p>2- (") ق ك ل م م ن و و ه و ل ا ي ي ي</p>
Okunuşu	:	<p>1- Elif, be, cim, ha, dal, ra, ze, ra, sin, şın, şad, tı, âyn, fe,</p> <p>2- Kaf, kef, lam, mim, mim, nun, vav, he, vav, he, lamelif, ye, ye, ye.</p>
Metin özü	:	Elifbâ'da yani alfabede bulunan harflerin tek tek yani birbiriyle bitişmemiş şekilde (hurûf-ı mukattaa) yazımından oluşan meşk satırlarıdır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا مَعْشَرَ الْكُتَّابِ وَالْمُحَرَّرِينَ وَفَقَّكُمْ اللَّهُ لَطَاءَ عَيْهِ
 وَجَنَّبَكُمْ عَنْ مُعْصِيئِهِ * إِنْ هَذِهِ الصَّنَاعَةُ شَرِيفَةٌ
 جَلِيَّةُ الْمِقْدَارِ عَظِيمَةُ الْأَفْحَارِ دَقِيقَةُ الْمَعْنَى لَا يَفْهَمُهَا ذُو فَهْمٍ
 سَقِيمٍ وَلَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حِطِّ عَظِيمٍ * وَهِيَ الصَّنَاعَةُ
 الَّتِي تَحَيَّرَتْ فِيهَا عُقُولُ أَهْلِ الْمَعْرِفَةِ وَصَلَّتْ أَرْبَابُ التَّجَرُّبِ وَالرُّؤْيَةِ
 بِاخْتِلَافِ مَا وَقَعَ إِلَيْهِمْ مِنَ الْأَمَثَلَةِ * وَالْأَوْضَاعِ
 الْمُخْتَلِفَةِ * وَهِيَ كَنْزٌ لَا يَفْنَى وَشَرَفٌ لَا يَنْخُبُ وَجَمَالٌ
 لَا يُبْلَى يَجْلِسُ بِهَا عَبْدٌ الْحَقِيرُ فِي مَجَالِسِ الْمُلُوكِ فَهُوَ حَيٌّ * وَإِنْ
 مَاتَ فَعِنَى * وَإِنْ فَتَرَ فَعَلَيْكُمْ بِالْإِجْتِهَادِ فِي طَلَبِ هَذِهِ
 الصَّنَاعَةِ الشَّرِيفَةِ نَنَالُونَ بِهَا الدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ وَالْمَنْزِلَةَ
 الْعَلِيَّةَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى * اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى شَرَفِ
 الْخَلْقِ مُحَمَّدٍ وَالهِ الطَّيِّبِ الطَّاهِرِينَ * حَرَّرَ مُحَمَّدٌ شَوْقِي ١٢٩١

KATALOG NO	:	62
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 30b - 85 - 947/(4) - 51732
Hattatı	:	Mehmed Şevki ¹⁹³
Târihi	:	h. 1291
Formu	:	Nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	21 x 30,5 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	12,2 x 21,6 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	13 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Yazı etrafına (kahverengi, beyaz, yeşil vb. renklerden oluşan) ebrulu şerit geçilmiş, dış bordürde ise su yeşili zemin kullanılmıştır.
Konu	:	Yazı sanatının faziletleri
Metin	:	

- 1 (nesih) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞
- 2 (") يَا مَعْشَرَ الْكُتَّابِ وَالْمُحَرَّرِينَ وَقَقِّكُمْ اللَّهُ لَطَاعَتِهِ ۞
- 3 (") وَجَنَّبَكُمْ عَنْ مَعْصِيَتِهِ ۞ إِنَّ هَذِهِ الصَّنَاعَةُ شَرِيفَةٌ
- 4 (") جَلِيلَةٌ الْمَقْدَارُ عَظِيمَةٌ الْأَفْتِخَارُ دَقِيقَةٌ الْمَعْنَى لَا يَفْهَمُهَا دُوفَهْمٌ
- 5 (") سَقِيمٌ وَلَا يُفْقِئُهَا إِلَّا دُوحَظٌ عَظِيمٌ ۞ وَهِيَ الصَّنَاعَةُ
- 6 (") الَّتِي تَحَيَّرَتْ فِيهَا عُقُولُ أَهْلِ الْمَعْرِفَةِ وَضَلَّتْ أَرْبَابُ النَّجْرَبَةِ وَالرَّوِيَّةِ
- 7 (") بِإِخْتِلَافِ مَا وَقَعَ إِلَيْهِمْ مِنَ الْأُمْتَلَةِ ۞ وَالْأَوْضَاعِ
- 8 (") الْمُخْتَلَفَةِ ۞ وَهِيَ كُنْزٌ لَا يَفْنَى وَشَرَفٌ لَا يَخْفَى وَجَمَالٌ
- 9 (") لَا يُبْلَى يَجْلِسُ بِهَا عَبْدٌ الْحَقِيرُ فِي مَجَالِسِ الْمُلُوكِ فَهُوَ حَيٌّ ۞ وَإِنْ
- 10 (") مَاتَ فَغَنَى وَإِنْ أَفْقَرَ فَعَلَيْكُمْ بِالْأَجْتِهَادِ فِي طَلَبِ هَذِهِ
- 11 (") الصَّنَاعَةِ الشَّرِيفَةِ تَنَالُونَ بِهَا الدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ وَالْمَنْزِلَةَ
- 12 (") الْعَلِيَّةَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى ۞ اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى أَشْرَفِ
- 13 (") الْخَلْقِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ ۞ حَرَّرَهُ مُحَمَّدٌ شَوْقِي ١٢٩١

¹⁹³ Mehmed Şevkî Efendi (d. 1245/1829, v. 1304/1887), bkz. dipnot 98.

Okunuşu :

- 1- Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
- 2- Yâ me'sere'l-küttâbi ve'l-müharrerîne ve'f-feçakümü'llâhu liçââtihî,
- 3- ve cennebeküm ân ma'siyetihî, inne hazîhi's-sanââte şerîfetün
- 4- celiyyetü'l-miçdâri âzimetü'l-iftihâri dakîkatü'l-ma'nâ lâ yefhemühâ zû fehmin
- 5- sekîmin ve lâ yülekâhâ illâ zû hazzin âzîmin ve hiye's-sanââtün
- 6- elletî tehayyeret fihâ ûküle ehli'l-ma'rifeti ve dallet erbâbü't-tecrubeti ve'r-raviyyeti
- 7- bi-ihtilâfi mâ vaçââ ileyhim mine'l-emşileti ve'l-evdâî
- 8- 'l- mühtelifeti ve hiye kenzün lâ yefnâ ve şerefün lâ yehfâ ve cemâlün
- 9- lâ yüblâ yeclisü bihâ âbdü'l-ħakîru fî mecâlisi'l-mülûki fehüve ħayyün ve in
- 10- mâte feğaniyyün ve ini-fteçara feâleyküm bi'l-ictihâdi fî talebi hezihi
- 11- 'ş-sanââti's-şerîfeti tenâlûne bihâ'd-derecate'r-refâte ve'l-menzilete
- 12- 'l-âliyyete in şâe'llâhu te'âlâ, âllâhümme şalli ve sellim âlâ eşrefi
- 13- 'l-ħalkı Muħammedin ve âlihi't-tayyibîne't-tâhirîne. Ĥarrerehu Muħammed Şevkî 1291.

Metin özü : Kâtiplere öğütler ve yazı sanatının faziletleri hakkındadır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبَقِيَ
 مِنَ الصَّحَابِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ مِنْ أَحْسَنِ
 بِحَسَنِ صَحَابِي قَالَ أَمَّا قَالَ ثُمَّ قَالَ أَمَّا قَالَ ثُمَّ قَالَ أَمَّا
 قَالَ ثُمَّ قَالَ بَوْلَكَ وَيُرْوَى مِنْ بَابِ قَالَ أَمَّا ثُمَّ أَمَّا ثُمَّ أَمَّا ثُمَّ أَدْنَا
 أَدْنَا قَالَ وَقَالَ رَغِمَ أَنْفُهُ وَرَغِمَ أَنْفُهُ وَرَغِمَ أَنْفُهُ قَيْلٌ مِنْ رَسُولِ
 اللَّهِ قَالَ مَنْ أَدْرَكَ وَالِدِيهِ عِنْدَ الْكِبَرِ أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا
 ثُمَّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ **ب** وَعَنْ سَمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ قَالَتْ قَدِمْتُ عَلَى أَبِي
 وَهِيَ مُشْرِكَةٌ فِي عَهْدِ قُرَيْشٍ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ أَبِي قَدِمْتُ
 عَلَى سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **ب** يَقُولُ إِنْ لِي فُلَانٌ لَسْتُ سَوْفَ
 بِأَوْلِيَاءَ إِنَّمَا وَلِيَّ اللَّهِ وَصَالِحُو الْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنْ هُمْ رَحِمٌ أَلْفَهُمْ
 بِيْلَاهُنَّ **ب** وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **ب** إِنْ لِي اللَّهُ
 حَرَمٌ عَشُوقَ الْوَالِدِينَ الْأَمْهَاتِ وَوَادِ الْبَنَاتِ وَمَنْعَ وَهَاتِ وَكَرَّةَ
 لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةَ الْمَالِ **ب** وَقَالَ لَنْ
 الْكِبَارِ يَشْتُمُ الرَّجُلَ وَالِدِيهِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ شَتَمَ
 الرَّجُلُ وَالِدِيهِ قَالَ نَعَمْ يَسُبُّ أَبَا الرَّجُلِ فَيَسُبُّ أَبَاهُ وَيَسُبُّ أُمَّهُ فَيَسُبُّ أُمَّهُ
 كَتَبَهُ أَضْعَفُ الْكُتَّابِ السَّيِّدُ مُحَمَّدٌ الْمَعْرُوفُ بِشَوْقِي عَفْرَلَهُ أَمِينٌ

KATALOG NO	:	63
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 31a - 86 - 947/24
Hattatı	:	Mehmed Şevki ¹⁹⁴
Târihi	:	h. 1289
Formu	:	Nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	25 x 30 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	9,5 x 17 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	16 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerde ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları ise çiçek ve yaprak motifleriyle bezenmiştir. Yazı etrafındaki ara bordüre turuncu zemin üzerine sarı, yeşil renklerde çiçek desenleri işlenmiştir. Dış bordürde ise siyah zemin üzerine motifler uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1- (nesih) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞ وَبِهِ تَقْتَى
- 2- (") مِنْ الصَّحَاحِ ۞ " عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُّ
- 3- (") بِحُسْنِ صَحَابَتِي قَالَ أُمُّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمُّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمُّكَ
- 4- (") قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أَبُوكَ" ¹⁹⁵ وَيُرْوَى " مِنْ أَبِي قَالَ أُمُّكَ ثُمَّ أُمُّكَ ثُمَّ (أُمُّكَ ثُمَّ) أَبَاكَ ثُمَّ أَدْنَاكَ
- 5- (") أَدْنَاكَ" ¹⁹⁶ ۞ " وَقَالَ رَغِمَ أَنْفُهُ وَرَغِمَ أَنْفُهُ (ثُمَّ) وَرَغِمَ أَنْفُهُ قِيلَ مَنْ يَا رَسُولَ
- 6- (") اللَّهُ قَالَ مَنْ أَدْرَكَ وَالِدَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا
- 7- (") ثُمَّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ" ¹⁹⁷ ۞ وَ " عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ قَالَتْ قَدِمْتُ عَلَى أُمِّي
- 8- (") وَهِيَ مُشْرِكَةٌ فِي عَهْدِ قُرَيْشٍ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أُمِّي قَدِمَتْ
- 9- (") عَلَى" ¹⁹⁸ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ يَقُولُ "إِنَّ آلَ أَبِي فَلَانَ لَيْسُوا لِي

¹⁹⁴ Mehmed Şevkî Efendi (d. 1245/1829, v. 1304/1887), bkz. dipnot 98.

¹⁹⁵ Ebû Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Buhârî**, hadis numarası: 5541.

¹⁹⁶ el-Katîl, جزء الألف دينار, hadis numarası: 248.

¹⁹⁷ Ebû Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 4634.

¹⁹⁸ Esmâ binti Ebû Bekr (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 2115.

- 10- (") بِأَوْلِيَاءِ إِنَّمَا وَلِيَّ اللَّهِ وَصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ¹⁹⁹ " وَلَكِنْ لَهُمْ رَحِمٌ أَبْلُهَا
- 11- (") بِبِلَالِهَا²⁰⁰ ِ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ِ " إِنَّ اللَّهَ
- 12- (") حَرَّمَ (عَلَيْكُمْ) عُقُوقَ الْوَالِدِينَ الْأُمَّهَاتِ وَوَادَ الْبَنَاتِ وَمَنَعَ وَهَاتِ وَكَرِهَ
- 13- (") لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةَ الْمَالِ²⁰¹ . وَقَالَ " مِنْ
- 14- (") الْكِبَائِرِ شَتْمُ الرَّجُلِ وَالِدَيْهِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ يَشْتُمُّ
- 15- (") الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ قَالَ نَعَمْ يَسُبُّ أَبَا الرَّجُلِ فَيَسُبُّ أَبَاهُ وَيَسُبُّ أُمَّهُ فَيَسُبُّ أُمَّهُ²⁰²
- 16- (") كَتَبَهُ أَضْعَفُ الْكُتَّابِ السَّيِّدُ مُحَمَّدٌ الْمَعْرُوفُ بِشَوْقِي عُفْرَلُهُ أَمِينَ ١٢٨٩

Okunuşu :

- 1- Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm, ve bihi sıkkatî.
- 2- Mine's-şahâhî, "Ân Ebî Hureyre(te) kâle kâle racülün yâ Resûlu'llâhi men eḥakku
- 3- biḥusni şahâbetî, kâle ümmüke, kâle, şümme men? kâle ümmüke, kâle, şümme men?
kâle ümmüke,
- 4- kâle, şümme men? kâle ebûke." Ve yürvâ, "Men eberru, kâle ümmüke, şümme
ümmüke, şümme ebâke, şümme ednâke
- 5- ednâke". Ve kâle "Rağime enfühü ve rağime enfühü ve rağime enfühü kıle men yâ
Resûle
- 6- 'llâhi kâle men edrake vâlideyhi inde'l-kiberi eḥadehümâ ev kileyhimâ
- 7- şümme lem yedhuli'l-cennete". Ve "Ân Esmâ(e) binti Ebî Bekr(in) kâlet kadimet âleyye
ümmî
- 8- ve hiye müşriketün fi âhdi Kureyş(in) fekkütü yâ Resûle'llâhi inne ümmî kadimet
- 9- âleyye". Semî'tü'n-Nebiyye şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, yeḳülü "Inne âle ebî fülânin
leysû lî
- 10- bi-evliyâe innemâ ve liyye'llâhu ve şâliḥu'l-mü'minîne", "Ve lakin lehüm raḥimün Ebu'l-
Lühâ
- 11- bi-Bilâlihâ". Ve kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Inne'llâhe
- 12- ḥarreme úkkâ'l-vâlideyni'l-ümmehâti ve va'de'l-benâti ve meneâ ve hâti ve kerihê
- 13- leküm kıle ve kâle ve keşrete's-suâli ve izâate'l-mâli". Ve kâle "Mine
- 14- 'l-kebâiri şetmü'r-racüli vâlideyhi kâlû yâ Resûle'llâhi ve hel yeştümü
- 15- 'r-racülü vâlideyhi kâle neâm yesubbû ebâ'r-racüli feyesubbû ebâhü yesubbû ümmehü
feyesubbû ümmehü".
- 16- Ketebehu ez'âfu'l-küttâbu es-Seyyid Muhammed el-ma'rûf bi-Şevkî ğufiralehu, âmin,
1289.

¹⁹⁹ Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, Ahmed b. Hanbel, **Müsned**, hadis numarası: 17457.

²⁰⁰ Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, el-Begavî, **Şerḥu's-sünne**, hadis numarası: 3345.

²⁰¹ Mugîre b. Şu'be (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Buhârî**, hadis numarası: 2242.

²⁰² Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 133.

Metin özü : “Rahman ve rahim olan Allah (cc)’ın ismiyle ben onun ilmine güvenirim, o benim dayanağımdır”,
“Anne babaya iyilik yapmak”,
“Anne babası yaşadığı halde cenneti kazanamayanın burnunun yerde sürtüleceği”,
“Ebu Bekir (ra)’in kızı Esmâ (ra)’nın müşrik olan annesinin kızını ziyarete gelişi, Kureyş (Hudeybiye) antlaşması olduğu halde” (hadisin burada bulunmayan devamında; müşrik olan anneyle görüşmenin bir sakıncasının bulunmayacağı buyrulmuştur),
“Müşrik akrabaların dost olmayacağı, gerçek dostların Allah (cc) ve salih mü’minler olacağı fakat akrabalarla ilişkilerin canlı tutulması gerektiği”,
“Allah (cc)’ın, anne babaya karşı gelmeyi, kız çocuklarını diri diri gömmeyi, vermesi gerekeni vermemeyi, hakkı olmayanı almayı, dedikodu yapmayı, dini konuları gereksiz yere irdelemeyi, mal zayî etmeyi yasaklaması”,
“Anne babaya küfretmenin büyük günahlardan olacağı, bunun nasıl mümkün olabileceği sorulduğunda; sizin, başkasının anne babasına küfretmeniz halinde, onun da sizin anne babanıza küfredeceği” hakkındadır.

تَوَكَّلْنَا عَلَىٰ رَبِّ السَّمَاءِ

عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ حَافَظَ عَلَىٰ رُبْعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ وَارْبِعِ بَعْدَهَا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ. عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ حَافَظَ عَلَىٰ رُبْعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ لَيْسَ فِيهِنَّ تَسْلِيمٌ يَفْتَحُ لَهَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ مُصَلِّيًا بَعْدَ الْجُمُعَةِ فَيُصَلِّ أَرْبَعًا وَفِي رِوَايَةٍ إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ فَلْيُصَلِّ بَعْدَهَا أَرْبَعًا وَرَوَى أَنَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي رُبْعَ رَكَعَاتٍ بَعْدَ الزَّوَالِ لَا يُسَلِّمُ إِلَّا فِي آخِرِهَا وَقَالَ لَهَا سَاعَةٌ تَفْتَحُ أَبْوَابَ السَّمَاءِ فَاحْبَبَانِ يَصْعَدَنَّ فِيهَا عَمَلُ صَالِحٍ كَتَبَهُ السَّيِّدُ مُحَمَّدٌ شَوْقِي

وَسَلَّمْنَا بِاسْمِ بَابِ الْقَضَاءِ

KATALOG NO	:	64
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 31b - 87 - 947/(23) - (309/96)
Hattatı	:	Mehmed Şevkî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	23,5 x 32,8 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	11,5 x 21 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 12 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları ise çiçek ve yaprak motifleriyle bezenmiştir. Yazı etrafındaki ara bordüre kırmızı zemin üzerine sarı, yeşil yaprak desenleri işlenmiştir. Dış bordürde ise kahverengi zemin üzerine sarmal çiçek demeti motifi uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1- (sülüs) " تَوَكَّلْنَا عَلَى رَبِّ السَّمَاءِ " ²⁰³
- 2- (nesih) عن أُمِّ حَبِيبَةَ قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۖ يَقُولُ " مَنْ حَافِظٌ عَلَى أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ وَأَرْبَعٍ بَعْدَهَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ " ²⁰⁴ ۖ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِ
- 3- (") (عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۖ يَقُولُ " مَنْ حَافِظٌ عَلَى أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ
- 4- (") (الظُّهْرِ وَأَرْبَعٍ بَعْدَهَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى النَّارِ " ²⁰⁴ ۖ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ رَضِ
- 5- (") (قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۖ
- 6- (") (" أَرْبَعٌ قَبْلَ الظُّهْرِ لَيْسَ فِيهِنَّ تَسْلِيمٌ تُفْتَحُ لَهُنَّ أَبْوَابُ السَّمَاءِ " ²⁰⁵
- 7- (") (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
- 8- (") (وَسَلَّمَ ۖ " مَنْ كَانَ مِنْكُمْ مُصَلِّيًا بَعْدَ الْجُمُعَةِ فَلْيُصَلِّ
- 9- (") (" أَرْبَعًا " ²⁰⁶ ۖ وَفِي رَوَايَةٍ " إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ الْجُمُعَةَ فَلْيُصَلِّ

²⁰³ Muhammed b. İbrâhim b. Ca'fer el-Cürcânî (v. 330/942), *Amali*, Mısır, s. 23, 1. beyt 1. mısra.

²⁰⁴ Resulullâhın zevcesi Ümmü Habîbe (ra)'dan rivâyetle, *Câmi'u't-Tirmizî*, hadis numarası 393.

²⁰⁵ Ebû Eyyûb (ra)'dan rivâyetle, *Sünen Ebû Dâvûd (es-Sünen)*, hadis numarası 1079.

²⁰⁶ Ebû Hureyre (ra)'dan rivâyetle, *Sahîh-i Müslim*, hs.n. 1465, *Câmi'u't-Tirmizî*, hadis numarası 481.

- 10- (") بَعْدَهَا أَرْبَعًا²⁰⁷ ۞ وَرَوَى أَنَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞
- 11- (") كَانَ " يُصَلِّي أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ بَعْدَ الزَّوَالِ لَا يُسَلِّمُ إِلَّا فِي
- 12- (") آخِرِهِنَّ وَقَالَ إِنَّهَا سَاعَةٌ تُفْتَحُ (فِيهَا) أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَأَجِبُ أَنْ
- 13- (") يَصْعَدَ لِي فِيهَا عَمَلٌ صَالِحٌ²⁰⁸ ۞ كَتَبَهُ السَّيِّدُ مُحَمَّدٌ شَوْقِي
- 14- (sülüs) " وَسَلَّمْنَا بِأَسْبَابِ (لِأَسْبَابِ) الْفَضَاءِ²⁰⁹

Okunuşu :

- 1- "Tevekkelnâ âlâ rabbi'ssemâ' "
- 2- Ân Ümmi Habîbe(te) kâlet semî'tü Resûlu'llâhi şallâ'llâhu
- 3- âleyhi ve selleme, yeğülü "Men hâfeze âlâ erbaî reke'âtin kable
- 4- 'z-zuhri ve erbaîn ba'dehâ harremehu'llâhu âlâ'n-nâri". Ân Ebî Eyyüb(e) (ra)
- 5- kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme,
- 6- "Erbaûn kable'z-zuhri leyse fihinne teslîmün tuftehu lehünne ebvâbü's-semâi".
- 7- Ân Ebî Hureyre(te) kâle kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi
- 8- ve selleme, "Men kâne minküm müşalliye ba'de'l-Cumuâ(ti) felyüşalli
- 9- erbaân". Ve fî rivâyetin, "İzâ şallâ ehadükümü'l-Cumuâ(te) felyüşalli
- 10- ba'dehâ erbaân". Ve ruviye ennehu şallâ'llâhu âleyhi ve selleme,
- 11- kâne "Yüşalli erbaâ reke'âtin ba'de'z-zevâli lâ yüsallimü illâ fî
- 12- âhîri hinne ve kâle innehâ sââtün tuftehu ebvâbü's-semâi ve ühıbbü en
- 13- yeş'âde lî fihâ âmelün şâlihun". Ketebehu es-Seyyid Muhammed Şevkî.
- 14- "Ve sellemnâ bi-esbâbi'l-ğadâi".

Metin özü :

"Semanın Rabbine tevekkül ettik".

"Öğle namazının farzından önce ve sonra dört rekât -selam vermeden- namaz kılana Allah (cc)'in cehennemi haram kılacağı",

"Cumanın farzından sonra dört rekât namaz kılınması",

"Resulullah (sav)'in zevalden sonra dört rekât -selam vermeden- namaz kılması ve salih amellerinin -gök kapılarının açıldığı bu saatte- yükseltilmesini istemesi" hakkındadır.

"Ve başa gelene, kazanın sebeplerine de teslim olduk".

²⁰⁷ Ebû Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası 1463, en-Nesâî, **Sünen**, hs.n. 1411.

²⁰⁸ Abdullah b. es-Sâib (ra)'dan rivâyetle, **Câmi'u't-Tirmizî**, hadis numarası 440.

²⁰⁹ Muhammed b. İbrâhim b. Ca'fer el-Cürcânî (v. 330/942), **Amâli**, Mısır, s. 23, 1. beyt 2. mısra.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - إِذَا رَأَى اللَّهُ جَلَّ جَلَّالُهُ مِثْرًا
 جَعَلَ لَهُ وَزِيرًا صِدْقًا إِنِّي ذَكَرَهُ وَإِنْ ذَكَرَ آتَانَهُ وَإِذَا
 رَأَى اللَّهُ غَيْرَ ذَلِكَ جَعَلَ لَهُ وَزِيرًا سَوْءًا إِنِّي لَمُذَكَّرُهُ
 وَإِنْ ذَكَرَ لَمْ يُعْنَهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -
 مَنْ جُعِلَ قَاتِلًا بَيْنَ يَدَيْكَ سَفَقْتَهُ ذُبِحَ بغيرِ سِكِّينٍ حَرَّهُ سَوْءٌ

KATALOG NO	:	65
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 32a - 88 - 947/20 - 51732
Hattatı	:	Mehmed Şevki ²¹⁰
Târîhi	:	h. 1281
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	25,8 x 19,2 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	19,6 x 13,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları ise çiçek ve yaprak demetiyle bezenmiştir. Dış bordürde ise yeşil zemin kullanılmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- 2 (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِالْأَمِيرِ خَيْرًا جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ صِدْقٍ إِنْ نَسِيَ ذِكْرَهُ وَإِنْ ذَكَرَ أَعَاتَهُ وَإِذَا
- 3 (") جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ صِدْقٍ إِنْ نَسِيَ ذِكْرَهُ وَإِنْ ذَكَرَ أَعَاتَهُ وَإِذَا
- 4 (") أَرَادَ اللَّهُ (بِهِ) غَيْرَ ذَلِكَ جَعَلَ لَهُ وَزِيرَ سُوءٍ إِنْ نَسِيَ لَمْ يُذَكِّرْهُ
- 5 (") وَإِنْ ذَكَرَ لَمْ يُعْنَهُ " 211 ۞ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
- 6 (") " مَنْ جُعِلَ قَاضِيًا بَيْنَ النَّاسِ فَقَدْ دُبِحَ بِغَيْرِ سِكِّينٍ " 212 حَرَّرَهُ شَوْقِي
- (tarih satırı) - لِسَنَةِ أَحَدَى وَتَمَانِينَ وَمِائَتِينَ بَعْدَ لَأَلْفِ

Okunuşu :

1- Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

2- Kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "izâ erâde'llâhu bi'l-emîri hayren

3- ceâle lehu vezîra şıdkın in nesıye zekkerehü ve in zekere e'ânehü ve izâ

4- erâde'llâhu ğayre zalike ceâle lehü vezîra sûin in nesıye lem yüzekkirhü

5- ve in zekere lem yüinhü". Kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme,

6- "Men cüile kadiyen beyne'n-nâsi fekad zübiha bi-ğayri sikkînin". Harrerehu Şevkî.

(tarih satırı)- li-sene ehad ve şemânîn ve mieteyn ba'de'l-elf (1281).

²¹⁰ Mehmed Şevkî Efendi (d. 1245/1829, v. 1304/1887), bkz. dipnot 98.

²¹¹ Âişe (ra)'dan rivâyetle, **Sahîhu İbn Hibbân**, hs.n. 4586, **Sünen Ebû Dâvûd**, hadis no. 2546.

²¹² Ebû Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Sünen Ebû Dâvûd**, hs.n. 3103, **Sünen İbn Mâce**, hs.n. 2301

Metin özü : “Allah (cc)’nın hayır murad ettiği devlet reisine doğru bir vezir vermesi -ki o vezir, emir unuttuğunda hatırlatır, hatırladığında da ona yardım eder-, hakkında şer murad ettiği devlet reisine ise kötü vezir vermesi -emir unuttuğunda hatırlatmaz, hatırladığında da ona yardım etmez-”, “Kâdı olarak görevlendirilen kişinin bıçaksız boğazlanmış gibi (acı çeker) olacağı” hakkındadır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَالُ لِمَنْ حَبِطَ الْقُرْآنُ قِرَاءً وَارْتِقًا
 وَرَتْلًا كَمَا كُنْتُ تَرْتِلُ فِي الدُّنْيَا فَإِنَّ مِنْ ذَلِكَ عِنْدَ خِرَابِيَةِ نَقْرًا وَهَكَذَا
 قَالَ ابْنُ صَبْرَةَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَرَأَ ثَلَاثَ آيَاتٍ مِنْ وَرَاءِ
 الْكَهْفِ عَصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ صَحَّ وَقَالَ ابْنُ صَبْرَةَ لَمَّا رَأَى الرَّحْمَنَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 خَيْرَ مَنْ عَنَى الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ حَرَّرَهُ الْفَقِيرُ السَّيِّدُ مُحَمَّدُ الْعَرَفِيُّ بِشَوْقٍ ١٢٩٥

KATALOG NO	:	66
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 32a - 89 - 947/(19) - 51732
Hattatı	:	Mehmed Şevki ²¹³
Târihi	:	h. 1295
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	26,2 x 19 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	20 x 12,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 5 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına mor renk ara bordür geçilmiş, dış bordür ise ebruludur.
Konu	:	Hadîs-i şerifler
Metin	:	

- 1 (sülüs) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- 2 (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ إِقْرَأْ وَارْتَقِ " -3 (") وَرَتِّلْ كَمَا كُنْتَ تُرْتِّلُ فِي الدُّنْيَا فَإِنَّ مَنَزْلَكَ عِنْدَ آخِرِ آيَةٍ تَقْرُؤُهَا " ²¹⁴
- 4 (") قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞ " مَنْ قَرَأَ ثَلَاثَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ " -5 (") الْكَهْفِ عُصِمَ مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ " ²¹⁵ صَحَّ ۞ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۞
- 6 (") " خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ " ²¹⁶ ۞ حَرَّرَهُ الْفَقِيرُ السَّيِّدُ مُحَمَّدُ الْمَعْرُوفُ بِشَوْقِي ١٢٩٠

Okunuşu :

1- Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm.

2- Kâle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Yükâlû lişâḥibi'l-Ḳur'âni iḳra' vertekî

3- verattil kemâ künte türettîlû fî'd-dünyâ feinne menzileke înde âḥiri âyetin teḳraûhâ".

4- Kâle'n-Nebiyû şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Men ḳarae şelâse âyâtin min evveli

²¹³ Mehmed Şevkî Efendi (d. 1245/1829, v. 1304/1887), bkz. dipnot 98.

²¹⁴ Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, **Sünen Ebû Dâvûd**, hadisnumarası: 1254.

²¹⁵ Ebû-d Derdâ (ra)'dan rivâyetle, **Câmi'u't-Tirmizî**, hadisnumarası: 2830.

²¹⁶ Osmân (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Buhârî**, hadisnumarası: 4664.

- 5- *'l-kehfi úşime min fitneti'd-Deccâli*". Şahha, kâle'n-Nebiyu şalavâtu'llâhi âleyhi ve selâmuhu
- 6- " *Hayrüküm men teâlleme'l-Kur'âne ve âllemehu*". *Harrerehu'l-fakîr es-Seyyid Muhammed el-ma'rûf bi-Şevkî, 1295.*

Metin özü : "Dünyada iken Kur'an-ı kerimi düzgün, güzel ve tane tane okuyan kimseye ahirette, 'oku ve yüksel' denileceği ve dünyada iken son okuduğu âyetin menzili üzere olacağı" (bkz. GY 309, 21a - 59 - 946/10 - 51731),
 "Kehf sûresinden üç âyet okuyanın deccal fitnessinden korunacağı",
 "En hayırlı kişilerin Kur'an-ı kerimi öğrenen ve öğretenler olduğu" hakkındadır.

KATALOG NO : **67**

Yeri ve envanter no : TSMK, GY 309, 32b - 90 - 6074
 Hattatı : Mehmed Şevkî
 Târihi : Târihsiz
 Formu : Sülüs-nesih kıt'a
 Eserin ebadı : 32 x 23,7 cm
 Eserin yazı sahası ebadı: 16,9 x 9,1 cm
 Dili : Arapça
 Yazı çeşidi : Sülüs ve nesih
 Satır sayısı : Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 3 satır nesih.
 Kâğıdı : Âharlı, krem rengi
 Mürekkebi : İis mürekkebi
 Bezeme çeşidi : Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına (yavruağzı, mavi, beyaz, sarı vb. renklerden oluşan) ebrulu ara bordür geçilmiştir. Dış bordürde ise siyah zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
 Konu : Hadîs-i şerifler
 Metin :

- 1- (sülüs) " اِتَّخِذُوا الْغَنَمَ فَإِنَّهَا بَرَكَةٌ " ²¹⁷
 2- (nesih) رُويَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ِ " إِنَّ نَاسًا
 3- (") مِنْكُمْ قَدْ أُرُوا لَيْلَةَ الْقَدْرِ (أَنَّهَا) فِي السَّبْعِ الْأُولِ وَأَرَى
 4- (") نَاسٌ مِنْكُمْ أَنَّهَا فِي السَّبْعِ الْعَوَابِرِ فَالْتَمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الْعَوَابِرِ ²¹⁸
 (imzâ satırı) - حَرَّرَهُ مُحَمَّدٌ شَوْقِي

Okunuşu :

- 1- "İttehizû'l-ğaneme feinnehâ bereketün".
 2- Ruviye ân Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "İnne nâsen
 3- minküm kad urû leylete'l-kadri fî's-seb'î'l-üveli ve ürâ
 4- nâsün minküm ennehâ fî's-seb'î'l-ğavâbire fe'-temisûhâ fî'l-âşri'l-ğavâbiri".
 (imzâ satırı)- Harrerehu Muhammed Şevkî.

Metin özü : "Koyun edinmenin ve beslemenin bereket olduğu",
 "Kadir gecesinin, insanlardan bir kısmına ayın ilk yedi gecesinde, bazısına son yedi gecesinde gösterildiği ama bizim Kadir gecesini, ayın son on gününde aramamız gerektiği" hakkındadır.

²¹⁷ Ümmü Hânî (ra)'dan rivâyetle, **الخامس من علل الدارقطني**, hadis numarası: 204, **Müsned Ahmed b. Hanbel**, hadis numarası: 26733, "اِتَّخِذُوا الْغَنَمَ فَإِنَّ فِيهَا بَرَكَةً"

²¹⁸ Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'dan rivâyetle, **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 1995.

Handwritten text in Ottoman Turkish script, featuring large, bold characters and smaller annotations. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be part of a larger phrase or sentence. The script is highly stylized and characteristic of the period.

KATALOG NO	:	68
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 33a - 91 - 947/9
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî olarak not düşülmüş)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih karalama
Eserin ebadı	:	27 x 18 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Karalama -noktalarla ölçülendirilmiştir-.

KATALOG NO	:	69
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 33a - 92 - 947/8 - 51732 (TSMK, GY 309, 33a - 92 - 947/10 - 51732 ile aynı zarfın içerisinde)
Hattatı	:	Mehmed Şevkî ²¹⁹
Târihi	:	h. 1284
Formu	:	Sülüs-nesih karalama
Eserin ebadı	:	20,5 x 24 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Karalama -noktalarla ölçülendirilmiştir-.

KATALOG NO	:	70
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 33a - 92 - 947/10 - 51732 (TSMK, GY 309, 33a - 92 - 947/8 - 51732 ile aynı zarfın içerisinde)
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih karalama
Eserin ebadı	:	23 x 16 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Karalama -noktalarla ölçülendirilmiştir-.

²¹⁹ Mehmed Şevkî Efendi (d. 1245/1829, v. 1304/1887), bkz. dipnot 98.

R. 117. (Mehmed Şevkî) nesih mushaf sayfası (Âl-i 'Imrân 3/140- 147) [TSMK, GY 309, 33b - 93 - 947/5]

KATALOG NO	:	71
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 33b - 93 - 947/5
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî olarak not düşülmüş)
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Mushaf sayfası (tek sayfa)
Eserin ebadı	:	10,5 x 16,5 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	6 x 10,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	15 satır
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Yazı etrafına yıldız şerit geçilmiş, dış bordürde ise düz zemin kullanılmıştır.
Konu	:	Âl-i 'Imrân sûresi 3/140- 147
Metin	:	

- 1- (nesih) " مِنْكُمْ شُهَدَاءَ, وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ (١٤٠) وَلِيُمَحِّصَ
 2- (") اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ (١٤١) أَمْ حَسِبْتُمْ
 3- (") أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ
 4- (") وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ (١٤٢) وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ
 5- (") مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْفُوهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ (١٤٣)
 6- (") وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ, قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ,
 7- (") أَفَأِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ, وَمَنْ يَنْقَلِبْ
 8- (") عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا, وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ (١٤٤)
 9- (") وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كِتَابًا
 10- (") مُوَجَّلًا, وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا, وَمَنْ يُرِدْ
 11- (") ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا, وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ (١٤٥)
 12- (") وَكَأَيِّنْ مِنْ نَبِيِّ, قَاتَلَ مَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرٌ, فَمَا وَهَنُوا
 13- (") لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا,
 14- (") وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ (١٤٦) وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا
 15- (") رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ²²⁰

²²⁰ Âl-i 'Imrân sûresi 3/140. âyetin yarısından, 147. âyetin yarısına kadar yazılmıştır.

Okunuşu :

- 1- *"minküm şuhedâe va'llâhu lâ yühıbbu'z-zâlimîn(e) (140), Ve liyümeħħıŝa*
- 2- *'llâhu'llezîne âmenû ve yemħaħa'l-kâfirîn(e) (141), Em ħasibtüm*
- 3- *en tedħulû'l-cennete ve lemmâ ya'lemi'llâhu'l-lezîne câhedû minküm*
- 4- *ve ya'leme's-ŝâbirîn(e) (142), Ve leħad küntüm temennevne'l-mevte*
- 5- *min ħabli en telħavhu feħad raeytümûhu ve entüm tenzurûn(e) (143),*
- 6- *Ve mâ Muhammedun illâ Resûl(un), ħad ħalet min ħablihi'r-Rusûl(ü)*
- 7- *eŝein mâte ev ħutile'nħalebtüm âlâ e'kâbiküm ve men yenħalib*
- 8- *âlâ âkıbeyhi fe-len yedurra'llâhe şey'e(n) ve seyeczi'llâhu's-ŝâkirîn(e) (144),*
- 9- *Ve mâ kâne li-nefsin en temûte illâ bi-izni'llâhi kitâben*
- 10- *müeccele(n) ve men yurid ŝevâbe'd-dünyâ nu'tihî minh(â) ve men yürüd*
- 11- *ŝevâbe'l-âħıreti nu'tihî minh(â) ve seneczî's-ŝâkirîn(e) (145),*
- 12- *Ve keeyyin min nebiyyin ħâtele meahu ribbiyyüne keŝîr(un), femâ ve henû*
- 13- *li-mâ eŝâbehüm fî sebîli'llâhi ve mâ daûfû ve mâ'stekân(ü)*
- 14- *vâ'llâhu yüħıbbü's-ŝâbirîn(e) (146), Ve mâ kâne ħavlehüm illâ en ħâlû*
- 15- *rabbenâ'ğfir lenâ zünûbenâ ve isrâfenâ fî emrinâ ve şebbit*

Metin özü : Âl-i 'Imrân sûresi 3/140- 147; Allah (cc)'ın zalimleri sevmediği, Muhammed (sav)'in bir peygamber olduğu, ölümün hak olduğu ve temenni edilse bile Allah (cc) dilemedikçe hiçbir nefsin ölemeyeceği, Allah (cc)'ın şükredenleri mükâfatlandıracağı ve sabredenleri sevdiği hakkındadır.

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَن يُجْعَلُوهُ فِي غِيَابَتِ
 الْحَبْلِ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لِنُنذِرَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا
 وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ ﴿١٥﴾ وَجَاءَ آبَاَهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ
 قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكَّا يُوسُفَ
 عِنْدَ مَتَاعِنَا فَكَلَّمَهُ الذُّبُّ وَمَا أَنْتَ
 بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٦﴾ وَجَاءَ عَلَى قَمِيصِهِ
 بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ
 جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٧﴾
 وَجَاءَت سَيَّارَةٌ فَأرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ
 قَالَ يَا بَشْرِي هَذَا غُلَامٌ وَأَسَرُّوهُ بِضَاعًا عِثَّةً
 وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخِيلٍ
 دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿١٩﴾
 وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لَا مِرَّةَ أَكْرَمِي
 مَثْوَاهُ عَسَىٰ أَن يَنْفَعِنَا أَوْ يَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ
 مَكَانَ يُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِن تَأْوِيلِ

KATALOG NO	:	72
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 33b - 94 - 947/6
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî olarak not düşülmüş)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Mushaf sayfası (tek sayfa)
Eserin ebadı	:	13,5 x 22,3 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	6,9 x 13,1 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	15 satır.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli, iğne perdahlı ve çok ince işçiliktir. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir, Tı durakları ve çekme işaretleri kırmızı mürekkeple belirlenmiştir. Yazı etrafına yıldız şerit geçilmiş, dış bordürde ise düz renk zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Yûsuf sûresi 12/ 15-21
Metin	:	

- 1- (nesih) " فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غِيَابَتِ
 2- (") الْجُبِّ, وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا
 3- (") وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ (١٥) وَجَاؤُوا آبَاءَهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ (١٦)
 4- (") قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ
 5- (") عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ, وَمَا أَنْتَ
 6- (") بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ (١٧) وَجَاؤُوا عَلَى قَمِيصِهِ
 7- (") بِدَمٍ كَذِبٍ, قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا, فَصَبْرٌ
 8- (") جَمِيلٌ, وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ (١٨)
 9- (") وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ,
 10- (") قَالَ يَا بَشْرَى هَذَا غُلَامٌ, وَأَسْرُوهُ بِضَاعَةً,
 11- (") وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ (١٩) وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ
 12- (") دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ, وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ (٢٠)
 13- (") وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي
 14- (") مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا, وَكَذَلِكَ

15- (") مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ " 221

Okunuşu :

- 1- Felemmâ zehebû bihî ve ecme'û en yec'âlûhu fî ğayâbeti
- 2- 'l-cubb(i) ve evhaynâ ileyhi le tünebbiennehüm bi-emrihim hâzâ
- 3- ve hüm lâ yeş'ûrûn(e) (15), Ve câû ebâhüm işâen yebkûn(e) (16),
- 4- Kâlû yâ ebânâ innâ zehebnâ nestebiķu ve tereknâ Yûsufe
- 5- İnde metâînâ fe ekelehu'z-zî'b(ü) ve mâ ente
- 6- bi-mü'minin lenâ ve lev künnâ şâdiķin(e) (17), Ve câû âlâ ķamîşihî
- 7- bi-demin kezib(in), ķâle bel sevvelet leküm enfüsüküm emrâ(n), fe şabrun
- 8- cemîl(un), vâ'llâhu'l-müste'ânü âlâ mâ teşifûn(e) (18),
- 9- Ve câet seyyâretün fe-erselû vâridehüm fe-edlâ delveh(u),
- 10- ķâle yâ buşrâ hâzâ ğulâm(un) ve eserrûhu bidââh(bidââten)
- 11- vâ'llâhu âlîmun bi-mâ ya'melûn(e) (19), Ve şerevhu bi-şemenin baķsin
- 12- derâhime ma'dûdeh(ma'dûdetin) ve kânû fîhi mine'z-zâhidîn(e) (20),
- 13- Ve ķâle'l-lezî'şterâhu min mısra li'mre'etihî ekrimî
- 14- meşvâhu âsâ en yenfeânâ ev netteķizehu veledâ(n), ve kezâlike
- 15- mekkennâ li-Yûsufe fî'l-ardî ve li-nüâllimehu min te'vîli

Metin özü : Yûsuf sûresi 12/ 15-21; Yûsuf (as)'ın kardeşleri tarafından kuyuya atılması, babalarına, onu kurtun yediği yalanının söylenmesi, bir kafilenin onu kuyudan çıkarıp, köle olarak satması, bir Mısırlının onu satın alarak ona ikramlarda bulunması hakkındadır.

²²¹ Yûsuf sûresi 12/ 15. âyeten, 21. âyetin yarısına kadar yazılmıştır.

KATALOG NO	:	73
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 33b - 95 - 947/15
Hattatı	:	Şevkî Bey (Mehmed Şevkî)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih meşk kıt'ası
Eserin ebadı	:	24 x 15 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Sülüs-nesih müfredat meşkı
Metin	:	

- 1- (sülüs) فا فب فج فد فر فز فس فش فض فط فغ فف
2- (nesih) كلا کی کی ما مب مج مد مر مز مس مص مض مط مع مف
3- (") مق مق مک مل مم مم مم من من مو مه مهه مه ملا می می
4- (sülüs) فق فک فل فم فم فن فو فهه فلا فی فی

Metin özü	:	Elifbâ'da yani alfabede bulunan bazı harflerin ikili birleşimlerinden oluşan meşk satırları.
-----------	---	--

KATALOG NO	:	74
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 34a - 96 - 947/15
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî olarak not düşülmüş)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Nesih talimli meşk kıt'ası
Eserin ebadı	:	17,5 x 11,7 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	4 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Nesih müfredat meşkı
Metin	:	

1- (nesih) رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّم بِالْخَيْرِ²²² وَعَلَيْهِ التَّكْلَانُ مِنَ الْخِذْلَانِ

2- (") ء ا ب ج د ر ز س ص ض ط ظ ع ف ق ك ل م ن و ه هه لا ي

3- (") با بب بج بد بر بز بس بص بض بط بع بف بق بك بل بم بن بو به

4- (") بلا بی بی جا جب جج جد جر جز جس جص جض جط جف جق جك جل

Okunuşu :

1- "Rabbi yessir ve lā'tuassir, Rabbi temmim bi'l-ḥayri"²²³

Metin özü : Rabbiyessir metni ve nesih harf müfredatından münferid harfler (hurûf-ı mukattaa) ve bazı harflerin ikili birleşimlerinden oluşan meşk satırları.

²²² Sülüs ve nesih yazı öğrenimine has olarak harflerden evvel yazılması âdet olunmuş dua.

²²³ "Ey Rabbim, kolaylaştır, güçleştirme; Rabbim hayırla tamamına erdir."

KATALOG NO	:	75
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 34a - 97 - 947/15
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs-nesih meşk kıt'ası
Eserin ebadı	:	19,5 x 14,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 2 satır sülüs, kısa tutulmuş 2 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Sülüs-nesih müfredat meşkı
Metin	:	

1- (sülüs) ف ق ك ل م ن و ه و ه لا ی ی ی

2- (nesih) ن ن و و ه ه ه لا لا ی ی با بب بچ بد بر بز بس بص بض بط

3- (") بغ بف بق بك بل بم بم بن بو به بلا بی بی بی

4- (sülüs) با بب بچ بد بر بز بر بس بش بض بط بع بف

Metin özü	:	Sülüs-nesih harf müfredatından münferid harfler (hurûf-ı mukattaa) ve bazı harflerin ikili birleşimlerinden oluşan meşk satırları.
-----------	---	--

الْقَرِيَةَ فَكَلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا
 الْبَابَ مُبْتَدِلًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ
 وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ
 الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ
 بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ وَإِذْ اسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ
 فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَا
 عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ كَلُوا وَاشْرَبُوا
 مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا يَعْثُونَ فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ
 وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نَصْبِرَ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ
 لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا نَبْتَأُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا
 وَفُومِهَا وَعَدَسِيهَا وَبَصَلِيهَا قَالَ نَسْتَدِينُ الَّذِي
 هُوَ آدَنِي بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَمْ يَطْوَأُ مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ
 مَا سَأَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَآؤُ
 بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ
 اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّاتِ بَعِيرَ الْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا

كَتَبَهُ مُحَمَّدُ شَوْقِي غُفْرَةَ لَهُ
 أَمِينَ حُرْمَةَ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

يَعْتَدُونَ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا
 وَالصَّارِي وَالصَّابِئِينَ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَالْيَهُودَ وَالنَّصَارَى
 وَعَمَلٌ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ
 عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ
 وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ
 وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ثُمَّ
 تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ
 لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ
 اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا
 قَوْدَةً حَاسِبِينَ فَجَعَلْنَا هَانِئًا لَكُمْ لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا
 وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِلتَّقِيينَ وَإِذْ قَالَ
 مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَسْجُدُوا لِلْبَقَرَةِ
 فَاذْكُرُوا أَن تَخَذْتُمْ هُنَّ أَوْلِيَاءَ قَالَ عُوذُ بِاللَّهِ أَن أَكُونَ مِنَ
 الْجَاهِلِينَ فَالْوَأْدُ عِنْدَ رَبِّكَ يُبَيِّنُ لَنَا مَا هِيَ
 إِنَّ الْبَقَرَةَ شَابَهَتْ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ

قالوا

30/29

KATALOG NO	:	76
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 34b - 98 - 30/29 (1a - 1b)
Hattatı	:	Mehmed Şevkî
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Mushaf yaprağı (tek varak, 2 sayfa)
Eserin ebadı	:	14 x 22 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	6,5 x 13,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	15'er satır. (Varağın ön yüzünde, metinden daha kısa tutulmuş 2 satır imzâ yer almaktadır.)
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Durak işaretleri konmamış, yerleri boş bırakılmıştır.
Konu	:	el-Bakârâ sûresi 2/58. âyetin yarısından başlayarak 70. âyetin sonuna kadar yazılmıştır. (68. ve 69. âyetler ihtimâldir ki unutulmuş atlanmıştır.)
Metin	:	

1a

- (nesih) -1 "الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَاذْخُلُوا
 -2 (") الْبَابِ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةً نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ,
 -3 (") وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ (٥٨) فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ
 -4 (") الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رَجْرًا مِنَ السَّمَاءِ
 -5 (") بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ (٥٩) وَإِذِ اسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ
 -6 (") فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ، فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَا
 -7 (") عَشْرَةَ عَيْنًا، قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ، كُلُوا وَاشْرَبُوا
 -8 (") مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ (٦٠)
 -9 (") وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نَصْبِرَ عَلَى طَعَامٍ وَاجِدٍ فَادْعُ
 -10 (") لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا
 -11 (") وَفُومِهَا وَعَدَسِيهَا وَبَصَلِهَا، قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي
 -12 (") هُوَ أَدْنَى بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ اهْبِطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ
 -13 (") مَا سَأَلْتُمْ، وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاؤُوا
 -14 (") بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ
 -15 (") اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ، ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا
 - (imzâ satırı) - كَتَبَهُ مُحَمَّدٌ شَوْقِي غُفْرَلَهُ
 - (") - أَمِينٌ بِحُرْمَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

1b

- 1- (nesih) "يَعْتَدُونَ (٦١) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا
 2- (") وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
 3- (") وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ
 4- (") عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (٦٢) وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ
 5- (") وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمْ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ
 6- (") وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (٦٣) ثُمَّ
 7- (") تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ
 8- (") لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ (٦٤) وَلَقَدْ عَلَّمْتُمُ الَّذِينَ
 9- (") اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا
 10- (") قِرَدَةً خَاسِئِينَ (٦٥) فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا
 11- (") وَمَا خَلَقَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُنْفِقِينَ (٦٦) وَإِذْ قَالَ
 12- (") مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبُحُوا بَقَرَةً بَقَرَةً قَالُوا
 13- (") أَتَتَّخِذُنَا هُزُورًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ
 14- (") الْجَاهِلِينَ (٦٧) " قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ " ²²⁴
 15- (") إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ " (٧٠)

Okunuşu

:

1a

- 1- "karyete fe külû minhâ hayşü şî'tüm rağaden vedhulû
 2- 'l-bâbe succeden ve külû hıttatün nağfir leküm hatâyâküm,
 3- ve senezîdu'l-muhsinîn(e) (58), Fe-beddele'l-lezîne zalemû kavlen ğayre
 4- 'l-lezî kıle lehüm fe-enzelnâ âlâ'l-lezîne zalemû riczen mine's-semâi
 5- bi-mâ kânû yefskûn(e) (59), Ve izî'steska Mûsâ li-ğavmihî
 6- fe-kulnâ'drib bi-âşâke'l-ğacer(e), fenfeceret minhü'snetâ
 7- âşrete âynâ(n), kad âlime küllü ünâsin meşrebehüm, külû ve'srabû
 8- min rızkı'llâhi ve lâ te'sev fî'l-ardı müfsidîn(e) (60),
 9- Ve iz kıltüm yâ Mûsâ len neşbira âlâ ta'âmin vâhidin fe-d'û
 10- lenâ rabbeke yuhric lenâ mimmâ tünbitü'l-ardu min baqlihâ ve kıssâihâ
 11- ve fûmihâ ve âdesihâ ve başalihâ, kâle etestebdilüne'l-lezî
 12- hüve ednâ bi'l-lezî hüve hayrun ihbitû mışran fe-inne leküm
 13- mâ seeltüm, ve đuribet âleyhimu'z-zilletü ve'l-meskenetü ve bâü
 14- bi-ğadabin mine'llâhi zâlike bi-ennehüm kânû yekfürüne bi-âyâti
 15- 'llâhi ve yektülüne'n-nebiyyîne bi-ğayri'l-ğak(kı), zâlike bimâ âşav ve kânû
 (imzâ satırı)- Ketebehu Muğammed Şevkî ğufiralehü
 (")- âmîn bi-ğurmeti Muğammed(in) (sav) ve âlihi.

²²⁴ el-Bakarâ sûresi 2/68. âyetin başı ve aynı zamanda 70. âyetin de başı.

1b

- 1- *ya'tedûn(e) (61), İnnel-lezîne âmenû ve'l-lezîne hâdû*
- 2- *ve'n-naşârâ ve's-şâbiîne men âmene billâhi ve'l-yevmi'l-âhîri*
- 3- *ve âmile şâlihan fe-lehüm ecruhüm inde rabbihim, ve lâ hafvun*
- 4- *âleyhim ve lâ hüm yahzenûn(e) (62), Ve iz eħaznâ mişâkaküm*
- 5- *ve refe'nâ fevķakümü't-ťûr(a), ħuzû mâ ateynâküm bi-ķuvvetin*
- 6- *vezķürû mâ fîhi leâlleküm tettekûn(e) (63), Sümme*
- 7- *tevelleytüm min ba'di zâlik(e), fe-lev lâ fağlu'llâhi âleyküm ve rahmetühü*
- 8- *leküntüm mine'l-ħâsirîn(e) (64), Ve leķad âlimtümü'l-lezîne*
- 9- *'tedev minküm fî's-sebti fe-ķulnâ lehüm kûnû*
- 10- *ķiradeten ħâsîn(e) (65), Fe ceâlnâhâ nekâlen li mâ beyne yedeyhâ*
- 11- *ve mâ ħalfehâ ve mev'izaten lil muttakîn(e) (66), - Ve iz ķâle*
- 12 *Mûsâ li-kavmihi inne'llâhe ye'mürüküm en tezbeħû baķarah(bakaraten), ķâlû*
- 13- *etetteħizünâ huzuvâ(n), ķâle e'üzü bi'llâhi en ekûne mine*
- 14- *'l câhilîn(e) (67), Ķâlû'd'û lenâ rabbeke yübeyyin lenâ mâ hiye,*
- 15- *inne'l-baķara teşâbehe âleynâ ve innâ in şâe'llâhu le mühtedûn(e) (70).*

Metin özü : el-Baķarâ sûresi 2/58. âyetin yarısından başılayarak 70. âyetin sonuna kadar ki bölüm; Mağfiret dileyenlerin, zulüm edenlerin alacakları karşılık, Mûsâ (as)'ın asası ile taşa vurup on iki pınarın fıskırması, İsrailoğullarının tek çeşit taâm yerine çeşitli hububatlar istemeleri üzerine gazaba uğramaları, isyan edip peygamberleri öldürmeleri, cumartesi günü yasağına uymadıkları için aşığılık maymunlar olmalarının emredilmesi, sonra gelen takva sahiplerine nasihat için bir inek kesmelerinin emredilmesi ve bu emri kendileri için zorlaştırmaları hakkındadır.

R. 124. (Mehmed Şevkî) sülüs-nesih Cihâryâr-i güzîn isimleri [TSMK, GY 309, 35a - 99 - 947/7 - 51732]

عَنْ عَلِيٍّ كَانَ إِذَا وَصَفَ النَّبِيَّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمُنْغَطِ
 وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمُرْتَدِّدِ كَانَ رُبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ وَلَمْ يَكُنْ بِالْجَعْدِ
 الْقَطِطِ وَلَا بِالسَّبِطِ كَانَ جَعْدًا رَجُلًا وَلَمْ يَكُنْ
 بِالْمُطَهَّهِ وَلَا بِالْمُكَلَّمِ وَكَانَ فِي الْوَجْهِ تَدْوِيرٌ أبيضٌ مُشَرَّبٌ
 أَدْعَى الْعَيْنَيْنِ أَهْدَبُ الْأَشْفَارِ جِلْبَلُ الْمَشَاشِ وَالْكَتِدِ
 أَجْرَدُ ذُو مَسْرَبَةٍ شَنْ الْكَفَيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ إِذَا مَشَى يَنْفَلَعُ
 كَأَنَّمَا يَمْشِي فِي صَبَبٍ وَإِذَا نَفَثَ نَفَثَ
 مَعًا بَيْنَ كَتْفَيْهِ

KATALOG NO	:	77
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 35a - 99 - 947/7 - 51732
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî)
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Sülûs-nesih hilye-i şerîf
Eserin ebadı	:	Cihâryâr-i güzîn isimleri; 14 x 5,5 cm, 15 x 5 cm Hilye-i şerîf metni; 17,5 x 16,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülûs ve nesih
Satır sayısı	:	Cihâryâr-i güzîn isimleri 2 satır sülûs, hilye-i şerîf metni oval olarak 9 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Durak işaretleri konmamış, yerleri boş bırakılmıştır.
Konu	:	Hilye-i şerîf metni
Metin	:	

1- (sülûs) أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

2- (") عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عُمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ²²⁵

3- (nesih) عَنْ عَلِيٍّ كَانِ إِذَا وَصَفَ النَّبِيَّ

4- (") صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " قَالَ لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمَمْعُطِ

5- (") وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمُنْتَرِدِّدِ كَانِ رُبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ وَلَمْ يَكُنْ بِالْجَعْدِ

6- (") الْقَطِطِ وَلَا بِالسَّيِّطِ كَانِ جَعْدًا رَجُلًا وَلَمْ يَكُنْ

7- (") بِالْمُطَهَّمِ وَلَا بِالْمُكَلَّمِ وَكَانَ فِي الْوَجْهِ تَدْوِيرٌ أَيْبِضٌ مُشْرَبٌ

8- (") أَدْعَجَ الْعَيْنَيْنِ أَهْدَبَ الْأَشْفَارِ جَلِيلُ الْمَشَاشِ وَالْكَتْدِ

9- (") أَجْرَدٌ ذُو مَسْرَبَةٍ شَتْنُ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ إِذَا مَسَى يَنْقَلَعُ

10- (") كَانَمَا يَمْشِي فِي صَبَبٍ وَإِذَا أَلْتَفَتَ أَلْتَفَتَ

11- (") مَعَا بَيْنَ كَتْفَيْهِ²²⁶

²²⁵ Hulefâ-i Râşidîn (Dört Halife) isimleri.

²²⁶ Alî b. Ebû Tâlib (ks)'dan rivâyetle, Tirmizî, **Câmi'ü't-Tirmizî**, hadis numarası: 3600.

" لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمَمْعُطِ، وَأَلِ ب. Ebû Tâlib (ra)'dan rivâyetle, el-Begavî, **Şerhu's-sünne**, hadis numarası: 3613. وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمُنْتَرِدِّدِ، كَانِ رُبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ، لَمْ يَكُنْ بِالْجَعْدِ الْقَطِطِ، وَلَا بِالسَّيِّطِ، كَانِ جَعْدًا رَجُلًا، وَلَمْ يَكُنْ بِالْمُطَهَّمِ، وَلَا بِالْمُكَلَّمِ، وَكَانَ فِي وَجْهِهِ تَدْوِيرٌ أَيْبِضٌ مُشْرَبٌ، أَدْعَجَ الْعَيْنَيْنِ، أَهْدَبَ الْأَشْفَارِ، جَلِيلُ الْمَشَاشِ وَالْكَتْدِ، أَجْرَدٌ، ذُو مَسْرَبَةٍ، شَتْنُ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ، إِذَا مَسَى يَنْقَلَعُ كَانَمَا يَنْحَطُّ فِي صَبَبٍ، وَإِذَا أَلْتَفَتَ أَلْتَفَتَ مَعَا، بَيْنَ كَتْفَيْهِ خَاتِمُ النَّبُوَّةِ، وَهُوَ خَاتِمُ النَّبِيِّينَ، أَجْوَدُ النَّاسِ صَدْرًا، وَأَصْدَقُ النَّاسِ لَهْجَةً، وَأَلْيَهُمْ عَرِيكَةً، وَأَكْرَمُهُمْ عَشْرَةً، مَنْ رَأَاهُ بَدِيهَةً هَابَةً، وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ، يَقُولُ نَاعِثُهُ: لَمْ أَرْ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ "

Okunuşu :

- 1- Hz. Ebû Bekir (ra), Hz. Ali (ra)
- 2- Hz. Ömer (ra), Hz. Osmân (ra)
- 3- Ân Âli(yyin) kâne izâ vaşafe'n-Nebiyye
- 4- şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Kâle lem yekün bi't-ţavîli'l-mümeğğatı
- 5- ve lâ bi'l-kaşiri'l-mütereddidi, kâne rab'âte mine'l-kaşmi, velem yekün bi'l-ca'di
- 6- 'l-kaţatı, ve lâ bi's-sebti, kâne ce'den racilen, velem yekün
- 7- bi'l-mütaḥhami, ve lâ bi'l-mükelşemi ve kâne fî'l-vechi tedvîrun, ebyazu müşerrebun
- 8- ed'acu'l-âyneyni, ehdebu'l-eşfâri, celîlü'l-meşâşi ve'l-ketidi
- 9- ecradü zû mesrûbetin, şeşnü'l-keffeyni ve'l-kaðemeyni, izâ meşâ yetekellu
- 10- keennemâ yemşî fî şebebin, ve izâ'l-tefete'l-tefete
- 11- ma'an, beyne kitfeyhi".

Metin özü : Hilye-i Şerîf metninin bölümlerinden biri olan; Hulefâ-i Râşidîn (Dört Halifenin) isimleri; Hz. Ebû Bekir (ra), Hz. Ömer (ra), Hz. Osmân (ra), Hz. Ali (ra), ve dairevî, oval veya dörtgen şeklinde düzenlenmiş olabilecek olan asıl bölümde ise; Peygamber Efendimiz (sav)'in fizikî özelliklerinin vasfedildiği, Hz. Alî b. Ebû Tâlib (ks)'den rivâyet olunan hilye metni bulunur.²²⁷

²²⁷ Hz. Ali (ra) Resûl-i Ekrem Efendimiz (sav)'i vasfederken buyurdu ki; "Peygamber Efendimiz ne çok kısa ne de çok uzun idi, topluluk içinde orta boyu idi. Saçları ne kıvrıcık kısa ne de dümdüz uzun idi, kıvrıcık-düz arası hafifçe dalgalı idi. Dolgun etli değildi. Çehresi de çok yuvarlak değildi, değirmi yüzlü, duru beyaz tenli idi. Gözleri iri ve siyah, kirpikleri uzundu. İri kemikli ve geniş omuzluydu. Vücudu kılsız olup sadece göğsünden göbeğine doğru inen ince bir tüy şeridi vardı. İki avucu ve tabanları dolgundu. Yürürken sanki yokuş aşağı iner gibi rahat iner, meyilli ve engebeli bir yerde yürürcesine ayaklarını sürtmeyen sertçe kaldırır ve adımlarını uzunca atardı. Sağına ve soluna baktığında yalnızca başını çevirerek değil bütün vücudu ile o tarafa dönerdi. Sirtında iki kürek kemiği arasında peygamberlik zincirinin son halkası olduğunu gösteren nübüvvet mührü vardı. İnsanların en cömert gönüllüsü, en doğru sözlüsü, en yumuşak huylusu ve en arkadaş canlısı idi. Kendisini ilk defa görenler onun heybeti karşısında sarsılırlar, fakat O'nu tanımak maksadıyla sohbetine gelenler, kendilerini O'na karşı engellenemez bir sevginin içinde bulurlardı. Efendimizin üstünlüklerini ve güzelliklerini tanıtmaya çalışan kimse, 'Ben gerek O'ndan önce ve gerekse O'ndan sonra O'nun eşini ve benzerini görmedim' demekten kendini alamazdı. Allah'ın salât ve selâmı onun üzerine olsun!", (2010, IRCICA yay., **Mehmed Şevki Efendi'nin Sülüs-Nesih Hat Meşkleri** kitabında bulunan, 1300/1883 tarihli Hilye-i Nebevi (TSMK, GY 188) metninin tercümesidir).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِي ذَكَرَ الْكِتَابَ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى
لِّلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ
الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ
وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مِمَّا آتَاكُم مِّنْكُمْ وَمَا
أَنْزَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ وَالْآخِرَةَ هُمْ يُؤْتُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَا لِكَ يَوْمَ الدِّينِ يَا لَكَ نَعْبُدُكَ يَا
نَسْتَعِينُ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
الْمَغضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

أَنَا مَعَكُمْ أَنْتَا تَخْتُمِسْتَهُمْ وَنُورٌ
وَيَدُهُمْ فِي صُغْيَانِهِمْ يَمْتَهُونَ
أُولَئِكَ الَّذِينَ
اشْتَرَوْا الصَّالَةَ بِالْهَدْيِ فَأَرَبِحْتَ تِجَارَتَهُمْ وَمَا
كَانُوا مُتَبَدِّلِينَ
مَثَلَهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْفَدَ
نَارًا فَلَمَّا أَصْنَاءَتْ مَا جَؤَلَهُ ذَهَبًا لِلَّهِ يَبُورُهُمْ وَتَرَكَّهُمْ
فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ
صَمٌّ بَعْدَ عَمًى فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ
أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَنُورٌ يَجْمَعُونَ
أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَارِعِ جَدًّا لَمَوْتٍ
وَاللَّهُ مُخِيطٌ بِالْكَافِرِينَ
يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ
كَلِمَاتُ أَصْنَاءِ لَهُمْ مَسْوُوفِيهِ وَإِذَا ظَلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارَهُمْ إِنَّا لِلَّهِ عَلِيمٌ
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ عَبْدُوا رَبَّكُمْ الَّذِي
خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
الَّذِي جَعَلَ

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ
تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ
خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ
وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ غِشَاءً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَمُؤُا لَمَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِيُؤْمِنُونَ
يَحْكُمُونَ عَمَلًا لَلَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا
أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ
فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَإِنَّ اللَّهَ
مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ كَمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ
وَإِذَا
قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ
الْأَرْضَ هُمْ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ
وَإِذَا
قِيلَ لَهُمْ امْنُوا كَمَا آمَنَ قَوْمُ الْأَنْبِيَاءِ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ
الْأَرْضَ هُمْ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ
وَإِذَا لَمَعُوا
الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِنَّا خَلَوْنَا لَمِنَ السُّفَهَاءِ قَالُوا

انك

KATALOG NO	:	78
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 35a - 100 - 947/1 - 51732 (1b -2a)(2b -3a)
Hattatı	:	Ketebesiz (Mehmed Şevkî)
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Mushaf sayfaları (4 sayfası yazılı fasikül halinde)
Eserin ebadı	:	14,5 x 21,5 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	Serlavha 5 x 6 cm diğer sayfalar 7,5 x 13 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	1b -2a sayfaları 6'şar satır, 2b -3a sayfaları 13'er satır.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Durak işaretleri ve sûre başları konmamış, yerleri boş bırakılmıştır.
Konu	:	el-Fâtiḥâ sûresi 1/1-7, el-Baḳarâ sûresi 2/1-21
Metin	:	

1b - el-Fâtiḥâ sûresi

- (1) -1 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ (nesih)
- (2) -2 (") اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ (۲) الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ (۳)
- (3) -3 (") مَا لِكِ یَوْمِ الدِّیْنِ (۴) اِنَّا كُنَّا نَعْبُدُ وَاِیَّاكَ
- (4) -4 (") نَسْتَعِیْنُ (۵) اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِیْمَ (۶)
- (5) -5 (") صِرَاطَ الَّذِیْنَ اَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ غَیْرِ
- (6) -6 (") الْمَغْضُوْبِ عَلَیْهِمْ وَلَا الضَّالِّیْنَ (۷)

2a - el-Baḳarâ sûresi

- (1) -1 (") بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
- (2) -2 (") اَلَمْ (۱) ذٰلِكَ الْكِتٰبُ لَا رَیْبَ فِیْهِ هُدًى
- (3) -3 (") لِلْمُتَّقِیْنَ (۲) الَّذِیْنَ یُؤْمِنُوْنَ بِالْغَیْبِ وَیُقِیْمُوْنَ
- (4) -4 (") الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ یُنْفِقُوْنَ (۳)
- (5) -5 (") وَالَّذِیْنَ یُؤْمِنُوْنَ بِمَا اُنزِلَ اِلَیْكَ وَمَا
- (6) -6 (") اُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ یُوقِنُوْنَ (۴)

2b

- (")-1 (أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (٥))
- (")-2 (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ(٦) حَتَّمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ)
- (")-3 (وَ عَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ (٧) وَمِنَ النَّاسِ مَن يُقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ(٨))
- (")-4 (يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ(٩) فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ(١٠) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ(١١))
- (")-5 (أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ(١٢) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ)
- (")-6 (أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِن لَّا يَعْلَمُونَ(١٣) وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شِيَاطِينِهِمْ قَالُوا)

3a

- (")-1 (إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُنَ (١٤) اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ)
- (")-2 (وَيَمْدُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ (١٥) أُولَئِكَ الَّذِينَ اسْتَرَوْا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ(١٦) مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ(١٧) صُمُّ بَعْضِكُمْ عَمِّي فَهَمْ لَا يَرْجِعُونَ(١٨))
- (")-3 (أَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ)
- (")-4 (وَاللَّهُ مُجِيبٌ بِالْكَافِرِينَ (١٩) يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ)
- (")-5 (كَلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا)
- (")-6 (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ(٢٠) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (٢١) الَّذِي جَعَلَ)

Okunuşu

:

1b - el-Fâtihâ sûresi

1- Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm (1),

2- El-ḥamdü li'llâhi rabbi'l-'âlemîn(e) (2), Er-raḥmâni'r-raḥîm(i) (3),

3- Mâliki yevmi'd-dîn(i) (4), İyyâke na'büdü ve iyyâke

4- nesta'în(u) (5), İhdinâ's-şirâta'l-müsteḳîm(e) (6),

5- Şirâta'l-lezîne en'âmte âleyhim ğayri

6- 'l-mağdübi âleyhim ve lâ'd-dâllîn(e) (7).

2a - el-Bakarâ sûresi

- 1- Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm
- 2- Elif, lââm, mîim (1), Zâlike'l-kitâbu lâ reybe fih(i), huden
- 3- li'l-müttekîn(e) (2), Ellezîne yû'minûne bi'l-ğaybi ve yükîmûne
- 4- 'ş-şalâte ve mimmâ razaknâhüm yünfikûn(e) (3),
- 5- Vellezîne yû'minûne bi-mâ ünzile ileyke ve mâ
- 6- unzile min kablik(e) ve bi'l-âhîreti hüm yûkînûn(e) (4),

2b

- 1- Ûlâike âlâ huden min rabbihim ve Ûlâike hümü'l-müflihûn(e) (5),
- 2- İnne'l-lezîne keferû sevâün âleyhim eenzertehüm em lem
- 3- tünzirhüm lâ yû'minûn(e) (6), Hateme'llâhu âlâ kulûbihim ve âlâ sem'ihim,
- 4- ve âlâ ebşârihim ğişâveh(ğişâvetün), ve lehüm âzâbün âzîm(ün) (7), Ve mine
- 5- 'n-nâsi men yekülû âmennâ bi-llâhi ve bi'l-yevmi'l-âhîri ve mâ hüm bi mü'minîn(e) (8),
- 6- Yühâdi'üne'llâhe ve'llezîne âmenû, ve mâ yehde'üne illâ
- 7- enfüsehüm ve mâ yeş'ûrûn(e) (9), Fî kulûbihim maradun, fe-zâdehümü'llâhu
- 8- maradâ(n) ve lehüm âzâbün elimün bi-mâ kânû yekzibûn(e) (10), Ve izâ
- 9- kîle lehüm lâ tüfsidû fî'l-êrdi, kâlû innemâ nahnu müşlihûn(e) (11),
- 10- Elâ innehüm hümü'l-müfsidûne ve lâkin lâ yeş'ûrûn(e) (12), Ve izâ
- 11- kîle lehüm âminû kemâ âmene'n-nâsu kâlû enü'minü kemâ âmene's-sufehâu,
- 12- elâ innehüm hümü's-sufehâü ve lâkin lâ ya'lemûn(e) (13), Ve izâ lekû
- 13- 'l-lezîne âmenû kâlû âmennâ, ve izâ halev ilâ şeyâtînihim, kâlû

3a

- 1- innâ meâküm, innemâ nahnü müstehziûn(e) (14), Allâhu yestehziû bihim
- 2- ve yemüddühüm fî tuğyânihim ya'mehûn(e) (15), Ûlâike'l-lezîne
- 3- 'ştrevû'd-dalâlete bi'l-hüdâ, fe-mâ rabihat ticâretühüm ve mâ
- 4- kânû mühtedîn(e) (16), Meşelühüm kemeşeli'l-lezi'stevkade
- 5- nârâ(n), fe-lemmâ edâet mâ havlehu zehebe'llâhu bi-nûrihim ve terekehüm
- 6- fî zulumâtin lâ yübşirûn(e) (17), Şummun bükmün úmyun fe hüm lâ yerci'ûn(e) (18),
- 7- Ev keşayyibin mine's-semâi fîhi zulumâtün ve ra'dün ve berķ(un), yec'âlûne
- 8- eşâbiâhüm fî âzânihim mine's-şavâîkı hazara'l-mevt(i),
- 9- vâ'llâhu muhîṭun bi'l-kâfirîn(e) (19), Yekâdü'l-berķu yehṭafü ebşârahüm
- 10- küllemâ edâe lehüm meşev fîhi, ve izâ azleme âleyhim kāmû
- 11- ve lev şâe'llâhu lezehebe bi-sem'ihim ve ebşârihim innâ'llâhe âlâ
- 12- külli şey'in kadîr(un) (20), Yâ eyyüha'n-nâsu'büdû rabbekümü'llezî
- 13- halaķaküm ve'llezîne min kabliküm leâlleküm tettekûn(e) (21), El-lezî ceâle

Metin özü

: el-Fâtiḥâ sûresi 1/1-7

Rahmân ve Rahîm olan Allah (cc)'in ismiyle; hamdın sadece âlemlerin Rabbi olan Allah (cc)'a mahsus olduğundan, bir tek kulluk edilecek olan, yalnız yardım istenecek olan ve hesap gününün sahibi olan Allah (cc)'dan, sapıtıp gazaba uğrayanların yolunda değil, nimete erdirilmiş, doğru yol üzere olanların yolunda daim kılmasından bahsedilir.

el-Bakarâ sûresi 2/1-21

İçinde şüphe olmayan bu kitabın takva sahipleri için olduğundan, gayba inanan, namazı dosdoğru kılan, indirilene ve önceki indirilenlere inanan, âhirete inanan felâha ermiş kişilerden bahseder. Kalpleri ve kulakları mühürlenmiş, gözlerine perde çekilmişlerin, yalan söyleyen, fesad çıkaranların akıbetinden ve yalnız Allah (cc)'a kulluk edilmesi gerektiğinden bahsedilir.

هَذَا أَوْ ثَارَةً مِنْ عِلْمٍ أَنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
 وَمَنْ ضَلَّ مِنْ يَدٍ عَمَّا مِنْدُورٌ وَإِنَّ لِلَّهِ
 مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ
 عَنِ عَادَتِهِمْ غَافِلُونَ وَإِذَا حُشِرَ
 النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا
 بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ وَإِذَا نُنَادَى عَلَىٰ هِمِّ
 آيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْحَقُّ
 نَحْنُ جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ أَمْ يَقُولُونَ
 افْتَرَاهُ قُلْ إِنَّا فَرَقَيْنَاهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنْ
 اللَّهِ شَيْئًا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ صُورٍ فِيهِ كَذِبٌ
 شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْعَفْوَ الرَّحِيمُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ح ه نَزَّلَ الْكِتَابَ مِنْ اللَّهِ الْعَزِيزِ
 الْحَكِيمِ مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُسَيَّسٍ وَ
 الَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أَنْزَلْنَا مِنْ صُورِ
 الْقُرْآنِ مَا نَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 أَوْ فِي مَا خَلَقُوا مِنْ لَدُنْهُمْ
 شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ
 الْعَزَّةِ

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي
 مَا يَفْعَلُنِي وَلَا يَكُنْ أَرْسُلَ مَا يُوحَى
 إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ قُلْ أَرَأَيْتُمْ
 إِنْ كُنَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُكْفَرِينَ بِهٖ وَشَهِدْنَا
 بِهَا هُدًى مِّنْ بَيْنِ أَيْدِيهِ عَلَىٰ مِثْلِهِ فَأَمَّا
 وَاسْتَكْبَرُوا قَوْلًا لِلَّهِ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ
 وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ آمَنُوا
 لَوْ كُنَّا خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِمْ وَإِذْ لَمْ يَمْلِكُوا
 بِهِ فَسْتَفِمْوْا هَذَا أَفَلَا يَذَّكَّرُونَ وَمِنَ
 قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَىٰ إِنَّمَا وَرَّجَمَةٌ وَأَهْلًا
 كِتَابًا مُّصَدِّقًا لِّمَا كَرَّمَ اللَّهُ لُبُوبَهُ

الجزء

الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبَشَرِ لِّمُحْسِنِينَ إِنْ الَّذِينَ
 قَالُوا رَبَّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَاؤُا فَلَا خَوْفَ
 عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ أُولَٰئِكَ
 أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ
 إِحْسَانًا يَا جَاهَنَةُ أُمِّهِ كُرْهًا وَوَضَعْتَهُ
 كُرْهًا وَحَمَلَهُ وَفَضَّلَهُ نَالَ نُو شَهْرًا
 يَحْيَىٰ ذَا بَلَعٍ آسَفُوهٖ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً فَأَدَّى
 رَبِّي وَرَغْنِي أَنْ شَكَرْتُ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ
 عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْلَمَ صَالِحًا تُرْضِينِي
 وَأَصْلِحْ لِي فِي دِينِي وَمِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ وَأَنْ

مِنَ الْمُسْلِمِينَ أُولَئِكَ الَّذِينَ تَعْتَبِرُ
 عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَتَتَجَاوَزُ عَنْ
 سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْحِجَةِ وَعَدَا الصِّدْقِ
 الَّذِي كُنُوا يُوعَدُونَ وَالَّذِي
 قَالَ لَوْلَا دِدِيهِ أَقْرَبُ لَكُمْ مَا أَتَعَدْنَا تَنجِزَ
 أَخْرَجَ وَقَدْ خَلَّتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي
 وَهَذَا مَا يَنْتَعِبُونَ لَوْلَا أَنَّ مِثْرَةَ
 وَعَدَا اللَّهُ لَأَحْيَا فِي هَذَا الْأَسَاطِيرِ
 الْأُولِينَ أُولَئِكَ الَّذِينَ جَعَلَ اللَّهُ
 الْقَوْلَ فِيهِمْ أَصَمًّا قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ
 الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَنفُسُهُمْ كَانُوا خَائِسِرِينَ

وَجَلَدٌ

وَكَلَدٌ رَجَاءٌ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوَفِّيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ
 وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 عَلَى النَّارِ أَلَذَّابْتُمْ طِيبًا أَنْتُمْ فِي جِوَارِحِ الدُّنْيَا
 وَأَسِئْتُمْ تَتَعَبْتُمْ بِهَا فَا لِيَوْمَ تُجْرُونَ عَذَابٌ
 الْهُونِ يَسْمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ
 بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنَّمَا كُنْتُمْ تَقْسِمُونَ
 وَأَذْكُرُ أَخْوَعَاءِ إِذْ أَنْذَرْتُمُوهُم بِالْإِحْتِفَافِ
 وَقَدْ خَلَّتِ النَّذِيرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ
 الْأَعْتَادُ وَالْإِلَهُ اللَّهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
 عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ قَالُوا اجْعَلْ لَنَا
 لِيَأْتِيَنَا مِنَ الْقَبْرِ نَبَأًا بِمَا وَعَدْتَنَا أَنْ كُنْتُمْ

مِنَ الصَّادِقِينَ قَالَا إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ
 وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرِيدُ قَوْمًا
 يُتَّقُونَ فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلًا
 أُوذِيَهُمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُضْطَرِبٌ أَتَى هُوَ
 مَا أَسْبَغَ جِلْتَهُ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ
 نَذَرُوا كُلَّ شَيْءٍ يَا مُؤْمِنِينَ فَاصْبِرُوا لِمَا آوَى
 إِلَيْكُمْ كَهَاتِهِمْ كَذَلِكَ لَخُبْرَى لَقَوْمٌ لِيَّزِيدُوا
 وَلَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ أَخْرَجَهُمْ
 مِنَ بَيْتِ لُقْمَانَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
 فَسَالَتْ مِنْ تَحْتِهِ نَارٌ فَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ
 الَّتِي أَنْزَلَ عَلَى الْبَشَرِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

عليه

بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ وَلَقَدْ
 أَنْزَلْنَا مَا جَاءَكُمْ مِنَ الْقُرْآنِ وَأَنْزَلْنَا
 الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ قُلْ لَا أَنْصَرُهُمْ
 الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ
 صَلَّوْا عَلَيْهِمْ وَذَكَرَ إِفْكَهُمُ وَمَا كَانُوا
 يَفْتَرُونَ وَإِذْ صَرَّفْنَا إِلَيْكَ نَفْسًا
 مِنَ الْخَبْرِ لِيُنصِتُوا لِقَوْلِكَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ
 قَالُوا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَوْ إِلَى قَوْمِهِمْ
 مُنْذَرِينَ قَالُوا يَا قَوْمِ إِنَّا نَسْمَعُ مَا
 نُنَادِيكُمْ بِهِ مِنْ عِنْدِ مُوسَى مُصَدِّقًا لِمَا
 بَيْنَ يَدَيْهِ هُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُسْتَقِيمُونَ

يَا قَوْمَنَا اجْبِسُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَامْسُوا بِهِ
 يَعْمُرُكُمْ مِنْ ذُرِّيَّتِكُمْ وَيُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ الْبَلَمِ
 وَمَنْ لَا يُجِيبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُجِيبٍ فِي الْأَرْضِ
 وَلَيْسَ لَهُ مَرْدٌ مِنْهُ أُولَئِكَ أَوْلَئِكَ فِي صَعَادِ
 مَبِينٍ أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَمْ يَعْبُدْهُنَّ بَقَائِدٍ
 عَلَى أَنْ يُجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
 وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ
 هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
 بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ
 أُولُو الْأَرْسَالِ مَنْ أَرْسَلَ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ

ط

كَانَتْ تَهْمُهُمْ يَوْمَ رَأَوْهُمُ الْعَادُونَ
 لَمْ يَلْبَسُوا إِلَّا سَابِقَةَ مَنَابِرٍ بَلَاغٍ فَهَلْ
 يَهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْمَافِي سَقَمُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا وَقَعَتِ الْوَاصِعَةُ لَيْسَ لَوْفِقِهَا كَاذِبَةٌ
 خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ إِذَا رَجَعْتَ الْأَرْضُ
 رَجَا وَبَسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا فَكَانَتْ
 هَبَاءً مُنْبَثًا وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً
 فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ

وَأَصْحَابُ الشَّامَةِ مَا أَصْحَابُ الشَّامَةِ
 وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ
 الْمُقَرَّبُونَ ^٢ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ^٣
 الْأُولَى ^٤ وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ^٥ عَلَى
 سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ ^٦ مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا مَتَفًا ^٧ لِأَنْزِلِ
 يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ^٨
 بِالْكَوَابِ ^٩ وَابَارِيقٍ ^{١٠} وَكَاسٍ مِنْ مَعِينٍ ^{١١}
 لَا يَصُدُّ عَنْهَا ^{١٢} عَيْنٌ وَلَا يَنْزِفُونَ ^{١٣}
 وَقَاكِهِةٍ ^{١٤} فَمَا يَخْتَارُونَ ^{١٥} وَلِحَظِيرٍ ^{١٦} مِمَّا
 يَشْتَهُونَ ^{١٧} وَجُورٍ ^{١٨} عَيْنٍ ^{١٩} كَأَمْثَالِ
 اللُّؤْلُؤِ ^{٢٠} الْكَانُونِ ^{٢١} جَزَاءً ^{٢٢} بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ^{٢٣}

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْتِيهَا
 سَلَامًا سَلَامًا وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ ^١ مَا أَصْحَابُ
 الْيَمِينِ ^٢ فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ ^٣ وَطَلْحٍ ^٤
 مَنْضُودٍ ^٥ وَظِلِّ مَمْدُودٍ ^٦ وَمَاءٍ ^٧
 مَسْكُوبٍ ^٨ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ^٩ لَا مَقْطُوعِ ^{١٠}
 وَلَا مَمْنُوعَةٍ ^{١١} وَفَرِيشٍ ^{١٢} مَرْفُوعَةٍ ^{١٣} إِنَّا أَنْشَأْنَا ^{١٤}
 أَنْشَاءً ^{١٥} فَجَعَلْنَا هُنَّ ^{١٦} بَعَارٍ ^{١٧} عَرَابًا ^{١٨} تَرَابًا ^{١٩}
 لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ^{٢٠} ثَلَاثَةٌ ^{٢١} مِنَ الْأُولَى ^{٢٢} وَثَلَاثَةٌ ^{٢٣}
 مِنَ الْآخِرِينَ ^{٢٤} وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ ^{٢٥} مَا أَصْحَابُ
 الشِّمَالِ ^{٢٦} فِي سُمُورٍ ^{٢٧} وَجَهِيمٍ ^{٢٨} وَظِلٍّ ^{٢٩} مِنْ
 يَجُورٍ ^{٣٠} لَا بَارِدٍ ^{٣١} وَلَا كَرِيمٍ ^{٣٢} إِنَّهُمْ كَانُوا

قَلَادِكُ مَرْفِينٌ وَكَأَنَّهُ يُصِرُّونَ عَلَى
 الْحَنِينِ الْعَظِيمِ وَكَأَنَّهُ يَقُولُونَ إِنَّا مِنَّا
 وَكَأَنَّا تَرَاكَ وَعِظَا مَا إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ
 وَأَبَا وَنَا الْأَوْلُونَ قُلْنَا لَا وَلِيَّ وَالْآخِرِينَ
 لِمَجْعُوعُونَ إِلَى بَيْتِنَا يَوْمَ مَعْلُومٍ ثُمَّ أَنْكُرُوا
 أَيُّهَا الصَّالِحُونَ الْمَكِيدُونَ لَا تَكُونُوا مِن شَجَرٍ مِّنْ
 زَعْفَرٍ فَهَلْ وَرَيْتُمْهَا الْبَطُونَ فَشَارِبُونَ
 عَلَيْهِ مِنْ الْجَمِيمِ فَشَارِبُونَ شَرِبَ الْجَمِيمِ
 هَذَا نَزَلَهُمْ يَوْمَ الَّذِينَ يَخْتَلِفُ
 فَلَوْلَا تَصَدَّقُوا وَأَيْتُهُ مَا تَمُنُّونَ إِنَّكُمْ
 تَخْلَفُونَهُ أَمْ تَخْتَلِفُونَ لِمَنْ قَدَرْتُمْ

بِرَحْمَتِكَ
 ٦٧

بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا يَخْتَلِفُ بِسَبَبٍ عَلَيَّ
 أَنْبِيَاءَ لَمْ يَمُتْ أَحَدٌ وَنَسِيتُكُمْ فَمَا لَا يَعْلَمُونَ
 وَلَقَدْ عَلَّمْتُ النَّسَاءَ الْأُولَى قُلُوبًا
 تَذَكَّرُونَ أَفَأَيْتُهُ مَا يَحْرُثُونَ إِنَّكُمْ
 تَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ يَخْتَلِفُونَ لَوْ نَشَاءُ
 لَجَعَلْنَاهُمْ حُطًّا مَا فَضَّلْتُمْ تَقَكُّهُورًا
 إِنَّا الْمَعْرُومُونَ بَلْ يَخْتَلِفُ مَجْرُومُونَ أَفَأَيْتُهُ
 الْمَاءَ الَّذِي شَرِبْتُمْ إِنَّكُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ
 مِنْ الْمَزْنِ أَمْ تَخْتَلِفُونَ لَوْ نَشَاءُ
 لَجَعَلْنَاهُمْ أَجَاكِمًا فَلَوْلَا نَشَاءُ كُرُومًا
 أَفَأَيْتُهُ النَّارَ الَّتِي تَوْرُونَ إِنَّكُمْ

مَدِينِينَ ^{٢٩٠} رَجُّوهُنَّ أَنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ
 فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقْرَبِينَ ^{٢٩١} فَوَرِّجْهُ
 وَرِيحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمُهُ ^{٢٩٢} وَأَمَّا إِنْ كَانَ
 مِنْ أَصْحَابِ الْبَيْتِ ^{٢٩٣} فَسَلِّمْ لَهُ مِنْ تَحْتِهَا
 السَّلَامَ ^{٢٩٤} وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَلَّفِينَ
 الصَّالِينَ ^{٢٩٥} فَذَرُّهُ مِنْ جَهَنَّمَ ^{٢٩٦} وَتَصَلَّيْهُ
 حَيْثُمَا ^{٢٩٧} إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ
 فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ
 كَتَبْتَهُ السَّنَةَ السَّادِسَةَ لِلْمَعْرُوفِ بِسُورَةِ
 غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَلِوَالِدَيْهِ وَلِإِخْوَانِهِ
 آمِينَ ٢٩٦

أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا ^{٢٩٨} نَحْنُ الْمُنْتَشُونَ
 جَعَلْنَا مَا نَدُكَّرُهُ وَمَتَاعًا لِلْمُؤْمِنِينَ
 فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ^{٢٩٩} فَلَا أُقْسِمُ
 بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ^{٣٠٠} وَإِنَّهُ لَمَقْسَمٌ لَوْ تَحَوَّنَ عِظْمًا
 إِنَّهُ لَفَرَّقَانُ كَرِيمًا ^{٣٠١} وَمَكُونُ
 لَا يُؤْمِنُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ^{٣٠٢} نَزِيلٌ مِنْ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ ^{٣٠٣} أَفَهَذَا الْحَدِيثُ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ
 وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ
 فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ^{٣٠٤} وَأَنْتُمْ
 حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ ^{٣٠٥} وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ
 وَلَكِنْ لَا تَبْصُرُونَ ^{٣٠٦} فَلَوْلَا أَنْ كُنْتُمْ غَيْرَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

KATALOG NO	:	79
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 35b-101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732 (1b-2a)(2b-3a)(3b-4a)(4b-5a)(5b-6a)(6b-7a)(7b-8a)(8b-9a)
Hattatı	:	Mehmed Şevki ²²⁸
Târihi	:	h. 1296
Formu	:	Mushaf sayfaları (16 sayfası yazılı fasikül halinde)
Eserin ebadı	:	16 x 25 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	6 x 12 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	İlk sayfa 8 satır, diğer sayfalar 11 satır, son sayfa 7 satır ve 3 satır imzâ.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Durak işaretleri ve sûre başları konmamış, yerleri boş bırakılmıştır. Tı ve lâm durakları ile çekme işaretleri kırmızı mürekkeple belirlenmiştir.
Konu	:	el-Ahkâf sûresi 46/1- 35, el-Vâkıâ sûresi 56/1-96.
Metin	:	

1b - el-Ahkâf sûresi 46

- 1- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (nesih)
- 2- (") حم (١) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ
- 3- (") الْحَكِيمِ (٢) مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
- 4- (") وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَ
- 5- (") الَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أَنْزَرْنَا مُعْرِضُونَ (٣)
- 6- (") قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
- 7- (") أُرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ
- 8- (") شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ انْتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ

2a

- 1- (") هَذَا أَوْ أَنَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (٤)
- 2- (") وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ
- 3- (") مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْفِيَامَةِ وَهُمْ
- 4- (") عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ (٥) وَإِذَا حُشِرَ

²²⁸ Mehmed Şevkî Efendi (d. 1245/1829, v. 1304/1887), bkz. dipnot 98.

- 5- (") النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا
 6- (") بَعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ (٦) وَإِذَا تَنَالَى عَلَيْهِمْ
 7- (") آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ
 8- (") لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ (٧) أَمْ يَقُولُونَ
 9- (") افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنْ
 10- (") اللَّهُ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَى بِهِ
 11- (") شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ (٨)

2b

- 1- (") قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي
 2- (") مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَى
 3- (") إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ (٩) قُلْ أَرَأَيْتُمْ
 4- (") إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ
 5- (") شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى مِثْلِهِ فَأَمَنْ
 6- (") وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنْ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (١٠)
 7- (") وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا
 8- (") لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا
 9- (") بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِنْكَ فَدِيمٌ (١١) وَمِنْ
 10- (") قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا
 11- (") كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِسَانًا عَرَبِيًّا لِنُنذِرَ

3a

- 1- (") الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبُشِّرِي لِلْمُحْسِنِينَ (١٢) إِنْ الَّذِينَ
 2- (") قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ
 3- (") عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (١٣) أُولَئِكَ
 4- (") أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا
 5- (") يَعْمَلُونَ (١٤) وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ
 6- (") إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ
 7- (") كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا
 8- (") حَتَّى إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ
 9- (") رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ
 10- (") عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
 11- (") وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي

3b

- 1- (") مِنَ الْمُسْلِمِينَ (١٥) أُولَئِكَ الَّذِينَ نَنْقَلُ

- 2- (") عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ
 3- (") سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الصِّدْقِ
 4- (") الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ (١٦) وَالَّذِي
 5- (") قَالَ لَوْلَا إِلَهُي لَمَنْعَنِي أَنْ
 6- (") أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي
 7- (") وَهُمَا يَسْتَعِينَانِ اللَّهُ وَيُلْكَ أَمِنْ إِنْ
 8- (") وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ
 9- (") الْأَوَّلِينَ (١٧) أُولَئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ
 10- (") الْقَوْلُ فِي أَمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ
 11- (") الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ (١٨)

4a

- 1- (") وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوقَّيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ
 2- (") وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ (١٩) وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 3- (") عَلَى النَّارِ أَدْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا
 4- (") وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْرَوْنَ عَذَابَ
 5- (") الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ
 6- (") بِعَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ (٢٠)
 7- (") وَادْكُرْ آخَا عَادٍ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ
 8- (") وَقَدْ خَلَّتِ النَّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ
 9- (") إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
 10- (") عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ (٢١) قَالُوا أَجِئْتَنَا
 11- (") لِتَأْفِكَنَا عَنْ آلِهَتِنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ

4b

- 1- (") مِنَ الصَّادِقِينَ (٢٢) قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ
 2- (") وَأُبْلِغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا
 3- (") تَجْهَلُونَ (٢٣) فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ
 4- (") أُوْدِيِّتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُمَطَّرْنَا بَلْ هُوَ
 5- (") مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ (٢٤)
 6- (") تُدَمِّرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَى
 7- (") إِلَّا مَسَاكِينُهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ (٢٥)
 8- (") وَلَقَدْ مَكَّنَّاهُمْ فِيمَا إِنْ مَكَّنَّاكُمْ فِيهِ
 9- (") وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً
 10- (") فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ (سَمْعُهُمْ) وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ
 11- (") مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ

5a

- 1- (") بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ (٢٦) وَلَقَدْ
 2- (") أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْفُرَىٰ وَصَرَفْنَا
 3- (") الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ (٢٧) فَلَوْلَا نَصْرَهُمْ
 4- (") الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ
 5- (") ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكِ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا
 6- (") يَفْتَرُونَ (٢٨) وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفْرًا
 7- (") مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ
 8- (") قَالُوا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
 9- (") مُنْذِرِينَ (٢٩) قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا
 10- (") كِتَابًا أَنْزَلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِمَا
 11- (") بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ (٣٠)

5b

- 1- (") يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ
 2- (") يَعْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ (٣١)
 3- (") وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ
 4- (") وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ
 5- (") مُبِينٍ (٣٢) أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ
 6- (") السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَعْزِبْ بِخَلْقِهِنَّ بِقَادِرٍ
 7- (") عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (٣٣)
 8- (") وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ
 9- (") هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
 10- (") بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ (٣٤) فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ
 11- (") أُولُو الْعَرْصِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ

6a

- 1- (") كَانَتْهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ
 2- (") لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ بَلَاغٌ فَهَلْ
 3- (") يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ (٣٥) ²²⁹

el-Vâkıâ sûresi 56

- 4- (") بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 5- (") إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ (١) لَيْسَ لَوْفَعَتِهَا كَاذِبَةٌ (٢)
 6- (") خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ (٣) إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ

- 7- (") (٤) وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا (٥) فَكَانَتْ
 8- (") (٦) هَبَاءً مُنْبَثًّا وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً (٧)
 9- (") فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ (٨)

6b

- 1- (") وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ (٩)
 2- (") وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ (١٠) أُولَئِكَ
 3- (") الْمُقَرَّبُونَ (١١) فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ (١٢) ثَلَاثَةٌ مِنْ
 4- (") الْأُولَى (١٣) وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ (١٤) عَلَى
 5- (") سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ (١٥) مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ (١٦)
 6- (") يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ (١٧)
 7- (") بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقٍ وَكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ (١٨)
 8- (") لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزَفُونَ (١٩)
 9- (") وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ (٢٠) وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا
 10- (") يَشْتَهُونَ (٢١) وَحُورٍ عِينٍ (٢٢) كَأَمْثَالِ
 11- (") اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ (٢٣) جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (٢٤)

7a

- 1- (") لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا (٢٥) إِلَّا قِيلًا
 2- (") سَلَامًا سَلَامًا (٢٦) وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ
 3- (") الْيَمِينِ (٢٧) فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ (٢٨) وَطَلْحٍ
 4- (") مَضْضُودٍ (٢٩) وَظِلِّ مَمْدُودٍ (٣٠) وَمَاءٍ
 5- (") مَسْكُوبٍ (٣١) وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ (٣٢) لَا مَقْطُوعَةٍ
 6- (") وَلَا مَمْنُوعَةٍ (٣٣) وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍ (٣٤) إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ
 7- (") إِنِشَاءً (٣٥) فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا (٣٦) غُرُبًا أَتْرَابًا (٣٧)
 8- (") لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ (٣٨) ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأُولَى (٣٩) وَثَلَاثَةٌ
 9- (") مِنَ الْآخِرِينَ (٤٠) وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابُ
 10- (") الشِّمَالِ (٤١) فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ (٤٢) وَظِلِّ مِنْ
 11- (") يَحْمُومٍ (٤٣) لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ (٤٤) إِنَّهُمْ كَانُوا

7b

- 1- (") قَلِيلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ (٤٥) وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى
 2- (") الْحِنْتِ الْعَظِيمِ (٤٦) وَكَانُوا يَقُولُونَ أَإِذَا مِتْنَا
 3- (") وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ (٤٧)
 4- (") أَوْ آبَاؤُنَا الْأُولُونَ (٤٨) قُلْ إِنَّ الْأُولَى وَالْآخِرِينَ (٤٩)
 5- (") لَمَجْمُوعُونَ إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ (٥٠) ثُمَّ إِنَّكُمْ

- 6- (") أَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ (٥١) لَا كُفْرَانَ لِمَنْ شَجَرَ مِنْ
 7- (") زُقُومٍ (٥٢) فَمَالُؤُنْ مِنْهَا الْبُطُونُ (٥٣) فَسَارِبُونَ
 8- (") عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ (٥٤) فَسَارِبُونَ شَرْبَ الْهَيْمِ (٥٥)
 9- (") هَذَا نُزْلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ (٥٦) نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ
 10- (") فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ (٥٧) أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ (٥٨) أَأَنْتُمْ
 11- (") تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ (٥٩) نَحْنُ قَدَرْنَا

8a

- 1- (") بَيِّنْكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ (٦٠) عَلَى
 2- (") أَنْ نُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَنُنشِئْكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ (٦١)
 3- (") وَاقْدِرْ عَلِمْتُمْ النِّسَاءَ الْأُولَى فَلَوْلَا
 4- (") تَذَكَّرُونَ (٦٢) أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ (٦٣) ءَأَنْتُمْ
 5- (") تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ (٦٤) لَوْ نَشَاءُ
 6- (") لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ (٦٥)
 7- (") إِنَّا لَمُعْرِضُونَ (٦٦) بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ (٦٧) أَفَرَأَيْتُمْ
 8- (") الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ (٦٨) ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ
 9- (") مِنَ الْمَرْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ (٦٩) لَوْ نَشَاءُ
 10- (") جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ (٧٠)
 11- (") أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ (٧١) ءَأَنْتُمْ

8b

- 1- (") أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ (٧٢) نَحْنُ
 2- (") جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَمَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ (٧٣)
 3- (") فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ (٧٤) فَلَا أُفْسِمُ
 4- (") بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ (٧٥) وَإِنَّهُ لَفَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ (٧٦)
 5- (") إِنَّهُ لَفُرْقَانٌ كَرِيمٌ (٧٧) فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ (٧٨)
 6- (") لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ (٧٩) تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ
 7- (") الْعَالَمِينَ (٨٠) أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ (٨١)
 8- (") وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْتُمْ تُكذِّبُونَ (٨٢)
 9- (") فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُومَ (٨٣) وَأَنْتُمْ
 10- (") حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ (٨٤) وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ
 11- (") وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ (٨٥) فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ

9a

- 1- (") مَدِينِينَ (٨٦) تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (٨٧)
 2- (") فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُفَرِّبِينَ (٨٨) فَرَوْحٌ

- 3- (") وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٍ (٨٩) وَأَمَّا إِنْ كَانَ
 4- (") مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ (٩٠) فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ
 5- (") الْيَمِينِ (٩١) وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكْذِبِينَ
 6- (") الضَّالِّينَ (٩٢) فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ (٩٣) وَتَصْلِيَةٌ
 7- (") جَجِيمٍ (٩٤) إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ (٩٥)
 8- (") فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ (٩٦)²³⁰
 9- (imzâ satırı) كَتَبَهُ السَّيِّدُ مُحَمَّدُ الْمَعْرُوفُ بِشَوْقِي
 10- (") عَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَلَوْلَا دَيْهٍ وَلِمَنْ نَظَرَ فِيهِ أَمِينٌ ١٢٩٦

Okunuşu :

1b - el-Ahkâf sûresi 46

- 1- Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm
 2- Hââ mîim (1), Tenzîlü'l-kitâbi mine'llâhi'l-âzîzi
 3- 'l-hakîm(i) (2), Mâ hâlakne's-semâvâti ve'l-erda
 4- ve mâ beynehümâ illâ bi'l-ħaqqı ve ecelin müsemma(n), ve
 5- 'l-lezîne keferû âmmâ ünzirû mu'ridûn(e) (3),
 6- Kul ereeytüm mâ ted'üne min dûni'llâhi
 7- erûnî mâzâ hâlakû mine'l-erdi em lehüm
 8- şirkün fîs semâvât(i), îtûnî bi-kitâbin min kabli

2a

- 1- hâzâ ev eşâretin min ilmin in küntüm şâdikîn(e) (4),
 2- Ve men edallü mimmen yed'û min dûni'llâhi
 3- men lâ yestecîbü lehü ilâ yevmi'l-kıyâmeti ve hüm
 4- ân du'âihim ğâfilûn(e) (5), Ve izâ huşıra
 5- 'n-nâsu kânû lehüm e'dâen ve kânû
 6- bi-îbâdetihim kâfirîn(e) (6), Ve izâ tutlâ âleyhim
 7- âyâtünâ beyyinâtin kâle'l-lezîne keferû li'l-ħaqqı
 8- lemmâ câehüm hâzâ siħrun mübîn(un) (7), Em yeķülüne
 9- 'fterâh(u), kul ini'ftereytuhu fe-lâ temliküne lî mine
 10- 'llâhi şey'â(n), hüve e'lemü bi-mâ tüfidüne fih(i), kefâ bihî
 11- şehîden beynî ve beyneküm ve hüve'l-ğafûru'r-rahîm(u) (8),

2b

- 1- Kul mâ küntü bid'ân mine'r-Rusuli ve mâ edrî
 2- mâ yüf'âlü bî ve lâ biküm, in ettebiü illâ mâ yûhâ

²³⁰ el-Vâķiâ sûresi 56/1-96

- 3- ileyve ve mâ ene illâ nezîrun mübîn(un) (9), *Çul eraeytüm*
 4- in kâne min İndi'llâhi ve kefertüm bihî ve şehide
 5- şâhidun min benî isrâîle âlâ mişlihî fe-âmene
 6- ve'stekbertum, inne'llâhe lâ yehdî'l-kavme'z-zâlimîn(e) (10),
 7- Ve *kâle'l-lezîne keferû lillezîne âmenû*
 8- lev kâne hayren mâ sebekûnâ ileyh(i), ve iz lem yehtedû
 9- bihî fe-seyekûlûne hâzâ ifkûn kadîm(un) (11), Ve min
 10- kablihî kitâbü Mûsâ imâmen ve rahmeh(rahmeten) ve hâzâ
 11- kitâbun müşaddîkun lisânen ârabiyyen li-yünzira

3a

- 1- 'llezîne zalemû ve büşrâ li'l-mühsinîn(e) (12), *İnne'llezîne*
 2- *kâlû rabbüne'llâhu şümme'stekâmû felâ havfun*
 3- âleyhim ve lâ hüm yahzenûn(e) (13), *Ûlâike*
 4- *aşhâbü'l-cenneti hâlidîne fihâ, cezâen bimâ kânû*
 5- *ya'melûn(e) (14), Ve vaşşayne'l-insâne bi-vâlideyhi*
 6- *ihsânâ(n), hamelethü ümmühü kürhen ve vadaâthu*
 7- *kürhâ(n), ve hamlühü ve fişâlühü şelâsüne şehrá(n),*
 8- *hattâ izâ beleğa eşüddehü ve beleğa erba'îne seneten kâle*
 9- *rabbî evzî'nî en eşküre ni'meteke'lletî en'âmte*
 10- *âleyve ve âlâ vâlideyye ve en e'mele şâlihân terdâhu*
 11- *ve eşlihî lî fî zürriyyetî, innî tübtü ileyke ve innî*

3b

- 1- mine'l-müslimîn(e) (15), *Ûlâike'llezîne netekabbelü*
 2- *ânhüm ahsene mâ âmilû ve netecâvezü ân*
 3- *seyyiatihim fî aşhâbi'l-cenneti, va'de's-şıdkı*
 4- 'llezî kânû yûâdûn(e) (16), *Vellezî*
 5- *kâle li-vâlideyhi üffin lekümâ e teidâninî en*
 6- *uhrice ve kad haleti'l-kurûnu min kablî*
 7- *ve hümâ yesteğîşâni'llâhe veyleke âmin, inne*
 8- *va'de'llâhi haçkun, fe-yekûlu mâ hâzâ illâ esâtîru*
 9- 'l-evvelîn(e) (17), *Ûlâike'llezîne haçka âleyhimü*
 10- 'l-kavlu fî ümemin kad halet min kablihî mine
 11- 'l-cinni ve'l-ins(i), *innehüm kânû hâsirîn(e) (18),*

4a

- 1- *Ve li-küllin derecâtün mimmâ âmil(û) ve li-yüveffiyehüm e'mâlehüm ve hüm*
 2- *lâ yüzlemûn(e) (19), Ve yevme yü'radu'llezîne keferû*
 3- *âlâ'n-nâr(i), ezhebtüm tayyibâtiküm fî hayâtikümü'd-dünyâ*

- 4- vestemta'tüm bihâ, fe'l-yevme tuczevne âzâbe
- 5- 'l-hûni bi mâ küntüm testekbirûne fî'l-erdî
- 6- bi-ğayri'l-ħakķı ve bimâ küntüm tefsukûn(e) (20),
- 7- Ve'zķür eħâ âd(in), iz enzere kavmehu bi'l-eħķâfi
- 8- ve kad ħaleti'n-nüzürü min beyni yedeyhi ve min ħalfihî
- 9- ellâ te'büdü illâ'llâh(e), innî eħâfu âleyküm
- 10- âzâbe yevmin âzîm(in) (21), Kâlû eci'tenâ
- 11- li-te'fikenâ ân âlihetinâ, fe'tinâ bi-mâ teidünâ in kunte

4b

- 1- mine's-şâdikîn(e) (22), Kâle inneme'l-îlmu inde'llâhi
- 2- ve übelliğuküm mâ ürsiltü bihî ve lâkinnî erâküm kavmen
- 3- techelûn(e) (23), Fe-lemmâ raevhu âridan müstakbile
- 4- evdiyethim kâlû hâzâ âridun mümtırun(â), bel hüve
- 5- me'ste'celtüm bih(i), riħun fihâ âzâbün elîm(ün) (24),
- 6- Tüdemmiru külle şey'in bi-emri rabbihâ fe-eşbeħû lâ yürâ
- 7- illâ mesâkinühüm, kezâlike neczî'l-ķavme'l-mücrimîn(e) (25),
- 8- Ve lekad mekkennâhüm fî-mâ in mekkennâkum fihî
- 9- ve ceâlnâ lehüm sem'ân ve ebşâran ve ef'ideten
- 10- fe-mâ ağnâ ânühüm sem'ühüm ve lâ ebşâruhüm ve lâ ef'idetühüm
- 11- min şey'in iz kânû yechadûne bi-âyâti'llâhi ve ħâķa

5a

- 1- bihim mâ kânû bihî yestehziûn(e) (26), Ve lekad
- 2- ehleknâ mâ ħavleküm mine'l-ķurâ ve şarrafna
- 3- 'l-âyâti leâllehüm yerciûn(e) (27), Fe-lev lâ naşarehümü
- 4- 'l-lezîne't-teħazû min dûni'llâhi kurbânen âliheh(âliheten), bel
- 5- ðallû ânühüm ve zâlike ifkühüm ve mâ kânû
- 6- yefterûn(e) (28), Ve iz şarafnâ ileyke neferen
- 7- mine'l-cinni yestemiûne'l-ķur'âne fe-lemmâ ħadarûhu
- 8- kâlû enşitû, fe-lemmâ ķudıye ve'llev ilâ kavmihim
- 9- münzirîn(e) (29), Kâlû yâ kavmenâ innâ semî'nâ
- 10- kitâben ünzile min ba'di Mûsâ müşaddıķan li-mâ
- 11- beyne yedeyhi yehdî ila'l-ħakķı ve ilâ ħarîķın müsteķîm(in) (30),

5b

- 1- Yâ kavmenâ ecîbû dâiye'llâhi ve âminû bihî
- 2- yağfir leküm min zünûbiküm ve yücirküm min âzâbin elîm(in) (31),
- 3- Ve men lâ yücib dâiye'llâhi fe-leyse bi-mü'cizin fî'l-erdî
- 4- ve leyse lehu min dûnihî evliyâü, ûlâike fî dalâlin

- 5- mübîn(in) (32), E-ve-lem yerev enne'llâhe'llezî ħalaka
 6- 's-semâvâti ve'l-erda ve lem ya'ye bi-ħalkihinne bi-kâdirin
 7- âlâ en yühyiye'l-mevtâ, belâ innehü âlâ külli şey'in ħadîr(un) (33),
 8- Ve yevme yü'radu'l-lezîne keferû âle'n-nâr(i),e-leyse
 9- hâzâ bi'l-ħakķ(ı), ħâlû belâ ve rabbînâ, ħâle fe-zûķû'l-âzâbe
 10- bi-mâ küntüm tekfürûn(e) (34), Faşbir kemâ şabere
 11- ûlû'l-âzmi mine'r-rusuli ve lâ testa'cil lehüm,

6a

- 1- ke-ennehüm yevme yerevne mâ yûâdüne
 2- lem yelbeşü illâ sââten min nehârin, belâğ(un), fe-hel
 3- yühlekü illa'l-ķavmu'l-fâsikün(e) (35).
 4- Bismi'llâhi'r-raħmâni'r-raħîm
 5- İzâ ve ħâti'l-vâķiâh(vâķiatü) (1), Leyse li-vaķ'âtiĥâ kâzibeh(kâzibetün) (2),
 6- Ĥâfiđatün râfiâh(râfiatün) (3), İzâ ruceti'l-erdu
 7- reccâ(n) (4), Ve busseti'l-cibâlü bessâ(n) (5), Fe kânet
 8- hebâen münbeşşâ(n) (6), Ve küntüm ezvâcen selâşeh(selâşeten) (7),
 9- Fe-eşĥâbu'l-meymeneti mâ eşĥâbu'l-meymeneti (8),

6b

- 1- Ve eşĥâbu'l-meş'emeti mâ eşĥâbu'l-meş'emeti (9),
 2- Ve's-sâbiküne's-sâbikün(e) (10), Üläike
 3- 'l-müķarrabün(e) (11), Fî cennâti'n-naîm(i) (12), Şülletün mine
 4- 'l-evvelîn(e) (13), Ve ħalîlün mine'l-âĥirîn(e) (14), Âlâ
 5- sururin mevdûnetin (15), Mutteķiîne âleyĥâ müteķâbilîn(e) (16),
 6- Yeťûfu âleyhim vildânun müĥalledün(e) (17),
 7- Bi-ekvâbin ve ebârîķa ve ke'sin min meîn(in) (18),
 8- Lâ yüşaddeüne ânhâ ve lâ yünzifün(e) (19),
 9- Ve fâķihetin mimmâ yeteĥayyerün(e) (20), Ve laĥmi țayrin mimmâ
 10- yeşteĥûn(e) (21), Ve ĥûrun înun (22), Ke-emşâli
 11- 'l-lu'lui'l-meknûn(i) (23), Cezâen bimâ kânû ya'melün(e) (24),

7a

- 1- Lâ yesmeüne fihâ leğven ve lâ te'sîmâ(n) (25), İllâ ķilen
 2- selâmen selâmâ(selâmen) (26), Ve eşĥâbu'l-yemîni mâ-eşĥâbu
 3- 'l-yemîn(i) (27), Fî-sıdrin maĥdûd(in) (28), Ve talĥın
 4- mendûd(in) (29), Ve zıllin memdûd(in) (30), Ve mâin
 5- meskûb(in) (31), Ve fâķihetin keşîratin (32), Lâ maķtûâtin
 6- ve lâ memnûâh(tin) (33), Ve furuşin merfûâh(tin) (34), İnnâ enşe'nâhünne
 7- inşâe(n) (35), Fe-cealnâ hünne ebķârân (36), Úruben etrâbâ(n) (37),

- 8- *Li-eşhâbi'l-yemîn(i)* (38), *Şülletün mine'l-evvelîn(e)* (39), *Ve şülletün*
 9- *mine'l-âhîrîn(e)* (40), *Ve eşhâbü's-şimâli mâ eşhâbü*
 10- *'ş-şimâl(i)* (41), *Fî semûmin ve hamîm(in)* (42), *Ve zıllin min*
 11- *yehmûm(in)* (43), *Lâ bâridin ve lâ kerîm(in)* (44), *İnnehüm kânû*

7b

- 1- *ķable zâlike mütrefîn(e)* (45), *Ve kânû yüşîrrûne âlâ*
 2- *'l-hınsî'l-âzîm(i)* (46), *Ve kânû yeķülûne eizâ mitnâ*
 3- *ve künnâ türâben ve îzâmen einnâ lemeb'ûşûn(e)* (47),
 4- *E-ve âbâüna'l-evvelûn(e)* (48), *ķul inne'l-evvelîne ve'l-âhîrîn(e)* (49),
 5- *Lemecmûüne ilâ mîķâti yevmin ma'lûm(in)* (50), *Şümme inneküm*
 6- *eyyühe'd-dâllûne'l-mükezzibûn(e)* (51), *Leâkilûne min şecerin min*
 7- *zaķķumin* (52), *Fe-mâliûne minhe'l-bütûn(e)* (53), *Fe-şâribûne*
 8- *âleyhi mine'l-hamîm(i)* (54), *Fe-şâribûne şürbe'l-hîm(i)* (55),
 9- *Hâzâ nüzülühüm yevme'd-dîn(i)* (56), *Nahnü ħalaķnâküm*
 10- *felevlâ tüşaddikûn(e)* (57), *Eferaeytüm mâtümnûn(e)* (58), *Eentüm*
 11- *taĥlukûnehû em naĥnü'l-ĥâlikûn(e)* (59), *Naĥnü ķaddernâ*

8a

- 1- *beynekmü'l-mevte ve mâ naĥnü bi-mes'bûķîn(e)* (60), *Âlâ*
 2- *en nübeddile emşâleküm ve nunşieküm fî mâ lâ ta'lemûn(e)* (61),
 3- *Ve leķad âlimtümü'n-neş'ete'l-ûlâ felevlâ*
 4- *tezekerûn(e)* (62), *Eferaeytüm mâ taĥruşûn(e)* (63), *Eentüm*
 5- *tezraûnehû em naĥnu'z-zâriûn(e)* (64), *Lev neşâü*
 6- *leceâlnâhu ħuţâmen fe-zaltüm tefekkehûn(e)* (65),
 7- *İnnâ lemüġramûn(e)* (66), *Bel naĥnü meĥrûmûn(e)* (67), *Eferaeytümü*
 8- *'l-mâe'l-lezî teşrabûn(e)* (68), *Eentüm enzeltümûhu*
 9- *mine'l-müzni em naĥnu'l-münzilûn(e)* (69), *Lev neşâü*
 10- *ceâlnâhu ücâcen felevlâ teşķürûn(e)* (70),
 11- *Eferaeytümü'n-nâre'l-letî tûrûn(e)* (71), *Eentüm*

8b

- 1- *enşe'tüm şeceretehâ em naĥnü'l-münşîûn(e)* (72), *Naĥnü*
 2- *ceâlnâhâ tezķireten ve metâân lilmuķvîn(e)* (73),
 3- *Fe-sebbih bismi rabbike'l-âzîm(i)* (74), *Fe-lâ üķsimü*
 4- *bi-mevâķî'n-nücûm(i)* (75), *Ve innehu leķasemün lev ta'lemûne âzîm(un)* (76),
 5- *İnnehu le-ķur'ânun kerîm(un)* (77), *Fî kitâbin meknûn(in)* (78),
 6- *Lâ yemessuhû illâ'l-müţahherûn(e)* (79), *Tenzîlün min rabbi*
 7- *'l-âlemîn(e)* (80), *Efebihâza'l-ĥadîşi entüm müdhinûn(e)* (81),
 8- *Ve tec'âlûne rızķaküm enneküm tükezzibûn(e)* (82),

- 9- *Felev lâ izâ beleğati'l-hulķüm(e) (83), Ve entüm*
 10- *hîneizin tenzurûn(e) (84), Ve naĥnü eķrabü ileyhi minküm*
 11- *ve lâkin lâ tûbşirûn(e) (85), Felev lâ in küntüm ğayre*

9a

- 1- *medînîn(e) (86), Terciûnehâ in küntüm şâdikîn(e) (87),*
 2- *Feemmâ in kâne mine'l-müķarrabîn(e) (88), Fe-ravĥun*
 3- *ve rayĥânun ve cennetü naîm(in) (89), Ve emmâ in kâne*
 4- *min eşĥâbi'l-yemîn(i) (90), Fe-selâmün leke min eşĥâbi*
 5- *'l-yemîn(i) (91), Ve emmâ in kâne mine'l-mükezzibîne*
 6- *'d-dâllîn(e) (92), Fe-nüzülün min ĥamîm(in) (93), Ve teşliyetü*
 7- *caĥîm(in) (94), İnne hâzâ lehüve ĥaķķu'l-yaķîn(i) (95),*
 8- *Fe-sebbih bismi rabbike'l-âzîm(i) (96).*

(imzâ satırı)- *Ketebehu's-Seyyid Muhammed el-ma'rûf bi Şevkî*

(")- *ġaferâllâhü lehu velivâlidayhi ve limen nezara fĥi âmîn, 1296.*

Metin özü

: el-Aĥķâf sûresi 46/1- 35

Kura'an-ı Kerim'in hikmet sahibi Allah (cc) tarafından indirildiği, küfredenlerin uyarıldıkları şeylerden yüz çevirdikleri ve bunun bir sihir olduğunu iddia etmeleri, peygamberin vahye tabi olduğu ve ancak bir uyarıcı olduğu, kibirlenenlerin zalim olacağı ve hidayete erdirilmeyeceği, anne babaya iyilik eden, onlara "üf" bile demeyenlerin, salih amel işleyen, namaz kılan ve tövbe edenlerin affedilip, cennetlik olacağı, önceki ümmetler içinde Âd (as)'ın kavmini Ahķâf denen yerde uyardığı ve bunun gibi öncesinde ve sonrasında pek çok uyarıcıların geldiği ancak tebliğe itaat etmeyip Allah (cc)'ın âyetleriyle mücadele eden cahil kavimlerin elim bir azapla helak edilişi, bununla beraber Kur'an-ı Kerim'i dinlemek için gelen cin topluluğunun, kavmini uyarmak için geri dönünüşü ve azim sahibi olan peygamberlerin nasıl sabrettiği hakkındadır.

el-Vâķiâ sûresi 56/1-96

Kıyamet gününün dehşetinden, o günde insanların üç sınıfa ayrılacağından, cennetlik ve cehennemliklerin alacağı mükâfat ve cezadan, ölümden sonraki yaratılıştan bahsetmektedir.

وَجِيءَ بِكَبِيرٍ وَجِيءَ بِأَبِي حَتَمٍ
وَجِيءَ بِأَبِي حَتَمٍ وَجِيءَ بِأَبِي حَتَمٍ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا حَسَدَ إِلَّا فِي الْإِثْمَيْنِ رَجُلٌ
أَتَاهُ اللَّهُ الْفَرَانَ فَهُوَ يَقُومُ بِهِ أَنَا اللَّيْلُ وَأَنَا النَّهَارُ وَرَجُلٌ أَتَاهُ اللَّهُ
الْمَالُ فَهُوَ يَنْفِقُ مِنْهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ **صِدْقَةَ رَسُولِ اللَّهِ**
سَوْدَةَ الْعَبْدِ الْمَأْمُومِ صِطْفَى الْأَصْفَرِ دَارِ الشَّاطِرِ عَبْدِ الْحَمِيدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

KATALOG NO	:	80
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 38a - 105 - 949/3
Hattatı	:	Mustafâ Vâsîf ²³¹
Târihi	:	h. 1241
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	28 x 20,7 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	12,1 x 10,2 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli ve iğne perdahlıdır. Yazılı bölüme yer yer yaprak motifleri işlenmiştir. Kıt'anın koltuk kısımları boş bırakılmış, süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına (su yeşili, lacivet, beyaz vb. renklerden oluşan) ebrulu ara bordür geçilmiştir. Dış bordürde ise kırmızı zemin üzerine zerefşan uygulanmıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerif
Metin	:	

- 1 (sülüs) وَضَجُّوْ ضَجَّةً كَضَجِّجِنَا وَعَجُّوْ عَجِيًّا وَالْأَعَادِي تَعَجُّوْا
- 2 (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " لَا حَسَدَ إِلَّا فِي الْإِثْنَيْنِ رَجُلٌ
- 3 (") آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَقُومُ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَآتَاءَ النَّهَارِ وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ
- 4 (") الْمَالَ فَهُوَ يُنْفِقُ " ²³² مِنْهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ " صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ
- 5 (") سَوْدَةَ الْعَبْدُ الدَّاعِي مُصْطَفَى الْوَاصِفِ تُرْبَهُ دَارِ سُلْطَانَ عَبْدِالْحَمِيدِ خَانَ سَنَةِ ١٢٤١

²³¹ (Çömez) Mustafa Vâsîf (v. 1269/1853); Kastamonu'ludur. Kebecizâde Mehmed Vasîf'den sülüs-nesih öğrendi, icâzet aldı ve hocasının verdiği Çömez lakabıyla tanındı. (Lâz) Ömer Vasî Efendi'den de faydalandı. Sultan I. Abdülhamid'in Bahçekapı'daki türbesinde baştürbedarlık ve Hamîd-i Evvel Vakfı kâimmakâm vekilliği vazifelerinde bulundu. Kabri, Eyüp Sultan Camii'nin deniz tarafından duvar bitişiğindedir. En kıymetli eseri ise talebesi Kazasker Mustafa İzzet Efendi'dir. (Hat ve Hattâtân, s. 170-171)(Son Hattatlar, s. 447-448)(bkz. Kazasker Mustafa İzzet Efendi, dipnot 89).

²³² **Sahîh-i Müslim**, hadis numarası: 1356.

Okunuşu :

1- *ve daccû dacceten kedacîcenâ ve âccû âcîcen ve'l-e'âdî teâceccun*

2- *Ķāle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Lâ ħasede illâ fî'l-işneyni racûlün*

3- *âtâhu'llâhu'l-Ķur'âne fehüve yeķūmu bihi ânâe el-leyli ânâe en-nehâri ve racûlün
âtâhu'llâhu*

4- *'l-mâle fehüve yünfiķu", minhu fî sebîli'llâh, şadaķa Resûlu'llâhi.*

5- *Sevvedehu'l-âbdu'd-dâi Muştafa Vâşîf türbe dârı Sulţân Âbdü'lĥamîd Ĥân, sene 1241.*

Metin özü :

"İki kişiye gıpta edilebileceği;
biri, Allah (cc)'ın Kur'an nasib ettiği kimse -ki gece
gündüz Kur'an'a göre yaşar-,
diğeri, Allah (cc)'ın mal nasib ettiği kimse -ki malını
Allah (cc) yolunda harcar-" hakkındadır,
(bkz. GY 309, 21a - 59 - 946/10 - 51731).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ

سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً تُبْخِنُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ

الْأَهْوَالِ وَالْأَفَاتِ وَتَقْضِي لَنَا بِهَا جَمِيعَ

الْحَاجَاتِ وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ

وَتَرْفَعُنَا بِهَا عِنْدَكَ إِلَى الدَّرَجَاتِ

وَتُبَلِّغُنَا بِهَا أَقْصَى الْعِلْيَايَاتِ مِنْ

جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ

حَرَّمَ أَوْضَعُ الْكُتَابِ الْمَعْرُوفِ مُحَمَّدٍ شَوْقِي

KATALOG NO	:	81
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 39b - 109 - 947/3
Hattatı	:	Mehmed Şevkî
Târihi	:	Târihsiz
Formu	:	Nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	19,5 x 27,4 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	12,5 x 20,3 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Nesih
Satır sayısı	:	Yaklaşık 1 mm kalınlıktaki kalemle yazılmış 9 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır. Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Dış bordürde ise pembe zemin üzerine zerefşan tarzı kumlu ebru uygulanmıştır.
Konu	:	Salâten Tüncinâ duası
Metin	:	

(nesih) -1 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

-2 (") " اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ

-3 (") سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً تُنَجِّينَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ

-4 (") الْأَهْوَالِ وَالْآفَاتِ وَتَقْضِي لَنَا بِهَا جَمِيعِ

-5 (") الْحَاجَاتِ وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ

-6 (") وَتَرْفَعُنَا بِهَا عِنْدَكَ أَعْلَى الدَّرَجَاتِ

-7 (") وَتُبَلِّغُنَا بِهَا أَقْصَى الْعَالِيَاتِ مِنْ

-8 (") جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ"²³³

-9 (") حَرَّرَهُ أَوْعَفُ الْكُتَّابِ الْمَعْرُوفِ مُحَمَّدٌ بِشَوْقِي

Okunuşu :

1- Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

2- "Âllâhümme şalli âlâ Seyyidinâ Muḥammedin ve âlâ âli

3- Seyyidinâ Muḥammedin şalâten tüncînâ bihâ min cemî'îl

4- ehvâli vel âfât(i) ve takzî lenâ bihâ cemîâ

5- 'l-hâcât(i) ve tuḥahirunâ bihâ min cemî's-seyyiât(i)

6- ve terfeûnâ bihâ indeke e'lâ'd-deracât(i)

7- ve tübelliğünâ bihâ akşâ'l-ğâyât(i) min

²³³ Salâten Tüncînâ duası.

8- *cemîl-ğayrât(i) fı'l-hayâti ve ba'de'l-memât(i)*".

9- *Harrerehu ed'âfu'l-küttâbi'l-meârûfu Muhammed Şevkî*

Metin özü : Peygamber Efendimiz (sav) 'e ve ehli beytine salât ederek başlar onun ve o salâvatın hürmetine bizi korku ve belalardan kurtarması, ihtiyaçlarımızı gidermesi, günahlarımızı affetmesi, bizleri derecelerin en yükseğine yüceltmesi, hayatta ve öldükten sonra hayırların ve gayelerin en efdaline ulaştırması için Allah (cc)'a dua edilir.

Kurtaran dua olarak da bilinen Salâten Tüncînâ'nın, belalardan, musibetlerden, düşman tehlikesinden kurtardığına ve emin kıldığına, rızkı da bereketlendirdiğine inanılır.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 عَلَى الْأَكْبَرِ صَلَاتُكَ يَا مُحَمَّدٌ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 مَنْ قَرَأَهُ مِنْ الْمَوْتِ إِلَى الْآخِرَةِ
 الْمَصِيرَةِ وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ جِئْتُ بِحِفْظِهَا حَتَّى مَيِّتُ
 وَمِنْ قَرَأَهَا بِرَأْسِهَا جِئْتُ بِحِفْظِهَا حَتَّى يَبْصُرَ نَزِيهًا
 وَيَسْمَعُ حِفْظِهَا حَتَّى يَبْصُرَ نَزِيهًا
 وَسَفِيحِ الْأُمَّةِ مُحَمَّدًا أَجْمَعِينَ
 اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّ الرَّحْمَةِ
 عَبْدِهِ الرَّسُولِ مُحَمَّدٍ الشَّاقِقِ

R. 138. Mehmed Şevkî, sütlüs-nesih krt'a [TSMK, GY 309, 40a - 110 - 947/22]

KATALOG NO	:	82
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 40a - 110 - 947/22
Hattatı	:	Mehmed Şevkî
Târîhi	:	Târîhsiz
Formu	:	Sülüs-nesih kıt'a
Eserin ebadı	:	25,7 x 16,7 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	19,6 x 10,3 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs ve nesih
Satır sayısı	:	Uzun tutulmuş 1 satır sülüs, kısa tutulmuş 4 satır nesih.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhiplidir. Kıt'anın koltuk kısımları çiçek demeti motifleriyle bezenmiştir. Dış bordür (yavruağzı, pembe, mavi, beyaz, gri vb. renklerde) ebruludur.
Konu	:	Hadîs-i şerif
Metin	:	

- 1 (sülüs) قال أَبُو الْمُظَفَّرِ يَجِبُ عَلَى الْأَصَاغِرِ أَنْ يَخْدِمَ عَلَى الْأَكَابِرِ
- 2 (nesih) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " مَنْ قَرَأَ حَمَّ الْمُؤْمِنِ إِلَى إِلَيْهِ
- 3 (") الْمَصِيرُ وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ حِينَ يُصْبِحُ حَفِظَ بِهِمَا حَتَّى يُمَسِّيَ وَمَنْ قَرَأَ بِهِمَا حِينَ
- 4 (") يُمَسِّيَ حَفِظَ بِهِمَا حَتَّى يُصْبِحَ " ²³⁴ غَرِيبٌ ۝ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى نَبِيِّ الرَّحْمَةِ
- 5 (") وَشَفِّعِ الْاِمَامَةَ مَجْمَدٍ وَآلِهِ اِجْمَعِينَ ۝ عَبْدُهُ السَّيِّدُ مُحَمَّدٌ شَوْقِي

Okunuşu :

- 1- *Ḳāle ebû'l-muzafferi yecibü âlâ'l-eşâğiri en yehdime âlâ'ekâbiri*
- 2- *Ḳāle Resûlu'llâhi şallâ'llâhu âleyhi ve selleme, "Men ḳaraâ ḥamîm el-mü'mine ilâ ileyhi*
- 3- *'l-maşîru ve Âyete'l-Kürsiyyi ḥîne yüşbiḥu ḥuḫîza bihimâ ḥattâ yümsiye ve men ḳaraâ bihimâ ḥîne*
- 4- *yümsiye ḥuḫîza bihimâ ḥattâ yüşbiḥa" ğarîbün, âllâhümme şalli ve sellim âlâ Nebiyyi'r-raḥmeti*
- 5- *ve şeffî'l-ümmeti Muḫammedin ve âlihi ecmaîne . Âbduḫü es-Seyyid Muḫammed Şevkî.*

Metin özü : "Küçüklerin büyüklere hizmet etmesi gerektiği", "Sabah okuyanın akşama kadar, akşam okuyanın sabaha kadar korunacağı dualar" hakkındadır.

²³⁴ Ebû Hureyre (ra)'dan rivâyetle, **Câmi'u't-Tirmizî**, hadis numarası: 2823, 2879.

بِيسْرٍ وَلَا تَحْتَسِرُ مِنِّي بِمَا كُنْتُ عَاجِزًا
 بِمَا كُنْتُ عَاجِزًا

أَبِضَيْحٍ دُرِّدَارٍ سَيِّدِ مَطْلَعِ وَفِ
 مَطْلَعِ وَفِ

فَوْضِكِ لِكَمْرٍ وَوَهْلِي لِيَابِي
 لِيَابِي

شفا الحاج محمد المعروف بسوق شفا كرم

KATALOG NO	:	83
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 40b - 111 - 947/12
Hattatı	:	Mehmed Şevkî
Târîhi	:	Târihsiz
Formu	:	Sülüs meşk kıt'ası
Eserin ebadı	:	30 x 23 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	21,8 x 14,5 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Sülüs, hattı icaze (rikâ' (الرقاع))
Satır sayısı	:	3 satır
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Durak işaretleri tezhipli, çeşitli renklerle bezenmiş motifli, iğne perdahlı ve çok ince işçiliktir. Dış bordürde ise sarı renk zemin kullanılmıştır.
Konu	:	Sülüs müfredat meşkı
Metin	:	

Okunuşu :

1- (sülüs) رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّم بِالْخَيْرِ وَبِهِ الْعَوْنُ²³⁵

2- (") ا ب ت ج ح ذ ر ر ر س ش ص ط ع ف

3- (") ف ق ك ل م ن وه وه لا ي تَمِّ

(imzâ satırı) - مشقُّه الحاج محمد المعروف بشوقى عُفْرَلَهُ

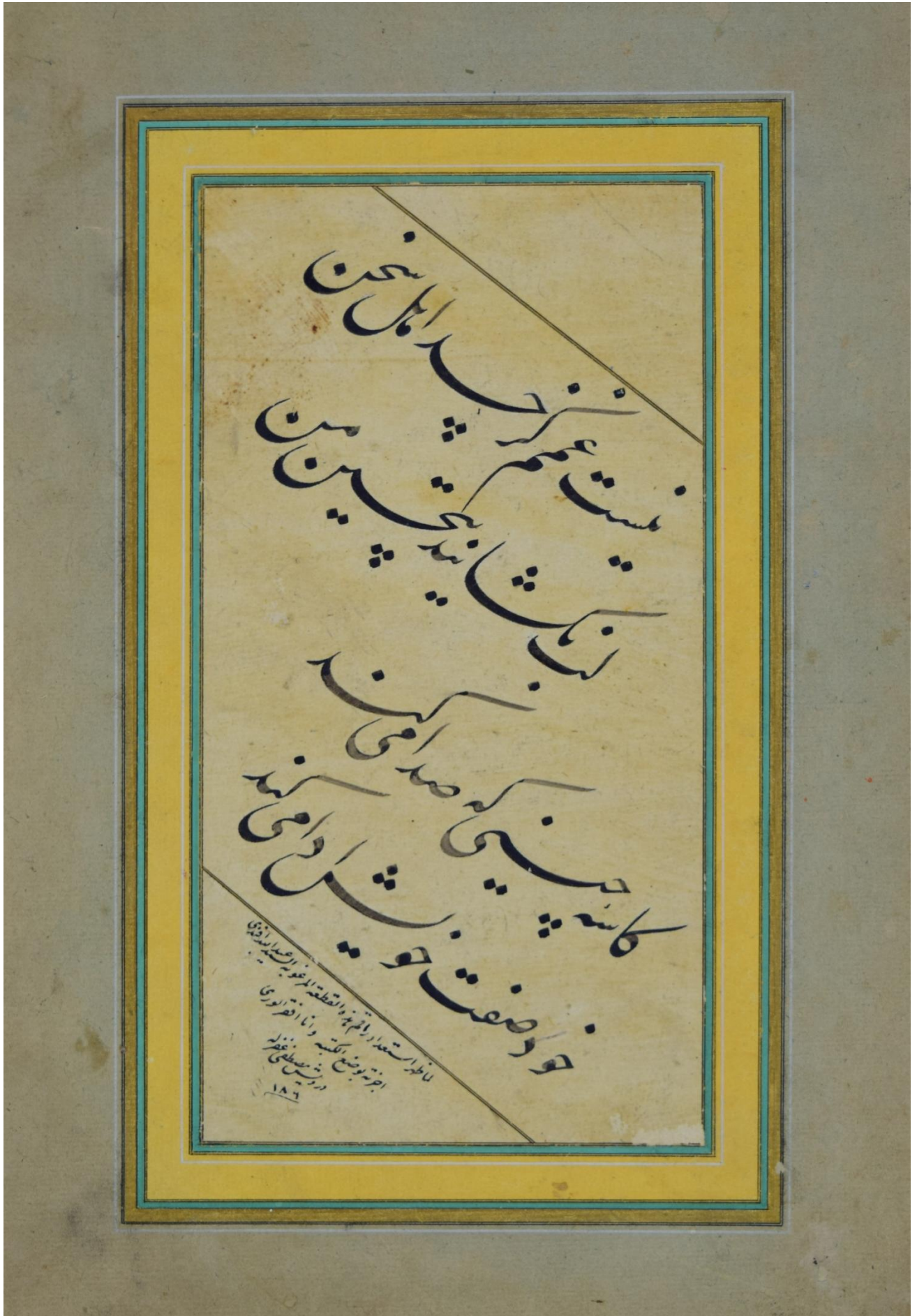
1- "Rabbi yessir ve lâ' tuassir, Rabbi temmim bi'l-ḥayri ve bihi'l-âvnu"²³⁶

Metin özü :

Rabbiyessir metni ve sülüs harf müfredatından münferid harfler (hurûf-ı mukattaa).

²³⁵ Sülüs ve nesih yazı öğrenimine has olarak harflerden evvel yazılması âdet olunmuş dua.

²³⁶ "Ey Rabbim, kolaylaştır, güçleştirme; Rabbim hayırla tamamına erdir."

KATALOG NO	:	84
Yeri ve envanter no	:	TSMK, GY 309, 41a - 112 - 7233/32
Hattatı	:	Seyyid Abdullâh
Târihi	:	h. 1186
Formu	:	Nesta'îk mâil kıt'a
Eserin ebadı	:	18,5 x 27,7 cm
Eserin yazı sahası ebadı	:	9,5 x 18,5 cm
Dili	:	Fasça
Yazı çeşidi	:	Nesta'îk
Satır sayısı	:	4 ma'îl satır nesta'îk, 3 ma'îl satır hurde nesta'îk imzâ.
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Yazı etrafına altın ve siyah çift cetvel çekilmiştir. Yazı etrafına sarı renk ara bordür geçilmiştir. Dış bordürde ise düz gri zemin kullanılmıştır.
Konu	:	İcâzet kıt'ası
Metin	:	<p>1- (nesta'îk) نیست غم کز حسد اهل سخن</p> <p>2- (") لب نکشایند بتحسین من</p> <p>3- (") کاسئه چینی که صدا می کند</p> <p>4- (") خود صفت خویش ادا می کند</p> <p>(imzâ satırı) - لماظهر استعداد راقم هذه القطعت المرغوبه السيد عبدالله افندی</p> <p>- (") اجزته بوضع الكتابة وانا افقر الوری</p> <p>- (") درویش مصطفی غفرله ۱۸۶</p>
Okunuşu	:	<p>1- <i>Nîst ğamem k'ez hased ehl-i sühân</i></p> <p>2- <i>Leb negüşâyend be tahsîn-i men</i></p> <p>3- <i>Kâse-i çînî ki şadâ mîkoned</i></p> <p>4- <i>Ĥod şıfat-ı ĥîş edâ mîkoned</i></p> <p>(imzâ satırı)- <i>Lemma-zahara isti'dâdu râkm hazîhi'l-kıt'â el-merğûbeh es-Seyyid Âbdu'llâh Efendî</i></p> <p>(")- <i>eceztühü bi-vağ'i'l-ketebeti ve ene efkaru'l-verâ</i></p> <p>(")- <i>Dervîş Mustafâ, ğufiraleh, (1)186.</i></p>
Metin özü	:	<p>Dervîş Mustafa'nın Seyyid Abdullâh'a verdiği mâil icâzet kıt'asıdır.</p> <p>"Söz ehli hasedinden beni övmek için ağzını bile açmıyorsa ne gam! Porselen kâsenin sesi onun sıfatını belli eder zaten."</p>

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Topkapı Sarayı Müzesinde kütüphane olarak iki bina bulunmaktadır. Bunlardan biri h.1131/m.1719 tarihinde kurulmuş olan III. Ahmet yani “Enderun Kütüphanesi” diğeri ise, 1925 yılından itibaren gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları neticesi “Yeni Kütüphane” adını alan “Ağalar Camii”dir. Saray müze haline getirildikten sonra, sarayın farklı yerlerinde dağınık halde bulunan kitaplıklar²³⁷ ve hat levhaları toplanarak burada biraraya getirilmiştir. Tezin konusunu oluşturan GY 152, GY 209, GY 309 envanter no.lu murakkaalar “Yeni Gelen Basmalar Kitaplığı”na bağlı “Güzel Yazılar Bölümü”ndedir. Nitekim envanter no.larının başında yer alan GY kısaltmasıyla da buna atıfta bulunulmuştur.

Çalışmamızda toplam 84 kalemde 118 adet eser incelenmiş ve bu eserler içinde 15 hattatın imzâsı tesbit edilmiştir. Hattatların isimlerini alfabetik olarak şu şekilde sıralayabiliriz;

Hâfız Mehmed, Hâfız Osman, Hüseyin Haffazâde, Hüseyin Hâmid, İbrâhîm Burûsevî, İsmâîl Zühdî, Mehmed Arabzâde, Mehmed b. Ömer, Mehmed Filibevî, Mehmed Kerestecizâde, Mehmed Şevkî, Mehmed, Mustafâ Vâsif, Seyyid Abdullah, Seyyid İzzet Mustafâ.

Murakkaalarda bulunan kıt’alar daha çok hadîs-i şerif metnidir. Bununla beraber âyet-i kerime, hilye-i şerif, dua, kelâm-ı kibar, kaside ve şiir konulu metinler de yazılmıştır. Ayrıca içlerinde meşk ve karalamalar da mevcuttur:

Bunların 26’si mushaf sayfası (6 farklı kalemde), 48 kıt’ası hadis metni, 2’si hilye metni, 1’i Salâten Tüncînâ duası, 2 kıt’anın sülüs satırları dua metni, 2 kıt’ası kelâm-ı kibar, 9 kıt’ası kaside ve 1 kıt’ası şiirdir. 17 kıt’a müfredat meşki, 13 tane karalama ve bir tane de nesta’lik icâzet kıt’ası vardır.

Murakkaalardaki kıt’alardan 8’i sadece sülüs hatla, 12’si sadece nesih hatla ve 1 tanesi de sadece mâil olarak nesta’lik hatla yazılmıştır. İncelediğimiz bu üç murakkaadaki kıt’alar daha çok sülüs-nesih kıt’a formundadır:

Bunlardan 5 kıt’a, bir satır sülüs ve bu satıra nisbetle daha kısa tutulmuş üç satır nesih şeklindedir. 11 kıt’a, bir satır sülüs ve bu satıra nisbetle daha kısa tutulmuş dört satır nesih şeklindedir. 15 kıt’a, bir satır sülüs ve bu satıra nisbetle daha kısa tutulmuş beş satır nesih şeklindedir. 8 kıt’a, bir satır sülüs ve bu satıra nisbetle daha kısa tutulmuş iki satır nesih ve tekrar bir satır sülüs şeklindedir. 3 kıt’a, kâğıdın dik kullanımı sonucu oluşan iki satır sülüs ve arada kısa tutulmuş nesih satırlar şeklindedir. 10 tanesi de nesih satırların mâil olarak yazıldığı sülüs-nesih kıt’alardır. Yani nesih satırlar iki koltuk arasına alınmışlardır.

²³⁷ Bu kitaplıklar; Revan Köşkü Kitaplığı, Hazine Kitaplığı, Bağdat Köşkü Kitaplığı, Sultan Mehmed Reşad ve Tiryal Hanım Kitaplığı, Emanet Hazinesi Kitaplığı, Medine Kitaplığı, Koğuşlar Kitaplığı, yeni kütüphanenin kurulmasından sonra, satın alma, bağışlar vb. yollarla gelen kitaplar için oluşturulan Yeniler -Yeni Gelen Yazmalar- Kitaplığı, Yeni Gelen Basmalar Kitaplığı ve III. Ahmed (Enderûn) Kütüphanesi şeklindedir.

Murakkaalardaki eserlerin 82'sinin yazı dili Arapça, 1'inin Türkçe ve 1'inin de Farsçadır.

GY 152 no.lu murakkaada, 10 kıt'ada 2'si ketebesiz, GY 290 no.lu murakkaada, 18 kıt'ada 4'ü ketebesiz ve GY 309 no.lu murakkaada, 124 kalemde 23 ketebesiz eser bulunmaktadır. GY 309 no.lu murakkaadaki 23 eser imzasız olmakla beraber bir dönem kıt'alara verilen envanter numaralarından, her bir hattata ayrı bir numara verildiği anlaşılmaktadır. Buna göre; 11 kalem ketebesiz eser Seyyid Abdullah (951)'indir, 2 kalem ketebesiz eser İsmail Zühdî Efendi (946)'nindir, Çömez Mustafa Vâsîf (949) ve 10 kalem ketebesiz eser Şevki Efendi (947)'nindir.

Cilbent şeklinde olan GY 309 no.lu murakkaanın içeriği şu şekildedir;

İsmail Zühdî (Eski)'nin 1 kalem eseri, Seyyid Abdullah'ın 54 (11'i imzâsız), İsmail Zühdî (Yeni)'nin 28 (2'si imzâsız), (Çömez) Mustafa Vâsîf'ın 7 ve Mehmed Şevki'nin 25 (10'u imzâsız) kalem eseri vardır. Ayrıca bu murakkaadan, Sinop Müzesi'ne 3, Eskişehir Müzesi'ne 3 kalem eser verilmiştir. 2016 yılı sonu itibariyle teşhirde 1 ve farklı dolaplarda 2 kalem eser vardır.

124 kalem esere sahip GY 309 no.lu murakkaada, 115 kalemde 148 adet eser mevcuttur. Tamamı için izin çıkmaması üzerine, bunun 57 kalemde 90 adeti incelenmiştir. Hat sanatı açısından önemine binâen, Mehmed Şevki ve İsmail Zühdî Efendilerin yazıları öncelikli olmak üzere teze alınmış, Seyyid Abdullah ve (Çömez) Mustafa Vâsîf burada mevzu edilmemiştir.

İsmâîl Zühdî'nin 17 kalem hadis kıt'ası, 1 hilye formu, 1 dua kıt'ası, 4 kalemde 10 adet kasideleri ve şiiri, 2 kalemde 6 adet müfredat meşki, 3 kalemde 10 adet karalaması mevcuttur.

Mehmed Şevki'nin 5 kalemde 25 sayfa mushaf sayfası, 6 kalem hadis kıt'ası, 2 kalem halinde hilye, 2 kalem dua kıt'ası, 7 kalemde 9 adet müfredat meşki, 3 kalem karalaması mevcuttur.

GY 152 ve 290 no.lu murakkaaların tamamı, 309 no.lu murakkaada ise İsmâîl Zühdî ve Mehmed Şevki Efendilerin yazılarının bulunduğu sayfalar teze alınmıştır. Zira her iki isim de günümüz hattatlarına halen estetik anlamda kaynaklık etmektedir.

Evâil döneminde Mustafa Râkım üslûbunda celî sülûs yazan Sâmi Efendi, İsmâîl Zühdî'nin yazdığı bir murakkaayı incelemiş ve oradaki sülûs harfleri celîye tatbik ederek, harflere kendine has yeni bir şive kazandırmıştır. Bu şekilde bir inceleme ve çalışma neticesi yeni bir tarz oluşturan Sâmi Efendi celî yazıyı en güzel şekilde yazan hattat olarak tarihe geçmiştir. Bu da gösterir ki; hat sanatının bilinmesinde, öğrenilmesinde, icra edilmesinde ve özellikle bu alanda ilerlemede kaynak yazılar vazgeçilemezdir.

Bu çalışmayla, hem hat dünyasında bilinmeyenler bilinir olmuş, hem de bu çalışma içerisinde görüpte şaşırdığımız, hayranlık uyandıran pek çok yazı ve kompozisyonun gün yüzüne çıkması sağlanmıştır.

Hafız Osman ve Kazasker Mustafa İzzet Efendilerden birer kıt'a ile Mehmed Şevki Efendiye ait, benzer örneklerine rastlamadığımız pek çok eser, bu çalışmayla ilk kez mevzu bahis edilmiştir.

Ayrıca Hattat İsmail Zühdî Efendi ile ilgili bir araştırmamızın henüz olmayışı bu çalışmanın önemini daha da arttırmaktadır.

Katalog 60'da bulunan GY 309, 29a - 82 - 946/13(14) - NO.78 - 51731 envanter no.lu kıt'ada iki tane İsmâîl Zühdî imzâsı vardır. Muhtemeldir ki, nesih hatla yazılmış bölüm sonradan yapıştırılmış olmalıdır.

İsmâîl Zühdî Efendi, imzâlarında "İsmâîl" ve "Zühdî" isimlerini beraber yazdığına ال إسمعیل الزهدی takısını kullanmıştır.

Katalog 44'de bulunan GY 309, 23b - 65 - 1089 - NO.30/25 - 51429 envanter no.lu kıt'ada İsmâîl Zühdî imzâsının normal ze "ز" yerine peltek ze "ذ" ile atılmış olması enteresandır, إسمعیل الذهدی .

Vefat yılı bilinmemekle beraber Tuhfe-i Hattâtîn'de ismi geçmediği için²³⁸ vefatının h. 1202 yılından sonra olduğu tahmin edilen Hüseyin Hâmid'in bu tezde yer alan h. 1204 tarihli bir kıt'ası (GY 152, 4a) sebebiyle en azından iki yıl daha hayat sürdürdüğü bilgisi ortaya çıkmıştır.

Kıt'alarda yazılı metinlerin konuları belirlenmiş, âyet ise bulunduğu sûre ve âyet numarası, hâdis ise bulunduğu kaynaklar hâdis numaraları ile beraber tek tek belirlenmiş, kasîde ise kasîde ismi ve hangi beyitler arasının yazılmış olduğu ayrı ayrı tesbit edilmiştir.

Sonuç olarak, TSMK'de araştırmacılarını ve meraklılarını bekleyen bu yazılardan sadece bir kaçını, tezimiz vasıtasıyla bilinir kılmak ve hat dünyasının incelemesine sunmak onur vericidir.

²³⁸ Ş. Rado, age., s. 180.

BİBLİYOGRAFYA

- AKSU Hüsamettin, **İstanbul Yapılarındaki Bazı Dekoratif Kufi Hatlar**, İstanbul 2001.
- AKTAN Ali, "Arap Yazısının Doğuşu Gelişmesi ve İslâm Yazısı Hâline Gelmeye", **İslâmî Araştırmalar Dergisi**, 1988, c. 2, sy. 6, s. 61-67.
- ÂLİ Gelibolulu Mustafa Efendi, **Menakıb-ı Hünerveran**, neş. İbnülemin Mahmud Kemal İnal, Türk Tarih Encümeni Külliyyatı- 9, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1926.
- ALPARSLAN Ali, "Celî", **DİA**, c. 7, s. 265-267.
- ALPARSLAN Ali, "Esedullah-ı Kirmânî", **DİA**, c. 11, s. 370-371.
- ALPARSLAN Ali, "Kitâbe", **DİA**, c. 26, s. 76-81.
- ALPARSLAN Ali, "Nesta'lik", **DİA**, c. 33, s. 11-15.
- ALPARSLAN Ali, **Mimari Yapıların Yazı Sanatı Bakımından Önemi**, İstanbul 1978.
- ALPARSLAN Ali, **Osmanlı Hat Sanatı Tarihi**, Yapı ve Kredi Yayınları, İstanbul 2012.
- ALPARSLAN Ali, **Ünlü Türk Hattatları**, Kültür Bakanlığı yay., Ankara 1992.
- ALTIKULAÇ Tayyar, **Günümüze Ulaşan Mesâhif-i Kadîme İlk Mushaf Üzerine Bir İnceleme**, IRCICA yay., İstanbul 2015.)
- ARSLAN Ali, **Büyük Kur'ân Tefsiri (Hulasatü't-tefasir)**, Arslan Yayınları, İstanbul t.y.
- ASLANAPA Oktay, **Mimar Sinan'ın Hayatı ve Eserleri**, Ankara 1988.
- ASLANAPA Oktay, **Osmanlı Devri Mimarisi**, İstanbul 1986.
- ASLANAPA Oktay, **Türk Sanatı**, Remzi Kitabevi, İstanbul 2015.
- AŞIKPAŞAZADE Ahmed, **Aşıkpaşazade Tarihi (Tevârih-i Âl-i Osmân)**, haz. Necdet Öztürk, Bilge Kültür Sanat, İstanbul 2013.
- AŞIKPAŞAZADE Derviş Ahmed Aşiki, **Aşıkpaşazade Tarihi (Tevârih-i Âl-i Osmân)**, haz. Cemil Çiftçi, Mostar yay., İstanbul 2008.
- AYÇİÇEĞİ Bünyamin, "Bûsîrî (ö. 696/1297 ?)'nin Kasîdetü'l-Bürde'sinin Diyarbakırlı Mehmed Said Paşa (ö. 1308/1892) Tarafından Yapılan Mensur ve Manzum Tercümesi", **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, sy. 15, İstanbul 2015, s. 27-102.
- AYDIN Hilmi, "Topkapı Sarayı" **DİA**, c. 41, s. 261-263.
- AYVERDİ Ekrem Hakkı, **Osmanlı Mimarisinde Fâtih Devri 855-886 (1451-1481)**, c. III-IV, İstanbul Fetih Cemiyeti yay., İstanbul 1989.
- AYVERDİ Ekrem Hakkı, **Fatih Devri Hattatları ve Hat Sanatı**, İstanbul Fethi Derneği, İstanbul Matbaası, İstanbul 1953.
- BALTACI Cahid, "İslâm Medeniyetinde Yazının Gelişmesi", **Diyanet Dergisi**, 1983, c. 19, sy. 4, s. 36-42.
- BARBARO Nicolo, **Kostantiniye Muhâsarası Ruznâmesi 1453**, (Enrico Cornet tarafından notlar ve vesikalar ilâve edilmiştir) (**The Siege Of Constantinople (1453)**), çev. Ş. T. Diler, İstanbul Fetih Cemiyeti yay., İstanbul 1976.
- BAŞKÛL Ebu'l-Kâsım b. (Ebu'l-Kâsım Halef b. Abdul Malik b. Peshkoal Ansari Endülüs) (v. 578/1182), **الصلة لابن بشكوال**, Ed-Dâru'l- Mısriyye yay., Mısır 1966.

- BAYAT Ali Haydar, **Hüsn-i Hat Bibliyografyası**, IRCICA yay., İstanbul 2002.
- BEGAVÎ Ebû Muhammed Muhyissünne el-Hüseyn b. Mes'ûd b. Muhammed el-Ferrâ'²³⁹ (v. 516/1122), **Şerhu's-sünne**, el-Mektebu'l-İslâmî yay., Beyrut.
- BEGAVÎ Ebû Muhammed Muhyissünne el-Hüseyn b. Mes'ûd b. Muhammed el-Ferrâ' (v. 516/1122), **el-Envâr fî şemâ'ili'n-nebiyyi'l-muhtâr**, Dâru'l-mektebi yay., Dimaşk (Şam), Suriye.
- BERK Süleyman, "Râkım Efendi, Mustafa", **DİA**, c. 34, s. 428-429.
- BERK Süleyman, **Hattat Mustafa Râkım'da Celi Sülüs ve Tuğra Estetiği**, yayınlanmış doktora tezi, Erzurum 1999.
- BEYHAKÎ Ebu Bekr Ahmed b. Hüseyin b. Ali (v. 458/1065), **es-Sünenü'l-kübrâ**, Beyrut.
- BEYHAKÎ Ebu Bekr Ahmed b. Hüseyin b. Ali (v. 458/1065), **Şuabu'l-İmân Beyhakî**, Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye yay., ilk baskı, Beyrut.
- BİLEN Yusuf, **Hattat Mehmed Şevki Efendi Ve Sülüs-Nesih Hat Ekolü**, Doktora Tezi, Danş., Doç. Dr. Abdulkadir Yılmaz, Atatürk Ü. Sosyal Bil. Enst. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, 2010.
- BİLGİN Orhan, "Yazma", **DİA**, c. 43, s. 369-373.
- BİNARK İsmet, "Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi ve Kütüphane Koleksiyonları İle İstanbul Kütüphaneleri Hakkında Yerli - Yabancı Kaynaklar Bibliyografyası", **Vakıflar Dergisi** 13, 1981, s. 714-743.
- BOZKURT Nebi, "Mukaddes Emanetler", **DİA**, c. 31, s. 108-111.
- BOZKURT Nebi, Doğan YAVAŞ, "Mukaddes Emanetler Dairesi", **DİA**, c. 31, s. 111-114.
- BUHÂRÎ Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl (v. 256/869), **el-Edebü'l-Müfred**, Beyrut 1409/1989.
- BUHÂRÎ Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl (v. 256/869), **Sahîh-i Buhârî (el-Câmi'u's-Sahîh)**, Dârü İbni Kesir el-Yemâneh yay., üçüncü baskı, Beyrut 1407/1987.
- BURCKHARDT Titus, **İslam Sanatı, Dil ve Anlam, (Art of Islam Language and Meaning)**, çev. Turan Koç, Klasik yay., İstanbul 2013.
- CHİERA Edward, **Kilden Kitaplar (They Wrote on Clay)**, derl. George G. Cameron, çev. Ali M. Dinçol, Sıralar Matbaası, İstanbul 1964.
- CÜRCÂNÎ Ebû Ahmed Abdullâh b. Adî b. Abdillâh²⁴⁰ (v. 365/976), **el-kâmil fîضعفاء الرجال**, el-Kütubu'l-İlmiyye yay., Beyrut, Lübnan 1418/1997.
- CÜRCÂNÎ Muhammed b. İbrâhim b. Ca'fer (v. 330/942), **أمالي**, Mısır.
- ÇAĞMAN Filiz, **Fırça ve Kalemin İzinde Sınırları Aşmak (Transcending Borders with Brush and Pen)**, Sabancı Ün. Sakıp Sabancı Müzesi 2010.
- ÇAM Nusret, "İslâm'ın Sanata ve Mimâriye Bakışı", **Vakıflar Dergisi**, 1994, sy. 24, s. 273-290.

²³⁹ Muhaddis, müfessir ve Şâfiî fakihî.

²⁴⁰ **el-Kâmil** adlı eseriyle tanınan hadis hâfızı ve münekkit.

- ÇELEBİ Evliya, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, basım Ahmed Cevdet, ilk baskı, Dersâdet İkdâm Matbaâsî 1314.
- ÇETİN Nihad M., “Aklâm-ı Sitte”, **DİA**, c. 2, s. 276-280.
- ÇETİN Nihad M., “Arap (Yazı, Dil, Edebiyat)”, **DİA**, c. 3, s. 276-309.
- ÇETİN Nihad M., **İslâm Kültür Mirasında Hat Sanatı**, hzl. Uğur Derman, IRCICA, İst. 1992.
- ÇETİN Osman, “Horasan”, **DİA**, c. 18, s. 234-241.
- ÇÖĞENLİ M. Sadi, “Hızır Bey’in (v. 863/1459) El-Kasîdetü’n-Nûniyye İsimli Manzum Risalesi ve Türkçe’ye Çevirisi”, **Atatürk Ün. Sosyal Bilimler Dergisi**, sy. 52, s. 269-284.
- ÇÖĞENLİ M. Sadi, “İbnü’n-Nahvî ve El-Kasîdetü’l-Münferice’si”, **Turkish Studies**, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Güz 2013, sy. 8/13, s. 75-79.
- DÂREKUTNÎ Ebû’l-Hasen Alî b. Ömer b. Ahmed²⁴¹ (v. 385/995), **es-Sünen**, Beyrut 1386/1966.
- DÂRİMÎ Abdullah b. Abdurrahmân b. el-Fazl²⁴² (v. 255/869), **es-Sünen-i Dârimî**, Dârü’l-Kütübî’l-Arabi yay., ilk baskı, Beyrut.
- DEMİRAYAK Kenan, “Kasîdetü’l-Bürde”, **DİA**, c. 24, s. 566-568.
- DERE Ömer Faruk, **Hat Sanatında Hafız Osman Efendi Ve Ekolü**, YL. Tezi, Danş., Prof.Dr. M. Hüsrev Subaşı, Marmara Ü. Sosyal Bil. Enst. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, İstanbul 2001.
- DERMAN M. Uğur, “Hilye”, **DİA**, c. 18, s. 47-51.
- DERMAN M. Uğur, “Ta’lik”, **DİA**, c. 39, s. 507-508.
- DERMAN M. Uğur, “Hâfız Osman”, **DİA**, c. 15, s. 98-100.
- DERMAN M. Uğur, “Hat”, **DİA**, c. 16, s. 427-437.
- DERMAN M. Uğur, “Hattat”, **DİA**, c. 16, s. 493-499.
- DERMAN M. Uğur, “İstanbul, (Hat)”, **DİA**, c. 23, s. 267-271.
- DERMAN M. Uğur, “Murakka”, **DİA**, c. 31, s. 204-205.
- DERMAN M. Uğur, “Nesih”, **DİA**, c. 33, s. 1-3.
- DERMAN M. Uğur, **Doksandokuz İstanbul Mushafı**, edt. Ömer Faruk Şerifoğlu, M. Selim Derman, Türk Petrol Vakfı, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı, İstanbul 2010.
- DERMAN M. Uğur, Fulya Bodur Eruz, Kıymet Giray, “Murakkaalar”, **Sabancı Koleksiyonu**, Akbank Kültür ve Sanat yay., İstanbul 1995, s. 46-51.
- DERMAN M. Uğur, **Murakka’-ı Hâs - Tuğrakeş bir pâdişah: Sultan III. Ahmed**, Kubbealtı yay., İstanbul 2013.
- DERMAN M. Uğur, Mustafa UZUN, “Besmele”, **DİA**, c. 5, s. 532-537.
- DURMUŞ İsmail, “Harf”, **DİA**, c. 16, s.158-163.

²⁴¹ Hadis hâfızı ve kiraat âlimi. Hocaları, Ebû’l-Kâsım el-Begavî, İbn Ebû Dâvûd, Mehâmilî gibi devrin meşhur muhaddisleridir.

²⁴² es-Sünen adlı eseriyle tanınan hadis, tefsir ve fıkıh âlimi.

- DURMUŞ İsmail, Hüseyin ELMALI, "İbnü'n-Nahvî, Ebû'l-Fazl Yûsuf b. Muhammed b. Yûsuf et-Tevzerî", **DİA**, c. 21, s. 163-164.
- EBÛ DÂVÛD Süleymân b. el-Eş'as b. İshâk es-Sicistânî el-Ezdî²⁴³ (v. 275/889), **Sünen Ebû Dâvûd (es-Sünen)**, Dâru'l-Fikr yay., ilk baskı, Suriye.
- ELMALI Hüseyin, "İbnu'n-Nahvi, El-Kasidetu'l- Münferice'si ve Tercümesi", **Dokuz Eylül Üniv. İlahiyat Fakültesi Dergisi**, sy. 16, İzmir 2002, s. 37-56.
- EMECEN Feridun M., **İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları-I**, İSAM yay., İstanbul 2011.
- EMRE Ahmet Cevat, **Eski Türk Yazısının Menşei**, Türk Dil Kurumu yay., İstanbul 1938.
- ERCİLASUN Ahmet Bican, **Örneklerle Bugünkü Türk Alfabeleri**, Kült. B. yay., Ankara 1996.
- ERGİN Muharrem, **Orhun Abideleri**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul 2002.
- ERTEM Rekin, "Elifba-Alfabenin Târihçesi", **DİA**, c. 11, s. 39-44.
- ERTEM Rekin, **Elifbeden Alfabe**, İstanbul 1991.
- ERTUĞ Zeynep Tarım, "Topkapı Sarayı" **DİA**, c. 41, s. 256-61.
- EYİCE Semavi, "Ağalar Camii", **DİA**, c. 1, s. 464.
- EYİCE Semavi, "Arz Odası", **DİA**, c. 3, s. 445-446.
- EYİCE Semavi, "Bâb-ı Hümâyün", **DİA**, c.4, s. 359-361.
- EYİCE Semavi, "Bâbüssaâde", **DİA**, c.4, s. 408-409.
- EYİCE Semavi, "Bâbüsselâm", **DİA**, c.4, s. 410-411.
- FATİH Sultan Mehmed, **Fatih Divanı ve Şerhi**, haz. Muhammet Nur Doğan, Türkiye Yazama Eserler Kurumu Başkanlığı yay., İstanbul 2014.
- FAULMANN Carl, **Yazı Kitabı, Tüm Yerkürenin Tüm Zamanların Yazı Göstergeleri ve Alfabeleri**, İş Bankası Kültür yay., İstanbul 2015.
- FETTENÎ Cemâlüddîn Muhammed Tâhir b. Alî²⁴⁴ (ö.986/1578), **Tezkiretü'l-mevzû'ât**, تذكرة الموضوعات محمد طاهر بن علي الفتنى, Beyrut 1399.
- GANİZ Selahattin, **Yazı ve Tasarımcıları**, Kartaş yay., 2004.
- GARAUDY Roger, **İnsanlığın Medeniyet Destanı**, çev. Cemal Aydın, Türk Edebiyatı Vakfı yay., İstanbul 2015.
- GAZALÎ İmam Ebu Hamid Muhammed (Hüccetü'l-İslam İmam Gazali), **İhyau Ulumi'd-Din**, çev. Ahmed Serdaroğlu, Bedir Yayınevi, İstanbul 1992.
- GORDLEVSKİ V., **Anadolu Selçuklu Devleti**, çev. Azer Yaran, Onur yay., Ankara 1988.
- GÖKBİLGİN Tayyib, **Osmanlı Müesseseleri Teşkilâtı ve Medeniyeti Tarihine Genel Bakış**, İÜ. Ed. Fak. yay., no. 2272, İstanbul 1977.
- GRABAR Oleg, **İslam Sanatının Oluşumu**, çev. Nuran Yavuz, Kanat Kitap, İstanbul 2004.
- GÜNALTAY M. Şemseddîn, **Yakın Şark Elam ve Mezopotamya**, Ankara, 1987.
- HÂKİM en-NÎSÂBÛRÎ Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdillâh b. Muhammed (v. 405/1014), **el-Müstedrek 'ale's-Sahîhayn (el-Müstedrek 'ale's-Şeyhayn)**²⁴⁵, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye yay., Beyrut 1411/1990.

²⁴³ Kütüb-i Sitte'den biri olan es-Sünen'in müellifi, muhaddis.

²⁴⁴ Hindistanlı hadis âlimi. Fettenî, Tezkiretü'l-mevzû'ât eserinde, mevzû veya zayıf olduğunda ittifak edilen yahut makbul sayılmayan haberleri senedlerini zikretmeksizin bablara göre sıralamıştır.

- HAMİDULLAH Muhammed, "Allah'ın Elçisi (sav) ve Sahabe Devrinde Yazı Sanatı, Sanatü'l - kitâbe fi ahdi'r-Rasul ve's-sahâbe ", **İslâmî Araştırmalar**, Mayıs 1988, c. 2, sy. 7, s. 95-102.
- HAMİDULLAH Muhammed, **Hazreti Peygamber'in Altı Orjinal Diplomatik Mektubu**, çev. Mehmet Yazgan, Beyan Yayınları, İstanbul 2016.
- HAMİDULLAH Muhammed, **İslam Peygamberi Hayatı ve Eseri (Le Prophete De l'İslam)**, çev. Mehmet Yazgan, Beyan Yayınlar, İstanbul 2014.
- HAMİDULLAH Muhammed, **Kur'an-ı Kerim Tarihi**, Beyan Yayınları, İstanbul 2000.
- HAMMER PURGSTALL Joseph Freiherr von, **Osmanlı Devleti tarihi**, trc. Mehmed Ata, haz. Mümin Çevik, Erol Kılıç, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1989.
- HANBEL Ebû Abdullâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî el-Mervezî (v. 241/855), **el-Müsned**, Dâru'l-İhyai't-Türasi'l-Arabi yay. (دار إحياء التراث العربي), ilk baskı, Beyrut.
- HARÂİTÎ Ebû Bekr Muhammed b. Ca'fer b. Sehl b. Muhammed es-Sâmerrî²⁴⁶ (v. 327/939), **Mekârimü'l-aḥlâk (مكارم الأخلاق للخرانطي)**, nşr. Saîd Süleyman, Dâr el-Fikr yay., ilk baskı, Beyrut.
- HATÎB EI-BAĞDÂDÎ Ebû Bekr Ahmed b. Ali (v. 463/1071), **el-Câmi'li Aḥlâkı'r-Râvî ve Âdâbi's-Sâmi'**, Riyad 1403.
- HOCA SADEDDİN Efendi, **Tacü't-tevarih**, sdl. İsmet Parmaksızoğlu, Kültür Bakanlığı, Ankara 1979. (Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşundan I. Selim'in ölümüne kadar geçen süreç)
- HUGHES John P., "Diller ve Yazı", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, c. 5, sy. 2, s.339-351.
- HUZEYME Ebû Bekr Muhammed b. İshâk b.²⁴⁷ es-Sülemî en-Nîsâbûrî (v. 311/924), **es-Sahîḥ Huzeyme**, el-Maktabu'l-İslami yay., ilk baskı, Beyrut.
- İBN HUZEYME İshak (v. 311/923), **Sahih ibn Huzeyme**, al-Maktab al-Islami yay., ilk baskı, Beyrut.
- İBN KESİR İsmail b. Ömer b. Kesir, **el-Bidâye ve'n-Nihâye**, çev. Mehmet Keskin, Çağrı yay., İstanbul.
- İBNİ HATTÂBÎ EL-BÜSTÎ Ebû Süleymân Hamd (Ahmed) b. Muhammed b. İbrâhîm²⁴⁸ (v. 388/998), **Ġarîbü'l-ḥadîs**, ilk baskı, es-Su'ûd.
- İBNİ HİBBÂN EL-BÜSTÎ Ebû Hâtîm Muhammed b. Hibbân b. Ahmed²⁴⁹ (v. 354/965), **el-İhsan bi tertîbi Sahîh-i İbni Hibbân**, Müessesese el-Risâle yay., ikinci baskı, Beyrut. **(el-Müsnedü's-Sahîh)**
- İBNİ MÂCE Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezîd Mâce el-Kazvînî (v. 273/887), **Sünenu İbn Mâce**, Dâru'l-Fikr yay., ilk baskı, Beyrut.

²⁴⁵ Hadis hâfızı Hâkim en-Nîsâbûrî, Buhârî ile Müslim'in el-Câmi'u's- Sahîh'lerine almadıkları sahîh hadisleri bu eserinde bir araya getirmiştir.

²⁴⁶ Hadis hâfızı.

²⁴⁷ Hadis, kelâm ve fıkıh âlimi.

²⁴⁸ Muhaddis ve lugatçı.

²⁴⁹ Hadis ve fıkıh âlimi.

- İNAL İbnülemin Mahmud Kemal, **Son Hattatlar**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1970.
- İNALCIK Halil, "İstanbul, Bir İslam Şehri", **İslam Tetkikleri Dergisi**, Prof. Dr. Nihad M. Çetin Hatıra Sayısı, c. IX, İÜ. Ed. Fak. Basımevi, İstanbul 1995, s. 243-268.
- İNALCIK Halil, **Kuruluş Dönemi (1302-1481) Osmanlı Sultanları**, İSAM yay., İstanbul 2015.
- İPŞİRLİ Mehmet, "Enderun", **DİA**, c. 11, s. 185-187.
- İSFAHÂNÎ Ebu Nu`aym b. İshâk²⁵⁰ (v. 430/1038), **Hilyet el-Evliya**, Saâdet yay., Mısır 1394/1974.
- İZMİRLİ Betül, "Şâir Bir Sûfi Ya Da Âşıkların Sultanı: İbnü'l-Fârız" **Sûfî Araştırmaları**, Mevlânâ Düşüncesi Araştırmaları Derneği yay., sy. 7, s. 21-34.
- JEAN Georges, **Yazı İnsanlığın Belleği**, YKY, İstanbul 2015.
- KALYONCU Hülya, " 'Ehl-i Hiref-i Hassa' Teşkilatının Osmanlı Kültür ve Sanat Yaşamındaki Yeri ve Önemi", **The Journal of Academic Social Science Studies**, 2015, sy. 33, s. 279-294.
- KÂNÛNÎ, Sultan Süleyman, **Muhibbi Dîvânı-Kendi Hattıyla**, haz. Orhan Yavuz, Türkiye Yazama Eserler Kurumu Başkanlığı yay., İstanbul 2014.
- KATÎ Ebû Bekr Ahmed b. Ca'fer b. Hamdân el-Bağdâdî²⁵¹ (v. 378/988-89), **جزء الألف دينار**, Dâru'n-Nefâis yay., ilk baskı, Kuveyt.
- KAYA Mahmut, "Bûsîrî, Muhammed b. Saîd", **DİA**, c. 6, s. 468-470.
- KAYA Mahmut, "Kasîdetü'l-Bürde", **DİA**, c. 24, s. 568-569.
- KAZAN Hilal, "Topkapı Sarayı'nda Kâtipler Cemiyetinin (Cemâât-i Kâtiban-ı Kütüb) Eğitimleri ve Görevleri", **Osmanlı Araştırmaları XXIV**, İstanbul 2004, s. 214-241.
- KAZAN Hilal, **XV. ve XVI. Asırlarda Osmanlı Sarayının Sanatı Himayesi**, Dr. Tezi, dnş. Prof. Dr. Hüsrev Subaşı, Marmara Üniv. S. B. E. İlh. Anabilim Dalı İslam Sanatları Tarihi Bilim Dalı, 2007.
- KELÂBÂZÎ Ebû Bekr Tâcülislâm Muhammed b. Ebû İshâk İbrâhîm b. Ya'kûb el-Buhârî²⁵² (v. 380/990), **بحر الفوائد المسمى بمعاني الأخبار للكلاباذي**, el-Kütubu'l-İlmiyye yay., Beyrut, Lübnan 1440/1999.
- KEMALPAŞAZADE İbn Kemal Ahmed Şemseddin, **Tevârîh-i Âl-i Osmân**, I.-X. defter, hazlr. Şerafettin Turan, Abdullah Satun, Ahmet Uğur, Koji Imazawa, Şefaettin Severcan, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1996-2000.
- KETTÂNÎ Muhammed Abdülhay, **Hz. Peygamber'in Yönetimi, et-terâtîbu'l-idâriyye**, çev. Ahmet Özel, İz yay., İstanbul 2012.
- KOÇ Turan, **İslam Estetiği**, İSAM yay., İstanbul 2014.
- KÖKSAL M. Âsım, "Peygamberimizin Yazı İşleri ve Yazıcıları", **Diyanet İşleri Başkanlığı Dergisi**, 1971, c. 10, sy. 108-109, s. 183-188.

²⁵⁰ Hilyetü'l-evliyâ müellifi, hadis, kelâm, tasavvuf âlimi ve tarihçi.

²⁵¹ Ahmed b. Hanbel'in el-Müsned'ine oğlu Abdullah ile birlikte birçok hadis ilâve eden ve döneminde "Müsnidü'l-İrâk" diye tanınan hadis âlimidir.

²⁵² Tasavvufun temel kaynaklarından olan et-Ta'arruf adlı eseriyle tanınan mutasavvıf, fıkıh ve hadis âlimi.

- KRAMER Samuel Noah, **Tarih Sümer'de Başlar, Yazılı Tarihteki Otuzdokuz İlk**, Kabalıcı Yayınevi, İstanbul 2002.
- KUDÂÎ Ebû Abdullâh Muhammed b. Selâme b. Ca'fer²⁵³ (v. 454/1062), **Müsnedü's-Şihab (مسند الشهاب الفضاوي)**, Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye yay., Beyrut.
- KUDÂME Muvaffakuddîn Abdullâh b. Ahmed b. Muhammed b.²⁵⁴ (v. 620/1223), **جزء العاشر من المنتخب**, شركة افق للبرمجيات, مısır.
- Kur'an- Kerim Meali**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2015.
- Kur'an yolu, Türkçe Meal Ve Tefsir**, hazlr. Hayreddin Karaman, Mustafa Çağrırcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara 2007.
- KUT Turgut, "Dârüttibâa", **DİA**, c. 9, s. 10-11
- LEAMAN Oliver, **İslam Estetiğine Giriş, (Islamic Aesthetics an Introduction)**, çev. Nuh Yılmaz, Küre Yayınları, İstanbul 2012.
- MA'MER b. Râşid el-Azdî (v. 154/771), **el-Câmi'u'l Ma'mer b. Râşid**, (Musannef adlı eserin sonunda), Beyrut 1403.
- MÂLİK Ebû Abdillah Mâlik b. Enes el-Esbahî (v. 179/796), **Muvattâ**, nşr. M. F. Abdalbâkî, Mısır.
- MAŞALI Mehmet Emin, "Mushaf", **DİA**, c. 31, s. 242-248.
- MİRZA HABÎB Efendi, **Hat ve Hattâtân**, Matbaa-i Ebüzziya, Kostantiniye 1305.
- MUMCU Ahmet, "Dîvân-ı Hümâyun", **DİA**, c. 9, s. 430-432.
- MÜLAYİM Selçuk, **İslam Sanatı, Büyük Bildirinin Göstergeleri**, İSAM yay., İstanbul 2013.
- MÜNECCİD Selâhaddin, **Yakut El-Müsta'sımı**, Dârü'l-Kitâbi'l-Cedid, Beyrut 1985.
- MÜSLİM Ebu'l-Hüseyn b. Haccâc el-Kuşeyrî en-Nîsâbü'rî (v. 261/875), **Sahîh-i Müslim (el-Câmi'u's-Sahîh)**, Dâru İhyai't-Türasi'l-Arabi yay., ilk baskı, Beyrut.
- MÜSTAKİMZÂDE Süleyman Sa'deddin Efendi, **Tuhfe-İ Hattatîn**, hzr. Mustafa Koç, Klasik yay., İstanbul 2014.
- NASR Seyyid Hüseyin, **İslam'da Bilim ve Medeniyet**, çev., Nabi Avcı, Kasım Turhan, Ahmet Ünal, İnsan Yayınları, İstanbul 2011.
- NEFES ZADE İbrahim, **Gülzâr-ı Savâb**, tsh., Kilisli Rifat Bilge, Güzel Sanatlar Akademisi neş., İstanbul, 1938.
- NESÂÎ Ebû Abdirrahmân Ahmed b. Şuayb b. Alî (v. 303/915), **Sünen**, Mektebetü'l-Matbûâtî'l-İslâmiyye, ikinci baskı, Halep.
- ORTAYLI İlber, **Mekânlar ve Olaylarıyla Topkapı Sarayı**, Bank Asya Kültür Hizmetleri, İstanbul 2007.
- ORUÇ b. Adil, **Oruç Beğ Tarihi (giriş, metin, kronoloji, dizin, tıpkıbasım)**, haz. Necdet Öztürk, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2007.
- ORUÇ Beğ Edirneli, **Tarih Sahnesinde Osmanlılar (Tevârih-i Âl-i Osmân)**, haz. Nurer Uğurlu, Örgün Yayınevi, İstanbul 2012.
- ÖKTEN Sadettin, "Geleneğin Sanatkârı", **İSMEK El Sanatları Dergisi**, 2006, sy. 2, s. 96-101.

²⁵³ Hadis âlimi, kâdı, tarihçi ve diplomat.

²⁵⁴ Hanbelî fakihî ve usulcüsü.

- ÖZ Tahsin, **Topkapı Sarayı'nda Fatih Sultan Mehmet II'ye Ait Eserler**, TTK, Ankara 1953.
- ÖZAYDIN Abdülkerim, "İbn Mukle", **DİA**, c. 20, s. 211-212.
- ÖZCAN Ali Rıza, **İstanbul'un 100 Kitabesi**, İst. Büyükşehir Bel. Kültür A.Ş., İstanbul 2011.
- ÖZKAN Süleyman, 1994 "Osmanlı Devleti'nde Eski Eser Koleksiyonculuğu", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, XIX/2, s. 65-86.
- SAÎD b. MANSÛR Ebû Osman el-Horasanî el-Mekkî el-Mervezî (v. 227/840), **Sünen**, Beyrut.
- SAKAOĞLU Necdet, **Tarihi Mekânları Kitabeleri ve Anıları ile Saray-ı Hümayun, Topkapı Sarayı**, İstanbul 2002.
- SERİN Muhittin - editör, **İslam Sanatları Tarihi**, yazarlar, Muhittin Serin, Ara Altun, Fatma Çiçek Derman, Mehmet Hüsrev Subaşı, Fatma Banu Mahir, Uğur Derman, Aziz Doğanay, Nuri Özcan, İbrahim Aydın Yüksel, Anadolu Üniversitesi yay., Eskişehir 2014.
- SERİN Muhittin, "Âhenk (Hat)", **DİA**, c. 1, s. 521-523.
- SERİN Muhittin, "İbnü'l-Bevvâb", **DİA**, c. 20, s. 534-535.
- SERİN Muhittin, "Karahisârî, Ahmed Şemseddin", **DİA**, c. 24, s. 421-424.
- SERİN Muhittin, "Meşk", **DİA**, c. 29, s. 372-374.
- SERİN Muhittin, "Muhammed -sav-, (Türk Hat Sanatı)", **DİA**, c. 30, s. 461-465.
- SERİN Muhittin, "Mushaf (Hat)", **DİA**, c. 31, s. 248-254.
- SERİN Muhittin, "Osmanlılar (Hat)", **DİA**, c. 33, s. 568-574.
- SERİN Muhittin, "Rik'a, Rikâ'", **DİA**, c. 35, s. 108-110.
- SERİN Muhittin, "Sülüs", **DİA**, c. 38, s. 128-130.
- SERİN Muhittin, "Şeyh Hamdullah Efendi", **DİA**, c. 15, s. 449-452.
- SERİN Muhittin, "Tevkî'", **DİA**, c. 41, s. 36-37.
- SERİN Muhittin, "Türkiye (Sanat-Hat- Geleneksel Türk El Sanatları)", **DİA**, c. 41, s. 578-582.
- SERİN Muhittin, "Yâkût el-Müsta'sımî", **DİA**, c. 43, s. 291-293.
- SERİN Muhittin, **Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar**, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 2010.
- SERİN Muhittin, **Hattat Aziz Efendi**, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, İstanbul 1999.
- SERİN Muhittin, **Hattat Şeyh Hamdullah, hayatı, talebeleri, eserleri**, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı, İstanbul 1992.
- SERİN Muhittin, **Kemal Batanay, bestekâr, tamburi, hattat, hafız**, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul 2006.
- SHARON Moshe, **Corpus Inscriptionum Arabicarum Palaestinae, Volume Three, D-F**, Handbook of Oriental Studies, Handbuch der Orientalistik, Boston 2004.
- SÖNMEZ Abidin, **Rasulullah'ın İslama Davet Mektupları**, İnkılâb yay., İstanbul 1990.
- STIERLIN Henri, **İmanın ve İktidarın Hizmetinde İslam Mimarisi**, çev. Ali Berktaş, YKY, İstanbul 2015.
- SUBAŞI M. Hüsrev, "Hattat Osmanlı Padişahları", **Osmanlı**, c. XI, Ankara 1999, s. 52-60.

- SUBAŞI M. Hüsrev, **Hat Sanatını Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Taşıyan Adam, Diyarbakırlı Hattat Hamid Aytaç**, Diyarbakır Valiliği Kült. Sanat yay., İstanbul 2013.
- SUBAŞI M. Hüsrev, Zeki LEYLEK, "Günümüz Dinî Yapılarında Kolaycı Popüler Yaklaşımının Düşündürdükleri: Antalya/Markantalya A.V.M. Mescidi Örneği", **İslâm ve Sanat**, Tartışmalı İlmî Toplantı, 07 – 09 Kasım 2014, Akdeniz Ü. Hukuk Fakültesi Konferans Salonu Kampüs - Antalya, Ensar Neşriyat, İstanbul 2015.
- SUYOLCUZÂDE Mehmed Necib, **Devhatü'l- Küttâb**, tsh. Kilisli Rifat Bilge, Güzel Sanatlar Akademisi neş., İstanbul 1942.
- SUYÛTÎ Ebû'l-Fadl Celâlüddin Abdurrahmân b. Ebû Bekr (v. 911/1505), **el-Câmiu's-sağîr**, Beyrut 1410/1990.
- SÜHREVERDÎ Ebû Hafs (Şehâbeddin Ömer b. Muhammed b. Abdillâh b. Ammûye el-Kureşî el-Bekrî)²⁵⁵ (v. 632/1234), **Meşîhat es-Sühreverdî**, ilk baskı, Beyrut 2004.
- SÜLÜN Murat, **Sanat Eserlerine Vurulan Kuran Mührü**, İstanbul 2006.
- ŞAHİN Abdusabûr, "Hz. Muhammed Devrinde Arap Yazısında Hareke ve Nokta", çev. Tayyar Altıkulaç, **Diyanet İşleri Başkanlığı Dergisi**, 1970, c. 9, sy. 102-103, s. 403-406.
- ŞİMŞİR Bilâl N., **Türk Yazı Devrimi**, Ankara 1992.
- ŞİMŞİRGİL Ahmet, **Taşa Yazılan Tarih, Topkapı Sarayı**, İstanbul 2005.
- TABERÂNÎ Ebu'l-Kasım Süleymân b. Ahmed b. Eyyûb (v. 360/971), **Mekârimü'l-ahlâk**, nşr. Ahmed Şemseddin, Dâru'l-Kutubu'l-Arabi yay., Beyrut 1409/1989.
- TABERÎ Ebu Cafer Muhammed bin Cerir, **Milletler ve Hükümdarlar Tarihi**, c. 1, MEB yay., 1991.
- TAŞKIRAN Hüseyin İlter, **Yazı ve Mimarlık**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1997.
- TAŞKÖPRÜLÜZADE İsamüddin Ebû'l-Hayr Ahmed Efendi, **Osmanlı Bilginleri, eş-Şekaiku'n-Numaniyye fi ulemai'd-Devleti'l-Osmaniyye**, çev. Muharrem Tan, İz Yayıncılık, İstanbul 2007.
- TATLI Bekir, **Mimarî Hadisleri: Türk-İslâm Mimarîsini Taçlandıran Peygamber Sözleri**, Ankara 2012.
- TAVERNİER Jean Baptiste, **17. Yüzyılda Topkapı Sarayı**, çev. Teoman Tunçdoğan, Kitapyayınevi, İstanbul 2010.
- TAYÂLİSÎ Ebû Dâvûd Süleyman b. Dâvûd b. el-Cârûd (v. 204/819), **el-Müsned**²⁵⁶, Darun Hacer Neşir ve Tevzi', Mısır.
- TEKİN Şinasi, **Eski Türklerde Yazı, Kitap ve Kâğıt Damgaları**, İstanbul 1993.
- TEKİN Talat, **Orhon Yazıtları; Kül Tigin, Bilge Kağan, Tunyukuk**, İstanbul 1995.

²⁵⁵ Sühreverdîyye tarikatının kurucusu, müfessir ve muhaddis. Babası Ebû Cafer Muhammed, amcası Ebû'n-Necîb Ziyâeddin Abdülkâhîr ve büyük dedesi Ammûye lakabıyla meşhur Abdullah b. Sa'd, Sühreverdî nisbesiyle anılan âlim ve sûfî kişilerdi.

²⁵⁶ Ebû Dâvûd et-Tayâlisî (v. 204/819) tarafından tasnif edilen ve müsned türünün ilk örneği kabul edilen eser.

- TEKİN Talat, **Tarih Boyunca Türkçenin Yazımı**, Ankara 1997.
- TEZCAN Hülya, **Topkapı Saray Müzesi Koleksiyonundan Tılsımlı Gömlekler**, Timaş yay., İstanbul 2011.
- TİMURTAŞ Faruk Kadri, **Osmanlıca Grameri**, İstanbul 1964.
- TİRMİZÎ Ebû İsbâ Muhammed b. İsbâ b. Sevre (Yezîd) (v. 279/892), **Câmi'ü't-Tirmizî (el-Câmi'ü's-Sahîh) (Sünenü't-Tirmizî)**, Dâru İhyai't-Türasi'l-Arabi yay., ilk baskı, Beyrut.
- TOPRAK Nurcan, **Hattat Kazasker Mustafa İzzet Efendi ve Eserleri**, YL. Tezi, Danş., Prof.Dr. M. Hüsrev Subaşı, Marmara Ü. Sosyal Bil. Enst. İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı, İslam Tarihi Bilim Dalı, İstanbul 2004.
- TOPUZOĞLU Tevfik Rüştü, "Ebü'l-Esved ed-Düelî", **DİA**, c. 10, s. 311-313.
- TURŞUN BEY Tûr-ı Sînâ, **Târîh-i Ebü'l-Feth**, haz. A. Mertol Tulum, İstanbul Fetih Cemiyeti yay., İstanbul 1977.
- TUZCU Kemal, "İslamiyetten Önce Arap Yazısı" **Dördüncü Uluslararası Ortadoğu Semineri** (İlkçağlardan İslamiyetin Doğuşuna Kadar Ortadoğu), Fırat Ün. Ortadoğu Araştırmaları Merkezi, Elazığ 29-31 Mayıs 2009, s. 207-227.
- TUZCU Kemal, "Arap Yazısının Ortaya Çıkışı I", **Nüşa Şarkiyat Araştırmaları Dergisi**, sy. 2, Ankara 2001, s. 158-165.
- TÜFEKÇİOĞLU Abdülhamit, "Hat Sanatında Meşk ve İcâzet", **İSMEK El Sanatları Dergisi**, sy. 17, İstanbul 2014, s. 110-113.
- TÜFEKÇİOĞLU Abdülhamit, **Türk Mimarisinde Yazı**, Ankara 2007.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, Türkiye Diyanet Vakfı yay., Ankara 1988-2016.
- UĞURLUEL Talha, **Asr-ı Saâdet'ten Osmanlı'ya, Sarayın Kutsalları**, Timaş yay., İst. 2015.
- UĞURLUEL Talha, Cansu Canan ÖZGEN, **Osmanlı'nın Şifreleri**, Timaş yay., İstanbul 2016.
- ULUDAĞ Süleyman, "İbnü'l-Fârız", **DİA**, c. 21, s. 40-43.
- USER Hatice Şirin, **Başlangıçtan Günümüze Türk Yazı Sistemleri**, Akçağ yay., Ankara 2006.
- UZUN Mustafa, "Hilye", **DİA**, c. 18, s. 44-47.
- UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, **Osmanlı Tarihi, c. I-VI**, Türk Tarih K. Basımevi, Ankara 1988.
- ÜLKER Muammer, **Başlangıçtan Günümüze Türk Hat Sanatı = The Art of Turkish Calligraphy from The Beginning up to Present**, İŞ Bankası Kült. yay., Ankara 1987.
- ÜNVER Ahmet Süheyl, **Hattat Ali Bin Hilal, Hayatı ve Yazıları**, Yeni Laboratuar Yayınları, İstanbul 1958.
- VED'ÂN Ebû Nasr Muhammed b. Alî b. Ubeydillâh b. Ved'ân el-Mevsilî²⁵⁷ (v. 494/1100), **el-Erba'üne'l-Ved'âniyyetü'l-mevzû'a**, محمد بن علي بن عبيد الله بن أحمد بن الأربعون الودعانية الموضوعة. صالح بن سليمان بن ودعان الموصلي
- WOODS Christopher, **Visible Language**, Publish by Oriental Institute of Univ. of The Chicago 2015.

²⁵⁷ Muhaddis ve kâdi.

- YAMAN Bahattin, “18. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Saray Ehl-i Hiref (Sanatkârlar) Teşkilatı”, **Süleyman Demirel Üniv. İlh. Fak. Dergisi**, 1996, sy. 3, s. 273-292.
- YAMAN Bahattin, “Âyetlerin Anlaşılmasını Göstermesi Bakımından Resim Sanatı: Yaratılış Örneği”, **İslâm ve Sanat** Tartışmalı İlmî Toplantı, 07 – 09 Kasım 2014, Akdeniz Ü. Hukuk Fakültesi Konferans Salonu Kampüs - Antalya, Ensar Neşriyat, İstanbul 2015.
- YAZICIOĞLU M. Said, “el-Kasîdetü’n-Nûniyye”, **DİA**, c. 24, s. 571-572.
- YAZICIOĞLU M. Said, “Hızır Bey ve Kaside-i Nûniye’si”, **Ankara Üniv. İlh. Fak. Dergisi**, 1984, c. 26, sy. 1, s. 549-588.
- YAZIR Elmalılı Muhammed Hamdi, **Hak dini Kur’an dili, (yeni mealli tefsir)**, hat Mahmud Bedrettin Yazır, genel koordinatör Mehmet Emin Özafşar, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara 2015.
- YAZIR Mahmud Bedreddin, **Medeniyet Aleminde Yazı ve İslam Medeniyetinde Kalem Güzeli**, Diyanet İşleri Başkanlığı yay., c. I., Ankara 1972, c. II., Ankara 1974, c. III., Ankara 1989.
- YAZIR Mahmut Bedrettin, **Eski Yazıları Okuma Anahtarı**, Vakıflar Genel Müdürlüğü, İstanbul 1942.
- YETKİN Suut Kemal, **Estetik**, İstanbul 1931.
- YETKİN Suut Kemal, **İslam Ülkelerinde Sanat**, İst. 1974.
- YILDIRIM Mustafa, “İlk Dönem İslam Sanatının Oluşumu”, **21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum**, Bahar 2015, c. 4, sy, 10, s. 59-69.
- YILDIZ Nuray, **Eskiçağda Yazı Malzemeleri ve Kitabın Oluşumu**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 2000.
- YILMAZ Metin, **İslam Kitâbet Dairesinin Doğuşu ve Gelişmesi**, YL. Tezi, Ondokuz Mayıs Üniv. Sosy. Bil. Enst. İslam T. ve Sant. Anabilim Dalı, danş. M. Zeki Terzi, Samsun 1998.
- YÜCE Nuri, “Türk - Yazı”, **DİA**, c. 41, s. 493.
- ZENNÛN Yûsuf, Muhittin Serin, “Kûfî”, **DİA**, c. 26, s. 342-345.

<http://tayyaraltikulac.com/> (Mayıs 2016)

http://www.3dmekanlar.com/topkapi_sarayi.htm

<http://www.millisaraylar.gov.tr/portalmain/>

<http://www.topkapisarayi.gov.tr/tr> (Topkapı Sarayı Müzesi Resmi Web Sitesi)

<https://www.yazmalar.gov.tr/>

DİZİN

A	
A'lâ 87/18-19	1
Abbasiler	6, 28
Abdullah (ra)	79, 103, 155, 182
Abdullah Amâsî	16
Abdullah b. Amr b. Âs (ra)....	79, 97, 109, 141, 153, 157, 219, 228, 231
Abdullah Ergun	15
Abdullah Kırîmî	17
Abdullah-ı Sayrafi	15
Abdülfettah	22
Âdem (as)	1, 2
Ağalar Camii	
Yazma Eserler Kütüphanesi	302
Ahkaf 46/4	2
Ahmed bin Hanbel	42, 153
Ahmed Karahisârî	16
Ahmed Şemseddin Karahisârî	16
Ahvel el-Muharrir	14
Âişe (ra)	155, 225
Alfabetik yazı	4
Ali b. Yahyâ es-Süfî	21, 22
Ali b. Yahyâ Süfî	16
Âl-i 'Imrâ sûresi	238, 239
Âl-i İmrân 3/65-184	1
Altı yazı (aklâm-ı sitte)	33
Araf 7/145-154	2
Ârâmî ve ilk Yunan alfabeleri	4
Arap yazısı	4
Arz Odası	26, 302
Âsli hatlar, el-hattu'l-mevzûn	13
âyet-i celileler	6
B	
Bâb-ı Hümâyün	
(همایون باب), Devlet Kapısı, I. kapı	20, 21, 302
Bâbüsselâm	23, 25, 302
Bağdat ekolü	14
Bakara 2/31-33	2
Bakara 2/87	2
Bânet Su'âd	163
Bûsîrînî	189
Büyük Derviş Ali	17
C	
Câmi'ü't-Tirmizî 129, 130, 141, 222, 223, 228, 256, 291	
D	
Celâl Amâsî	16
cezmi yazı	
Hututu'l-Mesahif	13
Cihâyâr-i güzîn isimleri	256
Ç	
çivi yazısı	2, 3
Çömez Mustafa Vâsîf	18
Çömez Mustafâ Vâsîf	37, 285, 296, 320
D	
Dahhâk b. Acân el-Kâtib	14
Darphâne-i Amire	23
Dâru'l-İlim	23
Demircikulu Yûsuf Efendi	17
Derviş Mehmed (Karahisârî Dervîşi)	17
Dolmabahçe Sarayı	20
düz murakka'	31
E	
Ebû Abdullah Hasan	14
Ebû Ali İbn Mukle	14
Ebû Dâvûd et-Tayâlisî	155, 182
Ebu'l-Esved ed-Düelî	12
Edirneli Yahyâ Süfî	16
Edward Chiera	4
el-Ahkâf sûresi	272, 275, 278, 283
el-Bakârâ sûresi	211, 251, 252, 253, 260, 262, 263
el-Fâtihâ sûresi	260, 261, 263
Elifbâ	117, 121, 175, 206, 209, 213, 244
el-Kasîdetü'l-Bür'iyye	187, 324
el-Kasîdetü'l-Hamriyye	187, 321, 324
el-Şaşıdetü'l-Hamriyye	188, 189
el-Kasîdetü'l-Mîmiyye	187, 324
el-Şaşıdetü'l-Münferice	175
el-Şaşıdetü'n-Nûniyye	163
el-Vâkıâ sûresi	272, 275, 278, 283, 319
Emeviler	6
Enam 6/91	2
Enbiya 21/48	1
Enderun	26, 27, 304
Enderun Avlusu	
(اندرون), Eğitim Alanı, III. avlu	26
Enes b. Mâlik (ra)	44, 48, 123, 136, 171
er-Rahman Sûresi	90
Esâtîze-i Rûm	16
Esâtîze-i Seb'a	15

Esedullah-ı Kirmânî 16

F

Fâtır 35/25 1
Fâtiḥ Sultan Mehmed..... 16, 20, 21, 23, 26, 27
Fenike alfabesi..... 4
fonografik yazı
Ses-yazı 4

G

Gıyâseddin Baysungur..... 15
güzelin tarifi 5

H

hadîs-i şerifler 6
Hadîs-i şerifler .42, 44, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 64, 67, 70,
73, 75, 77, 79, 82, 85, 87, 95, 97, 99, 103, 109, 123,
126, 135, 139, 141, 143, 148, 153, 155, 157, 169,
171, 173, 177, 180
Haffazâde Hüseyin b. Ahmed..... 42
Hafız Mehmed 36, 296
Hâfız Osman.....87, 97, 107
Hâfız Osman 17
Hâlid b. Ebû'l-Heyyâc 13
Hâlid b. Saîd (ra) 11
Has Oda.....28, 189
Hasan Çelebi 17
Hayreddin Mar'âşî.....15, 16
Hazine odası
Hazîne-i Hâssa, iç hazine..... 27
Hazîne-i Hâssa 27
Herat ekolü 15
Hırka-ı Saadet Dairesi 28
Hızır Bey (ö. 863/1459) 163
Hicr sûresi 15/45-48..... 22
Hilye-i şerîf 129, 131, 204, 256
Hilye-i şerîf metni..... 131
hiyeroglifler 3
Hulefâ-i Râşidîn 129, 131, 256, 257
hurûf-ı mukattaa 93, 101, 213, 246, 248
Hüseyin Baykara..... 15
Hüseyin Haffafzâde 36, 42
Hüseyin Hâmid.....36, 296
Hüsn-i Hat 5
Hz. *Ali (ra)* 130, 131, 257
Hz. Ebû Zerr (ra) 2
Hz. **Muaviye**..... 11

I

Istlâh-ı Selefî 12

IV. Murad Taştahî 27

İ

İbnü'l-Bevvâb 14
İbrâhîm Burûsevî.....85, 87
İbrâhîm es-Siczî 14
İcâzet kıt'ası 295
ideografik yazı
Fikir-yazı 3
İdris (as) 1, 2
iğne perdah.....129
İmam Gazâlî hazretleri 5
İsa (as).....2
İsa b. Mehmed 24
İshak b. Hammâd el-Kâtib.....14
İsmâil Zühdî..... 119, 121, 123, 126, 129, 133, 143, 146,
148, 151, 153, 155, 157, 169, 171, 175, 180, 182,
211
İsmâil Zühdü 17
İsmâil Zühdü (ö. 1144/1731).....177
İsmâil Zühdü (ö. 1221/1806)..... 135, 139, 141, 167, 173
İstanbul... 3, 7, 8, 9, 10, 20, 23, 27, 31, 95, 97, 135, 163,
177, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307,
308, 309

K

Kâ'b b. Züheyr (ö. 24/645) 163
Kahire ekolü 15
Kaligrafi 5
Kanûnî Sultan Süleyman 24
Kaşidetü'l-Bürde 187, 299, 301, 304, 324
Kaşidetü'l-bürde 189
Kaşidetü'l-Bürde 163, 188, 189
Kaşidetü'l-Bür'e 187, 324
Kaşidetü'l-Bür'e.....188
Kâtib Hayreddin 16
Kazasker Mustafa İzzet 18
Kelâm-ı kibar 46
kıt'a (قطعة).....31, 33
Kiril (Cyrillic) alfabesi 4
kitap murakka' 31
körüklü murakka' 31
Kubbealtı 7, 306
Kutbe el-Muharrir 13

L

Latin alfabeleri 4
logografik yazı
Hece-yazı 3

M

Mahmud Celâleddin	18
Mâlik b. Dînâr	13
<i>Mehmed</i> ... 107, 163, 213, 231, 233, 236, 238, 244, 246, 248, 251, 256, 260, 272, 288, 291, 293	
Mehmed b. Ömer	99, 103
Mehmed Filibevî	36
Mehmed Kerestecizâde	36
Mehmed Şevkî . 107, 204, 215, 218, 222, 225, 228, 231, 233, 236, 238, 241, 246, 251, 272, 288, 291, 293	
Mehmed Şevki Efendi	18
Mehmed Tâhir	18
meşk yazı.....	13
meşk yazısı (leyyin, müdevver yazı).....	13
muhakkak-reyhânî	34
Muhammed (sav).....	2, 28, 131, 239
Muhammed Arabzâde	103
Muhammed Daî	44
Muhammed Filibevî	60
Muhammed Kerestecizâde	48
Muhyiddin Amâsî	16
Mukaddes Emanetler Dairesi	28, 300
murakkaa (مُرَقَّعَة)	31
murakkaât	31
Musa (as)	2, 28
mushaf sayfaları	32, 319
Mustafa Dede	16
Mustafa Râkım	107, 300
Mustafa Râkım	18
Mübârek es-Süyûfî	15
Mübârek Şah b. Kutub	15
müfredat meşki.....	101, 175, 213, 244, 246
müfredat meşkləri	31
münferid harfler	93, 101, 246, 248
mürekkebât meşkləri	31
Müsned 42, 54, 64, 67, 126, 141, 153, 155, 182, 219, 231	
müteselsil murakka'	31

N

Nasr b. Âsım	12
Nasrullah et-Tabîb	15
nesih kıt'a	33, 296
nesta'lik kıt'a	34
Nisbetli hatlar, el-hattu'l-mensûb	13
Nuh (as).....	1, 2

O

objetgrafik yazı	
Madde-yazı	3
Osmanlı ekolü	15

Osmanlılar	6
------------------	---

P

piktografik yazı

Resim-yazı.....	3
-----------------	---

R

Resm-i Osmanî	12
----------------------------	----

S

Saff sûresi 61/13	21
Safiyüddin Abdülmü'min el-Urmevî	14
Şahîh-i Buḥârî	148, 155, 182, 218, 219, 228
Şahîh-i Müslim . 109, 141, 153, 218, 219, 222, 223, 231, 285	
Şalâten Tüncînâ	288, 289
Şâmi Efendi	18
Sarây-ı Atîk	
Bayezid'da inşa edilmiş olan eski saray	20
Sarây-ı Cedîd	
Yeni Saray	20
Selçuklular	6
Serâbîülhâdim harabeleri	4
Seyyid Abdullah	37, 296, 297, 320, 321, 322, 324
Seyyid Abdullâh	109, 295
Seyyid Hüseyin Hâmid	46
Seyyid İzzet Mustafâ	95
shodô	
Japon kaligrafisi	5
Sultan Abdülaziz	20
Sultan Abdülmecid	20
Sultan II. Mahmud	23, 95
Sultan III. Ahmed	23, 31
Sultan III. Mustafa	24, 25, 135
Sûr-ı Sultânî	
Kal'a-i Sultânî	20, 21
sülüs kıt'a	33, 296
Sülüs-nesih kıt'a	33, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 64, 67, 70, 73, 75, 77, 79, 82, 85, 87, 95, 109, 123, 126, 135, 139, 141, 143, 148, 151, 153, 155, 157, 163, 169, 171, 173, 175, 177, 180, 182, 187, 211, 222, 225, 228, 231, 285, 291, 327, 329, 331
Sülüs-nesih meşk kıt'ası	93, 101, 244, 248
Sülüs-nesih müfredat meşki	248
Sümer	2, 3, 305

Ş

Şemseddin Muhammed b. Hüsâm el-Herevî (Baysungurî).....	15
Şemsü'l-hat	16

Şerbetçizâde İbrâhim Efendi	16
Şeyh Ahmed-i Sühreverdî	15
Şeyh Hamdullah	16
şeyh-i sâni	17
Şit (as)	1

T

Taberi Târihi.....	1
Talimli nesih meşki.....	246
tevkîfî	4
tevkî'-rikâ'	34
Topkapı Sarayı.....III, 7, 8, 9, 23, 28, 163, 299, 302, 305, 306, 307	
toplama murakka'	32
Türisînâ	4

Ü

Übey b. Kâb (ra)	11
-------------------------------	----

V

vâzıu'l-aslı's-sânî	17
verrak	13
verrakî	13

Y

Yahyâ b. Ya'mer	12
Yâkût el-Müsta'simî	14
Yâkût-ı Rûm.....	16
yazı sistemleri	2, 3
Yûsuf sûresi	241, 242

Z

zerefşan ... 126, 129, 135, 146, 151, 155, 157, 211, 231, 241, 285, 288	
Zeyd b. Sâbit (ra)	11
Zuhruf 43/44	1

EKLER

- A) Resimler Listesi
- B) Murakkaalardaki Eserlerin Konularına Göre Dağılımı
- C) Murakkaalarda İmzası Bulunan Hattatların Kronolojik Sıralanışı
- D) GY 309 No.lu Murakkaadaki Kasîdelerin Şairlerine Göre Kronolojik Sıralanışı

A) Resimler Listesi

- R. 1. TS, Bâb-ı Hümâyün'un dış cephesinde bulunan, celi sülüs inşâ kitâbesi. -----21
- R. 2. (sağ) TS, Bâb-ı Hümâyün dış cephe sağ tarafında, celi sülüs müsenna olarak Saff 61/13. âyetin bir bölümü ile "yâ Muhammed" lafzı yazılıdır. -----22
- R. 3. (sol) TS, Bâb-ı Hümâyün dış cephe sol tarafında, celi sülüs müsenna şekilde Ali b. Yahyâ es-Süffî'nin adı ve künyesi, "كتبه اضعف العبيد على بن مزيد صوفى", "ketebehu ez'âfu'l-âbid Âli bin Mezid Şüffî" yazılıdır. -----22
- R. 4., R. 5. TS, Bâb-ı Hümâyün iç cephe. Abdülfettâh Efendi tarafından, ön cephedeki Ali b. Yahyâ es-Süffî'yi takliden yine celi-sülüs müsennâ olarak yazılan Hicr sûresi 15/45-48. âyetleri. -----22
- R. 6. TS, Bâb-ı Hümâyün iç cephe. Abdülfettâh Efendi kitabenin altındaki kilit taşı üzerine, "Abdül'azîz Hân bin Maḥmûd el-muẓaffer dâ'imâ, ketebuhu Abdü'l-fettâḥ" yazılı, Sultan Abdülazîz (1861-1876) tuğrasını çekmiştir. -----22
- R. 7. TS, I. Avlu, Darphâne-i Amire, celi nesta'lik hatlı, hattatı Mustafa İzzet Yesârîzâde Efendi'dir (v. h. 1265/m. 1849). -----23
- R. 8. TS, Bâbüsselâm üzerindeki Kanûnî dönemine ait olduğu tahmin edilen celi sülüs kelime-i tevhid. ---23
- R. 9. Topkapı Sarayı, Bâbüsselâm, girişin sol tarafında bulunan Sultan III. Mustafa'nın orjinal celi nesta'lik tamir kitabesi, h. 1172. -----24
- R. 10. TS, Bâbüsselâm Alay Meydanı cephesi, madolyon şeklindeki celi sülüs dörtlü istifde "Allahu Rabbî" yazılıdır. -----25
- R. 11. TS, Bâbüsselâm Alay Meydanı cephesi, "Muhammed nebî" yazılı madolyon şeklindeki celi sülüs dörtlü istif. -----25
- R. 12. Topkapı Sarayı, Enderun Avlusu, Arz Odası dış duvarı üzerindeki celi sülüs kitabe. -----26
- R. 13. TS, Enderun Avlusu, Arz Odasının bahçe tarafındaki kapısı üzerinde bulunan celi nesta'lik tamir kitabesi. -----26
- R. 15. TS, Enderun Avlusu, Fatih Köşkü (Hazine odası) üzerindeki hat eseri, "لله / صفى تقي نقي نبي محمد" "Saf, temiz, kendini koruyan takva sahibi Peygamber Muhammed (sav)". -----27
- R. 14. TS, IV. Avlu, Sultan IV. Murad'ın Taştahtın celi nesta'lik kitabesi. -----27
- R. 16., R. 17. TS, Enderun Avlus, Hırka-ı Saadet Dairesi'nin giriş kapısı ve III. Ahmed Han tarafından yazılarak (h. 1138) tuğra şeklinde imzalanmış, celi sülüs Kelime-i Tevhid. -----29
- R. 18. TSMK, Mukaddes Emanetler, Hz. Peygamber (sav)'in bugün Bahreyn olarak bilinen bölgede İran adına görev yapan el-Ahsâ Valisi el-Münzir'e gönderdiği mektup. -----29
- R. 19. TSMK, Hırka-ı Saâdet, nr. 194, Nisâ 4/131-136, Hz. Osman (ra)' nisbet edilen mushaf-ı şerifden bir sayfa, kûfî hatla yazılmıştır. -----30
- R. 20. TSMK, Hırka-ı Saâdet, 194 no.lu kûfî hatla yazılmış mushaf-ı şerifden bir sayfa, en-Nisâ 4/132-136. ayetin ortasına kadar. -----30
- R. 21. TSMK, GY 152, murakkaa üst cilt kabı. -----39
- R. 22. TSMK, GY 152, murakkaa üst cilt kab içi. -----40
- R. 23. Hüseyin Haffafzâde, sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 152, 1b) -----41
- R. 24. Muhammed Daî (Bekir Efendi'nin talebesi), sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 152, 2a) -----43
- R. 25. Seyyid Hüseyin Hâmid, sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 152, 2b) -----45
- R. 26. Muhammed Kerestecîzâde, sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 152, 3a) -----47
- R. 27. Muhammed Hâfız-ı Kur'ân, sülüs- mâil nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 152, 3b) -----49
- R. 28. Seyyid Hüseyin Hâmid, sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 152, 4a) -----51
- R. 29. Sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 152, 4b) -----53
- R. 30. Sülüs-mâil nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 152, 5a) -----55
- R. 31. Seyyid Hüseyin Hâmid, sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 152, 5b) -----57
- R. 32. Muhammed Filibevî, sülüs kıt'a (TSMK, GY 152, 6a) -----59

R. 33. TSMK, GY 290, murakkaa üst cilt kabı.-----	62
R. 34. TSMK, GY 290, murakkaa üst cilt kab içi.-----	63
R. 35. Sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 1b)-----	65
R. 36. Sülüs-mâil nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 2a)-----	66
R. 37. Sülüs-mâil nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 2b)-----	69
R. 38. Sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 3a)-----	72
R. 39. Sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 3b)-----	74
R. 40. Sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 4a)-----	76
R. 41. Sülüs-mâil nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 4b)-----	78
R. 42. Sülüs-mâil nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 5a)-----	81
R. 43. (İbrâhîm Burûsevî) sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 5b)-----	84
R. 44. İbrâhîm Burûsevî, sülüs-mâil nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 6a)-----	86
R. 45. Nesih mushaf sayfası (TSMK, GY 290, 6b, 7a)-----	89
R. 46. Sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 7b)-----	92
R. 47. Seyyid İzzet Mustafâ, sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 8a)-----	94
R. 48. Hâfız Osman, sülüs kıt'a (TSMK, GY 290, 8b)-----	96
R. 49. Mehmed b. Ömer, sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 9a)-----	98
R. 50. Sülüs-nesih koltuklu kıt'a (TSMK, GY 290, 9b)-----	100
R. 51. Mehmed Arabzâde, nesih kıt'a (TSMK, GY 290, 10a)-----	102
R. 52. Mehmed Şevkî Efendi, sülüs satır istifi [TSMK, GY 309, 1a - 947/21(7) - NO.79 - 51732]-----	106
R. 53. (Seyyid Abdullâh) sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 9a - 951/28 - 51736]-----	108
R. 54. Zühdî, sülüs meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 10a - 29 - 946/21(22) - 51731] (1)-----	111
R. 55. Zühdî, sülüs-nesih meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 10a - 29 - 946/21(22) - 51731] (2)-----	112
R. 56. Zühdî, sülüs-nesih meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 10a - 29 - 946/21(22) - 51731] (3)-----	113
R. 57. Zühdî, sülüs-nesih meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 10a - 29 - 946/21(22) - 51731] (4)-----	114
R. 58. Zühdî, sülüs-nesih meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 10a - 29 - 946/21(22) - 51731] (5)-----	115
R. 59. İsmâîl Zühdî, sülüs kıt'a [TSMK, GY 309, 17a - 49 - 7233/54]-----	118
R. 60. İsmâîl Zühdî, sülüs satır istifi [TSMK, GY 309, 17b - 50 - 6167]-----	120
R. 61. İsmâîl Zühdî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 18a - 51 - 6956/11]-----	122
R. 62. İsmâîl Zühdî, sülüs-nesih kıt'a [TSMK, GY 309, 18a - 52 - 3216]-----	125
R. 63. İsmâîl Zühdî, hilye-i şerif [TSMK, GY 309, 19b - 54 - 6049]-----	128
R. 64. İsmâîl Zühdî, karalama [TSMK, GY 309, 20a - 55 - 946/5 - 51731]-----	132
R. 65. İsmâîl Zühdî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 20b - 57 - 946/8 - 51731]-----	134
R. 66. İsmâîl Zühdî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 20b - 58 - 946/9 - 51731]-----	138
R. 67. İsmâîl Zühdî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 21a - 59 - 946/10 - 51731]-----	140
R. 68. İsmâîl Zühdî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 22a - 61 - 946/16 - 51731]-----	143
R. 69. İsmâîl Zühdî, sülüs kıt'a [TSMK, GY 309, 22b - 62 - 946/17(18) - 51731]-----	145
R. 70. İsmâîl Zühdî, sülüs-mâil nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 23a - 63 - 946/18(19) - 51731]-----	147
R. 71. İsmâîl Zühdî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 23a - 64 - 946/19(20) - 51731]-----	150
R. 72. İsmâîl Zühdî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 23b - 65 - 1089 - NO.30/25 - 51429]-----	152
R. 73. İsmâîl Zühdî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 24a - 66 - 30/13]-----	154
R. 74. İsmâîl Zühdî, sülüs-mâil nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 24a - 67 - 30/16]-----	156
R. 75. (İsmâîl Zühdî), sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731] (1) - Bânet Su'âd, el-Kasîdetü'n-Nûniyye-----	159
R. 76. (İsmâîl Zühdî), sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731] (2)---	160
R. 77. (İsmâîl Zühdî), sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731] (3)---	161
R. 78. (İsmâîl Zühdî), sülüs koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731] (4) Bânet Su'âd -----	162

R. 79. İsmâîl Zühdi, karalama [TSMK, GY 309, 24b - 69 - 946/4 - 51731] -----	166
R. 80. İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 25a - 70 - 5719/14] -----	168
R. 81. İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 25a - 71 - 946/14] -----	170
R. 82. İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 25b - 72 - 7233/10] -----	172
R. 83. İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 25b - 73 - 946/15] - el-Kasidetü'l-Münferice -----	174
R. 84. (Eski) İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 25b - 74 - 946/7] -----	176
R. 85. İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 26a - 75 - 30/17 - 51429]-----	179
R. 86. İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 26a - 76 - 6165] -----	181
R. 87. Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731] (1) - el- Kasidetü'l-Hamriyye, Kaşidetü'l-Bür'e -----	183
R. 88. Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731] (2) -----	184
R. 89. Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731] (3) -----	185
R. 90. Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731] (4) -----	186
R. 91. (Zühdi) karalama [TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (1) -----	190
R. 92. Zühdi, karalama [TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (2) -----	191
R. 93. Zühdi, karalama [TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (3) -----	192
R. 94. Zühdi, karalama [TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (4) -----	193
R. 95. (Zühdi) karalama [TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (5) -----	194
R. 96. (Zühdi) karalama [TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (6) -----	195
R. 97. (Zühdi) karalama [TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (7) -----	196
R. 98. (Zühdi) karalama [TSMK, GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731] (8) -----	197
R. 99. Mehmed Şevkî, muhakkak besmele [TSMK, GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732] (1) -----	199
R. 100. Mehmed Şevkî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732] (2) -----	200
R. 101. Mehmed Şevkî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732] (3) -----	201
R. 102. Mehmed Şevkî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732] (4) -----	202
R. 103. Mehmed Şevkî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732] (5) -----	203
R. 104. (Mehmed Şevkî), sülüs-nesih koltuklu meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 28b - 81 - 947 - 51732] (1) ---	207
R. 105. (Mehmed Şevkî), sülüs-nesih koltuklu meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 28b - 81 - 947 - 51732] (2) ---	208
R. 106. İsmâîl Zühdi, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 29a - 82 - 946/13(14) - NO.78 - 51731]---	210
R. 107. (Mehmed Şevkî) sülüs meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 29b - 83 - 947/(14) - 51732] -----	212
R. 108. Mehmed Şevkî, nesih kıt'a [TSMK, GY 309, 30b - 85 - 947/(4) - 51732] -----	214
R. 109. Mehmed Şevkî, nesih kıt'a [TSMK, GY 309, 31a - 86 - 947/24]-----	217
R. 110. Mehmed Şevkî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 31b - 87 - 947/(23) - (309/96)]-----	221
R. 111. Mehmed Şevkî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 32a - 88 - 947/20 - 51732] -----	224
R. 112. Mehmed Şevkî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 32a - 89 - 947/(19) - 51732] -----	227
R. 113. Mehmed Şevkî, sülüs-nesih koltuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 32b - 90 - 6074] -----	230
R. 114. (Mehmed Şevkî) karalama [TSMK, GY 309, 33a - 91 - 947/9] -----	232
R. 115. Mehmed Şevkî, karalama [TSMK, GY 309, 33a - 92 - 947/8 - 51732]-----	234
R. 116. (Mehmed Şevkî) karalama [TSMK, GY 309, 33a - 92 - 947/10 - 51732]-----	235
R. 117. (Mehmed Şevkî) nesih mushaf sayfası (Âl-i 'Imrân 3/140- 147) [TSMK, GY 309, 33b - 93 - 947/5] 237	
R. 118. (Mehmed Şevkî) nesih mushaf sayfası (Yûsuf sûresi 12/ 15-21) [TSMK, GY 309, 33b - 94 - 947/6]240	
R. 119. (Mehmed Şevkî) sülüs-nesih koltuklu meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 33b - 95 - 947/15]-----	243

R. 120. (Mehmed Şevkî) nesih talimli meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 34a - 96 - 947/15]-----	245
R. 121. (Mehmed Şevkî) sülüs-nesih koltuklu meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 34a - 97 - 947/15]-----	247
R. 122. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (1a) - (el-Bağarâ 2/58-61) [TSMK, GY 309, 34b - 98 - 30/29] -----	249
R. 123. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (1b) - (el-Bağarâ 2/61-70 (68. ve 69. âyetler hariç) [TSMK, GY 309, 34b - 98 - 30/29]-----	250
R. 124. (Mehmed Şevkî) sülüs-nesih Cihâyâr-i güzîn isimleri [TSMK, GY 309, 35a - 99 - 947/7 - 51732]--	254
R. 125. (Mehmed Şevkî) Hilye-i şerîf metni [TSMK, GY 309, 35a - 99 - 947/7 - 51732]-----	255
R. 126. (Mehmed Şevkî) nesih mushaf sayfası (1b-2a) (el-Fâtihâ 1/1-7) (el-Bağarâ 2/1-4) [TSMK, GY 309, 35a - 100 - 947/1 - 51732]-----	258
R. 127. (Mehmed Şevkî) nesih mushaf sayfası (2b-3a) (el-Bağarâ 2/5-21) [TSMK, GY 309, 35a - 100 - 947/1 - 51732]-----	259
R. 128. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (1b-2a) (el-Ahkâf 46/1- 8) [TSMK, GY 309, 35b-101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732]-----	264
R. 129. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (2b-3a) (el-Ahkâf 46/9-15) [TSMK, GY 309, 35b-101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732]-----	265
R. 130. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (3b-4a) (el-Ahkâf 46/15-22) [TSMK, GY 309, 35b-101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732]-----	266
R. 131. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (4b-5a) (el-Ahkâf 46/22-30) [TSMK, GY 309, 35b-101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732]-----	267
R. 132. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (5b-6a) (el-Ahkâf 46/31-35, el-Vâkıâ 56/1-8) [TSMK, GY 309, 35b-101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732]-----	268
R. 133. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (6b-7a) (el-Vâkıâ 56/9-45) [TSMK, GY 309, 35b-101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732]-----	269
R. 134. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (7b-8a) (el-Vâkıâ 56/45-71) [TSMK, GY 309, 35b-101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732]-----	270
R. 135. Mehmed Şevkî, nesih mushaf sayfası (8b-9a) (el-Vâkıâ 56/72-96) [TSMK, GY 309, 35b-101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732]-----	271
R. 136. Mustafâ Vâsıf, sülüs-nesih kotuklu kıt'a [TSMK, GY 309, 38a - 105 - 949/3]-----	284
R. 137. Mehmed Şevkî, nesih kıt'a [TSMK, GY 309, 39b - 109 - 947/3]-----	287
R. 138. Mehmed Şevkî, sülüs-nesih kıt'a [TSMK, GY 309, 40a - 110 - 947/22]-----	290
R. 139. Mehmed Şevkî, sülüs meşk kıt'ası [TSMK, GY 309, 40b - 111 - 947/12]-----	292
R. 140. Seyyid Abdullâh, nesta'lik mâil icâzet kıt'ası [TSMK, GY 309, 41a - 112 - 7233/32]-----	294

B) Murakkaalardaki Eserlerin Konularına Göre Dağılımı

1. Mushaf Sayfaları

Ketebesiz

GY 290, 6b, 7a er-Raḥmân sûresi 55/1-21 (2 sayfa)

Mehmed Şevkî

GY 309, 33b - 93 - 947/5 Âl-i 'Imrân sûresi 3/140- 147 (1 sayfa)

GY 309, 33b - 94 - 947/6 Yûsuf sûresi 12/ 15-21 (1 sayfa)

GY 309, 34b - 98 - 30/29 el-Baḳarâ sûresi 2/58-70 (2 sayfa)

GY 309, 35a - 100 - 947/1 - 51732 el-Fâtihâ sûresi 1/1-7 (1 sayfa)

el-Baḳarâ sûresi 2/1-21 (3 sayfa)

GY 309, 35b - 101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732

el-Aḥkâf sûresi 46/1-35 (9 sayfa)

el-Vâkıâ sûresi 56/1-96 (7 sayfa)

2. Hadis-i Şerifler

GY 152

Hüseyin Haffafzâde

GY 152, 1b

Muhammed Daî

GY 152, 2a

Muhammed Kerestecîzâde

GY 152, 3a

Muhammed Hâfız-ı Kur'ân

GY 152, 3b

Hüseyin Hâmid

GY 152, 4a - 5b

Ketebesiz

GY 152, 4b - 5a

Muhammed Filibevî

GY 152, 6a

GY 290

Ketebesiz

GY 290, 1b - 2a - 2b - 3a - 3b - 4a - 4b - 5a

İbrâhîm Burûsevî

GY 290, 5b - 6a

Seyyid İzzet Mustafâ

GY 290, 8a

Hâfız Osman

GY 290, 8b

Mehmed b. Ömer (Arabzâde)

GY 290, 9a - 10a

GY 309

İsmâîl Zühdî

GY 309, 18a - 51 - 6956/11

GY 309, 18a - 52 - 3216

GY 309, 20b - 57 - 946/8 - 51731

GY 309, 20b - 58 - 946/9 - 51731

GY 309, 21a - 59 - 946/10 - 51731

GY 309, 22a - 61 - 946/16 - 51731

GY 309, 23a - 63 - 946/18(19) - 51731
 GY 309, 23b - 65 - 1089 - NO.30/25 - 51429
 GY 309, 24a - 66 - 30/13
 GY 309, 24a - 67 - 30/16
 GY 309, 25a - 70 - 5719/14
 GY 309, 25a - 71 - 946/14
 GY 309, 25b - 72 - 7233/10
 GY 309, 25b - 74 - 946/7
 GY 309, 26a - 75 - 30/17 - 51429
 GY 309, 26a - 76 - 6165
 GY 309, 29a - 82 - 946/13(14) - NO.78 - 51731

Mehmed Şevkî

GY 309, 31a - 86 - 947/24
 GY 309, 31b - 87 - 947/(23) - (309/96)
 GY 309, 32a - 88 - 947/20 - 51732
 GY 309, 32a - 89 - 947/(19) - 51732
 GY 309, 32b - 90 - 6074
 GY 309, 40a - 110 - 947/22

Mustafâ Vâsîf
 Ketebesiz

GY 309, 38a - 105 - 949/3
 GY 309, 9a - 26 - 951/28 - 51736 (Seyyid Abdullah)

3. Hilye-i Şerifler

İsmâîl Zühdî GY 309, 19b - 54 - 6049
 Mehmed Şevkî GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732
 GY 309, 35a - 99 - 947/7 - 51732

4. Dualar ve Salâten Tüncînâ

İsmâîl Zühdî GY 309, 23a - 63 - 946/18(19) - 51731 (ilk satır)
 Mehmed Şevkî GY 309, 1a - 947/21(7) - NO.79 - 51732
 GY 309, 39b - 109 - 947/3

5. Kelâm-ı Kibarlar

Hüseyin Hâmid GY 152, 2b
 Ketebesiz (Seyyid Abdullah) GY 309, 9a - 26 - 951/28 - 51736 (ilk satır)

6. Kasideler ve Şiirler

İsmâîl Zühdî

GY 309, 17a - 49 - 7233/54

şiiir

GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731

Bânet Su'âd ile

(4 sayfa)

el-Kasîdetü'n-Nûniyye

GY 309, 25b - 73 - 946/15

el-Kasîdetü'l-Münferice

(1 sayfa)

GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731

el-Kasîdetü'l-Hamriyye ile

(4 sayfa)

Kasîdetü'l- Bür'e

7. Müfredat Meşikleri

Ketebesiz

GY 290, 7b

GY 290, 9b

İsmâîl Zühdî

GY 309, 10a - 29 - 946/21(22) – 51731

(5 adet)

GY 309, 17b - 50 - 6167

Mehmed Şevkî

GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732

(2 adet)

GY 309, 28b - 81 - 947 - 51732

(2 adet)

GY 309, 29b - 83 - 947/(14) - 51732

(talimli sülüs)

GY 309, 33b - 95 - 947/15

GY 309, 34a - 96 - 947/15

(talimli nesih)

GY 309, 34a - 97 - 947/15

GY 309, 40b - 111 - 947/12

8. Karalamalar

İsmâîl Zühdî

GY 309, 20a - 55 - 946/5 - 51731

GY 309, 24b - 69 - 946/4 - 51731

GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731

(8 adet)

Mehmed Şevkî

GY 309, 33a - 91 - 947/9

GY 309, 33a - 92 - 947/8 - 51732

GY 309, 33a - 92 - 947/10 - 51732

9. İcâzet kıt'ası

Seyyid Abdullah GY 309, 41a - 112 - 7233/32

C) Murakkaalarda İmzası Bulunan Hattatların Kronolojik Sıralanışı

Hâfız Osman (v. 1110/1698)	GY 290, 8b	(h. 1082)
Mehmed b. Ömer (Arabzâde) (v. 1127/1715)	GY 290, 9a GY 290, 10a	(h. 1113)
İsmâil Zühdî (Eski) (v. 1144/1731)	GY 309, 25b - 74 - 946/7	(h. 1140)
Haffafzâde Hüseyin (v. 1154/1741)	GY 152, 1b	
Seyyid Abdullah	GY 309, 9a - 26 - 951/28 - 51736 (imzâ silinmiş) GY 309, 41a - 112 - 7233/32 (talik) ayrıca, sülüs ve nesih olarak 52 kıt'a -10'u imzâsız- (h. 1111 - h. 1109 (3 farklı kıt'a) - h. 1119 - h. 1142)	(h. .186)
Mehmed Kerestecizâde (hocasının v. 1173)	GY 152, 3a	
Hüseyin Hâmîd (v. 1204/1790'dan sonra olmalı)	GY 152, 2b GY 152, 4a GY 152, 5b	(h. 1197) (h. 1204)
İsmâil Zühdî (Yeni) (v. 1221/1806) (1175/1761 tarihinden önce icazet almış olmalı)	GY 309, 10a - 29 - 946/21(22) - 51731 GY 309, 17a - 49 - 7233/54 GY 309, 17b - 50 - 6167 GY 309, 18a - 51 - 6956/11 GY 309, 18a - 52 - 3216 GY 309, 19b - 54 - 6049 GY 309, 20a - 55 - 946/5 - 51731 GY 309, 20b - 57 - 946/8 - 51731 GY 309, 20b - 58 - 946/9 - 51731 GY 309, 21a - 59 - 946/10 - 51731 GY 309, 22a - 61 - 946/16 - 51731 GY 309, 22b - 62 - 946/17(18) - 51731 GY 309, 23a - 63 - 946/18(19) - 51731 GY 309, 23a - 64 - 946/19(20) - 51731 GY 309, 23b - 65 - 1089 - NO.30/25 - 51429	(h. 1188) (h. 1194) (h. 1205)

- GY 309, 24a - 66 - 30/13
 GY 309, 24a - 67 - 30/16
 GY 309, 24b - 69 - 946/4 - 51731 (h. 1219)
 GY 309, 25a - 70 - 5719/14
 GY 309, 25a - 71 - 946/14
 GY 309, 25b - 72 - 7233/10 (h. 1197)
 GY 309, 25b - 73 - 946/15
 GY 309, 26a - 75 - 30/17 - 51429
 GY 309, 26a - 76 - 6165
 GY 309, 26b - 78 - 946/2 - 51731
 GY 309, 29a - 82 - 946/13(14) - NO.78 - 51731
- Muhammed Filibevî GY 152, 6a (h. 1243)
- (Çömez) Mustafa Vâsîf (v. 1269/1853) GY 309, 38a - 105 - 949/3 (h. 1241)
 ayrıca, yine sülûs ve nesih olarak 6 kit'a, (h. 1244)
- Kazasker Mustafâ İzzet (d. 1216/1801) (v. 1293/1876)
 GY 290, 8a (h. 1281)
- Mehmed Şevkî (d. 1245/1829) (v. 1304/1887)
 GY 309, 1a - 947/21(7) - NO.79 - 51732 (h. 1296)
 GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732 (h. 1292)
 GY 309, 30b - 85 - 947/(4) - 51732 (h. 1291)
 GY 309, 31a - 86 - 947/24 (h. 1289)
 GY 309, 31b - 87 - 947/(23) - (309/96)
 GY 309, 32a - 88 - 947/20 - 51732 (h. 1281)
 GY 309, 32a - 89 - 947/(19) - 51732 (h. 1295)
 GY 309, 32b - 90 - 6074
 GY 309, 33a - 92 - 947/8 - 51732 (h. 1284)
 GY 309, 33b - 95 - 947/15
 GY 309, 34b - 98 - 30/29
 GY 309, 35b - 101/2 - 947/2 - (309/112) - 51732
 GY 309, 39b - 109 - 947/3
 GY 309, 40a - 110 - 947/22
 GY 309, 40b - 111 - 947/12
- İbrâhîm Burûsevî (Hâfız Osman'ın talebelerinden)
 GY 290, 5b
 GY 290, 6a

Mehmed Daî (Bekir Efendinin talebelerinden)

GY 152, 2a

Mehmed Hâfız-ı Kur'an

GY 152, 3b

Ketebesiz

GY 152, 4b

GY 152, 5a

GY 290, 1b

GY 290, 2a

GY 290, 2b

GY 290, 3a

GY 290, 3b

GY 290, 4a

GY 290, 4b

GY 290, 5a

GY 290, 6b, 7a

GY 290, 7b

GY 290, 9b

GY 309, 9a - 26 - 951/28 - 51736 (Seyyid Abdullah)

GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731 (İsmail Zühdî)

GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731

GY 309, 28b - 81 - 947 - 51732 (2 kit'a) (M. Şevki Efendi)

GY 309, 29b - 83 - 947/(14) - 51732

GY 309, 33a - 91 - 947/9

GY 309, 33a - 92 - 947/10 - 51732

GY 309, 33b - 93 - 947/5

GY 309, 33b - 94 - 947/6

GY 309, 34a - 96 - 947/15

GY 309, 34a - 97 - 947/15

GY 309, 35a - 99 - 947/7 - 51732

GY 309, 35a - 100 - 947/1 - 51732

D) GY 309 No.lu Murakkaadaki Kasîdelerin Şairlerine Göre Kronolojik Sıralanışı

Kâ'b b. Züheyr, (v. 24/645), "Kasîdetü'l-Bürde" (Bânet Su'âd),

GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731,

İsmâîl Zühdî (ty)

İbnü'n-Nahvî (Ebü'l-Fazl), (v. 513/1119), "el-Kasîdetü'l-Münferice",

GY 309, 25b - 73 - 946/15,

İsmâîl Zühdî (ty)

İbnü'l-Fârız, (v. 632/1235), "el-Kasîdetü'l-Hamriyye" (el-Kasîdetü'l-Mîmiyye),

GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731,

İsmâîl Zühdî (ty)

Bûsîrî, (v. 695/1296), "Kasîdetü'l-Bürde"

(Kasîdetü'l-Bür'e, el-Kasîdetü'l-Bür'iyye, el-Kasîdetü'l-Mîmiyye),

GY 309, 26b - 77 - 946/22 - NO.78 - 51731,

İsmâîl Zühdî (ty)

Hızır Bey, (v. 863/1459), "el-Kasîdetü'n-Nûniyye",

GY 309, 24b - 68 - 946/20 - NO.78 - 51731,

İsmâîl Zühdî (ty)

RAPOR

- A) Muhakkak / Sülüs / Nesih Hilye-i Şerif
- B) Celî Sülüs Kompozisyon: “Yâ Muḳallibe’l-ḳulûb...”
- C) Celî Nesta’lik Satır: “Yâ Muḳallibe’l-ḳulûb...”
- D) Celî Ma’kîlî Satır: “Yâ Muḳallibe’l-ḳulûb...”
- E) Nesta’lik Beyt

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عُمَرَ

عَنْ عَلِيٍّ كَذَا وَصَفَ النَّبِيَّ

أَبُو بَكْرٍ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمُنْعَطِ
وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمُرْدِدِ كَانَ رُبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ وَلَمْ يَكُنْ بِالْمُجْعَدِ
الْقَطِطِ وَلَا بِالسَّبِطِ كَانَ جَنِيحًا رَجُلًا وَلَمْ يَكُنْ
بِالْمُطَهَّمِ وَلَا بِالْمُكَلَّمِ وَكَانَ فِي الْوَجْهِ تَدْوِيرٌ أَيْضًا مُشَرَّبٌ
أَدْعَى الْعَيْنَيْنِ أَهْدَبَ الْأَشْفَارِ جَلِيلُ الْمَشَاسِ وَالْكَيْدِ
أَحْرَدٌ ذُو مُسْتَبَةِ شَتَّى الْكَفَيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ إِذَا مَشَى يَفْلَعُ
كَأَنَّمَا يَسْبِي فِي صَبَبٍ وَإِذَا التَفَتَ التَفَتَ

عَلِيٍّ

مَعًا بِيْرَكَفِيَهُ

عُمَرَ

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

خَاتَمُ النَّبُوَّةِ وَهُوَ خَاتَمُ النَّبِيِّينَ أَجْرَادُ النَّاسِ صِدْقًا وَأَصْدَقُهُمْ
لِجَهَّةٍ وَالنَّبِيُّ عَرَبِيٌّ وَأَكْرَمُهُمْ عَرَبِيٌّ مَنْ رَأَاهُ بَدِيهَةٌ
هَاتِيَةٌ وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً أَحْبَبَهُ يَقُولُ نَاعَنَهُ لَمْ أَرَقَبَلَهُ وَلَا بَعَدَهُ
اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

A) Muhakkak / Sülüs / Nesih Hilve-i Şerif

Târihi	:	h. 1438 / m. 2017
Formu	:	Hilye
Eserin ebadı	:	29,5 x 41 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Muhakkak - sülüs - nesih
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır
Konu	:	Besmele, âyet-i kerîme, hilye metni (bkz. dipn. 119).
Kaynak	:	Tezden bir çalışma
Metin	:	

- 1- (muhakkak) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- 2- (sülüs) أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ
- 3- (") (") عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
- 4- (nesih) عَنْ عَلِيٍّ كَانِ إِذَا وَصَفَ النَّبِيَّ
- 5- (") (") صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " قَالَ لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمَمَّغِطِ
- 6- (") (") وَلَا بِالْقَصِيرِ الْمُنْتَرِدِّ كَانِ رُبْعَةً مِنَ الْقَوْمِ وَلَمْ يَكُنْ بِالْجَعْدِ
- 7- (") (") أَلْقَطِطِ وَلَا بِالسَّيِّطِ كَانِ جَعْدًا رَجُلًا وَلَمْ يَكُنْ
- 8- (") (") بِالْمُطَهَّمِ وَلَا بِالْمُكَلَّمِ وَكَانَ فِي الْوَجْهِ تَدْوِيرٌ أَبْيَضٌ مُشَرَّبٌ
- 9- (") (") أَدْعَجُ الْعَيْنَيْنِ أَهْدَبُ الْأَشْفَارِ جَلِيلُ الْمَشَاشِ وَالْكَتْدِ
- 10- (") (") أَجْرَدُ ذُو مَسْرَبَةٍ شَتْنُ الْكَفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ إِذَا مَشَى يَنْقَلَعُ
- 11- (") (") كَانَمَا يَمْشِي فِي صَبَبٍ وَإِذَا أَلْتَفَتِ أَلْتَفَتَ
- 12- (") (") مَعًا بَيْنَ كَتْفَيْهِ "
- 13- (sülüs) "وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ"
- 14- (nesih) "خَاتَمُ النَّبِيِّ وَهُوَ خَاتَمُ النَّبِيِّينَ أَجْوَدُ النَّاسِ صَدْرًا وَأَصْدَقُهُمْ
- 15- (") (") لَهْجَةً وَاللَّيْئُهُمْ عَرِيكَةً وَأَكْرَمُهُمْ عَشْرَةٌ مَنْ رَأَاهُ بِيَدَيْهِ
- 16- (") (") هَابَهُ وَمَنْ خَالَطَهُ مَعْرِفَةً أَحَبَّهُ يَقُولُ نَاعْتُهُ لَمْ أَرَقَبْلُهُ وَلَا بَعْدَهُ
- 17- (") (") مِثْلُهُ " اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. طوبى ١٤٣٨

Açıklama :

Katalog 58; TSMK, GY 309, 28a - 80 - 947/95 - (309/99, 947/(7)(15)(16)) - 51732

Katalog 77; TSMK, GY 309, 35a - 99 - 947/7 - 51732

envanter no.lu kıt'alarda bulunan hilye metni takliden çalışılmıştır.

Rapor 2 - Celi Sütlüs Kompozisyon: "Yâ Muqallibe'l-ğulûb..."

B) Celî Sülüs Kompozisyon: “Yâ Muḳallibe’l-ḳulûb...”

Târihi	:	h. 1438 / m. 2017
Formu	:	Satır istifi
Eserin ebadı	:	55 x 22 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Celî sülüs جلي ثلث
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır
Konu	:	Hadîs-i şerif
Kaynak	:	Enes (ra)’dan rivayet edilmiştir, Câmi’u’t-Tirmizî, c. 2, s. 552, hadis numarası: 2066.
Metin	:	"يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ، ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ" ١٤٣٨ طوبى
Okunuşu	:	“Yâ Muḳallibe’l-ḳulûbi, ṣebbit ḳalbî a’lâ dînik(e)”
Anlamı	:	“Ey kalpleri çeviren, kalbimi dinin üzere sabit kıl”
Açıklama	:	Çeşitli karalamalar neticesi, ibareye uygun bulunan istif kalıba alınmış, bu kalıp kurşun kalemle âharlı kâğıd zemine aktarılmış ve celi sülüs hattına göre ağzı kesilmiş bambu cinsi kamış kalemle yazılmıştır.

يا مقلب القلوب ثبت قلمي على دينك

٧٤٣١

ط

Rapor 3 - Celi NESTA'lik Satir: "Yâ Muqallibe'l-kulûb..."

C) Celî Nesta'lik Satır: “Yâ Muḳallibe'l-ḳulûb...”

Târihi	:	h. 1438 / m. 2017
Formu	:	Satır istifî
Eserin ebadı	:	54,5 x 14 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Celî nesta'lik جلي نستعليق
Kâğıdı	:	Âharlı, nohudî renk
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerif
Kaynak	:	Enes (ra)'dan rivayet edilmiştir, Câmi'u't-Tirmizî, c. 2, s. 552, hadis numarası: 2066.
Metin	:	"يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ، ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ" ١٤٣٨ طوبى
Okunuşu	:	“Yâ Muḳallibe'l-ḳulûbi, ṣebbit ḳalbî a'lâ dînik(e)”
Anlamı	:	“Ey kalpleri çeviren, kalbimi dinin üzere sabit kıl”
Açıklama	:	Çeşitli karalamalar neticesi, ibareye uygun bulunan istif kalıba alınmış, bu kalıp kurşun kalemle âharlı kâğıd zemine aktarılmış ve celi nesta'lik hattına göre ağzı kesilmiş bambu cinsi kamış kalemle yazılmıştır.

مقالاتنا في
الخط العربي
والخط الكوفي

2017

Rapor 4 - Celi Küfti Satır: "Yâ Muḳallibe'l-ḳulûb..."

D) Celî Ma'kılî Satır: "Yâ Muqallibe'l-ğulûb..."

Târihi	:	h. 1438 / m. 2017
Formu	:	Satır istifi
Eserin ebadı	:	101 x 31 cm
Dili	:	Arapça
Yazı çeşidi	:	Celî ma'kılî المعكلى
Kâğıdı	:	Dokulu, kalın, kırık beyaz
Mürekkebi	:	Siyah mürekkep
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Hadîs-i şerif
Kaynak	:	Enes (ra)'dan rivayet edilmiştir, Câmi'u't-Tirmizî, c. 2, s. 552, hadis numarası 2066.
Metin	:	"يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ، ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ" ١٤٣٨ طوبى ٢٠١٧
Okunuşu	:	"Yâ Muqallibe'l-ğulûbi, şebbit qalbî a'lâ dînik(e)"
Anlamı	:	"Ey kalpleri çeviren, kalbimi dinin üzere sabit kıl"
Açıklama	:	Kâğıt, kurşun kalemle 1 cm'lik karelere bölünmüş sonra ibare kûfi hatla yazılmış, yazının etrafına mürekkepli kalemle kontur çekilmiş ve mürekkeple içi doldurulmuştur.

رحمتكدهن كبرزه احسان اوللا

پادشاهلغو كه نه نقصان اوللا

طوبى

E) Nesta'lik Beyt

Târihi	:	h. 1438 / m. 2017
Formu	:	Kit'a
Eserin ebadı	:	26,5 x 21 cm
Dili	:	Türkçe
Yazı çeşidi	:	Nesta'lik نستعلیق
Kâğıdı	:	Âharlı, krem rengi
Mürekkebi	:	İs mürekkebi
Bezeme çeşidi	:	Süsleme yapılmamıştır.
Konu	:	Münacaat
Kaynak	:	Süleyman Çelebi'nin (v. 825/1422) Vesîletü'n-necât isimli Mevlid kitabının, VI. Bölümü, Dua kısmından bir beyt.
Metin	:	"رحمتکدن کر بزه احسان اولاد پادشاهلغوکه نه نقصان اولاد" طوبی
Okunuşu	:	"Rahmetinden (e)ger bize ihsân ola Padişahluğuna ne noksan ola."
Açıklama	:	Çeşitli karalamalar neticesi, ibareye uygun bulunan istif kalıba alınmış, bu kalıp kurşun kalemle âharlı kâğıd zemine aktarılmış ve nesta'lik hattına göre ağzı kesilmiş kamış kalemle yazılmıştır.

